

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ระดับมัธยมศึกษา

ฉบับปรับปรุง

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม

ระดับมัธยมศึกษา

กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒๕๕๕

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา

สงวนลิขสิทธิ์	กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
พิมพ์ครั้งที่ ๒	๒๕๕๕
จำนวนพิมพ์	๔,๐๐๐ เล่ม
ผู้จัดพิมพ์	กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
พิมพ์ที่	โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด ๗๙ ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐ โทร. ๐-๒๕๖๑-๔๕๖๗ โทรสาร ๐-๒๕๖๙-๕๑๐๑ นายโชคดี ออสุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

คำนำ

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรดังกล่าว ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนทางด้านการคิด และกำหนดไว้เป็นสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน ด้วยถือว่าเป็นทักษะที่จะนำไปสู่การสร้างความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีนโยบายส่งเสริมให้มีการนำทักษะการคิดลงสู่การปฏิบัติในห้องเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการจัดทำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดบูรณาการใน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สอดคล้องตามตัวชี้วัดและธรรมชาติของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในการจัดทำเอกสารได้แยกเป็นรายกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดทำเป็น ๒ เล่ม คือ ระดับประถมศึกษา ๑ เล่ม และระดับมัธยมศึกษา ๑ เล่ม รวมเอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดทั้งหมด ๑๖ เล่ม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ครู อาจารย์ และผู้ที่สนใจนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการคิด อีกทั้งขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ซึ่งเป็นสมรรถนะหลักสมรรถนะหนึ่งตามหลักสูตรแกนกลางฯ ที่สอดคล้องตามตัวชี้วัดและธรรมชาติของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับครูผู้สอนเลือกนำไปใช้ ในการจัดการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเกิดทักษะ ทางด้านการคิด สำหรับเอกสารนี้ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา

สาระสำคัญในแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดฯ ประกอบด้วย ๓ ส่วน ดังนี้

๑. การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด มีองค์ประกอบดังนี้

๑.๑ สาระ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนด ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๑.๒ ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้ เป็นการวิเคราะห์จากตัวชี้วัดให้เห็นว่าในแต่ละตัวชี้วัด ผู้เรียนควรมีความรู้อะไรบ้าง และสามารถปฏิบัติสิ่งใดได้บ้าง

๑.๓ ทักษะการคิด เป็นการวิเคราะห์ทักษะการคิดที่สัมพันธ์กับตัวชี้วัดในแต่ละตัว ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการคิดไปสู่การสร้างชิ้นงาน/ภาระงานได้สอดคล้อง ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

๑.๔ ชิ้นงาน/ภาระงาน เป็นการวิเคราะห์ชิ้นงาน/ภาระงานที่สะท้อนความสามารถ ของผู้เรียนจากการใช้ความรู้ และทักษะการคิดที่กำหนดไว้ซึ่งสอดคล้องตามตัวชี้วัด

๑.๕ แนวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด เป็นการระบุกระบวนการ ของการคิดที่จะนำไปจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดตามที่วิเคราะห์ได้จากตัวชี้วัด

๒. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด มีองค์ประกอบดังนี้

๒.๑ ตัวชี้วัด เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของแต่ละตัวชี้วัดที่สามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันได้ในแต่ละชั้นปี/ภาคเรียน ซึ่งอาจมาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดบางตัวอาจต้องฝึกซ้ำ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านทักษะการคิดให้สอดคล้อง ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

๒.๒ ความคิดรวบยอด เป็นการวิเคราะห์แก่นความรู้แต่ละตัวชี้วัดที่ผู้เรียนจะได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดในข้อ ๒.๑

๒.๓ สาระการเรียนรู้ เป็นสาระการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด

๒.๔ ทักษะการคิด เป็นทักษะการคิดที่นำมาพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่วิเคราะห์ไว้ตามข้อ ๒.๑

๒.๕ ชิ้นงาน/ภาระงาน เป็นชิ้นงาน/ภาระงานที่สะท้อนความสามารถของผู้เรียน และทักษะการคิดตามตัวชี้วัดที่นำมาจัดกิจกรรมรวมกัน

๒.๖ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นเทคนิค/วิธีการสอนที่จะใช้ในการพัฒนาผู้เรียน และนำไปสู่การสร้างชิ้นงาน/ภาระงาน และสอดคล้องด้วยการใช้กระบวนการพัฒนาทักษะการคิดที่กำหนดไว้ให้ครบถ้วนตามข้อ ๒.๔

อนึ่ง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของแต่ละตัวชี้วัดเพื่อจัดกลุ่มสำหรับนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันตามข้อ ๒ เป็นการเสนอเพื่อเป็นตัวอย่าง ในทางปฏิบัติครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนในการพัฒนาทักษะการคิด

๓. ตัวอย่างการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เป็นการนำผลการวิเคราะห์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดจากข้อ ๒.๑-๒.๖ สู่การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ โดยวิธีการคิดแบบย้อนกลับ (Backward Design) ใน ๓ ขั้นตอน ดังนี้

- การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้
- การกำหนดหลักฐานการเรียนรู้
- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สารบัญ

หน้า

คำนำ

คำชี้แจง

สารบัญ

สรุปทักษะการคิดจากการวิเคราะห์ตามตัวชี้วัดที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

๓

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๓๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

๓๖

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

๓๗

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๑๐๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

๑๓๕

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

๑๓๗

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๑๗๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

๒๑๑

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

๒๑๓

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๒๕๕

ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้

๓๑๕

ภาคผนวก

๓๓๗

คณะทำงาน

๓๔๔

สรุปทักษะการคิดจากการวิเคราะห์ตามตัวชี้วัดที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ม.๔-๖

ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการหาแบบแผน ทักษะการจัดระเบียบ
ทักษะการประเมิน ทักษะการสำรวจค้นหา ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการสำรวจ
ทักษะการรวบรวมข้อมูล ทักษะการเรียงลำดับ ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการสรุปอ้างอิง
ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการวิเคราะห์
ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสร้างความรู้ ทักษะกระบวนการคิดตัดสินใจ
ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา ทักษะการสรุปลงความเห็น ทักษะการจัดโครงสร้าง
ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ *ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์

ม.๓

ทักษะการจัดระเบียบ ทักษะการสรุปย่อ ทักษะการสำรวจค้นหา ทักษะการเปรียบเทียบ
ทักษะการรวบรวมข้อมูล ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการให้เหตุผล
ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการวิเคราะห์
ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสร้างความรู้ ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา
*ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการสำรวจ ทักษะการสรุปลงความเห็น
ทักษะการจัดโครงสร้าง ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะการปรับโครงสร้าง *
ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์

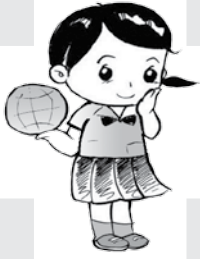
ม.๒

ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการรวบรวมข้อมูล ทักษะการตีความ ทักษะการแปลความ
ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการสรุปลงความเห็น ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ทักษะการวิเคราะห์
ทักษะการสร้างความรู้ *ทักษะการสังเคราะห์ *ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้
ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการจัดโครงสร้าง ทักษะการจัดระเบียบ ทักษะการประเมิน
ทักษะกระบวนการคิดตัดสินใจ ทักษะการให้เหตุผล ทักษะการสำรวจค้นหา

ม.๑

ทักษะการเปรียบเทียบ ทักษะการสำรวจค้นหา ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการรวบรวมข้อมูล
ทักษะการตีความ ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการสรุปย่อ ทักษะการนำความรู้ไปใช้
*ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะการจัดโครงสร้าง
*ทักษะการสรุปลงความเห็น ทักษะการจัดระเบียบ ทักษะการพิสูจน์ความจริง ทักษะการสร้างความรู้
*ทักษะการประเมิน ทักษะการทำให้กระจ่าง ทักษะการให้คำจำกัดความ ทักษะการให้เหตุผล
ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการตั้งสมมติฐาน ทักษะการระบุ

* ทักษะการคิดที่เป็นจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

- ♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด
- ♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิดเป็นการนำตัวชี้วัด
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
จาก ๕ สาระ ๑๑ มาตรฐาน จำนวน ๔๕ ตัวชี้วัด มาวิเคราะห์รายตัวชี้วัด
ใน ๔ ประเด็น คือ ตัวชี้วัดแต่ละตัวผู้เรียนควรมีความรู้อะไรและทำอะไรได้
ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ
การคิด ในแต่ละประเด็นจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและสะท้อนคุณภาพ
ผู้เรียนตามตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย การเผยแผ่ พระพุทธศาสนา หรือศาสนา ที่ตนนับถือ สู่ประเทศไทย	ผู้เรียนรู้อะไร การเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ สู่ประเทศไทย มีผลต่อ การนับถือศาสนา ความเชื่อ แนวปฏิบัติที่เป็นวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของ ชาติไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทย ๒. อธิบายการนับถือ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือในประเทศไทย	๑. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๒. ทักษะ การจัดระเบียบ	๑. เส้นทาง การเผยแผ่ พระพุทธศาสนา หรือศาสนา ที่ตนนับถือเข้าสู่ ประเทศไทยใน แผนที่โครงร่างทวีป เอเชียและอธิบาย ๒. บทสรุป สาระสำคัญ ของการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือเข้าสู่ ประเทศไทย	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ ประเทศไทยของศาสนาที่ตน นับถือ ๒. วิเคราะห์ความสำคัญของ ข้อมูล ๓. สรุปสาระสำคัญของข้อมูล ที่ศึกษาด้วยการเชื่อมโยงให้ เหตุผลประกอบ โดยอาศัย ความรู้ประสบการณ์หรือ ข้อมูลอื่นเพื่อให้ข้อมูล มีความชัดเจน ถูกต้อง ๔. จัดลำดับข้อมูลตาม เหตุการณ์สำคัญ ๕. สรุปสาระที่สำคัญ ของการเผยแผ่ ๖. จัดทำเส้นทางเผยแผ่ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทย ในแผนที่โครงร่างทวีปเอเชีย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนา ที่ตนนับถือ ที่มีต่อ สภาพแวดล้อม ในสังคมไทย รวมทั้ง การพัฒนาตน และครอบครัว	ผู้เรียนรู้อะไร พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือมีความสำคัญ ต่อสภาพแวดล้อมและ การประพฤติปฏิบัติตน ของคนในสังคมไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกความสำคัญของ พระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือที่มีต่อ สภาพแวดล้อมของ สังคมไทย ๒. บอกหลักธรรมของ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือที่มีอิทธิพล ต่อความเชื่อและแนวทาง ปฏิบัติของตนเองและ ครอบครัว	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การพิสูจน์ ความจริง	๑. การนำเสนอผล การวิเคราะห์ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือที่มีต่อ สังคมไทย ๒. ยกตัวอย่าง ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือในการ พัฒนาตนเองและ ครอบครัว	๑. ศึกษาความสำคัญของ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือที่มีต่อสภาพ แวดล้อมของสังคมไทย ในด้านต่าง ๆ ๒. วิเคราะห์ความสำคัญของ พระพุทธศาสนาที่มีต่อสภาพ แวดล้อมของสังคมไทยแต่ละด้าน ๓. สรุปความสำคัญของ พุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย ในแต่ละด้าน ๔. ศึกษาผลสรุปที่ได้ ๕. หาข้อมูลสนับสนุนและ เชื่อมโยง ๖. ยืนยันข้อมูลพร้อม ยกตัวอย่างประกอบ ๗. นำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยการอธิบายให้เห็น อย่างชัดเจน
๓. วิเคราะห์ พุทธประวัติ ตั้งแต่ประสูติ จนถึงบำเพ็ญ ทุกรกิริยา หรือประวัติ ศาสดา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร ความเพียรพยายาม เป็นหลักธรรมที่นำไปสู่ เป้าหมายของชีวิต ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. สรุปพุทธประวัติตั้งแต่ ประสูติจนถึงบำเพ็ญทุกรกิริยา ๒. อธิบายหลักธรรมสำคัญ ที่ได้จากการวิเคราะห์ พุทธประวัติตั้งแต่การประสูติ จนถึงการบำเพ็ญทุกรกิริยา ๓. อธิบายการนำหลักธรรม ที่ได้ไปเป็นแนวปฏิบัติในการ ดำเนินชีวิตของตนเอง	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การนำเสนอ แนวทางการนำ หลักธรรมที่ได้จาก การศึกษาพุทธประวัติ ประยุกต์ใช้ในชีวิต ประจำวัน	๑. ศึกษาประวัติศาสดาของ ศาสนาที่นักเรียนนับถือ ๒. สรุปพุทธประวัติหรือ ประวัติของศาสดาของ ที่นักเรียนนับถือ ๓. วิเคราะห์หลักธรรมสำคัญ จากพุทธประวัติหรือประวัติ ศาสดาของศาสนาที่นักเรียน นับถือในประเด็น ประสูติ เทวทูต การแสวงหาความรู้ และการบำเพ็ญทุกรกิริยา ๔. แยกแยะหลักธรรม อธิบาย และสรุปข้อธรรม ตามความเข้าใจ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๕. นำเสนอหลักธรรม ๖. นำเสนอแนวทางการนำ หลักธรรมประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน
๔. วิเคราะห์และ ประพาดิตน ตามแบบอย่าง การดำเนินชีวิต และข้อคิด จากประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชน ตัวอย่างตาม ที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร แบบอย่างการประพาดิตน ปฏิบัติและการดำเนินชีวิต ของคนดีก่อให้เกิด ความศรัทธาและเป็น แรงจูงใจให้ปฏิบัติตาม ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกแบบอย่าง การดำเนินชีวิตและข้อคิด ที่ได้จากการศึกษาประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง ๒. บอกแนวทางการนำ แบบอย่างการดำเนินชีวิต ข้อคิดไปประพาดิตนปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิต	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	การนำเสนอ ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่าง ตามที่สนใจ พร้อมทั้งสรุปข้อคิด และแบบอย่าง การดำเนินชีวิต	๑. รวบรวมและศึกษาประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่าง ๒. สรุปประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่าง ๓. วิเคราะห์ และตั้งข้อคิด/ แบบอย่างในการดำเนินชีวิต ๔. นำเสนอประวัติ และ แบบอย่าง/ข้อคิดที่ได้ ๕. เชื่อมโยงข้อมูลกับชีวิต ประจำวันของนักเรียน ๖. สรุปความสัมพันธ์ของ ข้อมูลกับการดำเนินชีวิต ประจำวัน ๗. นำเสนอแนวทางการนำ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
๕. อธิบาย พุทธคุณ และข้อธรรม สำคัญในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือหลักธรรม ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร พุทธคุณเป็นเครื่องยึด เหนี่ยวจิตใจและอริยสัจ ๔ เป็นหลักธรรมในการปฏิบัติ ของพุทธศาสนิกชนที่ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทาง ในการแก้ปัญหา พัฒนา ตนเองและครอบครัวได้	๑. ทักษะ การสร้างความรู้ ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	๑. แผนผังความคิด แสดงโครงสร้าง ของพุทธคุณ และ อริยสัจ ๔ ๒. ยกตัวอย่าง ผลที่เกิดจาก การบูชาพุทธคุณ และการปฏิบัติตาม หลักอริยสัจ ๔	๑. ทบทวนการปฏิบัติบูชา ด้วยการสวดมนต์บูชาพุทธคุณ ๒. ศึกษาความหมายของ พุทธคุณและอริยสัจ ๔ ๓. สรุปเป็นความรู้ของ ตนเอง ๔. เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับ ความรู้เดิม

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
เห็นคุณค่า และนำไป พัฒนา แก้ปัญหาของ ตนเองและ ครอบครัว	ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายพุทธคุณ ๙ และข้อธรรมในกรอบ อริยสัจ ๔ ๒. อธิบายข้อธรรมในกรอบ ของอริยสัจ ๔ ในการนำไป พัฒนา และแก้ปัญหาของ ตนเองและครอบครัว			๕. ประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิต ประจำวัน ๖. จัดทำแผนผังความคิด แสดงโครงสร้างพุทธคุณและ อริยสัจ ๔ ๗. นำเสนอแผนผังความคิด โครงสร้างพุทธคุณและ อริยสัจ ๔
๖. เห็นคุณค่าของ การพัฒนาจิต เพื่อการเรียนรู้ และการ ดำเนินชีวิต ด้วยวิธีคิด แบบโยนิโส มนสิการคือ วิธีคิดแบบ คุณค่าแท้ คุณค่าเทียม และวิธีคิด แบบคุณโทษ และทางออก หรือการ พัฒนาจิตตาม แนวทางของ ศาสนาที่ตน นับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การพัฒนาจิตเพื่อ การเรียนรู้และดำเนินชีวิต ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ แบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณโทษ และทางออกหรือตามแนวทาง ของศาสนาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายการพัฒนาจิตด้วย วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ แบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณโทษ และทางออกหรือตาม แนวทางของศาสนาที่ตน นับถือ ๒. อธิบายคุณค่าของ การพัฒนาจิตตามแนวทาง ของศาสนาที่ตนนับถือที่มีต่อ การเรียนรู้และดำเนินชีวิต ๓. แสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับการใช้วิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การประเมิน ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	การแสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ การใช้วิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ แบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียมและ วิธีคิดแบบคุณโทษ และทางออก ในชีวิตประจำวัน และอธิบายคุณค่า ที่มีต่อการเรียนรู้ และการดำเนินชีวิต	๑. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับวิธี การคิดแบบโยนิโสมนสิการ ๒. ศึกษากรณีตัวอย่างที่ เกี่ยวกับวิธีการคิดแบบ โยนิโสมนสิการ ๓. วิเคราะห์เชื่อมโยงกรณี ตัวอย่างว่าสอดคล้องกับ วิธีการคิดแบบใดของ โยนิโสมนสิการ ๔. ศึกษาและทำความเข้าใจ วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ แบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณโทษและ ทางออก ๕. อธิบายหลักการของการคิด ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ แบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณโทษ และ ทางออกในชีวิตประจำวัน และอธิบายคุณค่าที่มีต่อ การเรียนรู้และดำเนินชีวิต ๖. แสดงบทบาทสมมติ แสดงวิธีการคิดแก้ปัญหา ด้วยโยนิโสมนสิการ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจัดการ และเจริญ ปัญญาด้วย อานาปานสติ หรือตาม แนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การสวดมนต์และแผ่เมตตา บริหารจัดการและเจริญปัญญา ด้วยอานาปานสติหรือ ตามแนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายหลักการของ การสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจัดการ และเจริญปัญญา ตามแนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. บริหารจิตและเจริญ ปัญญาตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การประเมิน ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	การนำเสนอ แนวทางการนำวิธี การบริหารจิตและ เจริญปัญญาตาม แนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	๑. ทบทวนวิธีการบริหารจัดการ และเจริญปัญญาตามที่เคย ปฏิบัติมา ๒. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ การบริหารจิตและเจริญปัญญา ด้วยอานาปานสติหรือตาม แนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ๓. สรุปเชื่อมโยงความรู้เดิม และความรู้ที่ได้จากการศึกษา ให้เป็นความรู้ใหม่ของตนเอง ๔. อธิบายหลักการบริหารจัดการ และเจริญปัญญาด้วย อานาปานสติ หรือตามวิธีการ ของศาสนาที่ตนนับถือ ๕. เชื่อมโยงความรู้เพื่อนำ ไปใช้กับสถานการณ์ปัจจุบัน ๖. นำเสนอแนวทางการนำ ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
๔. วิเคราะห์และ ปฏิบัติตน ตามหลักธรรม ทางศาสนาที่ ตนนับถือใน การดำรงชีวิต แบบพอเพียง และดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ ร่วมกันได้ อย่างสันติสุข	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนตาม หลักธรรม ดำรงชีวิตแบบ พอเพียงและรักษาส สิ่งแวดล้อมทำให้สังคม เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์หลักธรรม ทางศาสนาที่สอดคล้องกับ การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และการดูแลรักษาส สิ่งแวดล้อม	๑. ทักษะ การจัดระเบียบ ๒. ทักษะ การสร้างความรู้ ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	ยกตัวอย่าง พฤติกรรมของ ตนเองที่สอดคล้อง กับหลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือ และเศรษฐกิจ พอเพียงเพื่อ การดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมและ การอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข	๑. ศึกษาหลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือ และ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒. นำข้อมูลมาเชื่อมโยง ให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน ๓. สร้างความรู้ตามความเข้าใจ ให้เป็นความหมายของตนเอง ๔. นำเสนอและอธิบายความรู้ ๕. เชื่อมโยงความรู้ไปใช้ กับการดำเนินชีวิตประจำวัน ๖. ยกตัวอย่างพฤติกรรมของ ตนเองหรือบุคคลทั่วไป ที่สอดคล้องกับหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือและ เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	๒. เสนอแนวทางการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาเพื่อการดำรงชีวิตแบบพอเพียงและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข			การดูแลรักษาสสิ่งแวดล้อมและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
๙. วิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นที่ทุกคนต้องศึกษาเรียนรู้ศาสนาอื่น ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร การศึกษาศาสนาอื่นทำให้เกิดความเข้าใจในวิถีชีวิตและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นที่ทุกคนต้องศึกษาและเรียนรู้ศาสนาอื่น ๆ	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสรุปลงความเห็น	การนำเสนอประสบการณ์ที่มีเกี่ยวกับศาสนาอื่น ๆ ที่นักเรียนมีโอกาสได้ไปร่วมกิจกรรม	๑. รวบรวมข้อมูลด้านศาสนาที่มีการนับถือในประเทศไทย ๒. ศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมของแต่ละศาสนา ๓. นำเสนอหลักธรรมของศาสนาที่นักเรียนสนใจ ๔. ตั้งคำถาม “ทำไมทุกคนต้องเรียนรู้เกี่ยวกับหลักธรรมศาสนาอื่น ๆ” ๕. ศึกษาข้อมูลเพื่อหาคำตอบ ๖. อธิบายเหตุผลที่คนต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับศาสนาอื่น ๆ ๗. นำเสนอประสบการณ์ที่มีเกี่ยวกับศาสนาอื่น ๆ
๑๐. ปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เหมาะสม	ผู้เรียนรู้อะไร การยอมรับและปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนอื่นที่มีวัฒนธรรมต่างกัน ทำให้มีความเข้าใจอันดีและอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนอื่น ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสรุปลงความเห็น ๓. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	คู่มือการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนากับศาสนิกชนอื่น ๆ	๑. ทบทวนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของนักเรียน เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนากับศาสนิกชนอื่น ๆ ๒. อภิปรายความเหมือนและความแตกต่างกันของแต่ละศาสนา ๓. สรุปความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนที่ถูกต้องเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอื่น ๆ ๔. จัดทำคู่มือการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม เมื่อต้องร่วมกิจกรรมทางศาสนา

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑๑. วิเคราะห์ การกระทำ ของบุคคลที่ เป็นแบบอย่าง ด้านศาสน- สัมพันธ์ และนำเสนอ แนวทาง การปฏิบัติ ของตนเอง	ผู้เรียนรู้อะไร บุคคลที่เป็นแบบอย่าง ด้านศาสนสัมพันธ์ มีส่วน ทำให้เกิดความเข้าใจอันดี ต่อกันของศาสนิกชน ต่างศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์พฤติกรรม/ การกระทำของบุคคลที่เป็น แบบอย่างด้านศาสนสัมพันธ์ ๒. นำเสนอแนวทาง การปฏิบัติตนในการเป็น ศาสนสัมพันธ์	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	การนำเสนอผลการ วิเคราะห์พฤติกรรม ของบุคคลที่เป็น แบบอย่างด้าน ศาสนสัมพันธ์ และนำเสนอ แนวทางการปฏิบัติ ของตนเอง	๑. สำรวจค้นหาบุคคล ด้านศาสนสัมพันธ์ในชุมชน ๒. วิเคราะห์และบอก คุณลักษณะคนดีที่ตนรู้จัก และคัดเลือกคนดีในด้าน ต่าง ๆ ของคนในสังคม ๓. บันทึกข้อมูลแผนที่คนดี ๔. วิเคราะห์พฤติกรรมของ คนดีทางด้านศาสนา ๕. สรุปพฤติกรรมของบุคคล ด้านศาสนสัมพันธ์และ นำเสนอผลการวิเคราะห์ ๖. นำเสนอแนวทาง การปฏิบัติของตนเอง

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. บำเพ็ญ ประโยชน์ต่อ ศาสนสถาน ของศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การบำเพ็ญประโยชน์ต่อ ศาสนสถานของศาสนาที่ ตนนับถือเป็นหน้าที่ของ ศาสนิกชนทุกคน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกวิธีแสดงออกถึง การบำเพ็ญประโยชน์ต่อ ศาสนสถานของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. บำเพ็ญประโยชน์ต่อ ศาสนสถานของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การปฏิบัติกิจกรรม บำเพ็ญประโยชน์ ต่อศาสนสถาน ของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อ ศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. วิเคราะห์โครงสร้างของข้อมูล ๓. จัดและนำเสนอโครงสร้างข้อมูล ๔. สรุปการเปลี่ยนแปลง ในทางเลื่อมตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เกี่ยวกับศาสนาที่ตนนับถือ ๕. อภิปรายและสรุปกระบวนการ บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถาน ๖. ปฏิบัติกิจกรรมการบำเพ็ญ ประโยชน์ต่อศาสนสถานของ ศาสนาที่ตนนับถือ
๒. อธิบาย จริยวัตรของ สาวกเพื่อเป็น แบบอย่าง ในการ ประพฤติ ปฏิบัติและ ปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อสาวกของ ศาสนาที่ตน นับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร จริยวัตรของสาวกที่ดี เป็นแบบอย่างการประพฤติ ปฏิบัติตนของศาสนิกชน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุและอธิบายจริยวัตร ของสาวกที่เหมาะสม ในการปฏิบัติ ๒. ปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง เหมาะสมต่อสาวกของ ศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	สมุดภาพเกี่ยวกับ จริยวัตรของสาวก และการปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อสาวก	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับจริยวัตรของพระภิกษุ หรือสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. จำแนกข้อมูลจริยวัตรของ สาวกด้านการศาสนาและอื่น ๆ ๓. วิเคราะห์จริยวัตรของ สาวกด้านการศาสนา ๔. สรุปและอธิบายจริยวัตร ของสาวกที่เป็นแบบอย่าง ในการประพฤติปฏิบัติ ๕. อภิปรายและสรุปหลักการ ปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง ต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ ๖. จัดทำสมุดภาพเกี่ยวกับ จริยวัตรของสาวกและการ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. ปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อบุคคล ต่าง ๆ ตามหลัก ศาสนาที่ตน นับถือตาม ที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนที่เหมาะสม ต่อบุคคลต่าง ๆ ตาม หลักศาสนาทำให้สังคม อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ต่อบุคคลต่าง ๆ ตาม หลักศาสนาที่ตนนับถือ ๒. จัดโต๊ะหมู่บูชาแบบหมู่ ๔ ๕ ๖ ๗	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	๑. สมุดภาพ ประกอบการศึกษา การปฏิบัติตนอย่าง เหมาะสมกับบุคคล ต่าง ๆ ตามหลัก ศาสนาที่นับถือ ๒. การสาธิต การปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม มีมารยาท ตามหลักศาสนา ตามที่กำหนด	๑. ทบทวนการปฏิบัติตนตาม หลักศาสนาที่เหมาะสมต่อ บุคคลต่าง ๆ ๒. วิเคราะห์และทำความเข้าใจ จากแบบอย่างการปฏิบัติจาก สื่อการเรียนรู้ ๓. สรุปวิธีการปฏิบัติตนที่ถูกต้อง และฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน ให้มีความถูกต้องสวยงาม ๔. จัดทำสมุดภาพประกอบ การศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคล ต่าง ๆ ตามหลักศาสนาที่นับถือ
๔. จัดพิธีกรรม และปฏิบัติตน ในศาสนพิธี พิธีกรรม ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร การจัดพิธีกรรมที่ถูกต้อง เกิดจากการปฏิบัติตน อย่างถูกต้องในศาสนพิธี พิธีกรรมต่าง ๆ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. จัดพิธีกรรมในศาสนพิธี ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ๒. ปฏิบัติตนในการเข้าร่วม พิธีกรรมอย่างถูกต้อง เหมาะสม	๑. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๒. ทักษะ การจำแนก ประเภท ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การสาธิตการจัด ตั้งโต๊ะหมู่บูชา ในการประกอบ พิธีกรรม ทางศาสนา	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ รูปแบบของการจัดพิธีกรรม และการปฏิบัติตนในศาสนพิธี ๒. จำแนกประเภทของ พิธีกรรม ๓. จัดรูปแบบ/โครงสร้างของ พิธีกรรมทางศาสนา ๔. ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการจัด พิธีกรรมและการปฏิบัติตน ที่ถูกต้อง ๕. สาธิตการจัดพิธีกรรม ที่ถูกต้องพร้อมทั้งอธิบาย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๕. อธิบาย ประวัติ ความสำคัญ และปฏิบัติตน ในวันสำคัญ ทางศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร ประวัติ ความสำคัญและ การปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง ในวันสำคัญทางศาสนาที่ตน นับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายประวัติ และ ความสำคัญของวันสำคัญ ทางศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด ๒. ปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง ในวันสำคัญทางศาสนา ที่ตนนับถือตามที่กำหนด	๑. ทักษะ การให้เหตุผล ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	๑. การเล่า ประสบการณ์ ที่เคยเข้าร่วม กิจกรรมในวัน สำคัญทางศาสนา ๒. นิทรรศการ วันสำคัญทาง ศาสนาที่ตนนับถือ	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนของศาสนิกชน ในวันสำคัญทางศาสนา ๒. ค้นหาสาเหตุที่ทำให้ ศาสนิกชนปฏิบัติตนเช่นนั้น ๓. อธิบายสาเหตุให้เห็น ความสอดคล้องของเหตุ และผล ๔. เล่าประสบการณ์ที่เคย เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญ ทางศาสนา ๕. จัดนิทรรศการแสดง วันสำคัญทางศาสนา ที่ตนนับถือ

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ปฏิบัติตาม กฎหมาย ในการ คุ้มครองสิทธิ ของบุคคล	ผู้เรียนรู้อะไร กฎหมายคุ้มครองสิทธิ ของบุคคลมีผลต่อ การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตามกฎหมาย คุ้มครองสิทธิของบุคคล	ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	คู่มือการปฏิบัติตน ตามกฎหมาย คุ้มครองสิทธิ ของบุคคลเพื่อ การอยู่ร่วมกัน อย่างสงบสุข	๑. ศึกษากฎหมายคุ้มครอง สิทธิของบุคคล ๒. ทบทวนความรู้เกี่ยวกับ กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคล ๓. คัดเลือกกฎหมายคุ้มครอง สิทธิของบุคคลที่สอดคล้อง กับการดำเนินชีวิต ๔. ตรวจสอบความเหมาะสม ระหว่างข้อกฎหมายในการ คุ้มครองสิทธิของบุคคล กับการดำเนินชีวิตประจำวัน ๕. เสนอแนวทางการปฏิบัติ ตนตามกฎหมายเพื่อการ ดำเนินชีวิตอย่างสงบสุข ๖. เขียนคู่มือการปฏิบัติตน ตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิ ของบุคคลเพื่อการดำเนิน ชีวิตอย่างสงบสุข
๒. ระบุนความ สามารถของ ตนเองในการ ทำประโยชน์ ต่อสังคมและ ประเทศชาติ	ผู้เรียนรู้อะไร การทำประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ ผู้เรียนทำอะไรได้ ระบุพฤติกรรมหรือ การปฏิบัติของตนใน การทำประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ	ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	สมุดภาพความดี เพื่อประโยชน์ต่อ สังคมและ ประเทศชาติ	๑. ทบทวนความรู้เกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของเยาวชนที่มี ต่อสังคมและประเทศชาติ ๒. ยกตัวอย่างเยาวชนที่ทำ ประโยชน์ต่อสังคมและ ประเทศชาติ ๓. บอก/เล่าประโยชน์ของ การทำดีที่มีต่อสังคมและ ประเทศชาติ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๔. บอกพฤติกรรมกรรมการทำความดีของตนเองและประโยชน์ที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ ๕. จัดทำสมุดภาพความดีเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ
๓. อภิปรายเกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน	ผู้เรียนรู้อะไร วัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่มีคุณค่าในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือความเข้าใจผิดต่อกัน ผู้เรียนทำอะไรได้ ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือความเข้าใจผิดต่อกัน	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสรุปลงความเห็น	แผนผังความคิดแสดงคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือความเข้าใจผิดต่อกัน	๑. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ๒. วิเคราะห์คุณค่าของวัฒนธรรม ๓. กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางวัฒนธรรม ๔. แยกแยะข้อมูลทางวัฒนธรรมในประเด็นความเหมือนและความต่าง ๕. นำเสนอผลการวิเคราะห์ ๖. สรุปคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือความเข้าใจผิดต่อกัน ๗. จัดทำแผนผังความคิดแสดงคุณค่าของวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือความเข้าใจผิดต่อกัน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๔. แสดงออก ถึงการเคารพ ในสิทธิ เสรีภาพของ ตนเองและ ผู้อื่น	ผู้เรียนรู้อะไร บุคคลควรให้ความเคารพ ในสิทธิเสรีภาพของ ตนเองและผู้อื่น ผู้เรียนทำอะไรได้ แสดงออกถึงการเคารพ ในสิทธิเสรีภาพของ ตนเองและผู้อื่น	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	แนวทางการ แสดงออกถึงการ เคารพในสิทธิและ เสรีภาพของตนเอง และผู้อื่น	๑. รวบรวมพฤติกรรมที่ แสดงถึงการเคารพในสิทธิ เสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ๒. วิเคราะห์วิธีปฏิบัติตน และผลที่ได้จากการเคารพ สิทธิเสรีภาพของตนเองและ ผู้อื่น ๓. สรุปความสำคัญของ การปฏิบัติและผลที่เกิดจาก การเคารพในสิทธิเสรีภาพ ของตนเองและผู้อื่น ๔. จัดทำแนวทางการ แสดงออกถึงการเคารพ ในสิทธิและเสรีภาพของ ตนเองและผู้อื่น

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระ สำคัญของ รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้างและสาระสำคัญ ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้างและ สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบันโดยสังเขป	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การจัดโครงสร้าง	แผนผังโครงสร้าง แสดงหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และ สาระสำคัญของ รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน	๑. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ รัฐธรรมนูญ ด้านเจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญ ๒. ศึกษาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ระหว่างข้อมูล ๓. จัดโครงสร้างความสัมพันธ์ ของรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญ ๔. เขียนแผนผังโครงสร้าง แสดงหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้างและสาระสำคัญ ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน
๒. วิเคราะห์ บทบาท การถ่วงดุล อำนาจ อธิปไตย ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน	ผู้เรียนรู้อะไร รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบันมีการแบ่ง อำนาจและการถ่วงดุล อำนาจของอธิปไตย ๓ ฝ่าย คือ นิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์บทบาท การถ่วงดุลอำนาจอธิปไตย ของฝ่ายนิติบัญญัติ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสังเคราะห์	ผลการวิเคราะห์ บทบาทการถ่วงดุล อำนาจอธิปไตย ในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน	๑. ศึกษาข้อมูลการใช้ อำนาจอธิปไตย ๒. วิเคราะห์ความแตกต่างของ การถ่วงดุลอำนาจอธิปไตย ๓. กำหนดเกณฑ์ในการ วิเคราะห์ข้อมูลการถ่วงดุล อำนาจอธิปไตย ๔. แยกแยะข้อมูลการใช้อำนาจ อธิปไตยด้านความเหมือนกัน ความต่างกันของทั้ง ๓ ฝ่าย ๕. หาความสัมพันธ์ของ การใช้อำนาจอธิปไตย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	บริหาร และตุลาการ ในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน			๖. สรุปนำเสนอผลการวิเคราะห์ ๗. จัดทำแผนผัง โครงสร้าง การแบ่งอำนาจและ การถ่วงดุลอำนาจอธิปไตย ในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน
๓. ปฏิบัติตนตาม บทบัญญัติ ของ รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ที่เกี่ยวข้อง กับตนเอง	ผู้เรียนรู้อะไร บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ที่เกี่ยวกับตนเอง ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกบทบาทหน้าที่ของ ตนเองตามบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ๒. ปฏิบัติตนตาม บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับ ตนเอง	ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การนำเสนอ การปฏิบัติตนตาม สิทธิ เสรีภาพ และ หน้าที่ของตนตาม บทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน	๑. ทบทวนความรู้เกี่ยวกับ สิทธิเสรีภาพของตนเองตาม บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ๒. ศึกษาบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับ สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ ๓. คัดเลือกข้อมูลความรู้ ที่มีความสอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ ๔. ตรวจสอบความเหมาะสม ระหว่างข้อมูลกับสถานการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ ๕. นำความรู้ไปใช้ใน สถานการณ์ต่าง ๆ ๖. รวบรวมและนำเสนอ การปฏิบัติตนตามสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ของตน ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย ความหมาย และความ สำคัญของ เศรษฐศาสตร์	ผู้เรียนรู้อะไร ความหมายและความ สำคัญของเศรษฐศาสตร์ เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมี คุณภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความหมาย และความสำคัญของ เศรษฐศาสตร์	๑. ทักษะ การตีความ ๒. ทักษะ การระบุ	รายงานสรุป ความหมายและ ความสำคัญของ เศรษฐศาสตร์	๑. ศึกษาความหมายและ ความสำคัญของเศรษฐศาสตร์ ๒. ระบุความหมายและ ความสำคัญของเศรษฐศาสตร์ ๓. อธิบายความหมาย และความสำคัญของ เศรษฐศาสตร์ ๔. นำเสนอรายงานสรุป ความหมายและความสำคัญของ เศรษฐศาสตร์
๒. วิเคราะห์ ค่านิยมและ พฤติกรรม การบริโภค ของคนใน สังคม ซึ่งส่งผลต่อ เศรษฐกิจ ของชุมชน และประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร ค่านิยมและพฤติกรรม การบริโภคของคนในสังคม มีผลต่อเศรษฐกิจของ ชุมชนและประเทศ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายค่านิยมและ พฤติกรรมการบริโภคของ คนในสังคมที่ส่งผล ต่อเศรษฐกิจของชุมชน และประเทศ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	แผนผังก้างปลา แสดงค่านิยม และพฤติกรรม การบริโภคของ คนในสังคม ที่ส่งผลต่อ เศรษฐกิจของ ชุมชนและประเทศ	๑. ศึกษาความหมายของ ค่านิยมและพฤติกรรม การบริโภคของคนในสังคม ๒. ตั้งประเด็นค่านิยมและ พฤติกรรมการบริโภคของ คนในสังคมส่งผลต่อ เศรษฐกิจของชุมชนและ ประเทศอย่างไร ๓. ศึกษาค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ลักษณะค่านิยมและ พฤติกรรมการบริโภคที่ส่งผล ต่อเศรษฐกิจของชุมชนและ ประเทศ ๔. เปรียบเทียบผลดีและ ผลเสียของพฤติกรรมบริโภค ๕. สรุปลงความเห็นด้วย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				ความเป็นเหตุและผล และให้แนวคิดในการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ๖. จัดทำและนำเสนอแผนผังก้างปลาแสดงค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคม
๓. อธิบาย ความเป็นมา หลักการและ ความสำคัญ ของปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงต่อ สังคมไทย	ผู้เรียนรู้อะไร หลักการของปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงเป็น แนวทางการดำเนินชีวิต อย่างมีความสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายความเป็นมา ของปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ๒. อธิบายความสำคัญ ของปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงที่มีต่อสังคมไทย	๑. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การนำเสนอผลงาน การศึกษาค้นคว้า เรื่องความเป็นมา หลักการและ ความสำคัญ ของปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ต่อสังคมไทย	๑. ศึกษา/สืบค้นความเป็นมา หลักการและความสำคัญของ ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงที่มีต่อสังคมไทย ๒. อภิปรายเหตุผลของ การนำหลักการของปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เพื่อการพัฒนาสังคมไทย ๓. รวบรวมกิจวัตรประจำวัน ของตนเองที่สอดคล้องกับ หลักการของเศรษฐกิจ พอเพียง ๔. นำเสนอความเป็นมา หลักการและความหมาย ของเศรษฐกิจพอเพียง และกิจวัตรประจำวันของ ตนเองที่สอดคล้องกับ เศรษฐกิจพอเพียง

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ บทบาทหน้าที่ และความ แตกต่างของ สถาบัน การเงินแต่ละ ประเภทและ ธนาคารกลาง	ผู้เรียนรู้อะไร สถาบันการเงินแต่ละ ประเภทและธนาคารกลาง มีบทบาทและหน้าที่ แตกต่างกันทางเศรษฐกิจ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์บทบาท หน้าที่ และความแตกต่างของ สถาบันการเงินแต่ละ ประเภทและธนาคารกลาง ๒. อธิบายบทบาทหน้าที่ และความแตกต่างกันของ สถาบันการเงินแต่ละ ประเภทและธนาคารกลาง ๓. บอกความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค สถาบันการเงินและ ธนาคารกลาง	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๓. ทักษะ กระบวนการ การคิดอย่างมี วิจารณญาณ	รายงานผลการ วิเคราะห์ความ สัมพันธ์ระหว่าง ผู้ผลิต ผู้บริโภค และสถาบันการเงิน	๑. สืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการ ต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมาย ประเภท และความสำคัญ ของสถาบันการเงิน ๒. สรุปและนำเสนอ ความหมาย ประเภท และ ความสำคัญของสถาบัน การเงินต่าง ๆ ๓. อธิบายบทบาทหน้าที่ และ ความสำคัญของธนาคารกลาง ๔. เปรียบเทียบความแตกต่าง ของสถาบันการเงินแต่ละ ประเภทและธนาคารกลาง ๕. เปรียบเทียบรายได้ รายจ่าย การออม การลงทุน ซึ่งแสดง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภคและสถาบันการเงิน ๖. สรุปลงความเห็น ตัดสินใจ ปรับใช้ในชีวิตจริง ๗. เขียนรายงานผลการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภคและสถาบันการเงิน
๒. ยกตัวอย่าง ที่สะท้อนให้ เห็นการพึ่งพา อาศัยกัน และการ แข่งขันกัน ทางเศรษฐกิจ ในประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร การพัฒนากระบวนเศรษฐกิจ ของไทยแบบพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกัน ผู้เรียนทำอะไรได้ ยกตัวอย่างระบบเศรษฐกิจ ที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพา อาศัยกันและการแข่งขันกัน	๑. ทักษะ กระบวนการ การคิดอย่างมี วิจารณญาณ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	ยกตัวอย่าง ที่สะท้อนให้เห็น การพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกัน ทางเศรษฐกิจ ในประเทศ	๑. ศึกษารูปแบบการพึ่งพา อาศัยกันและการแข่งขันกัน ของระบบเศรษฐกิจในประเทศ จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ๒. วิเคราะห์ปัญหาเศรษฐกิจ ชุมชน ประเทศ และแนวทาง แก้ไขปัญหา ๓. นำเสนอระบบเศรษฐกิจ รูปแบบการพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกัน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๔. ยกตัวอย่างการพัฒนาที่สะท้อนถึงการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจ
๓. ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน	ผู้เรียนรู้อะไร ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทานในระบบเศรษฐกิจ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกความสัมพันธ์ระหว่างอุปสงค์ และอุปทานในระบบเศรษฐกิจ ๒. ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน	๑. ทักษะการจำแนกประเภท ๒. ทักษะการเชื่อมโยง ๓. ทักษะการสรุปย่อ	แผนผังความคิด (Mind Mapping) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน	๑. สืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมายและกฎของอุปสงค์ อุปทาน ๒. สรุปและนำเสนอข้อมูล ๓. รวบรวมข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์อุปทาน ๔. จัดหมวดหมู่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์และอุปทาน ๕. หาความสัมพันธ์เชื่อมโยงปัจจัยระหว่างอุปสงค์และอุปทาน ๖. สรุป/จัดทำแผนผังความคิดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน และนำเสนอแผนผังความคิด
๔. อภิปรายผลของการมีกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา	ผู้เรียนรู้อะไร กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญามีผลในการคุ้มครองมิให้มีการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ผู้เรียนทำอะไรได้ ให้ความเห็นเกี่ยวกับผลของการมีกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา	ทักษะการสร้างความรู้	การอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา	๑. สืบค้น แสวงหาความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของทรัพย์สินทางปัญญา ๒. ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ๓. ศึกษาวิเคราะห์กรณีตัวอย่างการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ๔. อภิปรายผลของการมีกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา ๕. สรุปและนำเสนอผลการอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของเวลา ในการศึกษา ประวัติศาสตร์	ผู้เรียนรู้อะไร เวลาที่มีความสำคัญต่อ การศึกษายุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายความสำคัญ ของเวลาและช่วงเวลา ในการศึกษาประวัติศาสตร์ ๒. อธิบายความสำคัญ ของอดีตที่ส่งผลต่อ พัฒนาการในปัจจุบันและ อนาคต ๓. ยกตัวอย่างการใช้ ช่วงเวลาและยุคสมัย ที่ปรากฏในเอกสารทาง ประวัติศาสตร์	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	ผังมโนทัศน์แสดง ความสัมพันธ์ ระหว่างเวลา กับเหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์	๑. ค้นหาหลักฐานที่แสดง ข้อมูลเกี่ยวกับเวลา ยุคก่อนประวัติศาสตร์ กับยุคประวัติศาสตร์ ๒. อภิปรายเกี่ยวกับเวลา ในอดีต ปัจจุบันและอนาคต จากหลักฐานที่ปรากฏ ๓. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างการใช้เวลา กับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ๔. สรุปความรู้เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างเวลา กับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ๕. วางแผนออกแบบ การเขียนผังมโนทัศน์ ความสัมพันธ์ระหว่างเวลา กับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ๖. เขียนผังมโนทัศน์แสดง ความสัมพันธ์ระหว่างเวลา กับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์
๒. เปรียบเทียบ ตามระบบ ต่าง ๆ ที่ใช้ศึกษา ประวัติศาสตร์	ผู้เรียนรู้อะไร การศึกษาประวัติศาสตร์ไทย ให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน ต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับ ระบบการเทียบศักราช	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	ตารางเทียบศักราช (พ.ศ. ค.ศ. ฮ.ศ. ร.ศ. จ.ศ. ม.ศ.)	๑. ทบทวนความรู้เดิม เกี่ยวกับการนับศักราช แบบไทยและสากล ๒. ออกแบบการสืบค้นที่มา ของศักราชที่ปรากฏ ในเอกสารประวัติศาสตร์ และการเทียบศักราชโดยใช้ วิธีการทางประวัติศาสตร์

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกที่มาของระบบศักราชที่ใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ ๒. เทียบศักราชตามระบบต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ ๓. ยกตัวอย่างของศักราชที่ใช้ในเอกสารทางประวัติศาสตร์	๔. ทักษะ การสร้างความรู้		๓. วิเคราะห์ และสรุปความรู้เกี่ยวกับการเทียบศักราชระหว่างไทยกับสากล ๔. อธิบายความเชื่อมโยงจากศักราชกับพัฒนาการของมนุษย์จากตัวอย่างการใช้ศักราชในเอกสารของไทย ๕. ออกแบบและเขียนตารางเปรียบเทียบศักราช
๓. นำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์	ผู้เรียนรู้อะไร วิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายความหมาย ความสำคัญและความสัมพันธ์ของประวัติศาสตร์และวิธีการทางประวัติศาสตร์ ๒. ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เป็นหลักฐานชั้นต้นและหลักฐานชั้นรอง	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การให้คำจำกัดความ ๔. ทักษะ การตั้งสมมติฐาน ๕. ทักษะ การประเมิน ๖. ทักษะ การสร้างความรู้	โครงการงานอาชีพ ในท้องถิ่น	๑. วางแผนการทำโครงการและทำโครงการงานอาชีพในท้องถิ่นโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๒. วางแผนออกแบบเก็บข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่นโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๓. ประเมินหลักฐานตามหลักฐานชั้นต้นและหลักฐานชั้นรอง ๔. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาสำหรับตั้งประเด็นที่กลุ่มสนใจ “อาชีพในท้องถิ่น” เพื่อศึกษาเชิงลึกโดยการทำโครงการ ๕. นำเสนอโครงการงาน “อาชีพในท้องถิ่น”

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย พัฒนาการ ทางสังคม เศรษฐกิจและ การเมืองของ ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	ผู้เรียนรู้อะไร พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของ ประเทศในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายพัฒนาการทาง สังคม เศรษฐกิจและ การเมืองของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	ผังมโนทัศน์แสดง พัฒนาการทาง สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของ ประเทศในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	๑. ศึกษาข้อมูลพัฒนาการ ของประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้โดยวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ - กำหนดประเด็นปัญหา - รวบรวมหลักฐาน - วิเคราะห์และประเมิน คุณค่าข้อมูล - ตีความและสังเคราะห์ - นำเสนอ ๒. วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลเพื่อสรุปเป็นความรู้ ๓. จัดทำผังมโนทัศน์ แสดง พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศใน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
๒. ระบุความ สำคัญของ แหล่ง อารยธรรม ในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	ผู้เรียนรู้อะไร ความสำคัญของแหล่ง อารยธรรมในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุที่ตั้งของแหล่ง อารยธรรมในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ๒. อธิบายอิทธิพลของ อารยธรรมโบราณในดินแดนไทย ที่มีต่อพัฒนาการของสังคมไทย ในปัจจุบัน	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	การนำเสนอแหล่ง อารยธรรม ที่สำคัญในกลุ่ม อาเซียนในรูปแบบ ที่นักเรียนถนัด	๑. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับ แหล่งอารยธรรมในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๒. วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปความ ๓. นำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รายงาน ผังมโนทัศน์ บทความ PowerPoint

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย เรื่องราวทาง ประวัติศาสตร์ สมัยก่อน สุโขทัยใน ดินแดนไทย โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ สมัยก่อนสุโขทัยในดินแดน ไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความเป็นมาของ รัฐโบราณในดินแดนไทย	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การตีความ ๔. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	ผังโน้ตส์เกี่ยวกับ อาณาจักรก่อนสมัย สุโขทัย	๑. ศึกษาข้อมูลด้วยวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ ๒. วิเคราะห์ ตีความ สรุปความ ๓. จัดทำผังโน้ตส์ ๔. นำเสนอพร้อมทั้งอธิบาย
๒. วิเคราะห์ พัฒนาการ ของ อาณาจักร สุโขทัยใน ด้านต่าง ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร พัฒนาการของอาณาจักร สุโขทัย ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์และอธิบาย พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของ สมัยสุโขทัย ๒. อธิบายการสถาปนาและ ความเสื่อมของอาณาจักรสุโขทัย	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์	การนำเสนอ พัฒนาการในด้าน ต่าง ๆ ของสมัย สุโขทัยใน รูปแบบที่นักเรียน สนใจ	๑. สืบค้นข้อมูลทาง ประวัติศาสตร์สุโขทัยด้วย วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๒. วิเคราะห์ ตีความ แปลความ และกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล ๓. นำเสนอข้อมูลในรูปแบบ ต่าง ๆ เช่น รายงาน ผังโน้ตส์ บทความ ฯลฯ
๓. วิเคราะห์ อิทธิพลของ วัฒนธรรม และ ภูมิปัญญาไทย สมัยสุโขทัย และ สังคมไทย ในปัจจุบัน	ผู้เรียนรู้อะไร อิทธิพลของวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยสมัย สุโขทัยต่อสังคมไทยปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายลักษณะวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยในสมัยสุโขทัย ๒. วิเคราะห์และอธิบาย อิทธิพลของวัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัย ที่มีต่อสังคมไทยปัจจุบัน	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การให้เหตุผล	๑. อภิปรายถึง ปัจจัยความเสื่อม ของอาณาจักร สุโขทัย ๒. นิทรรศการ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยใน สมัยสุโขทัย	๑. สืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ ๒. วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลและอภิปราย ๓. นำเสนอข้อมูล ๔. จัดนิทรรศการแสดง วัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย ในสมัยสุโขทัย

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. เลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (ลูกโลก แผนที่ กราฟ แผนภูมิ) ในการสืบค้นข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพและสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย และทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย	ผู้เรียนรู้อะไร เครื่องมือทางภูมิศาสตร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลทางกายภาพ และสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย ผู้เรียนทำอะไรได้ เลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการสืบค้นข้อมูลทางกายภาพและสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย	๑. ทักษะการประเมิน ๒. ทักษะการวิเคราะห์	รายงานลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์	๑. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ชนิดต่าง ๆ ๒. กำหนดคุณสมบัติประโยชน์ของเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ชนิดต่าง ๆ ๓. นำข้อมูลลักษณะทางกายภาพและสังคมที่ต้องการสืบค้นมาเทียบกับคุณสมบัติของเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ๔. เลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูล ๕. ตั้งวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๖. กำหนดเกณฑ์ในการแยกแยะข้อมูล ๗. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์เพื่อให้เห็นองค์ประกอบ ๘. หาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ๙. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
๒. อธิบายเส้นแบ่งเวลาและเปรียบเทียบวัน เวลาของ	ผู้เรียนรู้อะไร เส้นแบ่งเวลาของประเทศไทยกับประเทศในทวีปต่าง ๆ	๑. ทักษะการทำให้กระจ่าง ๒. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	การอธิบายผล การเปรียบเทียบเวลาของประเทศไทยกับทวีปต่าง ๆ	๑. ระบุสิ่งที่สงสัยเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างของเวลาในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ประเทศไทยกับ ทวีปต่าง ๆ	ผู้เรียนทำอะไรได้ เปรียบเทียบวันเวลาของ ประเทศไทยกับประเทศ ในทวีปต่าง ๆ			๒. ศึกษาค้นคว้าและหาความรู้ เพื่อให้เกิดความกระจ่าง ๓. อธิบายข้อสงสัยให้ชัดเจน โดยมีเหตุผลและอ้างอิง ความรู้ ๔. มองเห็นความเหมือน ความแตกต่างของความรู้กับ เวลาจริงของโลก ๕. นำความรู้ที่มีไปใช้ในการ การเปรียบเทียบเวลาของ ประเทศไทยกับทวีปต่าง ๆ
๓. วิเคราะห์ เชื่อมโยง สาเหตุและ แนวทาง ป้องกันภัย ธรรมชาติและ การระงับภัย ที่เกิดขึ้นใน ประเทศไทย และทวีป เอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย	ผู้เรียนรู้อะไร ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นใน ประเทศไทย ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์สาเหตุและ เสนอแนวทางการป้องกัน และระงับภัยธรรมชาติที่ เกิดขึ้นในประเทศไทย ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	๑. ทักษะ การเชื่อมโยง ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	การนำเสนอผลการ วิเคราะห์เชื่อมโยง สาเหตุและ แนวทางป้องกันภัย ธรรมชาติที่เกิดขึ้น ในประเทศไทย และทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	๑. ศึกษาภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้น ในประเทศไทย และทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย โอเชียเนีย ๒. วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ เกิดภัยธรรมชาติ ๓. อภิปรายและสรุปแนวทาง ป้องกันภัยตามธรรมชาติ ตามสาเหตุการเกิด ๔. แยกแยะข้อมูล ภัยธรรมชาติตามเกณฑ์ ๕. วิเคราะห์เชื่อมโยง ภัยธรรมชาติ สาเหตุ และ แนวทางป้องกันภัยธรรมชาติ ที่เกิดในประเทศไทยและ ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๖. นำเสนอผลการวิเคราะห์ เชื่อมโยงสาเหตุและแนวทาง ป้องกันภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้น ในประเทศไทย และทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ ผลกระทบ จากการ เปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติ ของ ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย	ผู้เรียนรู้อะไร ๑. การเปลี่ยนแปลงทาง ธรรมชาติของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย ๒. ผลกระทบจาก การเปลี่ยนแปลงธรรมชาติ ต่อการดำเนินชีวิตของ มนุษย์ในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ผู้เรียนทำอะไรได้ แสดงความสัมพันธ์ เชื่อมโยงผลกระทบที่เกิด จากการเปลี่ยนแปลงทาง ธรรมชาติของทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและ โอเชียเนีย	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	แผนผังความคิด แสดงความสัมพันธ์ เชื่อมโยงผลกระทบ ที่เกิดจากการ เปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติ ของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	๑. รวบรวมข้อมูลการเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๒. วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิด จากการเปลี่ยนแปลงและ นำเสนอผลกระทบที่เกิด จากการเปลี่ยนแปลง ๓. กำหนดเกณฑ์ใน การจำแนกแยกแยะข้อมูล และแยกแยะข้อมูล ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตาม ความเหมาะสมและสรุป สาระสำคัญของเรื่องการ เปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ ๔. แสดงความคิดเห็น และ หาความสัมพันธ์ ระหว่าง ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติที่มีต่อ การดำเนินชีวิต ๕. สรุปและอธิบายความคิดเห็น โดยให้เหตุผลประกอบ ๖. จัดทำแผนผังความคิด แสดงความสัมพันธ์ เชื่อมโยง ผลกระทบที่เกิดจาก การเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. วิเคราะห์ ความร่วมมือ ของประเทศ ต่าง ๆ ที่มีผล ต่อสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ ของ ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย	ผู้เรียนรู้อะไร ความร่วมมือด้าน สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ของประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุความร่วมมือของ ประเทศต่าง ๆ ที่มีผลต่อ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๒. วิเคราะห์ผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ที่เกิดจากความร่วมมือของ ประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	ทักษะ การวิเคราะห์	รายงานผล การวิเคราะห์ ความร่วมมือ ระหว่างประเทศ ที่มีผลต่อ สิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติของ ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย	๑. รวบรวมข้อมูลด้านความ ร่วมมือของประเทศต่าง ๆ ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ๒. วิเคราะห์ความร่วมมือของ ประเทศต่าง ๆ ที่มีผลต่อ สิ่งแวดล้อมและวิเคราะห์ผล ที่เกิดจากความร่วมมือ ระหว่างประเทศ ๓. กำหนดเกณฑ์ในการจำแนก แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ ที่กำหนด ๔. หาความสัมพันธ์ระหว่าง ความร่วมมือระหว่างประเทศ กับผลที่เกิดกับสิ่งแวดล้อม ๕. จัดทำรายงานและนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ ความร่วมมือ ระหว่างประเทศที่มีผลต่อ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของ ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย
๓. สำรวจและ อธิบายทำเล ที่ตั้งกิจกรรม ทางเศรษฐกิจ และสังคม ในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย โดยใช้ แหล่งข้อมูล ที่หลากหลาย	ผู้เรียนรู้อะไร ทำเลที่ตั้งของกิจกรรม ทางเศรษฐกิจและสังคม ในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย โอเชียเนีย ผู้เรียนทำอะไรได้ สำรวจทำเลที่ตั้งกิจกรรม ทางเศรษฐกิจและสังคม ในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย โดยใช้ แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา	การนำเสนอผล การสำรวจทำเล ที่ตั้งกิจกรรมทาง เศรษฐกิจและ สังคมในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย	๑. กำหนดหัวข้อในการสำรวจ ค้นหาเกี่ยวกับทำเลที่ตั้งของ กิจกรรมทางเศรษฐกิจและ สังคมในภูมิภาคเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๒. กำหนดวิธีการที่จะสำรวจ เก็บข้อมูลและสำรวจค้นหา ตามวิธีการที่กำหนด ๓. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๔. จัดการนำข้อมูล และอธิบายข้อมูล

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	๒. อธิบายปัจจัยทาง ภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อทำเล ที่ตั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคมในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย			๕. นำเสนอผลการสำรวจ ทำเลที่ตั้งกิจกรรมทาง เศรษฐกิจและสังคมใน ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย
๔. วิเคราะห์ ปัจจัยทาง กายภาพและ สังคมที่มีผล ต่อการ เลื่อนไหล ของความคิด เทคโนโลยี สินค้า และ ประชากร ในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย	ผู้เรียนรู้อะไร ๑. สัญลักษณ์ทางกายภาพ และสังคมในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย ๒. การเคลื่อนไหวของ ความคิด เทคโนโลยี สินค้าและประชากร ในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์อิทธิพลของ ปัจจัยทางกายภาพและ สังคมที่มีผลต่อการ เลื่อนไหลทางความคิด เทคโนโลยี สินค้า และ ประชากรในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	การนำเสนอกรณี ตัวอย่างเชิงเหตุผล ปัจจัยทางกายภาพ และสังคมที่มีผล ต่อการเลื่อนไหล ทางความคิด เทคโนโลยี สินค้า และประชากรใน ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย	๑. ศึกษาข้อมูลปัจจัยทาง กายภาพและปัจจัยทางสังคม ของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๒. กำหนดเกณฑ์ใน การจำแนกแยกแยะข้อมูล ๓. พิจารณาแยกแยะข้อมูล ต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด ให้เห็นองค์ประกอบของเรื่อง ๔. หาความสัมพันธ์ของ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งแวดล้อม ทางสังคมกับ การเลื่อนไหลทางความคิด เทคโนโลยี สินค้า และ ประชากรในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๕. อธิบายความสัมพันธ์ และความหมายของข้อมูล ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยง ๖. นำเสนอผลงาน

♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด เป็นการวิเคราะห์ ต่อเนื่องจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัด โดยวิเคราะห์ใน ๖ ประเด็น คือ ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของตัวชี้วัดแต่ละตัวที่จะนำมาจัดกิจกรรม การเรียนรู้ร่วมกันได้ ความคิดรวบยอด สาระการเรียนรู้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๑. อธิบาย การเผยแผ่ พระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาที่ตน นับถือ สู่ประเทศไทย ๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาที่ตน นับถือที่มีต่อ สภาพแวดล้อม ในสังคมไทย รวมทั้ง การพัฒนาตน และครอบครัว	การเข้าสู่ ประเทศไทยของ ศาสนาพุทธหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ มีความสำคัญต่อ สภาพแวดล้อม การพัฒนาตนเอง และครอบครัวของ คนในสังคมไทย	๑. การสังคายนา ๒. การเผยแผ่ พระพุทธศาสนา เข้าสู่ประเทศไทย ๓. ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนาต่อ สังคมไทย ในฐานะเป็น - ศาสนา ประจำชาติ - สถาบันหลัก ของสังคมไทย - การพัฒนาตน และครอบครัว	๑. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๒. ทักษะ การจัดระเบียบ ๓. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ การพิสูจน์ ความจริง	๑. เส้นทาง การเผยแผ่ พระพุทธศาสนา เข้าสู่ประเทศไทย ในแผนที่โครงร่าง ทวีปเอเชียและ อธิบาย ๒. การนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา ในฐานะที่เป็น ศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลัก ของชาติ พร้อม ยกตัวอย่าง ประกอบ	๑. ศึกษาและ รวบรวมข้อมูลที่ เกี่ยวข้องกับการ เข้าสู่ประเทศไทย ของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. วิเคราะห์และ สรุปสาระสำคัญของ ข้อมูล ๓. เชื่อมโยงข้อมูล ที่ได้กับข้อมูลอื่น ๆ เพื่อให้ข้อมูล มีความชัดเจน ๔. จัดลำดับข้อมูล ตามลำดับเหตุการณ์ ที่สำคัญและการ เกิดขึ้นก่อน-หลัง ๕. จัดทำเส้นทาง การเผยแผ่ พระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ เข้าสู่ประเทศไทย ในแผนที่โครงร่าง ทวีปเอเชีย ๖. วิเคราะห์อิทธิพล ของศาสนาที่ตนนับถือ ที่มีต่อสภาพแวดล้อม

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ของคนในสังคมไทยในแต่ละด้าน ๗. ศึกษาผลการวิเคราะห์ที่ได้ ๘. ยืนยันผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการยกตัวอย่างประกอบ ๙. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการอธิบายและยกตัวอย่างประกอบ
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๓. วิเคราะห์พุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงบำเพ็ญทุกรกิริยาหรือประวัติศาสตร์ที่ตนนับถือตามที่กำหนด ๔. วิเคราะห์และประพาดิตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาตก เรื่องเล่า และศาสนิกชน	หลักธรรมที่ได้จากการศึกษาพุทธประวัติและแบบอย่างการดำเนินชีวิตหรือข้อคิดที่ได้จากประวัติสาวก ชาตก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่าง ก่อให้เกิดความศรัทธาและเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติตนของศาสนิกชน	๑. พุทธประวัติ (ประสูติ เทวทูต ๔ การแสวงหาความรู้และการบำเพ็ญทุกรกิริยา) ๒. พุทธสาวก (พระมหากัสสปะ พระอานนทโกศล และนางวิสาขา) ๓. ชาตก (อัมพชาตก และตติตติชาตก) ๔. ศาสนิกชนตัวอย่าง (พระเจ้าอโศกมหาราช)	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ๓. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๔. ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ๕. ทักษะการสรุป ๖. ทักษะการเห็น	๑. การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับพุทธประวัติ ประวัตินสาวก ชาตก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่างตามที่กำหนดพร้อมทั้งสรุปหลักธรรม ข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิต ๒. การเสนอแนวทางการนำข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตไปใช้ในชีวิตประจำวัน	๑. ศึกษาและสรุปประวัติศาสตร์ของศาสนาที่ตนนับถือและประวัติสาวก ชาตก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่างตามที่กำหนด ๒. วิเคราะห์และสรุปหลักธรรมจากประวัติศาสดาของศาสนาที่ตนนับถือ ๓. วิเคราะห์และสรุปข้อคิดและแบบอย่างการดำเนินชีวิตจากประวัติสาวก ชาตก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ตัวอย่างตาม ที่กำหนด		พระโศภะ และ พระอุตตระ)			๔. แสดงบทบาทสมมติเพื่อนำเสนอประวัติศาสตร์ของศาสนาที่นับถือ และประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนดและนำเสนอหลักธรรม ข้อคิด และแบบอย่างการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้อง ๕. หาแนวทางการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวัน ๖. เสนอแนวทางการนำหลักธรรมแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดที่ได้จากการศึกษาพุทธประวัติ ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างไปใช้ในชีวิตประจำวัน
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๕. อธิบาย พุทธคุณและ	พระพุทธรูปและ อริยสัจ ๔ เป็น หลักธรรมที่ พุทธศาสนิกชน ยึดถือเป็นแนวทาง	๑. พระรัตนตรัย ๒. อริยสัจ ๔ ๓. พุทธศาสน- สุภาษิต	๑. ทักษะ การสร้างความรู้ ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	๑. แผนผัง ความคิดแสดง โครงสร้างของ พุทธคุณและ อริยสัจ ๔	๑. ทบทวนความรู้ ของนักเรียน ด้วยการสวดมนต์ บูชาพระรัตนตรัย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ข้อธรรมสำคัญ ในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือหลักธรรม ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด เห็นคุณค่า และนำไป พัฒนาแก้ปัญหา ของตนเอง และครอบครัว ๘. วิเคราะห์และ ปฏิบัติตนตาม หลักธรรมทาง ศาสนาที่ตน นับถือในการ ดำรงชีวิตแบบ พอเพียงและ ดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ ร่วมกันได้ อย่างสันติสุข	ในการดำรงชีวิต แบบพอเพียง และดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม		๓. ทักษะ การสร้างความรู้	๒. ตัวอย่าง พฤติกรรม การปฏิบัติตน ของนักเรียนหรือ บุคคลอื่นที่ สอดคล้องกับ พุทธคุณ อริยสัจ ๔ เศรษฐกิจพอเพียง และการดูแล รักษาสีสิ่งแวดล้อม ที่นักเรียน เคยเห็น/อ่าน/ฟัง พร้อมทั้งผล ที่เกิดจาก การปฏิบัติ	๒. ศึกษาความหมาย ของพุทธคุณและ อริยสัจ ๔ ๓. สรุปเป็นความรู้ ของตนเอง ๔. จัดทำแผนผัง ความคิดแสดง โครงสร้างของ พุทธคุณและอริยสัจ ๔ และนำเสนอ ๕. ศึกษาปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และสรุปความรู้ ๖. เชื่อมโยง ความสัมพันธ์และ สอดคล้องกันของ หลักธรรมกับ เศรษฐกิจพอเพียง ๗. จัดระเบียบ ความสอดคล้อง สัมพันธ์กันของข้อมูล ๘. เชื่อมโยงความรู้ เพื่อการดำรงชีวิต แบบพอเพียงและ การรักษาสีสิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกัน ได้อย่างสันติสุข ยกตัวอย่างพฤติกรรม การปฏิบัติตนของ นักเรียนหรือบุคคล อื่นที่สอดคล้องกับ พุทธคุณและอริยสัจ ๔ เศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					และการดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมที่ นักเรียนเคยเห็น/ อ่าน/ฟัง พร้อมทั้ง ผลที่เกิดจาก การปฏิบัติ
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๖. เห็นคุณค่าของ การพัฒนาจิต เพื่อการเรียนรู้ และการ ดำเนินชีวิต ด้วยวิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ คือวิธีคิดแบบ คุณค่าแท้- คุณค่าเทียม และวิธีคิด แบบคุณ-โทษ และทางออก หรือการ พัฒนาจิตตาม แนวทางของ ศาสนาที่ ตนนับถือ ๗. สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิตและ	การพัฒนาจิต เพื่อการเรียนรู้ และการดำเนิน ชีวิตตามหลักการ ของพุทธศาสนา สามารถปฏิบัติได้ ด้วยการ ดำเนินชีวิตตาม หลักการของ โยนิโสมนสิการ สวดมนต์ กาวนา และแผ่เมตตา	๑. โยนิโสมนสิการ - วิธีคิดแบบ คุณค่าแท้- คุณค่าเทียม - วิธีคิดแบบ คุณ-โทษ และ ทางออก ๒. สวดมนต์แปล และแผ่เมตตา - วิธีปฏิบัติและ ประโยชน์ของ การบริหารจิต และเจริญปัญญา การฝึกบริหารจิต และเจริญปัญญา ตามหลัก สติปัฏฐาน เน้นอานาปานสติ - นำวิธีการ บริหารจิตและ เจริญปัญญาไปใช้ ในชีวิตประจำวัน	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมีวิจารณญาณ	๑. การอธิบาย หลักการของ การคิดด้วยแบบ โยนิโสมนสิการ แบบคุณค่าแท้- คุณค่าเทียมและ แบบคุณ-โทษ และทางออก และอานาปานสติ ๒. การแสดง บทบาทสมมติ เกี่ยวกับการใช้ วิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ แบบคุณค่าแท้- คุณค่าเทียมและ แบบคุณ-โทษ และทางออกและ อานาปานสติ ในชีวิตประจำวัน และอธิบาย คุณค่าที่มีต่อ การเรียนรู้และ ดำเนินชีวิต	๑. ศึกษาความรู้ เกี่ยวกับวิธีการคิด แบบโยนิโสมนสิการ และอานาปานสติ ๒. ศึกษากรณี ตัวอย่างที่เกี่ยวกับ วิธีการคิดแบบ โยนิโสมนสิการและ อานาปานสติ ๓. วิเคราะห์เชื่อมโยง กรณีตัวอย่างว่า สอดคล้องกับ วิธีการคิดแบบใดของ โยนิโสมนสิการและ อานาปานสติ ๔. ศึกษาและ ทำความเข้าใจ วิธีคิดแบบคุณค่าแท้- คุณค่าเทียม และ วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก ๕. อธิบายหลักการ ของการคิดด้วยวิธีคิด แบบโยนิโสมนสิการ แบบคุณค่าแท้- คุณค่าเทียมและ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
เจริญปัญญา ด้วยอานา- ปานสติ หรือ ตามแนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด					วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก ๖. แสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับการ ใช้วิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ แบบคุณค่าแท้- คุณค่าเทียม และ วิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก ในชีวิตประจำวัน และอธิบายคุณค่า ที่มีต่อการเรียนรู้ และดำเนินชีวิต
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๙. วิเคราะห์ เหตุผล ความจำเป็น ที่ทุกคนต้อง ศึกษาเรียนรู้ ศาสนาอื่น ๆ ๑๐. ปฏิบัติตนต่อ ศาสนิกชน อื่นใน สถานการณ์ ต่าง ๆ ได้ เหมาะสม	คำสอนของ ศาสนาเป็นสิ่งที่ ศาสนิกชน ยึดถือเพื่อเป็น แนวปฏิบัติใน การดำเนินชีวิต การเรียนรู้ หลักธรรม คำสอนของ ศาสนาอื่น ๆ ทำให้ปฏิบัติตน ต่อศาสนิกชน ของศาสนาอื่น อย่างเหมาะสม	๑. ศาสนิกชน ของศาสนา ต่าง ๆ มีการ ประพฤติปฏิบัติตน และวิถีการดำเนิน ชีวิตแตกต่างกัน ตามหลักความเชื่อ และคำสอน ของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. การปฏิบัติ อย่างเหมาะสม ต่อศาสนิกชนอื่น ในสถานการณ์ ต่าง ๆ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๓. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๕. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	๑. การแสดง ภาพพิธีกรรมของ ศาสนาต่าง ๆ เล่าประสบการณ์ ของนักเรียนที่มี ในการเข้าร่วม พิธีกรรมทาง ศาสนา พร้อมทั้ง บอกเหตุผลและ ความรู้สึกในการ เข้าร่วมกิจกรรม ๒. การนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ พฤติกรรมของ บุคคลที่เป็น แบบอย่างด้าน ศาสนสัมพันธ์	๑. สำรวจค้นหาและ รวบรวมข้อมูลด้าน ศาสนาที่มีการนับถือ ในประเทศไทย ๒. ศึกษาหลักธรรม คำสอนสำคัญของ แต่ละศาสนาที่ ศาสนิกชนยึดถือ ปฏิบัติ ๓. เปรียบเทียบ ความเหมือนและ ความต่างในการ ปฏิบัติตนตาม หลักการของแต่ละ ศาสนาและหลักการ ปฏิบัติตนในการ เข้าร่วมกิจกรรม

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๑๑. วิเคราะห์ การกระทำ ของบุคคลที่ เป็นแบบอย่าง ด้านศาสน- สัมพันธ์และ นำเสนอ แนวทาง การปฏิบัติ ของตนเอง		๓. ตัวอย่าง บุคคลในท้องถิ่น หรือประเทศ ที่ปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างด้าน ศาสนสัมพันธ์ หรือมีผลงาน ด้านศาสนสัมพันธ์			ทางศาสนาของ ศาสนาอื่น ๆ รวมถึงเหตุผลที่ ทุกคนต้องปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมใน การเข้าร่วมกิจกรรม ๔. สรุปผลการ อภิปรายในประเด็น - ความเหมือนและ ความต่างในการ ปฏิบัติตนตาม หลักการของแต่ละ ศาสนา - หลักการปฏิบัติตน ในการเข้าร่วม กิจกรรมทางศาสนา ของศาสนาอื่น ๆ - เหตุผลที่ทุกคน ต้องปฏิบัติตนอย่าง เหมาะสมในการ เข้าร่วมกิจกรรม ๕. ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูล เพื่อสนับสนุน ข้อสรุป ๖. แสดงภาพ พิธีกรรมทางศาสนา ต่าง ๆ พร้อมเล่า ประสบการณ์ในการ เข้าร่วมพิธีกรรม ทางศาสนาและ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					บอกเหตุผลและ ความรู้สึกในการ เข้าร่วมกิจกรรม ๗. สำรวจค้นหา บุคคลที่เป็น แบบอย่างด้าน ศาสนสัมพันธ์ ๘. วิเคราะห์ พฤติกรรมของบุคคล ที่เป็นแบบอย่าง ด้านศาสนสัมพันธ์ ๙. นำเสนอผลการ วิเคราะห์พฤติกรรม ของบุคคลที่เป็น แบบอย่างด้าน ศาสนสัมพันธ์

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๑. บำเพ็ญ ประโยชน์ต่อ ศาสนสถาน ของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. อธิบาย จริยวัตรของ สาวกเพื่อเป็น แบบอย่างใน การประพฤติ และปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อสาวกของ ศาสนาที่ตน นับถือ	การบำเพ็ญ ประโยชน์ต่อ ศาสนสถานของ ศาสนาที่ตนนับถือ การปฏิบัติตนต่อ สาวกของศาสดา ผู้ประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่าง ของศาสนิกชน เป็นการแสดง ความกตัญญู กตเวทิตะ และ ธำรงรักษาไว้ซึ่ง ศาสนาที่ตน นับถือ	๑. การบำเพ็ญ ประโยชน์และ การบำรุงรักษาวัด ๒. วิถีชีวิตของ พระภิกษุ ๓. บทบาทของ พระภิกษุ ในการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา เช่น การแสดงธรรม ปาฐกถาธรรม การประพฤติตน ให้เป็นแบบอย่าง	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	๑. การปฏิบัติ กิจกรรมบำเพ็ญ ประโยชน์ต่อ ศาสนสถาน ๒. สมุดภาพ เกี่ยวกับจริยวัตร ของสาวกที่ ประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่าง ศาสนิกชน	๑. รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับจริยวัตร ของพระภิกษุที่เป็น แบบอย่างที่ดีของ ศาสนิกชนของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๒. ศึกษาโครงสร้าง ข้อมูลที่รวบรวมได้ ๓. จำแนกลักษณะ ของข้อมูลเพื่อ วิเคราะห์จริยวัตร ของสาวกเกี่ยวกับ การประพฤติปฏิบัติตน ที่เป็นแบบอย่าง ของศาสนิกชน และ พฤติกรรมของ ศาสนิกชน ด้านการ บำเพ็ญประโยชน์ ต่อศาสนสถาน ๔. ศึกษาและ วิเคราะห์ องค์ประกอบของ ข้อมูลตามประเด็น ๕. เสนอผล การวิเคราะห์ องค์ประกอบ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๖. สรุปและอธิบาย จริยวัตรของสาวก เกี่ยวกับการประพฤติ ปฏิบัติตนที่เป็นแบบ อย่างของศาสนิกชน และพฤติกรรมของ ศาสนิกชนด้านการ บำเพ็ญประโยชน์ต่อ ศาสนสถาน ๗. ตรวจสอบความ เป็นเหตุเป็นผลของ ข้อสรุปและสืบค้น ข้อมูลเพื่อสนับสนุน ข้อสรุปให้มีความ ชัดเจน ๘. จัดทำสมุดภาพ และปฏิบัติกิจกรรม การบำเพ็ญ ประโยชน์
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๓. ปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อบุคคล ต่าง ๆ ตาม หลักศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	การปฏิบัติตน อย่างถูกต้อง และเหมาะสม ในขณะประกอบ พิธีกรรมทาง ศาสนาเป็นการ แสดงความเคารพ ในหลักธรรม คำสอนของ ศาสดาของ แต่ละศาสนา	๑. ปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อเพื่อนตาม หลักพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือ ๒. คำอาราธนา ๓. ประวัติและ วันสำคัญของ วันธรรมสวนะ วันเข้าพรรษา	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การจำแนก ประเภท ๓. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๔. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	การแสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับการ ประกอบพิธีกรรม ในวันสำคัญทาง ศาสนาให้ ครอบคลุม ประเด็น ๑. ประวัติ ความเป็นมาและ หลักธรรมสำคัญ ที่เกี่ยวข้อง	๑. รวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับ วันสำคัญทางศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. จัดจำแนกข้อมูล ตามลักษณะ ความสอดคล้อง ของข้อมูล ๓. แสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับการ ประกอบพิธีกรรมใน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๔. จัดพิธีกรรม และปฏิบัติตน ในศาสนพิธี พิธีกรรม ได้ถูกต้อง	นำไปสู่การ ยอมรับและ ความเข้าใจ ซึ่งกันและกัน ของศาสนิกชน	วันออกพรรษา วันเทโวโรหณะ	๕. ทักษะ การให้เหตุผล	๒. การประกอบ พิธีกรรม	วันสำคัญทางศาสนา ให้ครอบคลุม
๕. อธิบายประวัติ ความสำคัญ และปฏิบัติตน ในวันสำคัญ ทางศาสนา ที่ตนนับถือ ได้ถูกต้อง		๔. ระเบียบพิธี พิธีเวียนเทียน การปฏิบัติตน ในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรมสวนะ และเทศกาล สำคัญ	๖. ทักษะ การนำความรู้ไปใช้	๓. การปฏิบัติตน อย่างถูกต้องและ เหมาะสม	ประเด็น - ประวัติความเป็นมา และหลักธรรมสำคัญ ที่เกี่ยวข้อง - การประกอบ พิธีกรรม - การปฏิบัติตน อย่างถูกต้องและ เหมาะสม

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๑. ปฏิบัติตาม กฎหมายใน การคุ้มครอง สิทธิของ บุคคล ๒. ระบุความ สามารถของ ตนเองในการ ทำประโยชน์ ต่อสังคมและ ประเทศชาติ ๔. แสดงออกถึง ซึ่งการเคารพ ในสิทธิ เสรีภาพ ของตนเอง และผู้อื่น	เยาวชนที่ดีต้อง ทำประโยชน์ ต่อสังคม ประเทศชาติ ปฏิบัติตนตาม กฎหมายในการ คุ้มครองสิทธิ ของบุคคล และเคารพสิทธิ เสรีภาพของ ตนเองและผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลให้ การดำรงชีวิตอยู่ ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข	๑. กฎหมายใน การคุ้มครองสิทธิ ของบุคคล ๒. ประโยชน์ การปฏิบัติตน ตามกฎหมาย คุ้มครองสิทธิ ของบุคคล ๓. วิธีปฏิบัติตน ในการเคารพ สิทธิ เสรีภาพ ของตนเอง และผู้อื่น ๔. ผลที่ได้จาก การเคารพสิทธิ เสรีภาพของ ตนเองและผู้อื่น ๕. บทบาท และหน้าที่ของ เยาวชนที่มีต่อ สังคมและ ประเทศชาติ	๑. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๒. ทักษะ การนำความรู้ไปใช้ ๓. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	๑. คู่มือการ ปฏิบัติตน ตามกฎหมาย คุ้มครองสิทธิ ของบุคคล ๒. สมุดบันทึก ความดีของ ตนเองเกี่ยวกับ การเคารพสิทธิ เสรีภาพของ ตนเองและผู้อื่น และการทำ ประโยชน์ ต่อสังคมและ ประเทศชาติ	๑. ทบทวนความรู้เดิม โดยให้นักเรียน ผลัดกันเล่าความรู้ เกี่ยวกับกฎหมาย หน้าชั้นเรียน ๒. แสวงหา ความรู้ใหม่เกี่ยวกับ กฎหมายคุ้มครอง สิทธิของบุคคล ๓. ทำความเข้าใจ ความรู้ใหม่และ เชื่อมโยงกับความรู้เดิม และตรวจสอบ ความถูกต้อง ๔. แลกเปลี่ยน ความรู้ความเข้าใจ กฎหมายเกี่ยวกับ สิทธิของบุคคล ๕. สรุปความรู้ที่ ได้รับทั้งหมด ทั้งความรู้เดิมและ ความรู้ใหม่ ๖. จัดทำคู่มือ การปฏิบัติตนตาม กฎหมายคุ้มครอง สิทธิของบุคคล

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๗. นำคู่มือการปฏิบัติตน ตามกฎหมาย คุ้มครองสิทธิของ บุคคลไปใช้และ รายงานหน้าชั้นเรียน ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ แสดงถึงการคิด วิเคราะห์ ๘. ระบุหัวข้อให้ นักเรียนอภิปราย เรื่อง การเคารพสิทธิ และเสรีภาพของ ตนเองและผู้อื่น ๙. ระบุแนวทาง การแสดงออกถึง การเคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเอง และผู้อื่น ๑๐. วิเคราะห์ทาง เลือกในการปฏิบัติตน ๑๑. ลำดับทางเลือก ตามความสำคัญ ๑๒. เลือกแนวทาง การปฏิบัติตนที่แสดง ถึงการเคารพสิทธิ เสรีภาพของตนเอง และผู้อื่น นำไป ปฏิบัติและบันทึกผล ๑๓. หาความรู้และ ข่าวเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ของเยาวชน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ที่มีผลต่อสังคมและประเทศชาติ ๑๔. วิเคราะห์ข่าวตามหัวข้อที่ครูกำหนด ๑๕. ตัดสินใจปฏิบัติตนที่แสดงถึงการเป็นเยาวชนที่ดีและบันทึกลงสมุด
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๓. อภิปรายเกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน	ความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างทางวัฒนธรรม เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกันของประเทศในภูมิภาคเอเชีย	๑. ความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ๒. วัฒนธรรมเป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิด	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	แผนผังความคิดแสดงคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน	๑. ศึกษาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ๒. วิเคราะห์คุณค่าของวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ๓. กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางวัฒนธรรม ๔. แยกแยะข้อมูลความเหมือนและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาค

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และหาความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมดังกล่าว โดยเขียนลงในแผนที่ความคิด ๕. นำเสนอผลงาน ๖. อภิปรายและสรุปคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี หรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน ๗. จัดทำแผนผังความคิดเกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี หรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๒ ๑. อธิบายหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระ สำคัญของ รัฐธรรมนูญ แห่งราช- อาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน โดยสังเขป ๒. วิเคราะห์ บทบาทการ ถ่วงดุลอำนาจ อธิปไตยใน รัฐธรรมนูญ แห่งราช- อาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ๓. ปฏิบัติตนตาม บทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญ	รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย มีบทบัญญัติ สำคัญที่แสดงถึง การใช้อำนาจอธิปไตยและ สาระสำคัญของ รัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน ในการปกครอง ประเทศซึ่ง ชาวไทยทุกคน จะต้องปฏิบัติ ตามสิทธิ เสรีภาพ และ หน้าที่ของตน ตามบัญญัติของ รัฐธรรมนูญ	๑. หลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และ สาระสำคัญของ รัฐธรรมนูญ แห่งราช- อาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ๒. การแบ่ง อำนาจและ การถ่วงดุล อำนาจอธิปไตย ทั้ง ๓ ฝ่าย คือ นิติบัญญัติ บริหาร และ ตุลาการ ๓. เหตุการณ์ และการ เปลี่ยนแปลง สำคัญของ ระบอบ การปกครอง ของไทย	๑. ทักษะ การรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๔. ทักษะ การวิเคราะห์ ๕. ทักษะ การสังเคราะห์ ๖. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	๑. ผังไดอะแกรม แสดงหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง สาระสำคัญ และบทบาท การถ่วงดุลอำนาจ อธิปไตยใน รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักร ไทยฉบับปัจจุบัน ๒. การเล่าเรื่อง การปฏิบัติตน ตามสิทธิ เสรีภาพ และ หน้าที่ของตน ตามบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราช- อาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน	๑. เล่าประสบการณ์ ตนเองเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนตาม สิทธิ เสรีภาพ และ หน้าที่ของพลเมืองดี พร้อมแสดงผล ในการปฏิบัติ ๒. เขียนผังมโนทัศน์ เรื่อง สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของ พลเมืองดีตาม บทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญ ๓. ค้นหาความรู้ เรื่อง รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ในประเด็น - หลักการ - เจตนารมณ์ - โครงสร้าง - สาระสำคัญ - อำนาจอธิปไตย ๔. ศึกษาข้อมูล การใช้อำนาจอธิปไตย ตามรัฐธรรมนูญ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
แห่งราช- อาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ที่เกี่ยวข้องกับ ตนเอง					๕. วิเคราะห์ การถ่วงดุลอำนาจ อธิปไตย ๓ ฝ่าย ๖. ช่วยกัน สร้างสรรค์งาน จัดทำผังโต๊ะแตรม แสดงหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง สาระสำคัญและ บทบาทการถ่วงดุล อำนาจอธิปไตย ๗. ศึกษาบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ ๘. แลกเปลี่ยน ความรู้ความเข้าใจ สรุปและจัดระเบียบ ความรู้ ๙. สังเคราะห์ เล่าเรื่องการปฏิบัติ ตนตามสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ ของตนตามบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน ๑๐. นำเสนอการ ปฏิบัติตนตามสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๑. อธิบาย ความหมาย และความ สำคัญของ เศรษฐศาสตร์	ทรัพยากรมีจำกัด ในขณะ ที่ ความต้องการ ของมนุษย์มี ไม่จำกัด ทำให้ เกิดความขาดแคลน การดำรงชีวิต อย่างมีคุณภาพ จึงต้องเลือกใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างคุ้มค่า	๑. ความหมาย และความสำคัญ ของเศรษฐศาสตร์ เบื้องต้น ๒. ความหมาย ของคำว่า ทรัพยากรมีจำกัด กับความต้องการ ที่ไม่จำกัด ความขาดแคลน การเลือกและ ค่าเสียโอกาส	๑. ทักษะ การตีความ ๒. ทักษะ การระบุ ๓. ทักษะ การเชื่อมโยง	รายงานสรุป ความหมายและ ความสำคัญของ เศรษฐศาสตร์	๑. ศึกษาความหมาย/ ความสัมพันธ์ของ ทรัพยากรกับความ ต้องการของมนุษย์ ๒. หาความหมาย ของข้อความที่ไม่ได้ บอกไว้ (ความขาดแคลน) ๓. ระบุความหมาย ที่แฝงอยู่โดยอธิบาย เหตุผลประกอบ (การเลือก) ๔. จัดหมวดหมู่ หาความสัมพันธ์ เชื่อมโยงความหมาย ของเศรษฐศาสตร์ ๕. อธิบายความหมาย และความสำคัญ ของเศรษฐศาสตร์ โดยให้เหตุผล ประกอบ ๖. สรุปความหมาย และความสำคัญของ เศรษฐศาสตร์และ นำเสนอรายงาน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๒. วิเคราะห์ ค่านิยมและ พฤติกรรม การบริโภค ของคนใน สังคมซึ่งส่งผล ต่อเศรษฐกิจ ของชุมชน และประเทศ	ค่านิยมและ พฤติกรรม การบริโภค ของคนในสังคม ส่งผลต่อ เศรษฐกิจ ของชุมชน และประเทศ	๑. ความหมาย และความสำคัญ ของการบริโภค อย่างมีประสิทธิภาพ ๒. หลักการ ในการบริโภคที่ดี ๓. ปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อ พฤติกรรม การบริโภค ๔. ค่านิยมและ พฤติกรรมของ การบริโภคของ คนในสังคม ปัจจุบัน รวมทั้ง ผลดีและผลเสีย ของพฤติกรรม ดังกล่าว	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	แผนผังก้างปลา แสดงค่านิยม และพฤติกรรม การบริโภคของ คนในสังคมที่ ส่งผลต่อเศรษฐกิจ ของชุมชนและ ประเทศ	๑. ศึกษาความหมาย ของค่านิยมและ พฤติกรรมการ บริโภคของคน ในสังคม ๒. ตั้งประเด็นค่านิยม และพฤติกรรม การบริโภคของคน ในสังคมส่งผลต่อ เศรษฐกิจของชุมชน และประเทศอย่างไร ๓. ศึกษาค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ ลักษณะของค่านิยม และพฤติกรรม การบริโภคที่ส่งผล ต่อเศรษฐกิจของ ชุมชนและประเทศ ๔. เปรียบเทียบผลดี และผลเสียพฤติกรรม ของการบริโภค ๕. สรุปลงความเห็น ที่เป็นเหตุเป็นผลและ แนวคิดในการปรับใช้ ในชีวิตประจำวัน ๖. นำเสนอโดยใช้ แผนผังก้างปลา แสดงค่านิยมและ พฤติกรรมการบริโภค ของคนในสังคมที่ส่งผล ต่อเศรษฐกิจของ ชุมชนและประเทศ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๓. อธิบาย ความเป็นมา หลักการและ ความสำคัญ ของปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงต่อ สังคมไทย	ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทาง การดำเนินชีวิต ของสังคมไทย อย่างมีดุลยภาพ	๑. ความหมาย และความเป็นมา ของปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง ๒. ความเป็นมา ของเศรษฐกิจ พอเพียง และ หลักการทรงงาน ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมทั้งโครงการ ตามพระราชดำริ ๓. หลักการ ของเศรษฐกิจ พอเพียง ๔. การประยุกต์ ใช้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต ๕. ความสำคัญ คุณค่าและ ประโยชน์ ของปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงต่อ สังคมไทย	๑. ทักษะ การทำให้กระจ่าง ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การนำเสนอผลงาน การศึกษาค้นคว้า เรื่องความเป็นมา หลักการ และ ความสำคัญ ของปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ต่อสังคมไทย	๑. ระบุสิ่งที่ต้องศึกษา เกี่ยวกับความเป็นมา หลักการและ ความสำคัญของ ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ต่อสังคมไทย ๒. ใช้วิธีการต่าง ๆ ในการศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลโดยสืบค้น จากแหล่งเรียนรู้ ๓. เปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง ขยายความ แปลความ สรุป ให้เหตุผลเพื่อ ให้เกิดความชัดเจน ๔. นำเสนอผล การศึกษาค้นคว้า เรื่องความเป็นมา หลักการและ ความสำคัญของ ปรัชญาของ เศรษฐกิจในรูปแบบ ต่าง ๆ อย่าง หลากหลาย

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๑. วิเคราะห์บทบาทหน้าที่และความแตกต่างของสถาบันการเงินแต่ละประเภทและธนาคารกลาง	สถาบันการเงินมีหลายประเภท มีบทบาทและหน้าที่ที่ต่างกัน และมีความสัมพันธ์กันทางเศรษฐกิจ	๑. ความหมายประเภท และความสำคัญของสถาบันการเงินที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ ๒. บทบาทหน้าที่และความสำคัญของธนาคารกลาง ๓. การหารายได้ รายจ่าย การออม การลงทุน ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และสถาบันการเงิน	๑. ทักษะการเปรียบเทียบ ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	รายงาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และสถาบันการเงิน	๑. สืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมายประเภท และความสำคัญของสถาบันการเงิน ๒. วิเคราะห์ สรุปและนำเสนอความหมาย ประเภทและความสำคัญของสถาบันการเงินต่าง ๆ ๓. อธิบายบทบาทหน้าที่และความสำคัญของธนาคารกลาง ๔. เปรียบเทียบความแตกต่างของสถาบันการเงินแต่ละประเภทและธนาคารกลาง ๕. เปรียบเทียบรายได้ รายจ่าย การออม การลงทุน ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และสถาบันการเงิน ๖. สรุปลงความเห็นตัดสินใจ ปรับใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๒. ยกตัวอย่างที่ สะท้อนให้เห็น การพึ่งพา อาศัยกันและ การแข่งขันกัน ทางเศรษฐกิจ ในประเทศ	การพัฒนา เศรษฐกิจ ของไทยมีทั้งการ พึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขัน กัน	๑. ยกตัวอย่าง ที่สะท้อนให้เห็น การพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกัน ทางเศรษฐกิจ ในประเทศ ๒. ปัญหา เศรษฐกิจ ในชุมชน ประเทศ และ เสนอแนวทาง แก้ไข	๑. ทักษะ การคิดอย่างมี วิจักษ์ญาณ ๒. ทักษะ การจำแนก ประเภท	ยกตัวอย่างที่ สะท้อนให้เห็น การพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกัน ทางเศรษฐกิจ ในประเทศ	๑. ศึกษารวบรวม ข้อมูลเรื่องการพึ่งพา อาศัยกันและกัน และการแข่งขันทาง เศรษฐกิจในประเทศ จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ๒. จำแนกข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ๓. ยกตัวอย่าง การพัฒนาที่สะท้อน การพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกัน ทางเศรษฐกิจ ในประเทศ พร้อม แสดงความคิดเห็น และนำเสนอปัญหา แนวทางแก้ไขและ ผลกระทบด้าน เศรษฐกิจในชุมชน และประเทศ
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๓. ระบุปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อ การกำหนด อุปสงค์ และอุปทาน	ปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการกำหนด อุปสงค์และ อุปทาน ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลง ของภาวะ เศรษฐกิจ	๑. ความหมาย และกฎอุปสงค์ อุปทาน ๒. ปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อการ กำหนดอุปสงค์ และอุปทาน	๑. ทักษะ การจำแนก ประเภท ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การสรุปย่อ	แผนผังความคิด (Mind Mapping) ปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการกำหนด อุปสงค์และ อุปทาน	๑. สืบค้นข้อมูล ด้วยวิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมาย และกฎของอุปสงค์ และอุปทาน ๒. สรุปและนำเสนอ ๓. เก็บรวบรวมข้อมูล ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ อุปสงค์และอุปทาน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๔. จัดหมวดหมู่ข้อมูล ๕. หาความสัมพันธ์ เชื่อมโยงของอุปสงค์ และอุปทาน ๖. สรุปแสดงความคิด เห็น จัดทำและ นำเสนอแผนผังความคิด (Mind Mapping)
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๔. อภิปรายผล ของการมี กฎหมาย เกี่ยวกับ ทรัพย์สิน ทางปัญญา	กฎหมายทรัพย์สิน ทางปัญญา มีผลในการ คุ้มครองมิให้ มีการละเมิด ทรัพย์สิน ทางปัญญา	๑. ความหมาย และความสำคัญ ของทรัพย์สิน ทางปัญญา ๒. กฎหมาย ที่เกี่ยวกับ การคุ้มครอง ทรัพย์สินทางปัญญา โดยสังเขป ๓. ตัวอย่าง การละเมิดแห่ง ทรัพย์สินทาง ปัญญาแต่ละ ประเภท	ทักษะการสร้าง ความรู้	การอภิปราย แสดงความคิด เห็นเกี่ยวกับ กรณีตัวอย่าง การละเมิด ทรัพย์สินทาง ปัญญา	๑. สืบค้น แสวงหา ความรู้ด้วยวิธีการ ต่าง ๆ เกี่ยวกับ ความหมาย ความสำคัญของ ทรัพย์สินทางปัญญา ๒. ศึกษากฎหมายที่ เกี่ยวกับการคุ้มครอง ทรัพย์สินทางปัญญา ๓. ครุณากรณี ตัวอย่างการละเมิด แห่งทรัพย์สิน ทางปัญญาแต่ละ ประเภทให้นักเรียน อภิปราย ๔. สรุปและนำเสนอ ผลการอภิปราย

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของเวลา ในการศึกษา ประวัติศาสตร์	เวลามีความ สำคัญต่อการ แบ่งยุคทาง ประวัติศาสตร์	๑. ความสำคัญ ของเวลาและ ช่วงเวลา ในการศึกษา ประวัติศาสตร์ ๒. ความสำคัญ ของอดีตที่ส่งผล ต่อพัฒนาการ ในปัจจุบันและ อนาคต ๓. ยกตัวอย่าง ของช่วงเวลา	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	ผังมโนทัศน์ ความสัมพันธ์ ระหว่างเวลากับ เหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์	๑. ค้นหาหลักฐาน แสดงข้อมูลในยุค ก่อนประวัติศาสตร์ กับยุคประวัติศาสตร์ มาแสดง ๒. อภิปรายเกี่ยวกับ เวลาในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตจาก หลักฐานที่นักเรียน นำมาแสดง ๓. วิเคราะห์ความ สัมพันธ์ระหว่างเวลา กับเหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ ๔. สรุปความรู้ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างเวลากับ เหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ ๕. วางแผนออกแบบ การเขียนผังมโนทัศน์ ความสัมพันธ์ ระหว่างเวลา กับเหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ ๖. เขียนผังมโนทัศน์

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๒. เติบศักดิ์กรษ ตามระบบต่าง ๆ ที่ใช้ศึกษา ประวัติศาสตร์	การศึกษา ประวัติศาสตร์ไทย เพื่อให้เกิดความ เข้าใจชัดเจน ต้องมีความรู้ระบบ การเทียบศักดิ์กรษ	๑. ที่มาของศักดิ์กรษ รวมทั้งวิธีการ เติบศักดิ์กรษ ต่าง ๆ ๒. ยกตัวอย่าง ของศักดิ์กรษที่ใช้ ในเอกสารทาง ประวัติศาสตร์	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	ตารางเทียบ ศักดิ์กรษ (พ.ศ. ค.ศ. ฮ.ศ. ร.ศ. จ.ศ. ม.ศ.)	๑. ทบทวนความรู้เดิม เกี่ยวกับการนับศักดิ์กรษ แบบไทยและสากล ๒. ออกแบบการ สืบค้นที่มาของศักดิ์กรษ ที่ปรากฏในเอกสาร ประวัติศาสตร์ และการเทียบศักดิ์กรษ ๓. วิเคราะห์และ สรุปความรู้เกี่ยวกับ การเทียบศักดิ์กรษ ระหว่างไทยกับสากล ๔. อธิบายความ เชื่อมโยงจากศักดิ์กรษ กับพัฒนาการของ มนุษย์จากตัวอย่าง การใช้ศักดิ์กรษใน เอกสารของไทย ๕. ออกแบบ และเขียนตาราง เปรียบเทียบศักดิ์กรษ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๓. นำวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ มาใช้ศึกษา เหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์	วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ เป็นวิธีการเรียนรู้ ชีวิตของคน เหตุการณ์ในอดีต ต้องอาศัย หลักฐานชั้นต้น ชั้นรองและ วิธีการอย่าง มีเหตุผล	๑. ความหมาย และความสำคัญ ของประวัติศาสตร์ และวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ที่ มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกัน ๒. ตัวอย่าง หลักฐานใน การศึกษา ประวัติศาสตร์ไทย สมัยสุโขทัย ทั้งหลักฐาน ชั้นต้นและ หลักฐานชั้นรอง (เชื่อมโยงกับ มฐ. ส ๔.๓) เช่น ข้อความ ในศิลาจารึก สมัยสุโขทัย	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การให้คำ จำกัดความ ๔. ทักษะ การตั้งสมมติฐาน ๕. ทักษะ การประเมิน ๖. ทักษะ การสร้างความรู้	โครงงานสำรวจ อาชีพในท้องถิ่น	๑. วางแผนออกแบบ เก็บข้อมูลเกี่ยวกับ อาชีพในท้องถิ่น โดยใช้วิธีการสืบค้น จากตัวบุคคลและ หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ๒. ดำเนินการ ประเมินหลักฐาน โดยการแยกเป็น หลักฐานชั้นต้นและ หลักฐานชั้นรอง ๓. วิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้มาสำหรับตั้ง ประเด็นที่กลุ่มสนใจ “อาชีพในท้องถิ่น” เพื่อศึกษาเชิงลึก โดยการทำโครงงาน ๔. วางแผนการทำ โครงการและ ทำโครงงานสำรวจ อาชีพในท้องถิ่น

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๑. อธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ๒. ระบุความสำคัญของแหล่งอารยธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แหล่งอารยธรรมก่อให้เกิด	๑. ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผลต่อพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ๒. พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ๓. ที่ตั้งและความสำคัญของแหล่งอารยธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น แหล่งมรดกโลกในประเทศต่าง ๆ ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ๔. อิทธิพลของอารยธรรมโบราณในดินแดนไทยที่มีต่อพัฒนาการของสังคมไทยในปัจจุบัน	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสังเคราะห์ ๔. ทักษะการสรุป ลงความเห็น	๑. ผังมโนทัศน์ แสดงพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและแหล่งอารยธรรมในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ ๒. การนำเสนอแหล่งอารยธรรมที่สำคัญในกลุ่มอาเซียนในรูปแบบที่นักเรียนถนัด	๑. ตั้งประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และแหล่งอารยธรรมโดยใช้กระบวนการสืบค้นทางประวัติศาสตร์ ๒. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความชัดเจน ๓. วางแผนนำเสนอและนำเสนอความรู้ที่ได้ในรูปแบบของผังมโนทัศน์เกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และแหล่งอารยธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๓ ๑. อธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป ๒. วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่าง ๆ ๓. วิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยและสังคมไทยในปัจจุบัน	พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของไทยในสมัยสุโขทัย ส่งผลต่อสภาพความเป็นอยู่ของคนไทยในสังคมสมัยปัจจุบัน	๑. สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดนไทยโดยสังเขป ๒. รัฐโบราณในดินแดนไทย เช่น ศรีวิชัย ตามพรลิงค์ ทวารวดี เป็นต้น ๓. รัฐไทยในดินแดนไทย เช่น ล้านนา นครศรีธรรมราช สุพรรณภูมิ เป็นต้น ๔. การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก) ๕. พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย ในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสังเคราะห์ ๔. ทักษะการตีความ ๕. ทักษะการให้เหตุผล ๖. ทักษะการสรุป ๗. ทักษะการลงความเห็น	๑. การอภิปราย ๒. ปัจจัยความเสี่ยงของอาณาจักรสุโขทัย ๓. ผังมโนทัศน์เกี่ยวกับอาณาจักรก่อนสุโขทัยตามประเด็นที่สนใจ ๔. นิทรรศการเกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัย	๑. ตั้งประเด็นการสืบค้นทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทยและอาณาจักรสุโขทัย ๒. วางแผนสืบค้นข้อมูลโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ - กำหนดประเด็นปัญหา - รวบรวมหลักฐาน - วิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล - ตีความและสังเคราะห์ - นำเสนอ ๓. นำเสนอข้อมูลและร่วมอภิปราย - ความเป็นมา - การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยและความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมกับภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
		๖. วัฒนธรรมสมัยสุโขทัย เช่น ภาษาไทย วรรณกรรม ประเพณีสำคัญ ศิลปกรรมไทย ๗. ภูมิปัญญาไทยในสมัยสุโขทัย เช่น การชลประทาน เครื่องสังคโลก ๘. ความเสื่อมของอาณาจักรสุโขทัย			๔. สรุปเป็นผังมโนทัศน์เกี่ยวกับอาณาจักรก่อนสมัยสุโขทัยและสมัยสุโขทัยตามประเด็นที่สนใจ ๕. อภิปรายอิทธิพลของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัยกับสังคมไทยปัจจุบัน ๖. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัย

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๑. เลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (ลูกโลก แผนที่ กราฟ แผนที่ภูมิ) ในการสืบค้นข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพ และสังคมของประเทศไทย และทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	การสืบค้นข้อมูลลักษณะทางกายภาพลักษณะทางสังคมและสำรวจทำเลที่ตั้งปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยต่อการกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย	๑. เครื่องมือทางภูมิศาสตร์แสดงข้อมูลลักษณะทางกายภาพสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย ๒. ทำเลที่ตั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยทวีปเอเชีย	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๓. ทักษะการวิเคราะห์ ๔. ทักษะการประเมิน	๑. รายงานลักษณะทางกายภาพและสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ๒. การอธิบายปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อการทำเลที่ตั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	๑. กำหนดหัวข้อวิธีการสำรวจและค้นหาข้อมูลลักษณะทางกายภาพทางสังคม โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ๒. นำหัวข้อที่กำหนดมาเทียบเคียงกับคุณประโยชน์ของเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ชนิดต่าง ๆ ๓. เลือกใช้เครื่องมือภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมในการสืบค้นข้อมูล ๔. ร่วมกันอธิบายและลงข้อสรุปในรายงานผลการสืบค้น ๕. รายงานผลหน้าชั้นเรียน ๖. ประเมินด้วยกระบวนการต่าง ๆ
มาตรฐาน ส ๕.๒ ๓. สำรวจ และอธิบายทำเลที่ตั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในทวีปเอเชีย	ภูมิศาสตร์อย่างเหมาะสม	ออสเตรเลียและโอเชียเนีย			

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย โดยใช้แหล่ง ข้อมูลที่ หลากหลาย					๗. จัดการเรียนรู้แบบอุปนัย เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบข้อสรุปเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานของประชากรในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๘. จัดการเรียนรู้แบบนิรนัย เพื่อให้ผู้เรียนนำข้อสรุปอธิบายปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวยต่อทำเลที่ตั้งของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๙. สรุป นำเสนอผลงานการสำรวจและวิเคราะห์ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อทำเลที่ตั้งของเมืองสำคัญ ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๒. อธิบาย เส้นแบ่งเวลา และเปรียบเทียบ วัน เวลาของ	การหมุนรอบ ตัวเองของโลก และระยะเชิงมุม ระบบลองจิจูด เป็นผลให้เวลา มาตรฐานและ เวลาท้องถิ่น	๑. เส้นแบ่งเวลา ของประเทศไทย และทวีปต่าง ๆ ๒. ความแตกต่าง ของเวลา มาตรฐานกับ เวลาท้องถิ่น	๑. ทักษะ การทำให้กระจ่าง ๒. ทักษะ การนำความรู้ไปใช้	การอธิบาย การคำนวณ การเปรียบเทียบ เวลาของ ประเทศต่าง ๆ	๑. ทบทวนความรู้เดิมด้วยคำถามเกี่ยวกับการหมุนรอบตัวเองของโลก ระยะเวลาของการหมุนรอบตัวเอง ระบบเส้นลองจิจูด

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ประเทศไทย กับทวีปต่าง ๆ	แต่ละภูมิภาค ของโลกต่างกัน				๒. เสนอตัวอย่าง เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ ที่เกี่ยวกับเวลา ๓. เปรียบเทียบ สิ่งเกิดวิเคราะห์ ความเหมือน ความต่าง หาความสัมพันธ์ ๔. สรุปเป็นหลักการ ๕. อธิบาย การคำนวณเวลา
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๓. วิเคราะห์ เชื่อมโยงสาเหตุ และแนวทาง ป้องกันภัย ธรรมชาติและ การระงับภัย ที่เกิดขึ้นใน ประเทศไทย และทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย มาตรฐาน ส ๕.๒ ๑. วิเคราะห์ ผลกระทบจาก การเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติของ	การเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติ การเกิดภัย ธรรมชาติ ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิต ของมนุษย์ เราสามารถระงับ หรือป้องกันภัยได้	๑. ภัยธรรมชาติ และการระงับภัย ที่เกิดขึ้นใน ประเทศไทยและ ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๒. การ เปลี่ยนแปลง ประชากร เศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม ในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๓. การก่อเกิด สิ่งแวดล้อมใหม่ ทางสังคม	๑. ทักษะ การเชื่อมโยง ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	๑. แผนผัง ความคิดแสดง ความสัมพันธ์ เชื่อมโยงผล กระทบที่เกิดจาก การเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติ ของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๒. การนำเสนอ สาเหตุแนวทาง การป้องกันและ ระงับภัยธรรมชาติ ที่เกิดขึ้นใน ประเทศไทยและ ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	๑. กำหนด กรณีตัวอย่าง เกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติ ๒. ตั้งวัตถุประสงค์ กำหนดเกณฑ์ ในการวิเคราะห์ ๓. แสดงความเห็น แยกแยะ ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัย ให้เหตุผลประกอบ สรุปสาระสำคัญ ของเรื่องการ เปลี่ยนแปลงทาง ธรรมชาติเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย		๔. แนวทางการใช้ ทรัพยากรของ คนในสังคมให้ ใช้ได้นานขึ้น โดยมีจิตสำนึก คุณค่าทรัพยากร ๕. แผนอนุรักษ์ ทรัพยากรใน ทวีปเอเชีย			๔. กำหนดแนวทางการนำเสนอด้วยแผนผังความคิดแบบความสัมพันธ์เชื่อมโยงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๕. รวบรวมข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับ ภัยธรรมชาติ ๖. ทบทวนความรู้ที่มีอยู่เดิม การป้องกัน ภัยธรรมชาติต่าง ๆ การระงับภัย ๗. มองเห็น ความเหมือน ความต่างของ ภัยธรรมชาติ แต่ละประเภท ๘. ประเมินค่า วิเคราะห์สาเหตุ แนวทางการป้องกัน ระวังภัย ๙. เลือกและตัดสินใจ ในแนวทางการ ป้องกันและระงับภัย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๑๐. นำความรู้ที่มี ไปใช้กับสถานการณ์ ที่ใกล้เคียงกับที่เคย ได้เรียนมาแล้ว
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๒. วิเคราะห์ ความร่วมมือของ ประเทศต่าง ๆ ที่มีผลต่อ สิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติของ ทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	การแก้ปัญหา ผลกระทบด้าน สิ่งแวดล้อม ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกต้องได้ รับความร่วมมือ ระหว่างประเทศ	ความร่วมมือ ระหว่างประเทศ ในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ที่มีผลต่อ สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ	ทักษะ การวิเคราะห์	รายงานผล การวิเคราะห์ ความร่วมมือ ระหว่างประเทศ ในการแก้ปัญหา สิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติ ของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	๑. สร้างความสนใจ ด้วยคำถาม ๒. ตั้งวัตถุประสงค์ ในการวิเคราะห์ ความร่วมมือของ ประเทศต่าง ๆ ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ๓. กำหนดเกณฑ์ ในการจำแนก แยกแยะข้อมูล ๔. ดำรวจและ ค้นหาข้อมูล ๕. แยกแยะข้อมูล ตามเกณฑ์ที่กำหนด ๖. อธิบายและ ลงข้อสรุป เป็นรายงาน หาความสัมพันธ์ ความร่วมมือ ระหว่างประเทศ กับผลที่เกิดกับ การจัดการด้าน สิ่งแวดล้อม ๗. ขยายความรู้ โดยนำเสนอ หน้าชั้นเรียน ๘. ประเมินผล การเรียน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๔. วิเคราะห์ปัจจัยทางกายภาพและสังคมที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวของความคิดเทคโนโลยีสินค้า และประชากรในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	การเคลื่อนไหวทางสังคมและวัฒนธรรมของประชากรในภูมิภาคเอเชีย ออสเตรเลีย โอเชียเนีย เกิดจากสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคมเปลี่ยนแปลง	ปัจจัยทางกายภาพและสังคมที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวของความคิดเทคโนโลยีสินค้า และประชากรในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการเชื่อมโยง	การนำเสนอกรณีตัวอย่างเชิงเหตุผลปัจจัยทางกายภาพและสังคมที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวของทางสังคมวัฒนธรรมในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย	๑. ศึกษาข้อมูลปัจจัยทางกายภาพและปัจจัยทางสังคมของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๒. กำหนดกรณีตัวอย่างเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของความคิดเทคโนโลยีสินค้า และประชากรในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ๓. กำหนดเกณฑ์พิจารณาแยกแยะข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้เห็นองค์ประกอบของเรื่อง ๔. หาความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งแวดล้อมทางสังคมกับการเคลื่อนไหวทางสังคมและวัฒนธรรมของประชากรในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชั้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๕. อธิบายความสัมพันธ์และความหมายของข้อมูลที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยง ๖. กำหนดแนวทางการนำเสนอด้วยตนเอง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

- ♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด
- ♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิดเป็นการนำตัวชี้วัด
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
จาก ๕ สาระ ๑๑ มาตรฐาน จำนวน ๔๔ ตัวชี้วัด มาวิเคราะห์รายตัวชี้วัด
ใน ๔ ประเด็น คือ ตัวชี้วัดแต่ละตัวผู้เรียนควรมีความรู้อะไรและทำอะไรได้
ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ
การคิด ในแต่ละประเด็นจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและสะท้อนคุณภาพ
ผู้เรียนตามตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย การเผยแผ่ พระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาที่ตน นับถือสู่ ประเทศ เพื่อนบ้าน	ผู้เรียนรู้อะไร การเผยแผ่พระพุทธศาสนา เข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน และการนับถือพระพุทธ- ศาสนาของประเทศ เพื่อนบ้านในปัจจุบัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้และช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ ประเทศเพื่อนบ้าน	๑. ทักษะ การสร้างความรู้ ๒. ทักษะ การสังเคราะห์ ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	โครงร่างแผนที่ ประเทศเพื่อนบ้าน ที่นับถือพระพุทธ- ศาสนาและอธิบาย ความเป็นมาของ การนับถือศาสนา พอสังเขป	๑. ทบทวนความรู้เดิม เกี่ยวกับการเกิดและ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ๒. ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจาก แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ๓. วิเคราะห์ความรู้ใหม่ เชื่อมโยงกับความรู้เดิม ๔. สรุปเป็นองค์ความรู้ และต้องทำโครงร่างแผนที่ การนับถือพระพุทธศาสนา ของประเทศเพื่อนบ้าน ๕. นำเสนอโครงร่างแผนที่ และอธิบายการเข้าสู่ประเทศ เพื่อนบ้านของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ
๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนา หรือ ศาสนาที่ตน นับถือที่ช่วย เสริมสร้าง ความเข้าใจ อันดีกับ ประเทศ เพื่อนบ้าน	ผู้เรียนรู้อะไร หลักธรรมหรือคำสอน ของศาสนาช่วยเสริมสร้าง ความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความสำคัญของ พระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ ด้านการเสริมสร้าง ความเข้าใจอันดีกับต่อกัน ระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	การอภิปราย ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา ด้านความเข้าใจ อันดีระหว่างกันของ ประเทศเพื่อนบ้าน พร้อมให้เหตุผล และยกตัวอย่าง ประกอบ	๑. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การนับถือพุทธศาสนา ของประเทศเพื่อนบ้าน ๒. วิเคราะห์สิ่งที่มี ความเหมือนกันและต่างกัน ของแต่ละประเทศ ๓. สังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การนับถือพุทธศาสนาของ ประเทศเพื่อนบ้าน ๔. สรุปข้อมูลสิ่งๆที่เหมือนกัน และต่างกันในการนับถือ ศาสนาของประเทศเพื่อนบ้าน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๕. อภิปรายความสำคัญของพระพุทธศาสนาด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันของแต่ละประเทศด้วยการอธิบายให้ ความคิดเห็น พร้อมทั้งยกตัวอย่างข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
๓. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาที่ตน นับถือใน ฐานะที่เป็น รากฐานของ วัฒนธรรม เอกลักษณ์ ของชาติ มรดก ของชาติ	ผู้เรียนรู้อะไร พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทยเป็นเอกลักษณ์และมรดกของชาติ เป็นศูนย์รวมจิตใจก่อให้เกิดความรักความสามัคคี และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย ๒. อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะเอกลักษณ์และมรดกของชาติ	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสังเคราะห์ ๔. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	สมุดภาพ “ศาสนาที่นับถือกับวัฒนธรรมเอกลักษณ์และมรดกของชาติไทย”	๑. รวบรวมข้อมูลด้านวัฒนธรรม เอกลักษณ์ และมรดกของชาติไทย ๒. นำเสนอวัฒนธรรม เอกลักษณ์ และมรดกของชาติไทย ๓. วิเคราะห์รากฐานความเป็นมาของวัฒนธรรม เอกลักษณ์และมรดกของชาติไทยและเชื่อมโยงกับศาสนาที่นับถือ ๔. สังเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์และมรดกของชาติไทย ๕. จัดทำสมุดภาพ “ศาสนาที่นับถือกับวัฒนธรรม เอกลักษณ์ และมรดกของชาติไทย”
๔. อภิปราย ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนา หรือ ศาสนาที่ตน นับถือกับการ พัฒนาชุมชน	ผู้เรียนรู้อะไร การประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาเป็นการพัฒนาชุมชนและจัดระเบียบสังคมตามหลักศาสนา	๑. ทักษะการทำให้ กระจำ ๒. ทักษะการสร้างความรู้	การพูดนำเสนอ บทความเรื่อง “ศาสนาที่ตนนับถือกับการพัฒนาและจัดระเบียบชุมชน”	๑. ตั้งประเด็นคำถาม “พุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและจัดระเบียบชุมชนของนักเรียนอย่างไร” ๒. อภิปราย สรุป และอธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
และการจัด ระเบียบสังคม	ผู้เรียนทำอะไรได้ สรุปความสำคัญของ พระพุทธศาสนาในการ พัฒนาชุมชนและการจัด ระเบียบสังคม	๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้		๓. หาข้อมูลเพิ่มเติมและ เชื่อมโยงข้อมูลเพื่อสร้าง ความรู้ใหม่ ๔. สรุปความสำคัญของ พุทธศาสนากับการพัฒนา และจัดระเบียบชุมชน ๕. เขียนบทความและพูด นำเสนอเรื่อง “ศาสนาที่ตน นับถือกับการพัฒนาและ จัดระเบียบชุมชน”
๕. วิเคราะห์ พุทธประวัติ หรือประวัติ ศาสดาของ ศาสนาที่ตน นับถือตาม ที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การเรียนรู้พุทธประวัติหรือ ประวัติศาสดาของศาสนาที่ นับถือทำให้เกิดความศรัทธา ต่อศาสดาของศาสนา และปฏิบัติตาม หลักธรรมคำสอน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. สรุปพุทธประวัติหรือ ประวัติศาสดาของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. วิเคราะห์พุทธประวัติ หรือประวัติศาสดาของ ศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การจัด โครงสร้าง ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	๑. การแสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ พุทธประวัติ ตอน การผจญมาร การตรัสรู้และ การสั่งสอน ๒. หนังสือ เล่มเล็กเกี่ยวกับ พุทธประวัติ	๑. รวบรวมข้อมูลประวัติ ศาสดาของศาสนาที่ตน นับถือเกี่ยวกับการผจญมาร ตรัสรู้ และการสั่งสอน ๒. วิเคราะห์หลักธรรม/คำสอน ที่สัมพันธ์กับประวัติศาสดา ๓. นำเสนอหลักธรรม/ คำสอนที่เกี่ยวข้อง ๔. แสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับประวัติของศาสดา ให้ครอบคลุมประเด็น การผจญมาร การตรัสรู้ และการสั่งสอน ๕. อภิปรายแนวทางการนำ หลักธรรม/คำสอนมา ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ๖. สรุปแนวทางการนำ มาใช้และผลที่คาดว่าจะ เกิดขึ้น ๗. จัดทำหนังสือเล่มเล็ก เกี่ยวกับพุทธประวัติ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๖. วิเคราะห์และ ประพจน์ตามแบบ อย่างการ ดำเนินชีวิต และข้อคิด จากประวัติ สาวก ชาตก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชน ตัวอย่างตาม ที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร แบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดของพุทธสาวก ชาตก และศาสนิกชน ตัวอย่าง เป็นแรงจูงใจ ให้เกิดศรัทธาเลื่อมใส ในการทำดี เพื่อผลดี จะเกิดขึ้นกับตนเองและ ผู้อื่นในปัจจุบันและอนาคต ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์และอธิบายข้อคิด และแบบอย่างการดำเนินชีวิต จากประวัติสาวก ชาตก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่างตามที่กำหนด ๒. บอกแนวทางการ ประพจน์ตามแบบอย่าง การดำเนินชีวิตของสาวก ชาตก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่างของ ตนเอง	๑. ทักษะ การตีความ ๒. ทักษะ การแปลความ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	หนังสือเล่มเล็ก เกี่ยวกับนิทาน ชาตกพร้อมทั้ง สรุปข้อคิดแนวทาง การนำไปประยุกต์ใช้	๑. ศึกษาประวัติสาวก ชาตก เรื่องเล่า หรือศาสนิกชน ตัวอย่าง ๒. สรุปแบบอย่าง การดำเนินชีวิตและ ข้อคิดจากสิ่งที่ศึกษา ๓. ทำความเข้าใจความหมาย ของแบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดที่ได้ ๔. วางแผนการนำเสนอ ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ตามแผนการที่วางไว้ ๕. เชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับตนเอง และการดำเนิน ชีวิตประจำวัน ๖. นำเสนอแนวทางการนำ ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ๗. ทำหนังสือเล่มเล็ก เกี่ยวกับนิทานชาตก พร้อมทั้ง สรุปข้อคิดแนวทางการนำไป ประยุกต์ใช้
๗. อธิบาย โครงสร้าง และสาระลำดับ โดยสังเขป ของพระไตร ปิฎก หรือ คัมภีร์ของ ศาสนาที่ตน นับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร พระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ ของศาสนาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายและเขียนโครงสร้าง สาระสำคัญของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การสังเคราะห์ ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	แผนผังความคิด แสดงโครงสร้างของ พระไตรปิฎกและ สาระสำคัญ โดยสังเขป	๑. ศึกษาพระไตรปิฎกและ จับใจความสำคัญของ พระไตรปิฎก ๒. เขียนแผนผังความคิด แสดงโครงสร้างและ สาระสำคัญของพระไตรปิฎก ๓. นำเสนอโครงสร้างและ สาระสำคัญของพระไตรปิฎก พร้อมทั้งอธิบายแนวทางการ นำไปประยุกต์ใช้ ในการดำเนินชีวิต

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๘. อธิบาย ธรรมคุณ และข้อธรรม สำคัญ ในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือ หลักธรรม ของศาสนาที่ ตนนับถือ ตามที่กำหนด เห็นคุณค่า และนำไป พัฒนา แก้ปัญหา ของชุมชน และสังคม	ผู้เรียนรู้อะไร คุณค่าของธรรมคุณและ ข้อธรรมในกรอบอริยสัจ ๔ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกความหมายของ ธรรมคุณและอริยสัจ ๔ ๒. อธิบายธรรมคุณและ ข้อธรรมสำคัญในกรอบ อริยสัจ ๔ ๓. นำเสนอแนวทางการนำ ข้อธรรมของอริยสัจ ๔ ไปพัฒนาแก้ปัญหาของ ชุมชนและสังคม	๑. ทักษะ การสร้างความรู้ ๒. ทักษะ การสังเคราะห์ ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	๑. แผนผังความคิด แสดงโครงสร้างของ ธรรมคุณและ อริยสัจ ๔ นำเสนอ แผนผังความคิด ๒. ตัวอย่างการใช้ หลักอริยสัจ ๔ ในการดำเนินชีวิต และผลที่เกิดขึ้น	๑. สวดมนต์บูชา พระรัตนตรัยและให้ ความหมายของพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ๒. อภิปรายอานิสงส์/ ประโยชน์ของการบูชา พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ๓. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ ธรรมคุณและหลักธรรมใน กรอบอริยสัจ ๔ ๔. สังเคราะห์ความรู้ใหม่ เชื่อมโยงความรู้เดิม ๕. สรุปความรู้และเขียน แผนผังความคิด แสดงโครงสร้างของ ธรรมคุณและข้อธรรมใน กรอบอริยสัจ ๔ ที่เกี่ยวข้อง ๖. นำเสนอแผนผัง พร้อมทั้ง อธิบายและยกตัวอย่างการใช้ หลักธรรมในชีวิตประจำวัน
๙. เห็นคุณค่า ของการ พัฒนาจิต เพื่อการเรียนรู้ และดำเนิน ชีวิต ด้วยวิธีคิด แบบโยนิโส- มนสิการ คือ วิธีคิดแบบ	ผู้เรียนรู้อะไร การพัฒนาจิต เพื่อการ เรียนรู้และดำเนินชีวิตด้วย วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ แบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรม และแบบอรรถธรรม สัมพันธ์หรือตามแนวทาง ของศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	๑. การอธิบาย หลักการของการคิด ด้วยวิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ แบบอริยสัจ และ วิธีคิดแบบสืบสาว เหตุปัจจัย ๒. การแสดง บทบาทสมมติ เกี่ยวกับการใช้	๑. ทบทวนความรู้เดิม เกี่ยวกับวิธีการคิดแบบ โยนิโสมนสิการทั้ง ๑๐ วิธี ๒. ศึกษากรณีตัวอย่าง ที่เกี่ยวกับวิธีการคิดแบบ โยนิโสมนสิการ ๓. วิเคราะห์เชื่อมโยง กรณีตัวอย่างว่าสอดคล้อง กับวิธีการคิดแบบใดของ โยนิโสมนสิการ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
อธิบายปลูกเร้า คุณธรรม และวิธีคิด แบบ อรรถธรรม- สัมพันธ หรือ การพัฒนาจิต ตามแนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายการพัฒนาจิต ด้วยวิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการแบบอธิบาย ปลูกเร้าคุณธรรมและแบบ อรรถธรรมสัมพันธหรือ ตามแนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. อธิบายคุณค่าของ การพัฒนาจิตตามแนวทาง ของศาสนาที่ตนนับถือที่มีต่อ การเรียนรู้และดำเนินชีวิต		วิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ แบบอริยสังและ วิธีคิดแบบสืบสาว เหตุปัจจัย ในชีวิตประจำวัน และอธิบายคุณค่า ที่มีต่อการเรียนรู้ และดำเนินชีวิต	๔. ศึกษาและทำความเข้าใจ วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ แบบอธิบายปลูกเร้าคุณธรรม และวิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ ๕. สังเคราะห์และอธิบาย หลักการของการคิดด้วยวิธีคิด แบบโยนิโสมนสิการแบบ อธิบายปลูกเร้าคุณธรรมและ วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ ๖. แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับ วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ แบบอธิบายปลูกเร้าคุณธรรม และวิธีคิดแบบอรรถธรรม- สัมพันธในชีวิตประจำวันและ อธิบายคุณค่าที่มีต่อการเรียนรู้ และดำเนินชีวิต
๑๐. สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญ ปัญญาด้วย อานาปานสติ หรือตาม แนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การสวดมนต์และ แผ่เมตตาเป็นการทำจิตให้สงบ และส่งความปรารถนาดี ต่อสรรพสัตว์ทั้งหลาย ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. สวดมนต์และแผ่เมตตา ด้วยวิธีการที่ถูกต้อง ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ ๒. บอกประโยชน์/คุณค่า ของการสวดมนต์และ แผ่เมตตาตามหลักของ ศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การทำให้ กระจำ ๒. ทักษะ การจัดระเบียบ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การสาธิต การสวดมนต์ แผ่เมตตาและ เจริญปัญญาตาม หลักศาสนา ที่ตนนับถือ พร้อมทั้งบอก ประโยชน์คุณค่า ของการสวดมนต์ และแผ่เมตตาที่ พบเห็นในชีวิต ประจำวัน	๑. ทบทวนขั้นตอนการสวดมนต์ แผ่เมตตาและเจริญปัญญา ตามแนวทางของศาสนาที่ ตนนับถือ ๒. อภิปรายสิ่งที่ปฏิบัติอยู่ ทุกวันนี้ถูกต้องหรือยัง ๓. ศึกษาข้อมูลจาก แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ๔. นำข้อมูลมาจัดเรียง ตามลำดับขั้นตอน ๕. เชื่อมโยงกับสิ่งที่ปฏิบัติอยู่ ถูกต้องหรือยัง ๖. นำเสนอวิธีการปฏิบัติ ที่ถูกต้อง ๗. อภิปรายคุณค่า/ประโยชน์

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๘. สาธิตการสวดมนต์ แผ่เมตตาและเจริญปัญญา ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ พร้อมทั้งบอกประโยชน์ คุณค่าของการสวดมนต์ และแผ่เมตตาที่พบเห็นใน ชีวิตประจำวัน
๑๑. วิเคราะห์ การปฏิบัติตน ตามหลัก ธรรมทาง ศาสนา ที่ตนนับถือ เพื่อการ ดำรงตน อย่าง เหมาะสม ในกระแส ความ เปลี่ยนแปลง ของโลก และการ อยู่ร่วมกัน อย่าง สันติสุข	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนตามหลักธรรม ในการดำรงชีวิตอย่างรู้เท่า ทันการเปลี่ยนแปลงของ โลกและการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข ทำให้เกิด ความสุขอย่างยั่งยืน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์หลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือเพื่อการ ดำรงตนอย่างเหมาะสมใน กระแสความเปลี่ยนแปลง ของโลกและการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข ๒. ปฏิบัติตนตามหลักธรรม ทางศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการดำรงตนอย่าง เหมาะสมในกระแส ความเปลี่ยนแปลงของโลก และการอยู่ร่วมกันอย่าง สันติสุข	๑. ทักษะ การจัด โครงสร้าง ๒. ทักษะ การสังเคราะห์ ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การนำเสนอ แนวทางการปฏิบัติตน ในชีวิตประจำวันที่มี ความสอดคล้องกับ ข้อธรรมของศาสนา ที่นับถือ	๑. ทบทวนข้อธรรมตาม หลักศาสนาที่นับถือ ๒. หาความหมายของ ข้อธรรมจากแหล่งเรียนรู้ หรือผู้รู้ ๓. วิเคราะห์เชื่อมโยง และสังเคราะห์ข้อธรรมเพื่อ การดำรงตนที่เหมาะสมกับ การนำไปใช้ประโยชน์ ในชีวิตประจำวัน ๔. วิเคราะห์เชื่อมโยง การปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับ ข้อธรรมพร้อมทั้งบอกผลที่ เกิดจากการปฏิบัติ ๕. นำเสนอแนวทาง ปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน ที่มีความสอดคล้องกับ ข้อธรรมของศาสนาที่นับถือ

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลตามหลักศาสนาต่าง ๆ ในการอยู่ร่วมกัน ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลตามหลักศาสนาต่าง ๆ	๑. ทักษะการสังเคราะห์ ๒. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	การนำเสนอความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ	๑. ฝึกปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ ๒. ทำความเข้าใจแบบอย่างการปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ ๓. สังเคราะห์ความรู้และฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน ๔. วางแผนและออกแบบการนำเสนอความรู้อย่างสร้างสรรค์ ๕. นำเสนอความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ
๒. มีมารยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร มารยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดี ผู้เรียนทำอะไรได้ แสดงมารยาทของศาสนิกชนที่ดีตามหลักศาสนาต่าง ๆ	๑. ทักษะการสังเคราะห์ ๒. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	การแสดงละครเกี่ยวกับมารยาทของศาสนิกชนที่ดี	๑. ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับมารยาทชาวพุทธจากการสาธิตหรือดูจากวีดิทัศน์ ๒. ทำความเข้าใจแบบอย่างการปฏิบัติ ๓. สังเคราะห์และฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนให้ถูกต้องแลสวยงาม ๔. สร้างสรรค์บทละครเกี่ยวกับมารยาทของศาสนิกชนที่ดีของศาสนาที่ตนนับถือ ๕. นำเสนอละครเกี่ยวกับมารยาทของศาสนิกชนที่ดีต่อสาธารณะ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. วิเคราะห์ คุณค่าของ ศาสนพิธีและ ปฏิบัติตนได้ ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร การเข้าร่วมศาสนพิธีด้วย ความเต็มใจและปฏิบัติตาม ได้ถูกต้อง ทำให้เกิด ความสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ การวิเคราะห์คุณค่าของ ศาสนพิธีและปฏิบัติตน ได้ถูกต้อง	๑. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การแสดง บทบาทสมมติ เกี่ยวกับการ ปฏิบัติตนที่ถูกต้อง ในศาสนพิธีและ นำเสนอคุณค่าของ ศาสนพิธีที่มีต่อ ศาสนิกชน	๑. ทบทวนข้อมูลเกี่ยวกับ ศาสนพิธีที่สำคัญของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อ จำแนกเป็น ๒ ลักษณะ คือ คุณค่าของศาสนพิธีและ หลักการปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง ในการร่วมพิธีทางศาสนา ๓. สังเคราะห์และจัดโครงสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล ๔. แสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนที่ ถูกต้องในศาสนพิธีและ นำเสนอคุณค่าของศาสนพิธี ที่มีต่อศาสนิกชน
๔. อธิบายคำสอน ที่เกี่ยวข้อง กับวันสำคัญ ทางศาสนา และปฏิบัติตน ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง ในวันสำคัญทางศาสนาที่ ตนนับถือ เป็นการแสดง ความกตัญญูต่อศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายประวัติและ ความสำคัญของวันสำคัญ ทางศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด ๒. อธิบายคำสอนที่ เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทาง ศาสนาและปฏิบัติตาม ได้อย่างถูกต้อง	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	นิทรรศการเกี่ยวกับ วันสำคัญทางศาสนา	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ วันสำคัญทางศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ความเป็นมา คำสอน และ การปฏิบัติตนที่เกี่ยวข้อง ของแต่ละวัน ๓. สังเคราะห์และจัดระบบ โครงสร้างของข้อมูล ๔. นำเสนอด้วยการจัด นิทรรศการเกี่ยวกับวันสำคัญ ทางศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๕. อธิบายความแตกต่างของศาสนพิธี พิธีกรรมตามแนวปฏิบัติของศาสนาอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน	ผู้เรียนรู้อะไร ความแตกต่างด้านศาสนพิธีและพิธีกรรมที่นำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความแตกต่างของศาสนพิธี พิธีกรรมตามแนวปฏิบัติของศาสนาอื่น ๆ ที่นำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสร้างความรู้ ๓. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	การแสดงบทบาทสมมติแสดงตนในการเข้าร่วมศาสนพิธีหรือพิธีกรรมของศาสนาอื่นที่นำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านศาสนพิธี และพิธีกรรมของศาสนาอื่น ๆ ๒. ตั้งวัตถุประสงค์และกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๓. วิเคราะห์ข้อมูลตามจุดประสงค์และเกณฑ์ ๔. ศึกษาข้อมูลเชื่อมโยงกับความรู้เดิมด้านศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาอื่นที่นำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน ๕. นำเสนอข้อมูลด้วยการแสดงบทบาทสมมติ

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ เป็นหน้าที่ของทุกคน ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ	๑. ทักษะการสรุป ๒. ทักษะการนำความรู้ไปใช้	การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ	๑. ทบทวนความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ ๒. มองเห็นความเหมือน ความต่างของการกระทำ ผิดกฎหมายต่าง ๆ ๓. เชื่อมโยงความรู้ด้านกฎหมายกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ๔. จัดทำรายงานการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ ๕. แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ
๒. เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ เป็นหน้าที่ของพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	ทักษะการสังเคราะห์	บันทึกการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	๑. ศึกษาบทบาทสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี ๒. ระบุนุ้พฤติกรรมปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดี และได้เห็นผลของการปฏิบัติตน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	ผู้เรียนทำอะไรได้ เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตน ตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ ในฐานะพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย			๓. กำหนดกรอบแนวทาง หลักเกณฑ์การปฏิบัติตน เป็นพลเมืองดีตามวิถี- ประชาธิปไตยโดย อาศัยแนวคิดที่กำหนด ร่วมกับข้อมูลอื่น ๆ ๔. บันทึกการสรุปผล การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย
๓. วิเคราะห์ บทบาท ความสำคัญ และความ สัมพันธ์ ของสถาบัน ทางสังคม	ผู้เรียนรู้อะไร บทบาท ความสำคัญ และ ความสัมพันธ์ของสถาบัน ทางสังคม ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายบทบาทและ ความสำคัญของสถาบัน ทางสังคม ๒. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ของสถาบันทางสังคม	ทักษะ การวิเคราะห์	แผนผังความคิด แสดงบทบาท ความสำคัญและ ความสัมพันธ์ของ สถาบันทางสังคม พร้อมอธิบายแผนผัง	๑. ศึกษาข้อมูลบทบาท ความสำคัญและความสัมพันธ์ ของสถาบันทางสังคม ๒. ตั้งวัตถุประสงค์ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๓. กำหนดเกณฑ์ในการ จำแนก แยกแยะข้อมูล บทบาท ความสำคัญ และ ความสัมพันธ์ของสถาบัน ทางสังคม ๔. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ ที่กำหนด ๕. หาความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบต่าง ๆ และ ความสัมพันธ์ของข้อมูล แต่ละประเด็น ๖. นำเสนอผลการวิเคราะห์ ๗. สรุปตอบคำถามตาม วัตถุประสงค์ ๘. จัดทำแผนผังความคิด แสดงบทบาท ความสำคัญ และความสัมพันธ์ของ สถาบันทางสังคม

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๔. อธิบายความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน	ผู้เรียนรู้อะไร ความคล้ายคลึงและความแตกต่างกันทางวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียที่นำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ๒. อธิบายลักษณะของวัฒนธรรมที่นำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกันของประเทศในทวีปเอเชีย	๑. ทักษะการเปรียบเทียบ ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการประเมิน	บันทึกผล การอภิปราย ความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียที่นำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน	๑. ศึกษาวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ๒. เปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ๓. วิเคราะห์ความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ๔. แยกแยะข้อมูลความเหมือนและความต่างของวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ๕. อภิปรายคุณค่าทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศที่เป็นปัจจัยนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ๖. บันทึกผลการอภิปรายความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย กระบวนการ ในการตรา กฎหมาย	ผู้เรียนรู้อะไร การตรากฎหมายของไทย มีขั้นตอนการจัดทำอย่าง เป็นกระบวนการ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายกระบวนการ ในการตรากฎหมาย	ทักษะ การทำให้กระจ่าง	แผนผังความคิด แสดงกระบวนการ ในการตรากฎหมาย	๑. ระบุสิ่งที่สงสัยเกี่ยวกับ เรื่องกระบวนการ ตรากฎหมายของไทย ๒. ใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ เกิดความชัดเจน เช่น การเปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง ขยายความ แปลความ ตีความ อธิบาย สรุป อ้างอิง ให้เหตุผล ๓. อธิบายกระบวนการ ตรากฎหมายของไทย ให้กระจ่างชัดเจน ๔. จัดทำแผนผังความคิด กระบวนการตรากฎหมาย ของไทย
๒. วิเคราะห์ ข้อมูล ข่าวสารทาง การเมือง การปกครอง ที่มีผลกระทบ ต่อสังคมไทย สมัยปัจจุบัน	ผู้เรียนรู้อะไร เหตุการณ์ทางการเมือง การปกครองมีผลกระทบ ต่อการดำเนินชีวิตของคน ในสังคมไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสาร ทางการเมืองการปกครอง ที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย สมัยปัจจุบัน	ทักษะ การวิเคราะห์	สมุดบันทึก การวิเคราะห์ข่าวสาร ทางการเมือง การปกครองที่มี ผลกระทบต่อสังคม ไทยสมัยปัจจุบัน	๑. ศึกษาค้นคว้าข่าวสาร เกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมือง การปกครองที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของสังคมไทย จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ๒. ตั้งวัตถุประสงค์ในการ วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร ทางการเมืองการปกครอง ที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย สมัยปัจจุบัน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๓. กำหนดเหตุการณ์ในการแยกแยะข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ๔. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนด ๕. หาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ และความสัมพันธ์ของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยสมัยปัจจุบัน ๖. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยสมัยปัจจุบัน ๗. ทำสมุดบันทึกการวิเคราะห์ข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยสมัยปัจจุบัน

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ ปัจจัยที่มีผล ต่อการลงทุน และการออม	ผู้เรียนรู้อะไร ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุน และการออม ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อ การลงทุนและการออม	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสร้างความรู้	รายงานผล การศึกษาปัจจัย ที่มีผลต่อการลงทุน และการออม	๑. รวบรวมและศึกษาข้อมูล ด้านการออมและการลงทุน ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ ตัวนักเรียน ๒. กำหนดเกณฑ์ใน การวิเคราะห์ข้อมูลเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ลงทุน และกลุ่มออมเงิน ๓. นำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลตามข้อ ๓ ๔. หาสาเหตุ/ปัจจัยที่ทำให้ คนออมเงิน/นำเงินไปลงทุน ๕. ศึกษาและเชื่อมโยง สาเหตุ/ปัจจัย ๖. รายงานผลการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุน และการออม
๒. อธิบายปัจจัย การผลิต สินค้าและ บริการและ ปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อ การผลิต สินค้า และบริการ	ผู้เรียนรู้อะไร ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การผลิตสินค้าและบริการ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้า และบริการ และปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการผลิต สินค้าและบริการ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	รายงานการผลิต สินค้าและบริการที่ ผลิตภายในชุมชน ของนักเรียนรวมถึง ปัจจัยที่ทำให้ การผลิตสินค้าและ บริการ	๑. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับสินค้าและบริการ ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ๒. วิเคราะห์ จำแนกประเภท ลักษณะของสินค้าและ บริการ ๓. สรุปลักษณะ ความหมาย และความสำคัญของสินค้า และบริการแต่ละประเภท

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๔. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตสินค้าและบริการตามประเด็นที่กำหนดให้ ๕. สรุปข้อมูลและนำเสนอ ๖. สํารวจรายการสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นเองภายในชุมชนของนักเรียน ๗. วิเคราะห์ปัจจัยในการผลิตและนำเสนอ
๓. เสนอแนวทางการพัฒนาการผลิตในท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้เรียนรู้อะไร การผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายหลักการและเป้าหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒. ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น	ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	การนำเสนอโครงการพัฒนาการผลิตในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑. ศึกษาความหมาย แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒. สรุปผลนำเสนอหลักการและเป้าหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓. จัดทำโครงการพัฒนาการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๔. อภิปรายปัญหาการผลิตและบริการในท้องถิ่น ๕. นำเสนอโครงการพัฒนาการผลิตในท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๔. อภิปรายแนวทางการคุ้มครองสิทธิของตนเองในฐานะผู้บริโภค	ผู้เรียนรู้อะไร กฎหมายคุ้มครองสิทธิของตนเองในฐานะผู้บริโภค ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายสาระของกฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค	๑. ทักษะการสร้างความรู้ ๒. ทักษะกระบวนการคิดตัดสินใจ	การนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกิจกรรมพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค เช่น การตั้ง คำขวัญเสียงตามสาย แผ่นพับ	๑. สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค ๒. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการปกป้องคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	๒. นำเสนอแนวทางการ คุ้มครองสิทธิของตนเอง ในกลุ่มผู้บริโภคร		แสดงละคร แต่งเพลง	๓. อภิปรายและนำเสนอ แนวทางการคุ้มครองสิทธิของ ตนเองในฐานะผู้บริโภค ๔. วิเคราะห์ทางเลือกแนวทาง การคุ้มครองสิทธิของตนเอง ในฐานะผู้บริโภค ๕. จัดลำดับทางเลือกแนวทาง คุ้มครองสิทธิของตนเอง ในฐานะผู้บริโภค ๖. เลือกแนวทางในการ คุ้มครองสิทธิของตนเอง ในฐานะผู้บริโภค ๗. นำเสนอการมีส่วนร่วม เกี่ยวกับกิจกรรมพิทักษ์สิทธิ ของผู้บริโภค เช่น การ์ตูน คำขวัญ เสียงตามสาย แผ่นพับ แสดงละคร แต่งเพลง

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อภิปรายระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร ระบบเศรษฐกิจ ผู้เรียนทำอะไรได้ อภิปรายระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการเปรียบเทียบ	การนำเสนอผล การเปรียบเทียบระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ	๑. ศึกษาลักษณะของระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ๒. แยกแยะหาความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ๓. นำผลการวิเคราะห์มาอภิปรายร่วมกัน ๔. สรุปผล เปรียบเทียบระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ๕. นำเสนอผลการเปรียบเทียบระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ
๒. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย	ผู้เรียนรู้อะไร การพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชีย ผู้เรียนทำอะไรได้ ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย	๑. ทักษะการให้เหตุผล ๒. ทักษะการสร้างความรู้	ตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย	๑. ศึกษาลักษณะการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ๒. ค้นหาสาเหตุของการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจ ๓. อธิบายให้เห็นความสอดคล้องของเหตุและผลของการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจ ๔. สร้างความรู้เกี่ยวกับการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๕. ค้นหาและนำเสนอตัวอย่างของสภาพการณ์เศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียที่มีลักษณะการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
๓. วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร การกระจายของทรัพยากรในโลกมีผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศโดยนำเสนอแผนภาพ	ทักษะการวิเคราะห์	แผนภาพความคิดแสดงการกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	๑. ศึกษาแผนที่แหล่งทรัพยากรของโลก ๒. อภิปราย วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ๓. สรุปการกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ๔. จัดทำและนำเสนอแผนภาพความคิดการกระจายของทรัพยากรในโลกส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
๔. วิเคราะห์การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพสินค้าปริมาณการผลิต	ผู้เรียนรู้อะไร การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศส่งผลต่อคุณภาพสินค้าปริมาณการผลิต และราคาสินค้า ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์การแข่งขันทางการค้าในประเทศและ	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์	แผนผังความคิดการแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิต และราคาสินค้า	๑. ศึกษาลักษณะสินค้าในชีวิตประจำวันชนิดเดียวกัน ต่างยี่ห้อกัน (ทั้งที่ผลิตในประเทศและต่างประเทศ) ค่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ๒. วิเคราะห์หาสาเหตุทำไมจึงแตกต่างกัน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
และราคา สินค้า	ต่างประเทศที่ส่งผลต่อ คุณภาพสินค้า ปริมาณ การผลิต และราคาสินค้า			๓. สรุปลักษณะการแข่งขัน ทางการค้าในประเทศและ ต่างประเทศ ที่ส่งผลต่อคุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิต และ ราคาสินค้า ๔. เขียนและนำเสนอ แผนผังความคิดแสดง ลักษณะการแข่งขันทาง การค้าในประเทศและ ต่างประเทศที่ส่งผลต่อ คุณภาพสินค้า ปริมาณ การผลิต และราคาสินค้า

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในลักษณะต่าง ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร การเลือกและการประเมินหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่น่าเชื่อถือ ทำให้ได้ข้อค้นพบทางประวัติศาสตร์ที่ชัดเจน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างง่าย ๒. ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีความน่าเชื่อถือ	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสังเคราะห์ ๓. ทักษะการประเมิน	รายงานสรุปผล การประเมินหลักฐานทางประวัติศาสตร์	๑. กระบวนการวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมิน ๒. ออกแบบการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างง่าย ๓. ออกแบบการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างง่าย ๔. ประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ๕. รายงานสรุปผลการประเมินหลักฐานทางประวัติศาสตร์
๒. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงของทางประวัติศาสตร์	ผู้เรียนรู้อะไร ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ประกอบไปด้วย ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ๒. อธิบายความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสังเคราะห์ ๓. ทักษะการสร้างความรู้	รายงานผล การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความจริงและข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์	๑. ศึกษากรณีตัวอย่างข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ๒. วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่เป็นความจริงและข้อเท็จจริง ๓. สร้างความรู้เกี่ยวกับข้อมูล ๔. สรุปและรายงานผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. เห็นความ สำคัญของ การตีความ หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ที่น่าเชื่อถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การตีความหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ตีความหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ๒. เห็นความสำคัญของ การตีความหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การตีความ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การให้เหตุผล	รายงานการศึกษา กรณีตัวอย่างและ ให้เหตุผลประกอบ การตีความอย่าง ชัดเจน	๑. ศึกษากรณีตัวอย่าง ๒. ใช้กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้เหตุผล และตีความ ๓. กระบวนการประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. สรุปและรายงานผล การศึกษากรณีตัวอย่าง

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย พัฒนาการ ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของภูมิภาค เอเชีย	ผู้เรียนรู้อะไร พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของ ภูมิภาคเอเชีย ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายพัฒนาการทาง สังคม เศรษฐกิจการเมือง ของภูมิภาคเอเชีย	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การสร้างความรู้	ผังมโนทัศน์ รวมถึงการนำเสนอ พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจและ การเมืองของ ภูมิภาคเอเชีย	๑. การสืบค้นข้อมูล ๒. กระบวนการวิเคราะห์ ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่มีผล ต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย ๓. วิธีการสรุปความและ สร้างความรู้ ๔. วิธีการเขียนผังมโนทัศน์
๒. ระบุ ความสำคัญ ของแหล่ง อารยธรรม โบราณใน ภูมิภาคเอเชีย	ผู้เรียนรู้อะไร แหล่งอารยธรรมโบราณ ในภูมิภาคเอเชีย ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกแหล่งอารยธรรม โบราณของประเทศใน ภูมิภาคเอเชีย ๒. อธิบายความสำคัญของ แหล่งอารยธรรมโบราณ ในภูมิภาคเอเชีย	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	รายงานเกี่ยวกับ แหล่งอารยธรรม โบราณในภูมิภาค เอเชียที่ตนเอง สนใจ	๑. การสืบค้นข้อมูล ๒. กระบวนการวิเคราะห์ แหล่งอารยธรรมตะวันออก ที่มีผลต่อภูมิภาคเอเชีย ๓. การสรุปความและสร้าง ความรู้ ๔. การเขียนรายงาน

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก
ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ พัฒนาการ ของอาณาจักร อยุธยาและ ธนบุรีใน ด้านต่าง ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร พัฒนาการของอาณาจักร อยุธยาและธนบุรี ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายพัฒนาการ อาณาจักรอยุธยาและธนบุรี ๒. วิเคราะห์พัฒนาการของ อาณาจักรอยุธยาและธนบุรี ในด้านต่าง ๆ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสังเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	หนังสือเล่มเล็ก เกี่ยวกับพัฒนาการ ของอาณาจักร อยุธยาและธนบุรี	๑. กระบวนการสืบค้นทาง ประวัติศาสตร์ - กำหนดประเด็นปัญหา - รวบรวมหลักฐาน - วิเคราะห์และประเมิน คุณค่าข้อมูล - ตีความและสังเคราะห์ - นำเสนอ ๒. กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปความ ๓. วิธีการจัดหนังสือเล่มเล็ก
๒. วิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผล ต่อความ มั่นคงและ ความเจริญ รุ่งเรืองของ อาณาจักร อยุธยา	ผู้เรียนรู้อะไร ปัจจัยที่ส่งผลต่อความ มั่นคงและเจริญรุ่งเรืองของ อาณาจักรอยุธยา ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความมั่นคงและความเจริญ รุ่งเรืองของอาณาจักร อยุธยา	๑. ทักษะ การรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การนำเสนอปัจจัยที่ มีผลต่อความเจริญ รุ่งเรืองของ อาณาจักรอยุธยา ในรูปแบบที่ ตนเองถนัด	๑. กระบวนการสืบค้นทาง ประวัติศาสตร์ ๒. กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ๓. วิธีการประยุกต์ใช้ความรู้ ๔. การนำเสนอในรูปแบบ ต่าง ๆ ตามวิธีการที่ นักเรียนถนัด เช่น รายงาน แผ่นพับ Multimedia ฯลฯ
๓. ระบุภูมิปัญญา และ วัฒนธรรมไทย สมัยอยุธยา และธนบุรี และอิทธิพล ของภูมิปัญญา ดังกล่าวต่อ การพัฒนา ชาติไทย ในยุคต่อมา	ผู้เรียนรู้อะไร ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย สมัยอยุธยาและธนบุรี ที่มีผลต่อการพัฒนา ชาติไทยในยุคต่อมา ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ระบุภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ไทยสมัยอยุธยาและธนบุรี ๒. อธิบายอิทธิพลของ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย ต่อการพัฒนาชาติไทย	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้	นิทรรศการ เกี่ยวกับภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย สมัยอยุธยาและ ธนบุรีที่มีอิทธิพล ต่อการพัฒนา ชาติไทย	๑. กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ๒. วิธีการประยุกต์ใช้ความรู้ ๓. วิธีการนำเสนอในรูปแบบ ต่าง ๆ เช่น รายงาน แผ่นพับ Multimedia ฯลฯ ๔. การจัดนิทรรศการ

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา	ผู้เรียนรู้อะไร เครื่องมือภูมิศาสตร์ที่ใช้ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลลักษณะทางกายภาพและสังคม ผู้เรียนทำอะไรได้ ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และนำเสนอลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๓. ทักษะการวิเคราะห์	รายงานการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์	๑. กำหนดหัวข้อเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและทางสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกาที่ต้องการค้นหา ๒. กำหนดวิธีการที่จะสำรวจค้นหา ๓. ใช้วิธีการที่กำหนดในการค้นหา ๔. รวบรวมข้อมูลที่ได้ในการสำรวจค้นหา ๕. กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๖. กำหนดเกณฑ์ในการจำแนกแยกแยะข้อมูล ๗. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดให้เห็นองค์ประกอบของข้อมูล ๘. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์
๒. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของ	ผู้เรียนรู้อะไร ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการเชื่อมโยง	แผนภาพความคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา	๑. ศึกษาข้อมูลลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา ๒. ตั้งวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ทวีปยุโรป และแอฟริกา	ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะทาง กายภาพและลักษณะทาง สังคมของทวีปยุโรปและ แอฟริกา			๓. กำหนดเกณฑ์ใน การวิเคราะห์ข้อมูล ๔. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ ที่กำหนดให้เห็นองค์ประกอบ ๕. หาความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะทางกายภาพและ สังคมของทวีปยุโรปและ แอฟริกา ในองค์ประกอบต่าง ๆ ๖. อธิบายความสัมพันธ์และ ความหมายของข้อมูลที่นำมา เชื่อมโยง ๗. เขียนแผนภาพความคิด แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะทางกายภาพและ สังคมของทวีปยุโรปและ แอฟริกา

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ การก่อเกิด สิ่งแวดล้อม ใหม่ทางสังคม อันเป็นผล จากการ เปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติ และทาง สังคมของ ทวีปยุโรป และแอฟริกา	ผู้เรียนรู้อะไร การเปลี่ยนแปลงทาง ธรรมชาติและทางสังคม ของทวีปยุโรปและแอฟริกา ที่ก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ ทางสังคมของทวีปยุโรป และแอฟริกา ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติและสังคม ที่ก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อม ใหม่ทางสังคมของทวีป ยุโรปและแอฟริกา	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	รายงานผลการ วิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติและ ทางสังคมที่ก่อให้เกิด สิ่งแวดล้อม ใหม่ทางสังคมจาก กรณีตัวอย่าง	๑. ศึกษาข้อมูลการเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติและสังคมของ ทวีปยุโรปและแอฟริกา ๒. กำหนดวัตถุประสงค์ของ การวิเคราะห์ข้อมูล ๓. กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ๔. วิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ ที่กำหนดให้เห็นองค์ประกอบ ของข้อมูล ๕. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทาง ธรรมชาติและสังคมกับการเกิด สิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม ของทวีปยุโรปและแอฟริกา ๖. รายงานผลการวิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและ ทางสังคมที่ก่อให้เกิด สิ่งแวดล้อมใหม่ของ ทวีปยุโรปและแอฟริกา
๒. ระบุแนวทาง การอนุรักษ์ ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ในทวีปยุโรป และแอฟริกา	ผู้เรียนรู้อะไร การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในทวีปยุโรปและแอฟริกา ผู้เรียนทำอะไรได้ ระบุแนวทางการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรป และแอฟริกา	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	การนำเสนอแนวทาง การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมใน ทวีปยุโรปและ แอฟริกา	๑. รวบรวมด้านทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของทวีปยุโรปและแอฟริกา ๒. นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ในทวีปยุโรปและแอฟริกา ๓. กำหนดเกณฑ์ การวิเคราะห์ข้อมูล ๔. วิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ ที่กำหนด ๕. ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				สิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปและ แอฟริกาและนำเสนอ
๓. สํารวจ อภิปราย ประเด็น ปัญหา เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นใน ทวีปยุโรป และแอฟริกา	ผู้เรียนรู้อะไร ปัญหาสิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรป และแอฟริกา ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. สํารวจข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ในทวีปยุโรป และแอฟริกา ๒. อภิปรายปัญหา สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ในทวีปยุโรป และแอฟริกา	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	การนำเสนอผล การวิเคราะห์ปัญหา สิ่งแวดล้อมที่เกิด ขึ้นในทวีปยุโรป และแอฟริกา	๑. กำหนดหัวข้อเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรป และแอฟริกาที่ต้องการค้นหา ๒. กำหนดวิธีการที่จะสํารวจ ค้นหา ๓. ใช้วิธีการที่กำหนดใน การค้นหา ๔. รวบรวมข้อมูลที่ได้ใน การสำรวจค้นหา ๕. ตั้งวัตถุประสงค์ใน การวิเคราะห์ข้อมูล ๖. กำหนดเกณฑ์ใน การจำแนกแยกแยะข้อมูล ๗. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ แยกให้เห็นองค์ประกอบ ๘. นำเสนอผลการวิเคราะห์
๔. วิเคราะห์ เหตุและผล กระทบที่ ประเทศไทย ได้รับจากการ เปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อม ในทวีปยุโรป และแอฟริกา	ผู้เรียนรู้อะไร การเปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรป และแอฟริกาที่ส่งผล กระทบต่อประเทศไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์เหตุและ ผลกระทบที่ประเทศไทย ได้รับจากการเปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อมใน ทวีปยุโรปและแอฟริกา	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	การอธิบายเหตุและ ผลกระทบจากการ เปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมใน ทวีปยุโรปและ แอฟริกาที่มีต่อ ประเทศไทย	๑. ศึกษาข้อมูลการเปลี่ยนแปลง ทางสิ่งแวดล้อมของทวีปยุโรป และแอฟริกา ๒. ตั้งวัตถุประสงค์ของ การวิเคราะห์ ๓. กำหนดเกณฑ์ใน การจำแนกแยกแยะข้อมูล ๔. จำแนกข้อมูลตามเกณฑ์ที่ กำหนดให้เห็นองค์ประกอบ ๕. เชื่อมโยงลักษณะของการ เปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม ของทวีปยุโรปและแอฟริกา กับประเทศไทย ๖. อธิบายเหตุและผลกระทบ จากการเปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปและ แอฟริกาที่มีต่อประเทศไทย

♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด เป็นการวิเคราะห์ ต่อเนื่องจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัด โดยวิเคราะห์ใน ๖ ประเด็น คือ ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของตัวชี้วัดแต่ละตัวที่จะนำมาจัดกิจกรรม การเรียนรู้ร่วมกันได้ ความคิดรวบยอด สาระการเรียนรู้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๑. อธิบาย การเผยแผ่ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ ตนนับถือ สู่ประเทศ เพื่อนบ้าน ๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาที่ตน นับถือที่ช่วย เสริมสร้าง ความเข้าใจ อันดีกับ ประเทศ เพื่อนบ้าน	การเผยแผ่ศาสนา เข้าสู่ประเทศ เพื่อนบ้าน ทำให้ เกิดความสัมพันธ์ อันดีและมีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างประเทศ เพื่อนบ้าน	๑. การเผยแผ่ พระพุทธศาสนา เข้าสู่ประเทศ เพื่อนบ้านและ การนับถือ พระพุทธศาสนา ของประเทศ เพื่อนบ้าน ในปัจจุบัน ๒. ความสำคัญ ของพระพุทธ ศาสนาที่ช่วย เสริมสร้าง ความเข้าใจอันดี กับประเทศ เพื่อนบ้าน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสร้างความรู้ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสังเคราะห์ ๕. ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้ ๖. ทักษะ การวิเคราะห์	๑. โครงร่างแผนที่ ของประเทศ เพื่อนบ้านที่ นับถือศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. การอธิบาย ความสำคัญของ ศาสนาที่นักเรียน นับถือด้านการ ส่งเสริมความ เข้าใจอันดีต่อกัน ของประเทศ เพื่อนบ้านและ ยกตัวอย่าง ประกอบ	๑. รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการนับถือ ศาสนาของประเทศ เพื่อนบ้าน ๒. ศึกษารายละเอียด ข้อมูลเกี่ยวกับ การนับถือศาสนา ของประเทศเพื่อนบ้าน ในประเด็นต่อไปนี้ ๒.๑ การเข้าสู่ ประเทศ ๒.๒ การนับถือ ศาสนาของประเทศ เพื่อนบ้าน ๓. จัดทำโครงร่าง แผนที่ของประเทศ เพื่อนบ้านที่นับถือ ศาสนาที่ตนนับถือ และนำเสนอ ๔. วิเคราะห์ความ สำคัญของศาสนา ด้านการเสริมสร้าง ความเข้าใจอันดี ระหว่างกันของ ประเทศเพื่อนบ้าน ๕. อภิปรายและ ให้ความเห็นเกี่ยวกับ ความสำคัญของ ศาสดาด้านการเสริม สร้างความเข้าใจ อันดีระหว่างกันของ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ประเทศเพื่อนบ้าน ๖. สรุปความสำคัญ ของศาสนาด้าน การเสริมสร้างความ เข้าใจอันดีระหว่างกัน ของประเทศ เพื่อนบ้าน
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๓. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาที่ตน นับถือในฐานะ ที่เป็นรากฐาน ของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ ของชาติและ มรดกของชาติ ๔. อภิปราย ความสำคัญ ของพระพุทธ ศาสนาหรือ ศาสนาที่ตน นับถือกับ การพัฒนา ชุมชน และการจัด ระเบียบสังคม	พระพุทธศาสนา เป็นรากฐานทาง วัฒนธรรมของ ชาติไทยเป็น เอกลักษณ์และ มรดกของชาติ การประเพณี ปฏิบัติตนตาม หลักธรรมของ ศาสนาเป็น แนวทางในการ พัฒนาชุมชน และจัด ระเบียบสังคม	๑. ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนาต่อสังคม ไทยในฐานะที่ เป็นรากฐานของ วัฒนธรรม และ เอกลักษณ์และ มรดกของชาติ ๒. ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนากับ การพัฒนาชุมชน และการจัด ระเบียบสังคม	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การทำให้กระจ่าง ๔. ทักษะ การสร้างความรู้ ๕. ทักษะ การสังเคราะห์ ๖. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	๑. สมุดภาพ “พุทธศาสนากับ วัฒนธรรม เอกลักษณ์และ มรดกของ ชาติไทย” ๒. การพูดเพื่อ นำเสนอบทความ “ศาสนาที่ข้าพเจ้า นับถือกับการ พัฒนาชุมชนและ การจัดระเบียบ สังคม”	๑. รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับวัฒนธรรม เอกลักษณ์และ มรดกของชาติ ๒. นำเสนอ วัฒนธรรม เอกลักษณ์และ มรดกของชาติ ๓. ตั้งประเด็น คำถามว่า “พุทธ- ศาสนาเกี่ยวกับ วิถีชีวิต/การดำเนิน ชีวิตของคนไทย อย่างไร” ๔. ศึกษาวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ของ พุทธศาสนากับการ ดำเนินชีวิตของคนไทย ด้านวัฒนธรรม เอกลักษณ์ และมรดกของชาติ กับการพัฒนาชุมชน และการจัดระเบียบ สังคม ๕. สรุปความสำคัญ ของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือในฐานะที่เป็น รากฐานของ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					วัฒนธรรม เอกลักษณ์ และมรดกของชาติ และพุทธศาสนากับ การพัฒนาชุมชน และการจัดระเบียบ สังคม ๖. จัดทำสมุดภาพ พุทธศาสนากับ วัฒนธรรม เอกลักษณ์และ มรดกของชาติไทย ๗. เขียนบทความ “ศาสนาที่ข้าพเจ้า นับถือกับการพัฒนา ชุมชนและการจัด ระเบียบสังคม” ๘. นำเสนอผลงาน ในข้อ ๖ และ ๗
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๕. วิเคราะห์ พุทธประวัติ หรือประวัติของ ศาสดาของ ศาสนาที่ตน นับถือตามที่ กำหนด ๖. วิเคราะห์และ ประหลาดใจ ตามแบบอย่าง การดำเนินชีวิต และข้อคิดจาก ประวัติสาวก ชาดก	ข้อคิดและ แบบอย่าง การดำเนินชีวิต จากพุทธประวัติ ประวัติศาสดา ของศาสนาที่ตน นับถือ ประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า หรือ ศาสนิกชน ตัวอย่างก่อให้เกิด ความศรัทธา และการประหลาด ใจปฏิบัติตาม	๑. พุทธประวัติ (การผจญมาร การตรัสรู้ และ การสั่งสอน) ๒. พุทธสาวก พุทธสาวิก (พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ นางขุชชุตตรา และพระเจ้า พิมพิสาร) ๓. ชาดก (มิตตวิยทกชาดก ราโฆวาทชาดก) ๔. ศาสนิกชน ตัวอย่าง (พระ มหาธรรมราชาลิไท สมเด็จพระมหา	๑. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ การตีความ ๕. ทักษะ การแปลความ ๖. ทักษะ การสังเคราะห์	๑. การแสดง บทบาทสมมติ เกี่ยวกับประวัติ ศาสดาของศาสนา ที่ตนนับถือ พร้อมบทสรุป ความรู้ที่ได้จาก การศึกษาประวัติ ๒. การนำเสนอ ข้อคิดและแบบ อย่างการดำเนิน ชีวิตที่ได้จาก การศึกษาประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่าง ๓. การนำเสนอ ตัวอย่างการนำ	๑. รวบรวมข้อมูล พุทธประวัติหรือ ประวัติศาสดาของ ศาสนาที่ตนนับถือ เกี่ยวกับการผจญมาร การตรัสรู้และ การสั่งสอน ๒. วิเคราะห์หลักธรรม คำสอนที่สัมพันธ์กับ พุทธประวัติหรือ ประวัติศาสดาของ ศาสนาที่ตนนับถือ แต่ละเหตุการณ์ ๓. นำเสนอหลักธรรม คำสอนที่เกี่ยวข้อง กับแต่ละเหตุการณ์ ๔. แสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
เรื่องเล่า และ ศาสนิกชน ตัวอย่างตาม ที่กำหนด		สมณเจ้ากรม พระยาวชิรญาณ วโรรส)		ข้อคิดและแบบ อย่างการดำเนิน ชีวิตที่ได้จากการ ศึกษาประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชน ตัวอย่างไปใช้ ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียน	ประวัติให้ครอบคลุม แต่ละเหตุการณ์ ๕. อภิปรายแนวทาง การนำหลักธรรม คำสอนที่ได้มาใช้ ในชีวิตประจำวัน ๖. สรุปและนำเสนอ ๗. ศึกษาประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่าง ที่ประพาดิปฏิบัติตน ตามหลักธรรม คำสอนของศาสดา ๘. วิเคราะห์ข้อคิด และแบบอย่าง การดำเนินชีวิตจาก ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่าง ๙. ทำความเข้าใจกับ ข้อคิดและแบบอย่าง การดำเนินชีวิตที่ได้ จากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่าง ๑๐. วางแผนการนำ เสนอข้อมูลและ นำเสนอข้อมูล ตามที่วางแผนไว้ ๑๑. คัดเลือกข้อคิด และแบบอย่าง การดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับชีวิต ของนักเรียน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๑๒. นำเสนอ แนวทางการนำข้อคิด และแบบอย่าง การดำเนินชีวิตที่ สอดคล้องกับชีวิต ไปใช้ในชีวิตของ นักเรียน
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๑. อธิบาย โครงสร้าง และสาระ สำคัญโดย สังเขปของ พระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของ ศาสนาที่ตน นับถือ ๒. อธิบาย ธรรมคุณและ ข้อธรรมสำคัญ ในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือหลักธรรม ของศาสนาที่ ตนนับถือ ตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและ นำไปพัฒนา แก้ปัญหาของ ชุมชนและสังคม ๑๑.วิเคราะห์ การปฏิบัติตน ตามหลักธรรม	พระไตรปิฎก หรือคัมภีร์เป็น หลักธรรมคำสอน ของศาสนา โดยมีธรรมคุณ และอริยสัจ ๔ เป็นหลักธรรม ที่สอนให้ ศาสนิกชนรู้จัก ความจริงของชีวิต และดำเนินชีวิต อย่างมีความสุข ในการอยู่ร่วมกัน ท่ามกลาง การเปลี่ยนแปลง ของโลก	๑. โครงสร้าง และสาระสังเขป ของพระวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎก และพระอภิธรรม ปิฎก ๒. พระรัตนตรัย (ธรรมคุณ ๖) ๓. อริยสัจ ๔ ๔. พุทธศาสน- สุภาษิต ๕. การปฏิบัติ ตามหลักธรรม (ข้อ ๒-๔)	๑. ทักษะ การสังเคราะห์ ๒. ทักษะ การสร้างความรู้ ๓. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๔. ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้	๑. แผนผัง ความคิดแสดง โครงสร้างของ พระไตรปิฎกหรือ คัมภีร์ของศาสนา ที่นักเรียนนับถือ และนำเสนอ พร้อมทั้งอธิบาย สาระโดยสังเขป ๒. แผนผัง ความคิดแสดง ธรรมคุณและ อริยสัจ ๔ และ ยกตัวอย่าง การปฏิบัติตน ตามหลักอริยสัจ ๔ ในชีวิตประจำวัน นำเสนอพร้อมทั้ง อธิบายข้อธรรม	๑. ศึกษาพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนา ที่นักเรียนนับถือ ๒. จบใจความสำคัญ ของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนา ที่นักเรียนนับถือ ๓. เขียนแผนที่ ความคิดและนำเสนอ พร้อมทั้งอธิบาย สาระสำคัญ พอสังเขป ๔. ทบทวนเกี่ยวกับ การประพฤติปฏิบัติตน ตามคำสอนของ ศาสนาที่ตนนับถือ โดยการให้นักเรียน สวดมนต์บูชา พระรัตนตรัย บูชาพุทธานุคุณ ธรรมคุณ และสังฆคุณ ๕. ทบทวนความหมาย ของพุทธานุคุณ ธรรมคุณ และสังฆคุณ ๖. ศึกษาธรรมคุณ และคำสอนที่มี ความสัมพันธ์กับ ธรรมคุณซึ่งได้แก่ อริยสัจ ๔

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ทางศาสนา ที่ตนนับถือ เพื่อการดำรงตน อย่างเหมาะสม ในกระแสความ เปลี่ยนแปลง ของโลก และ การอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข					๑. เชื่อมโยงความรู้ กับชีวิตประจำวัน ๘. เขียนแผนผัง ความคิดแสดงธรรมคุณ และอริยสัจ ๔ และ ยกตัวอย่าง การดำเนินชีวิตที่ สอดคล้องกับธรรมคุณ และอริยสัจ ๔
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๙. เห็นคุณค่าของ การพัฒนาจิต เพื่อการเรียนรู้ และดำเนินชีวิต ด้วยวิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ คือ วิธีคิดแบบ อุปายปลูกเร้า คุณธรรมและ วิธีคิดแบบ อรรถธรรม สัมพันธ์หรือ การพัฒนาจิต ตามแนวทาง ของศาสนาที่ ตนนับถือ ๑๐. สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิตและ เจริญปัญญา ด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทาง ของศาสนาที่ ตนนับถือ	การพัฒนาจิต ตามวิธีการของ ศาสนาที่ตนนับถือ เป็นหนทางของ การดำเนินชีวิต อย่างสงบสุข	๑. การพัฒนา การเรียนรู้ ด้วยวิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ ๒ วิธี คือวิธีคิด แบบอุปายปลูกเร้า คุณธรรมและ วิธีคิดแบบอรรถ ธรรมสัมพันธ์ ๒. การสวดมนต์ และแผ่เมตตา	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๔. ทักษะ การสังเคราะห์ ๕. ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้	การแสดง บทบาทสมมติ เกี่ยวกับ การพัฒนาจิตที่ ถูกต้องตาม หลักศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. ทบทวนการ พัฒนาจิตตาม ขั้นตอนที่นักเรียน ปฏิบัติอยู่ทุกวัน ในชีวิตประจำวัน ๒. อภิปราย “สิ่งที นักเรียนปฏิบัติอยู่ ทุกวันนี้ถูกต้อง ตามหลักศาสนา หรือไม่” ๓. ศึกษาค้นคว้า เพื่อหาข้อมูลในการ ตอบคำถาม ๔. เชื่อมโยงข้อมูล ๕. นำเสนอข้อมูล วิธีปฏิบัติที่ถูกต้อง ด้วยการแสดง บทบาทสมมติ

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๑. ปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อบุคคล ต่าง ๆ ตาม หลักศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด ๒. มีมารยาทของ ความเป็น ศาสนิกชนที่ดี ตามที่กำหนด	การปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนา ที่นับถือเป็น มารยาทของ ความเป็น ศาสนิกชนที่ดี	๑. การเป็นลูกที่ดี ตามหลักทศ เบื้องต้นในทศ ๖ ๒. มารยาทของ ศาสนิกชน - การต้อนรับ (ปฏิสันถาร) - มารยาทของ ผู้เป็นแขก - ฝึกปฏิบัติ ระเบียบวิธีปฏิบัติ ต่อพระภิกษุ การยืน การให้ ที่นั่ง การเดินสวน การสนทนา การรับสิ่งของ - การแต่งกาย ไปวัด การแต่งกาย ไปงานมงคล งานอวมงคล	๑. ทักษะ การสังเคราะห์ ๒. ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้	๑. การสาธิต การปฏิบัติต่อ บุคคลต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ตามมารยาท ชาวพุทธ โดยมี โจทย์กรณี ตัวอย่างให้ฝึก ปฏิบัติ ๒. การแสดง บทบาทสมมติ เกี่ยวกับ การปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อบุคคลต่าง ๆ มากำกับพฤติกรรม ตัวละคร	๑. ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนอย่าง เหมาะสมตามหลัก ศาสนาที่นับถือ ๒. ทำความเข้าใจ จากแบบอย่าง การปฏิบัติต่อ บุคคลต่าง ๆ ๓. สังเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติตน อย่างเหมาะสมในการ เป็นศาสนิกชนที่ดี ๔. สาธิตการปฏิบัติตน ตามหลักศาสนา ที่นับถือ ๕. แสดงบทบาท สมมติในการปฏิบัติตน อย่างมีมารยาทของ การเป็นศาสนิกชน ที่ดีตามหลักศาสนา ที่นับถือ
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๓. วิเคราะห์คุณค่า ของศาสนพิธี	ศาสนิกชนทุกคน มีหน้าที่ใน การประพฤติ ปฏิบัติตนด้วย ความถูกต้อง และเหมาะสม	๑. การปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม - การทำบุญตักบาตร - การถวายภัตตาหาร สิ่งของต้องห้าม สำหรับพระภิกษุ	๑. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การรวบรวมข้อมูล	นิทรรศการ เกี่ยวกับวันสำคัญ ทางศาสนาที่ตน นับถือพร้อมแสดง บทบาทสมมติ ในการปฏิบัติตน ที่ถูกต้อง	๑. ทบทวนข้อมูล เกี่ยวกับวันสำคัญ ทางศาสนาและ การประกอบ พิธีกรรม

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
และปฏิบัติตน ได้ถูกต้อง ๔. อธิบายคำสอน ที่เกี่ยวข้องกับ วันสำคัญทาง ศาสนา และ ปฏิบัติตน ได้ถูกต้อง ๕. อธิบายความ แตกต่างของ ศาสนพิธี พิธีกรรม ตามแนวปฏิบัติ ของศาสนาอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่ การยอมรับ และความเข้าใจ ซึ่งกันและกัน	ทั้งตามหลักการ ของศาสนา ที่นับถือและ ตามหลักการ ของศาสนาอื่น เพื่อความสงบสุข	- การถวาย สังฆทาน เครื่องสังฆทาน - การถวาย ผ้าอาบน้ำฝน - การจัดเครื่อง ไทยทาน - การกรวดน้ำ - การทอดกฐิน การทอดผ้าป่า ๒. หลักธรรม เบื้องต้นที่ เกี่ยวเนื่องใน วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา วันอาสาฬหบูชา วันธรรมสวนะ และเทศกาล สำคัญ ๓. ระเบียบพิธี และการปฏิบัติตน ในวันธรรมสวนะ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันเทโวโรหณะ ๔. ศาสนพิธี พิธีกรรม แนวปฏิบัติของ ศาสนาอื่น ๆ	๔. ทักษะ การสร้างความรู้ ๕. ทักษะ การสังเคราะห์ ๖. ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้		๒. วิเคราะห์เพื่อ เปรียบเทียบข้อมูล ของแต่ละศาสนา ๓. รวบรวมข้อมูล เพื่อสนับสนุน ๔. จัดระบบข้อมูล ใหม่ ๕. จัดนิทรรศการ และแสดงบทบาท สมมติในการปฏิบัติ ตนอย่างถูกต้อง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		๕. ประวัติและ ความสำคัญของ วันธรรมสวนะ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันเทโวโรหณะ ๖. ระเบียบพิธี พิธีเวียนเทียน การปฏิบัติตน ในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันธรรมสวนะ และเทศกาล สำคัญ			

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๑. อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศ	พลเมืองทุกคนต้องปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมีกระบวนการตรากฎหมายอย่างเป็นระบบ	๑. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว ๒. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศ ๓. กระบวนการในการตรากฎหมาย	๑. ทักษะการทำให้กระจ่าง ๒. ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ๓. ทักษะการสรุป ๔. ทักษะการลงความเห็น	๑. แผนผังแสดงกระบวนการในการตรากฎหมาย ๒. การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว	๑. ดูภาพ/วิดีโอเกี่ยวกับขั้นตอนการตรากฎหมาย ๒. ตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ในกระบวนการตรากฎหมาย ๓. อธิบายข้อสงสัยของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการตรากฎหมาย ๔. เขียนแผนผังแสดงขั้นตอนการตรากฎหมาย ๕. เล่าประสบการณ์ของตนเองที่เคยปฏิบัติตนตามกฎหมายและช่วยกันวิเคราะห์ผลที่ได้รับ ๖. ศึกษาหรือค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว
มาตรฐาน ส ๒.๒ ๑. อธิบายกระบวนการในการตรากฎหมาย					

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๑. นำเสนอกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัวในรูปแบบของบทบาทสมมติ ๘. สรุปสาระสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๒. เห็นคุณค่าใน การปฏิบัติตน ตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ในฐานะ พลเมืองดี ตามวิถี ประชาธิปไตย ๓. วิเคราะห์บทบาท ความสำคัญ และความ สัมพันธ์ของ สถาบันทาง สังคม	การปฏิบัติตน ตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ เป็น สิ่งจำเป็นใน วิถีประชาธิปไตย และสถาบันทาง สังคมมีบทบาท สำคัญในการ ส่งเสริมให้มี การปฏิบัติอย่าง ถูกต้อง	๑. สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ในฐานะพลเมืองดี ตามวิถี ประชาธิปไตย ๒. แนวทาง ส่งเสริมให้ ปฏิบัติตนเป็น พลเมืองดีตาม วิถีประชาธิปไตย ๓. บทบาท ความสำคัญ และ ความสัมพันธ์ ของสถาบันทาง สังคม	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสังเคราะห์	๑. แผนที่ความคิด แสดงบทบาท ความสำคัญและ ความสัมพันธ์ ของสถาบันทาง สังคม ๒. บันทึก การปฏิบัติตน ตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ในฐานะพลเมืองดี ตามวิถี- ประชาธิปไตย	๑. วิเคราะห์ข่าวที่ เป็นปัญหาทางสังคม และหาแนวทางแก้ไข ๒. ศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับบทบาท ความสำคัญ และ ความสัมพันธ์ของ สถาบันทางสังคม ๓. วิเคราะห์ข้อมูล บทบาทหน้าที่ที่สำคัญ และผลของการ ไม่ปฏิบัติตามบทบาท หน้าที่ของสถาบัน ทางสังคม ๔. หาความสัมพันธ์ ของสถาบันทาง สังคมต่อไปนี้ - สถาบันครอบครัว - สถาบันการศึกษา - สถาบันศาสนา - สถาบันเศรษฐกิจ - สถาบันทาง การเมือง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๕. นำเสนอผลงานด้วยรูปแบบที่นักเรียนถนัด ๖. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานที่แต่ละคนนำเสนอ ๗. เขียนแผนที่ความคิดแสดงบทบาทความสำคัญและความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม ๘. บันทึกสรุปการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ในฐานะพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๔. อธิบายความ คล้ายคลึงและ ความแตกต่าง ของ วัฒนธรรมไทย และ วัฒนธรรม ของประเทศ	ความคล้ายคลึง และความ ต่างต่างทาง วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรม ของประเทศใน ภูมิภาคเอเชีย มีคุณค่าในการ สร้างความเข้าใจ อันดีระหว่างกัน	ความคล้ายคลึง และความ ต่างต่างของ วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรม ของประเทศใน ภูมิภาคเอเชีย เป็นปัจจัยสำคัญ ในการสร้าง ความสัมพันธ์ อันดีระหว่างกัน	๑. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๒. ทักษะ การประเมิน ๓. ทักษะ การวิเคราะห์	บันทึกผล การอภิปราย ความคล้ายคลึง และความ ต่างต่างของ วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรม ของประเทศใน ภูมิภาคเอเชีย เพื่อนำไปสู่ ความเข้าใจอันดี ระหว่างกัน	๑. ศึกษาวัฒนธรรม ไทยและวัฒนธรรม ของประเทศ ในภูมิภาคเอเชีย ๒. เปรียบเทียบ วัฒนธรรมไทยและ วัฒนธรรมของ ประเทศในภูมิภาค เอเชีย ๓. วิเคราะห์ความ คล้ายคลึงและ ความแตกต่างของ วัฒนธรรมไทยและ วัฒนธรรมของ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ในภูมิภาค เอเชีย เพื่อนำ ไปสู่ความ เข้าใจอันดี ระหว่างกัน					ประเทศใน ภูมิภาคเอเชีย ๔. แยกแยะข้อมูล ความเหมือนและ ความต่างของ วัฒนธรรมไทยกับ วัฒนธรรมของประเทศ ในภูมิภาคเอเชีย ๕. อภิปรายสรุป คุณค่าทางวัฒนธรรม ระหว่างประเทศ ที่เป็นปัจจัยนำไปสู่ ความเข้าใจอันดี ระหว่างกัน ๖. นำเสนอผล การอภิปราย ความคล้ายคลึงและ ความแตกต่างของ วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของ ประเทศในภูมิภาค เอเชีย เพื่อนำไปสู่ ความเข้าใจอันดี ระหว่างกัน
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๒ ๒. วิเคราะห์ ข้อมูล ข่าวสาร	ข่าวสารทาง การเมือง การปกครอง มีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิต ของคนในสังคม	๑. เหตุการณ์ และการ เปลี่ยนแปลง ที่สำคัญของ ระบอบ การปกครองไทย ๒. หลักการ เลือกข้อมูล ข่าวสาร	ทักษะ การวิเคราะห์	สมุดบันทึก การวิเคราะห์ ข่าวสารทาง การเมือง การปกครอง ที่มีผลกระทบต่อ สังคมไทย สมัยปัจจุบัน	๑. หาความรู้และ ข่าวสารเกี่ยวกับ เหตุการณ์ทาง การเมืองการปกครอง ที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของ คนในสังคม

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ทางการเมือง การปกครอง ที่มีผลกระทบ ต่อสังคมไทย สมัยปัจจุบัน		เพื่อนำมา วิเคราะห์			๒. ตั้งวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยในปัจจุบัน ๓. กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ๔. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนด ๕. หาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ และความสัมพันธ์ของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ๖. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ๗. จัดทำสมุดบันทึกการวิเคราะห์ข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยสมัยปัจจุบัน

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๑. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนและการออม	การลงทุนและการออมมีปัจจัยมาจากอัตราดอกเบี้ย เทคโนโลยี ค่าของเงิน และการคาดเดาเกี่ยวกับอนาคต	๑. ความหมายและความสำคัญของการลงทุน และการออมต่อระบบเศรษฐกิจ ๒. การบริหารจัดการเงินออม และการลงทุนภาคครัวเรือน ๓. ปัจจัยของการลงทุนและการออมคือ อัตราดอกเบี้ย รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ เช่น ค่าของเงิน เทคโนโลยี การคาดเดาเกี่ยวกับอนาคต ๔. ปัญหาของการลงทุนและการออมในสังคมไทย	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการสร้างความรู้	รายงานผล การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุน และการออม	๑. รวบรวมรายชื่อบุคคลที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการลงทุนและการออม ๒. วิเคราะห์จำแนกข้อมูลออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ลงทุน และกลุ่มผู้ออมเงิน ๓. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็น ๔. อภิปรายเพื่อหาสาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้คนนำเงินไปลงทุนหรือออม ๕. ศึกษาเพื่อหาสาเหตุ/ปัจจัยเพิ่มเติมด้วยกระบวนการต่าง ๆ เช่น การสอบถาม การค้นคว้า หรืออื่น ๆ ๖. เชื่อมโยงความรู้ที่ได้จากการอภิปราย และการศึกษาเพิ่มเติมเป็นความรู้ใหม่

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๗. รายงานผล การศึกษาปัจจัยที่มีผล ต่อการลงทุนและ การออม
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๒. อธิบายปัจจัย การผลิตสินค้า และบริการ และปัจจัย ที่มีอิทธิพล ต่อการผลิต สินค้าและ บริการ	ภาวะทาง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่มี อิทธิพล ต่อการผลิต สินค้าและบริการ	๑. ความหมาย ความสำคัญ และหลักการ ผลิตสินค้าและ บริการอย่าง มีประสิทธิภาพ ๒. สำรวจการ ผลิตสินค้า ในท้องถิ่น ว่ามีการผลิต อะไรบ้าง ใช้วิธีการ ผลิตอย่างไร มีปัญหา ด้านใดบ้าง ๓. มีการนำ เทคโนโลยีอะไร มาใช้ที่มีผลต่อ การผลิตสินค้า และบริการ ๔. นำหลักการ ผลิตมาวิเคราะห์ การผลิตสินค้า และบริการใน ท้องถิ่นทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	แผนผังแสดง รายการสินค้า และบริการที่ผลิต ภายในชุมชนของ นักเรียนรวมถึง ปัจจัยที่ทำให้มี การผลิตสินค้า และบริการ	๑. สืบค้น ความหมาย ความสำคัญ และ หลักการผลิตสินค้า และการบริการอย่าง มีประสิทธิภาพ ๒. สำรวจการผลิต สินค้าในท้องถิ่นว่ามี การผลิตอะไรบ้าง ใช้วิธีการผลิตอย่างไร มีปัญหาด้านใด มีการนำเทคโนโลยี มาใช้ในการผลิต สินค้าและบริการ อย่างไร ๓. แยกแยะ จัดหมวดหมู่ และ หาความสัมพันธ์ เชื่อมโยง ๔. นำเสนอแผนผัง การวิเคราะห์ปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อ การผลิตสินค้าและ การบริการและ ความสัมพันธ์ของการ ผลิตสินค้าและบริการ กับการดำเนิน ชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๓. เสนอแนวทาง การพัฒนา การผลิต ในท้องถิ่น ตามปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง	การผลิตตาม หลักการของ เศรษฐกิจ พอเพียงเป็น การผลิตเพื่อ ความเป็นอยู่ อย่างมีคุณภาพ เพื่อความเป็นอยู่ อย่างพอเพียง	๑. หลักการและ เป้าหมายปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง ๒. สำรวจและ วิเคราะห์ปัญหา การผลิตสินค้า และบริการ ในท้องถิ่น ๓. ประยุกต์ใช้ ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในการผลิตสินค้า และบริการใน ท้องถิ่น	ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	โครงการพัฒนา กระบวนการผลิต ในท้องถิ่นตาม หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง	๑. ศึกษาความหมาย แนวคิดปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ๒. สรุปและนำเสนอ หลักการและเป้าหมาย ของเศรษฐกิจ พอเพียง ๓. สำรวจปัญหา และแนวทาง การพัฒนาการผลิต ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ๔. จัดทำโครงการ การพัฒนากระบวนการ ผลิตในท้องถิ่น ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ๕. นำเสนอโครงการ
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๔. อภิปราย แนวทางการ คุ่มครองสิทธิ ของตนเองใน ฐานะผู้บริโภค	คนทุกคนมีสิทธิ ได้รับการ คุ่มครองตนเอง ในฐานะผู้บริโภค ตามกฎหมาย	๑. การรักษาและ คุ่มครองสิทธิ ประโยชน์ของ ผู้บริโภค ๒. กฎหมาย คุ่มครองสิทธิ ผู้บริโภคและ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ๓. การดำเนิน กิจกรรมพิทักษ์ สิทธิและผล ประโยชน์ตาม	๑. ทักษะ การสร้างความรู้ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด ตัดสินใจ	การนำเสนอ กิจกรรมการมี ส่วนร่วมเกี่ยวกับ การพิทักษ์สิทธิ ของผู้บริโภค ของนักเรียน	๑. สืบค้นข้อมูล เกี่ยวกับกฎหมาย คุ่มครองสิทธิ ผู้บริโภค ๒. เก็บรวบรวม ข้อมูล ๓. ร่วมอภิปราย และนำเสนอ แนวทางรักษา และคุ่มครองสิทธิ ผู้บริโภค ๔. วิเคราะห์ ทางเลือกเพื่อหา

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		กฎหมายในฐานะ ผู้บริโภค ๔. แนวทางการ คุ้มครองสิทธิ ของผู้บริโภค			แนวทางการคุ้มครอง สิทธิของผู้บริโภค ๕. จัดลำดับความ สำคัญของทางเลือก ในการคุ้มครองสิทธิ ของผู้บริโภค ๖. เลือกแนวทาง การคุ้มครองสิทธิ ของผู้บริโภค ๗. รวบรวมกิจกรรม ที่นักเรียนมีส่วนร่วม เกี่ยวกับการพิทักษ์ สิทธิของผู้บริโภค เช่น การ์ตูน คำขวัญ เสียงตามสาย แผ่นพับ แสดงละคร แต่งเพลงและ นำเสนอ

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๑. อภิปรายระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ๒. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย	ระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียมีทั้งการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ	๑. ระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ๒. หลักการและผลกระทบการพึ่งพาอาศัยกัน และการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการเปรียบเทียบ ๓. ทักษะการให้เหตุผล ๒. ทักษะการสร้างความรู้	๑. การนำเสนอเปรียบเทียบระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ๒. ตัวอย่างของสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียที่เป็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ	๑. ศึกษาลักษณะของระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ๒. แยกแยะหาความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ๓. อภิปรายผลการวิเคราะห์ระบบเศรษฐกิจ ๔. สรุปผลในรูปแบบตารางเปรียบเทียบระบบเศรษฐกิจทั้ง ๒ แบบ ๕. ศึกษาระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งพาอาศัยกัน และแบบแข่งขันกันในภูมิภาคเอเชียจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ๖. ค้นหาสาเหตุของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพึ่งพาอาศัยกันและแบบการแข่งขันกัน ๗. อธิบายให้เห็นความสอดคล้องของเหตุและผล ๘. เชื่อมโยงความรู้กับตัวอย่างของสภาพการณ์ทาง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					เศรษฐกิจในภูมิภาค เอเชีย ๙. นำเสนอตัวอย่าง ของสภาพการณ์ เศรษฐกิจในภูมิภาค เอเชียแบบการพึ่งพา อาศัยกันและแบบ การแข่งขันกัน และ อธิบายหลักการของ ระบบเศรษฐกิจ ทั้ง ๒ แบบ
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๓. วิเคราะห์ การกระจาย ของทรัพยากร ในโลกที่ ส่งผลต่อ ความสัมพันธ์ ทางเศรษฐกิจ ระหว่าง ประเทศ	การกระจายของ ทรัพยากรในโลก ส่งผลต่อ ความสัมพันธ์ทาง เศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ	การกระจายของ ทรัพยากรในโลก ที่ส่งผลต่อ ความสัมพันธ์ทาง เศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ เช่น น้ำมัน ป่าไม้ ทองคำ ถ่านหิน แร่ เป็นต้น	ทักษะ การวิเคราะห์	แผนภาพแสดง การกระจายของ ทรัพยากรโลก ที่ส่งผลต่อ ความสัมพันธ์ทาง เศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ	๑. ศึกษาแผนที่ แหล่งทรัพยากร ของโลก ๒. อภิปราย วิเคราะห์ การกระจายของ ทรัพยากรในโลก ที่ส่งผลต่อ ความสัมพันธ์ทาง เศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ ๓. สรุปการกระจาย ของทรัพยากรในโลก ที่ส่งผลต่อ ความสัมพันธ์ทาง เศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ ๔. นำเสนอแผนภาพ การกระจายของ ทรัพยากรในโลก ที่ส่งผลต่อ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ความสัมพันธ์ ทางเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศ
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๔. วิเคราะห์ การแข่งขัน ทางการค้า ในประเทศ และต่างประเทศ ที่ส่งผลต่อ คุณภาพสินค้า ปริมาณ การผลิต และ ราคาสินค้า	การแข่งขันทาง การค้าในประเทศ และต่างประเทศ ส่งผลต่อคุณภาพ สินค้า ปริมาณ การผลิต และ ราคาสินค้า	การแข่งขัน ทางการค้า ในประเทศและ ต่างประเทศ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	การนำเสนอ ตัวอย่าง การแข่งขัน ทางการค้าใน ประเทศและ ต่างประเทศที่ ส่งผลต่อคุณภาพ สินค้า ปริมาณ การผลิต และ ราคาสินค้า	๑. ศึกษาตัวอย่าง สินค้าในชีวิตประจำวัน ชนิดเดียวกัน ต่างยี่ห้อกัน มีลักษณะแตกต่าง กันอย่างไร (ทั้งที่ ผลิตในประเทศ และต่างประเทศ) แตกต่างกันอย่างไรร ๒. วิเคราะห์ หาสาเหตุทำไม จึงแตกต่างกัน ๓. สรุปการแข่งขัน ทางการค้า ในประเทศและ ต่างประเทศที่ส่งผล ต่อคุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิต และราคาสินค้า ๔. นำเสนอตัวอย่าง การแข่งขันทาง การค้าในประเทศและ ต่างประเทศที่ส่งผล ต่อคุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิต และราคาสินค้า

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. ประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในลักษณะต่าง ๆ ๒. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ๓. เห็นความสำคัญของ การตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่น่าเชื่อถือ	การเลือกและการประเมินหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่น่าเชื่อถือทำให้ได้ข้อค้นพบทางประวัติศาสตร์ที่ชัดเจน	๑. วิธีการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในลักษณะต่าง ๆ อย่างง่าย ๆ เช่น การศึกษาภูมิหลังของผู้ทำหรือผู้เกี่ยวข้อง สาเหตุช่วงระยะเวลา รูปลักษณะของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น ๒. ตัวอย่างการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทยที่อยู่ในท้องถิ่นของตนเอง หรือหลักฐานสมัยอยุธยา (เชื่อมโยงกับ มฐ. ส ๔.๓) ๓. ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ในสมัยอยุธยา	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการตีความ ๓. ทักษะการสังเคราะห์ ๔. ทักษะการให้เหตุผล ๕. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ๖. ทักษะการประเมิน ๗. ทักษะการสร้างความรู้	การนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า ตัวอย่างการสืบค้นข้อมูลทางประวัติศาสตร์	๑. ตั้งประเด็นเพื่อศึกษา ๒. กำหนดวิธีการเครื่องมือ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ในท้องถิ่น เพื่อดำเนินการศึกษา ๓. ศึกษา “กรณีตัวอย่างการสืบค้นข้อมูลทางประวัติศาสตร์” และประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐาน เช่น ภูมิหลังของผู้เขียน ช่วงเวลา รูปลักษณะหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ๔. วิเคราะห์สังเคราะห์ การให้เหตุผลตีความจากข้อมูลที่ได้ และประยุกต์ใช้ความรู้ในการตอบคำถามของการศึกษาค้นคว้ากรณีตัวอย่าง ได้อย่างชัดเจน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		และธนบุรี (เชื่อมโยงกับ มฐ. ส ๔.๓) เช่น ข้อความบางตอน ในพระราชพงศาวดาร อยุธยา/ จดหมายเหตุ ชาวต่างชาติ ๔. ตัวอย่าง การตีความข้อมูล จากหลักฐานที่ แสดงเหตุการณ์ สำคัญในสมัย อยุธยาและ ธนบุรี ๕. การแยกแยะ ระหว่างข้อมูลกับ ความคิดเห็นรวม ทั้งความจริงกับ ข้อเท็จจริงจาก หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ๖. ความสำคัญ ของการวิเคราะห์ ข้อมูลและ การตีความทาง ประวัติศาสตร์			

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๑. อธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ๒. ระบุความสำคัญของแหล่งอารยธรรมโบราณในภูมิภาคเอเชีย	พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ การเมืองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของคนในภูมิภาคเอเชีย	๑. ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์ของภูมิภาคต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย (ยกเว้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) ที่มีผลต่อพัฒนาการโดยสังเขป ๒. พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของภูมิภาคเอเชีย (ยกเว้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) ๓. ที่ตั้งและความสำคัญของแหล่งอารยธรรมโบราณในภูมิภาคเอเชีย เช่น แหล่งมรดกโลกในประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย ๔. อิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีต่อภูมิภาคเอเชียในปัจจุบัน	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการสำรวจค้นหา ๓. ทักษะการวิเคราะห์ ๔. ทักษะการสรุป ๕. ทักษะการสร้างความรู้	๑. รายงานเกี่ยวกับภูมิภาคเอเชีย (ยกเว้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) ๒. ผังมโนทัศน์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของภูมิภาคเอเชีย	๑. ตั้งประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการในภูมิภาคเอเชีย และแหล่งอารยธรรมโดยใช้กระบวนการสืบค้นทางประวัติศาสตร์ ๒. วิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบความชัดเจน และจัดระบบข้อมูล ๓. นำเสนอผังมโนทัศน์แสดงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของภูมิภาคเอเชีย ๔. วางแผนนำเสนอความรู้ที่ได้เพื่อรายงานเกี่ยวกับภูมิภาคเอเชีย (ยกเว้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) ในประเด็น เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ของภูมิภาคต่าง ๆ พัฒนาการทาง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ การเมืองและ ความสัมพันธ์ ของอิทธิพล อารยธรรมโบราณ ที่มีต่อภูมิภาคเอเชีย ในปัจจุบัน

สารที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม กฎมปญญาไทย มีความรัก
ความภุมใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. วิเคราะห์ พัฒนาการของ อาณาจักร อยุธยาและ ธนบุรีใน ด้านต่าง ๆ ๒. วิเคราะห์ปัจจัย ที่ส่งผลต่อ ความมั่นคง และความเจริญ รุ่งเรืองของ อาณาจักร อยุธยา ๓. ระบุนิยามปัญหา และวัฒนธรรม ไทยสมัย อยุธยาและ ธนบุรี และ อิทธิพลของ ภูมิปัญญา ดังกล่าวต่อการ พัฒนาชาติไทย ในยุคต่อมา	ความเจริญ รุ่งเรืองทาง วัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาไทย สมัยอยุธยาและ ธนบุรีมีอิทธิพล ต่อการพัฒนา ชาติไทย ในยุคต่อมา	๑. การสถาปนา อาณาจักรอยุธยา ๒. ปัจจัยที่ส่งผล ต่อความเจริญรุ่งเรือง ของอาณาจักรอยุธยา ๓. พัฒนาการของ อาณาจักรอยุธยา ในด้านการเมือง การปกครอง สังคม เศรษฐกิจและความ สัมพันธ์ระหว่างประเทศ ๔. การเสีย กรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๑ และการกู้เอกราช ๕. ภูมิปัญญาและ วัฒนธรรมไทย สมัยอยุธยา เช่น การควบคุมกำลังคน และศิลปวัฒนธรรม ๖. การเสียกรุงศรี- อยุธยาครั้งที่ ๒ การกู้เอกราช และ การสถาปนา อาณาจักรธนบุรี ๗. ภูมิปัญญาและ วัฒนธรรมไทย สมัยธนบุรี ๘. วิถีกรรมของ บรรพบุรุษไทย ผลงานของบุคคล สำคัญของไทยและ ต่างชาติที่มีส่วน สร้างสรรค์ชาติไทย	๑. ทักษะ การรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๓. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ การสังเคราะห์ ๕. ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้ ๖. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	๑. รายงานผล การวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีผล ต่อความเจริญ รุ่งเรืองของ อาณาจักรอยุธยา และธนบุรี ในรูป แบบที่ตนถนัด ๒. หนังสือ เล่มเล็กเกี่ยวกับการ สถาปนา อาณาจักรอยุธยา และธนบุรี ๓. นิทรรศการ เกี่ยวกับอาณาจักร อยุธยาและธนบุรี	๑. ตั้งประเด็น การสืบค้นทาง ประวัติศาสตร์ เกี่ยวกับอาณาจักร อยุธยาและธนบุรี ๒. วางแผนสืบค้น ข้อมูลโดยใช้วิธีการ ทางประวัติศาสตร์ ๓. วิเคราะห์/ สังเคราะห์ข้อมูล ที่ได้ในเรื่องของ การสถาปนาอาณาจักร การพัฒนาด้านต่าง ๆ และวัฒนธรรม ภูมิปัญญา รวมทั้ง ความเสื่อมของ อาณาจักร ๔. วางแผนนำเสนอ รายงานความรู้ที่ได้ ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รายงาน ผังโน้ตส์ บทความ ทำหนังสือ เล่มเล็ก ฯลฯ ๕. จัดนิทรรศการ

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

- มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ
- มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๑. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา	การรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา	เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่แสดงลักษณะทางกายภาพของทวีปยุโรปและแอฟริกา	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๓. ทักษะการวิเคราะห์	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางกายภาพ สังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์	๑. สร้างความสนใจด้วยคำถาม ๒. กำหนดสิ่งที่ต้องการสำรวจ ค้นหา และวิธีการค้นหา ๓. สำรวจค้นหา และรวบรวมข้อมูลลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ๔. กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ๕. อธิบาย วิเคราะห์ และลงข้อสรุป ๖. ขยายความรู้โดยรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล ๗. ประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๒. วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ ระหว่าง ลักษณะทาง กายภาพและ สังคมของ ทวีปยุโรป และแอฟริกา มาตรฐาน ส ๕.๒ ๑. วิเคราะห์ การก่อเกิด สิ่งแวดล้อมใหม่ ทางสังคม อันเป็นผลจาก การเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติ และทางสังคม ของทวีปยุโรป และแอฟริกา	สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติมี ความสัมพันธ์ กับลักษณะทาง สังคมและ วัฒนธรรมของ ประชากรใน ภูมิภาคต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติ และทางสังคม ก่อให้เกิด สิ่งแวดล้อมใหม่ ทางสังคม	๑. ลักษณะทาง กายภาพและ สังคมของ ทวีปยุโรปและ แอฟริกา ๒. การ เปลี่ยนแปลง ประชากร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของทวีปยุโรป และแอฟริกา	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	๑. แผนภาพ โครงเรื่องแสดง ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะ ทางกายภาพและ ลักษณะทาง สังคมของ ทวีปยุโรปและ แอฟริกา ๒. ผลการ วิเคราะห์การ เปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติ และทางสังคม ที่ก่อให้เกิด สิ่งแวดล้อมใหม่ ทางสังคม จากกรณีตัวอย่าง	๑. กำหนดเรื่อง/ ความคิดรวบยอด “ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะ ทางกายภาพและ ลักษณะทางสังคม ของทวีปยุโรป หรือทวีปแอฟริกา” ๒. ระดมสมอง เกี่ยวกับเรื่อง/ ความคิดรวบยอด ๓. นำคำหรือวลี ที่เกี่ยวข้องมา จับกลุ่ม เรียงลำดับ ๔. ออกแบบ แผนภาพโครงเรื่อง โดยเขียนชื่อเรื่อง/ ความคิดรวบยอดไว้ กลางหน้ากระดาษ วางชื่อคำหรือวลี มาเชื่อมโยงสัมพันธ์ ให้เห็นความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะ ทางกายภาพและ ลักษณะทางสังคม ๕. ศึกษาข้อมูล การเปลี่ยนแปลงทาง ธรรมชาติและสังคม ของทวีปยุโรปและ แอฟริกา

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๖. กำหนดกรณี ตัวอย่าง เกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลง ทางสังคมวัฒนธรรม ๗. กระบวนการคิด วิเคราะห์ ๘. นักเรียนลงมือ ปฏิบัติ แยกแยะ ข้อมูลตามเกณฑ์ ที่กำหนดให้เห็น องค์ประกอบ ๙. แสดงความเห็น หาความสัมพันธ์ ระหว่างการ เปลี่ยนแปลงทาง ธรรมชาติและสังคม อันก่อให้เกิด สิ่งแวดล้อมใหม่ทาง สังคมของทวีปยุโรป และแอฟริกา ๑๐. อธิบาย ความสัมพันธ์และ ความหมายของข้อมูล ที่นำมาเชื่อมโยง ๑๑. นำเสนอ ผลการดำเนินงาน
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๒. ระบุแนวทาง การอนุรักษ์ ทรัพยากร-	การพัฒนาที่ ขาดความสมดุล ก่อให้เกิดปัญหา สิ่งแวดล้อมใน ภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก และ	๑. การอนุรักษ์ ทรัพยากร- ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมใน ทวีปยุโรปและ แอฟริกา	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล	๑. แนวทาง การอนุรักษ์ ทรัพยากร- ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมใน	๑. สำรวจปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อม ของทวีปยุโรปและ แอฟริกา กระตุ้น ให้ผู้เรียนสนใจและ ต้องการหาคำตอบ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ธรรมชาติและสิ่งแวดลอมในทวีปยุโรปและแอฟริกา ๓. สำรวจอภิปรายประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดลอมที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรปและแอฟริกา ๔. วิเคราะห์เหตุและผลกระทบที่ประเทศไทยได้รับจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดลอมในทวีปยุโรปและแอฟริกา	ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยจำเป็นต้องวางแผนทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดลอม	๒. ปัญหาสิ่งแวดลอมที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรปและแอฟริกา ๓. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดลอมในทวีปยุโรปและแอฟริกากับผลกระทบต่อประเทศไทย	๓. ทักษะการวิเคราะห์ ๔. ทักษะการเชื่อมโยง	ทวีปยุโรปและแอฟริกา ๒. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ปัญหาสิ่งแวดลอมที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรปและแอฟริกา ๓. การอภิปรายผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดลอมในทวีปยุโรปและแอฟริกาที่มีต่อประเทศไทย	๒. กระบวนการคิดวิเคราะห์ทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดลอมของทวีปยุโรปและแอฟริกา ๓. ดำเนินการค้นคว้า รวบรวมข้อมูลปัญหาสิ่งแวดลอมเพิ่มเติมอย่างหลากหลาย ๔. ผู้เรียนนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ๕. สรุปสิ่งสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดลอมของทวีปยุโรปและแอฟริกา ๖. นำเสนอผลการดำเนินงาน ๗. รับรู้การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดลอมของทวีปยุโรปและแอฟริกา ๘. การอธิบายและรับฟังสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดลอม ๙. เชื่อมโยงสัมพันธสาเหตุและผลกระทบที่ไทยได้รับ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					จากการเปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อม ในทวีปยุโรปและ แอฟริกา ๑๐. อภิปราย วิเคราะห์ ข้อดีข้อเสียจาก ผลกระทบที่ไทย ได้รับสรุปผล ๑๑. ทำความเข้าใจ กับปัญหาทรัพยากร- ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของ ทวีปยุโรปและ แอฟริกา ๑๒. ตรวจสอบ ผลการดำเนินงาน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

- ♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด
- ♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิดเป็นการนำตัวชี้วัด
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
จาก ๕ สาระ ๑๑ มาตรฐาน จำนวน ๔๙ ตัวชี้วัด มาวิเคราะห์รายตัวชี้วัด
ใน ๔ ประเด็น คือ ตัวชี้วัดแต่ละตัวผู้เรียนควรมีความรู้อะไรและทำอะไรได้
ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ
การคิด ในแต่ละประเด็นจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและสะท้อนคุณภาพ
ผู้เรียนตามตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย การเผยแผ่ พระพุทธ ศาสนาหรือ ศาสนา ที่ตนนับถือ สู่ประเทศ ต่าง ๆ ทั่วโลก	ผู้เรียนรู้อะไร การเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ เข้าสู่ประเทศต่าง ๆ ในโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกรายชื่อประเทศ ต่าง ๆ ที่นับถือพุทธศาสนา และศาสนาที่นักเรียนนับถือ ๒. อธิบายการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก	๑. ทักษะ การจัด โครงสร้าง ๒. ทักษะ การสร้างความรู้ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	การนำเสนอความรู้ เกี่ยวกับการเผยแผ่ ศาสนาที่นักเรียน นับถือสู่ประเทศ ต่าง ๆ ทั่วโลก	๑. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ การเผยแผ่พุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่นักเรียนนับถือ ให้เข้าใจ ๒. จัดเรียงเหตุการณ์ที่สำคัญ ของเรื่องให้กระชับ ๓. ศึกษาและทำความเข้าใจ ของแต่ละเหตุการณ์ให้เข้าใจ อย่างชัดเจน ๔. จัดแสดงลำดับขั้นตอน การเผยแผ่ศาสนาที่นักเรียน นับถือ ๕. นำเสนอและอธิบายความรู้ ตามที่นักเรียนสรุปได้จาก การศึกษาค้นคว้า
๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของ พระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาที่ ตนนับถือ ในฐานะที่ ช่วยสร้างสรรค์ อารยธรรม	ผู้เรียนรู้อะไร ความสำคัญของพระพุทธ- ศาสนาหรือศาสนาที่ตน นับถือ ด้านการสร้างสรรค์ อารยธรรมและความสงบ สุขแก่โลก ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายการนับถือศาสนา พุทธหรือศาสนาที่นักเรียน นับถือของประเทศต่าง ๆ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	๑. รายงานการ ศึกษาการนับถือ พุทธศาสนาและ ศาสนาที่นักเรียน นับถือของประเทศ ต่าง ๆ ๒. บทวิเคราะห์ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การนับถือพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่นักเรียนนับถือ ของประเทศต่าง ๆ ๒. กำหนดประเด็นเพื่อ วิเคราะห์ข้อมูลการนับถือ พุทธศาสนาหรือศาสนาที่ นักเรียนนับถือของประเทศ ต่าง ๆ ๓. วิเคราะห์ข้อมูลการนับถือ พุทธศาสนาหรือศาสนาที่

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
และความ สงบสุข แก่โลก	๒. อธิบายความสำคัญของ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือด้านการ สร้างสรรค์อารยธรรม และความสงบสุขแก่โลก		นับถือในด้าน การสร้างสรรค์ อารยธรรมและ ความสงบสุข แก่โลก	นับถือของประเทศต่าง ๆ ตามประเด็น ๆ ๔. รายงานการศึกษา การนับถือพุทธศาสนาและ ศาสนาที่นับถือของประเทศ ต่าง ๆ ๕. วิเคราะห์องค์ประกอบที่ เหมือนกันของข้อมูลในแต่ละ ประเด็นของประเทศต่าง ๆ ๖. ให้ความเห็นเกี่ยวกับ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่นับถือด้านการสร้างสรรค์ อารยธรรมและความสงบสุข แก่โลก ๗. เขียนบทวิเคราะห์ความ สำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือด้าน การสร้างสรรค์อารยธรรม และความสงบสุขของโลก
๓. อภิปราย ความสำคัญ ของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนา ที่ตนนับถือ กับปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงและ การพัฒนา อย่างยั่งยืน	ผู้เรียนรู้อะไร หลักธรรมคำสอนของ พระพุทธศาสนาที่ สอดคล้องกับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและ การพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกหลักธรรมคำสอนที่ สำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ๒. อธิบายหลักการของ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาอย่างยั่งยืน	๑. ทักษะ การสร้างความรู้ ๒. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ กระบวน การคิดอย่างมี วิจารณญาณ	๑. การให้ ความคิดเห็น เกี่ยวกับ การดำเนินชีวิต ของศาสนิกชน ที่สอดคล้องกับ ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง กับการพัฒนา อย่างยั่งยืน ๒. แนวทาง การดำเนินชีวิต ตามหลักธรรมและ	๑. ทบทวนความรู้เดิม เกี่ยวกับ ๑.๑ หลักธรรมคำสอน ของศาสนาที่นักเรียนนับถือ ๑.๒ ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและ การพัฒนาอย่างยั่งยืน ๒. หาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ หลักธรรมคำสอนของศาสนา ที่นับถือ และหลักการของ ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงและการพัฒนา ที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	๓. อธิบายหลักการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับหลักธรรมคำสอนที่สำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน	๕. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	หลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๓. เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ๔. หาความสอดคล้องและเชื่อมโยงข้อมูล ๕. นำเสนอและอธิบาย ๖. อภิปรายและสรุป
๔. วิเคราะห์พุทธประวัติจากพระพุทธรูปปางต่าง ๆ หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร ความสัมพันธ์ของพระพุทธรูปปางต่าง ๆ กับพุทธประวัติ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์พุทธประวัติจากพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการทำให้กระจ่าง ๓. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	๑. การอธิบายพุทธประวัติที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ๒. เอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับพุทธประวัติและพุทธรูปปางต่าง ๆ	๑. กำหนดให้นักเรียนสำรวจค้นหาพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ที่มีอยู่ในประเทศไทย ๒. นำเสนอข้อมูลการสำรวจ ๓. ตั้งประเด็นคำถามถึงความหมายของพระพุทธรูป ๔. อภิปรายและร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับพุทธประวัติที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ๕. ศึกษาประวัติของพระพุทธรูปปางต่าง ๆ เพิ่มเติม ๖. อธิบายพุทธประวัติที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธรูปปางต่าง ๆ
๕. วิเคราะห์และประพาดิตนตามแบบ-อย่างการดำเนินชีวิต	ผู้เรียนรู้อะไร แบบอย่างการดำเนินชีวิตของพุทธสาวก ชาดก และศาสนิกชนตัวอย่างที่เป็นแรงจูงใจให้เกิดความศรัทธาและเลื่อมใสในการทำความดี	๑. ทักษะการสรุปย่อ ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	เอกสารเผยแพร่ผล การวิเคราะห์แบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก	๑. ศึกษาประวัติสาวก ชาดก และศาสนิกชนตัวอย่าง ๒. จับใจความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา ๓. เรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องให้กระชับและชัดเจน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
และข้อคิด จากประวัติ สาวก ชาตก เรื่องเล่าและ ศาสนิกชน ตัวอย่าง ตามที่กำหนด	ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์แบบอย่าง การดำเนินชีวิตและข้อคิด จากประวัติ สาวก ชาตก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่าง ตามที่กำหนด ๒. นำแบบอย่างการดำเนิน ชีวิตและข้อคิดจากประวัติ สาวก ชาตก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่างตามที่ กำหนดไปใช้ในชีวิต ประจำวัน	๔. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่าง ในประเด็น ๑. ประวัติสาวก ชาตก และ ศาสนิกชนตัวอย่าง ๒. แบบอย่าง การดำเนินชีวิตและ ข้อคิดที่ได้จาก การวิเคราะห์ ๓. แนวทางการนำ แบบอย่างการ ดำเนินชีวิตและ ข้อคิดไปใช้ในชีวิต ประจำวัน ๔. ประเด็นอื่น ๆ ที่นักเรียนเห็นว่า สำคัญควรนำเสนอ	๔. วิเคราะห์แบบอย่าง การดำเนินชีวิตจาก ประวัติสาวก ชาตก และศาสนิกชนตัวอย่าง ๕. สรุปผลการวิเคราะห์ ๖. เชื่อมโยงผลการวิเคราะห์ กับการดำเนินชีวิตประจำวัน ๗. หาแนวทางการนำแบบ อย่างการดำเนินชีวิตและ ข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน ๘. จัดทำเอกสารเผยแพร่ ผลการวิเคราะห์แบบอย่าง การดำเนินชีวิตและข้อคิด จากประวัติสาวก ชาตก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่าง
๖. อธิบาย สังฆคุณและ ข้อธรรมสำคัญ ในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือหลักธรรม ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร สังฆคุณและข้อธรรม สำคัญในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนา ที่ตนนับถือเพื่อการ แก้ปัญหาพัฒนาตนเอง และครอบครัว ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายสังฆคุณและ ข้อธรรมสำคัญในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	การนำเสนอ แผนผังความคิด แสดงข้อธรรมสังฆคุณ และอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือ ประกอบการ อธิบาย	๑. ตั้งประเด็นคำถาม “สังฆคุณ และอริยสัจ ๔ คืออะไร” ๒. ศึกษาความรู้เรื่องสังฆคุณ และอริยสัจ ๔ ให้มีความรู้ ความเข้าใจอย่างชัดเจน ๓. สรุปความรู้ที่ได้จาก การศึกษา ๔. จัดทำแผนผังความคิด แสดงข้อธรรมสังฆคุณและ อริยสัจ ๔ หรือหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ ๕. นำเสนอแผนผังความคิด แสดงข้อธรรมสังฆคุณและ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	๒. นำสังฆคุณและข้อธรรม สำคัญในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนา ที่ตนนับถือไปใช้ในการ ดำเนินชีวิต			อริยสัจ ๔ หรือหลักธรรม ของศาสนาที่นับถือ ประกอบการอธิบาย
๑. เห็นคุณค่า และวิเคราะห์ การปฏิบัติตน ตามหลักธรรม ในการพัฒนา ตนเพื่อเตรียม พร้อมสำหรับ การทำงาน และการมี ครอบครัว	ผู้เรียนรู้อะไร การประพฤติปฏิบัติตน ตามหลักธรรมของศาสนา ที่ตนนับถือเป็นการดำรงตน อยู่บนความไม่ประมาท เป็นการดำรงชีวิตอย่างมี ความสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. เห็นคุณค่าของการ ประพฤติปฏิบัติตนตาม หลักธรรมเพื่อการพัฒนา ตนในการดำรงชีวิต ๒. เสนอแนวทางการปฏิบัติ และปฏิบัติตนตามหลักธรรม ในการพัฒนาตนเพื่อ การดำรงชีวิต	๑. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	คู่มือการดำเนิน ชีวิตประจำวันตาม หลักธรรมของ ศาสนาที่ผู้เรียน นับถือ	๑. แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับสถานการณ์ที่ เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ๒. ทบทวนความรู้เกี่ยวกับ สังฆคุณและข้อธรรมสำคัญ ในกรอบอริยสัจ ๔ หรือ หลักธรรมของศาสนาที่ตน นับถือ ๓. คัดเลือกหลักธรรมเกี่ยว กับสังฆคุณและข้อธรรม สำคัญในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนา ที่ตนนับถือที่สอดคล้องกับ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ ชีวิตประจำวัน ๔. ตรวจสอบความ สอดคล้องของสถานการณ์ กับข้อธรรม ๕. เขียนคู่มือการดำเนินชีวิต ประจำวันตามหลักธรรมของ ศาสนาที่นับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๘. เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิตด้วยวิถีคิดแบบโยนิโส-มนสิการคือวิถีคิดแบบอริยสัง และวิถีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยหรือการพัฒนาด้านจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การพัฒนาจิตด้วยวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการแบบอริยสัง และวิถีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยหรือตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการดำเนินชีวิตและการเรียนรู้ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายการพัฒนาจิตด้วยวิถีคิดแบบโยนิโส-มนสิการ แบบอริยสัง และวิถีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยหรือตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. อธิบายคุณค่าของการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือที่มีต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการเชื่อมโยง ๓. ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ๔. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ๕. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการใช้วิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ แบบอริยสัง และวิถีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยในชีวิตประจำวัน และอธิบายคุณค่าที่มีต่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิต	๑. ทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการทั้ง ๑๐ วิธี ๒. ศึกษากรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ๓. วิเคราะห์เชื่อมโยงกรณีตัวอย่างว่าสอดคล้องกับวิธีการคิดแบบใดของโยนิโสมนสิการ ๔. ศึกษาและทำความเข้าใจวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการแบบอริยสังและแบบสืบสาวเหตุปัจจัย ๕. อธิบายหลักการของการคิดด้วยวิถีคิดแบบโยนิโส-มนสิการ แบบอริยสัง และวิถีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย ๖. แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการใช้วิถีคิดแบบโยนิโส-มนสิการ แบบอริยสัง และวิถีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยในชีวิตประจำวันและอธิบายคุณค่าที่มีต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต
๙. สวดมนต์แผ่เมตตาบริหารจิตและเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติ หรือตามแนวทางของ	ผู้เรียนรู้อะไร การบริหารจิตและเจริญปัญญาตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายหลักการบริหารจิตและเจริญปัญญาด้วย	๑. ทักษะการทำให้กระจำ ๒. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	การจัดกิจกรรมบริหารจิตและเจริญปัญญาตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ตั้งประเด็นในการศึกษา “การบริหารจิตและเจริญปัญญาตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือคืออะไร มีแนวปฏิบัติและเกิดประโยชน์สำหรับผู้ปฏิบัติอย่างไร”

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ศาสนาที่ตน นับถือ	อานาปานสติหรือตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. บริหารจิตและเจริญปัญญาด้วยอานาปานสติหรือตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ	๓. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์		๒. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารจัดการและเจริญปัญญาตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ๓. อธิบายรายละเอียดของข้อมูลให้ชัดเจน ๔. วิเคราะห์การดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียนที่สอดคล้องกับข้อมูล ๕. นำเสนอการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียนที่สอดคล้องกับข้อมูล ๖. จัดกิจกรรมการบริหารจิตและเจริญปัญญาตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ
๑๐. วิเคราะห์ความแตกต่างและยอมรับวิถีการดำเนินชีวิตของศาสนิกชนในศาสนาอื่น ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร วิถีชีวิตของศาสนิกชนมีความแตกต่างกันตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่แตกต่างกัน ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความแตกต่างและวิถีการดำเนินชีวิตของศาสนิกชนในศาสนาอื่น ๆ	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	คู่มือการดำเนินชีวิตเพื่อความสุขในสังคม/ชุมชนที่มีความแตกต่างกันทางศาสนา	๑. รวบรวมและศึกษาข้อมูลด้านศาสนาที่มีการนับถือในสังคม/ชุมชนของผู้เรียน ๒. วิเคราะห์วิถีการดำเนินชีวิตของศาสนิกชนของแต่ละศาสนา ๓. วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการดำเนินชีวิตร่วมกันของศาสนิกชน ๔. วิเคราะห์หาปัจจัยที่ทำให้ศาสนิกชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ๕. สรุปวิถีการดำเนินชีวิตของศาสนิกชนของแต่ละ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				ศาสนา ปัญหาและสาเหตุ ของปัญหาในการดำเนินชีวิต ร่วมกันของศาสนิกชน และปัจจัยที่ทำให้ศาสนิกชน อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ๖. จัดทำคู่มือการดำเนินชีวิต เพื่อความสุขในสังคม/ชุมชน ที่มีความแตกต่างกัน ทางศาสนา

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ หน้าที่และ บทบาทของ สาวกและ ปฏิบัติตน ต่อสาวก ตามที่กำหนด ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร สาวกผู้สืบทอดหลักธรรม คำสอนของศาสดาที่ ศาสนิกชนควรปฏิบัติตน อย่างถูกต้องและเหมาะสม ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายบทบาท และหน้าที่ของสาวก ๒. ปฏิบัติตนต่อสาวกอย่าง ถูกต้องและเหมาะสม	๑. ทักษะ การปรับ โครงสร้าง ๒. ทักษะ การทำให้ กระจำ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณ์ญาณ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	รายงานเรื่องบทบาท และหน้าที่ของ และผลการวิเคราะห์ พฤติกรรมของ ตนเองที่ปฏิบัติ ต่อสาวก ด้วยความเหมาะสม และไม่เหมาะสม	๑. อภิปรายและสรุปความรู้ เดิมเกี่ยวกับบทบาท และหน้าที่ของสาวก ๒. ศึกษาและค้นคว้าข้อมูล เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ ของสาวก ๓. เชื่อมโยงความรู้เดิม และความรู้ใหม่เป็นความรู้ ของตนเอง ๔. นำเสนอความรู้ใหม่ให้มี ความชัดเจน ๕. ตั้งคำถามเพื่อเป็นประเด็น ในการศึกษา “นักเรียนควร ปฏิบัติตนต่อสาวกของ ศาสดาที่นับถืออย่างไร เพราะเหตุใด” ๖. ศึกษาเพื่อหาคำตอบ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ๗. สรุปความรู้และนำเสนอ ๘. จัดทำรายงานเรื่องบทบาท และหน้าที่ของสาวกพร้อมกับ การวิเคราะห์พฤติกรรมของ ตนเองที่ปฏิบัติต่อสาวก ที่มีความเหมาะสม และไม่เหมาะสม

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. ปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อบุคคล ต่าง ๆ ตาม หลักศาสนา ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร ศาสนิกชนที่ดีต้องปฏิบัติ ตนต่อบุคคลต่าง ๆ ได้ อย่างถูกต้องตามหลักการ ของศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลัก ศาสนา	๑. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	การแสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ การปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม ต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนา ที่กำหนด	๑. ตั้งประเด็นคำถาม “นักเรียนควรปฏิบัติตนต่อ บุคคลที่นับถือศาสนาอื่น ๆ อย่างไร” ๒. อภิปราย สรุป และ หาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ อื่น ๆ มาสนับสนุนข้อสรุป ๓. อธิบายข้อสรุปให้เห็น ชัดเจนด้วยการยกตัวอย่าง ประกอบ ๔. แสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับการปฏิบัติอย่าง เหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาตามที่กำหนด
๓. ปฏิบัติหน้าที่ ของศาสนิกชน ที่ดี	ผู้เรียนรู้อะไร ศาสนิกชนมีหน้าที่ ในการประพฤติปฏิบัติ อย่างถูกต้องและเหมาะสม ตามหลักการของศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติหน้าที่ของ การเป็นศาสนิกชนที่ดี	๑. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	ตัวอย่างบุคคลที่ ประพฤติปฏิบัติตน เป็นศาสนิกชนที่ดี ของศาสนา ที่นักเรียนนับถือ พร้อมอธิบาย เหตุผลประกอบ	๑. ตั้งประเด็นคำถาม “ศาสนิกชนที่ดี ควรมีหน้าที่ และปฏิบัติตนอย่างไร” ๒. อภิปราย สรุป และ หาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ อื่น ๆ มาสนับสนุนข้อสรุป ๓. อธิบายข้อสรุปให้เห็น ชัดเจนด้วยการยกตัวอย่าง ประกอบ ๔. ยกตัวอย่างบุคคลที่ ประพฤติปฏิบัติตน เป็นศาสนิกชนที่ดีของศาสนา ที่นักเรียนนับถือ พร้อม อธิบายเหตุผลประกอบ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๔. ปฏิบัติตน ในศาสนพิธี พิธีกรรม ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมอย่างถูกต้อง เป็นการแสดงความเคารพ ในหลักธรรมคำสอน และธำรงรักษาไว้ซึ่งศาสนา ที่นับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมได้ถูกต้อง	๑. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	การสาธิต การประกอบ พิธีกรรม ในศาสนพิธี	๑. ตั้งประเด็นคำถาม “การปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร” ๒. อภิปราย สรุป และหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ มาสนับสนุนข้อสรุป ๓. อธิบายข้อสรุป ให้เห็นชัดเจนด้วยการ ยกตัวอย่างประกอบ ๔. ยกตัวอย่างบุคคล ที่ประพฤติปฏิบัติตน เป็นศาสนิกชนที่ดีของศาสนา ที่นักเรียนนับถือ พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบ
๕. อธิบายประวัติ วันสำคัญ ทางศาสนา ตามที่กำหนด และปฏิบัติตน ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ในวันสำคัญทางศาสนาที่ ตนนับถือตามที่กำหนด เป็นความกตัญญูต่อศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. บอกสาเหตุการเกิด วันสำคัญทางศาสนา และปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ๒. วิเคราะห์หลักธรรม สำคัญที่เกี่ยวข้อง ในวันสำคัญทางศาสนา	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	นิทรรศการเกี่ยวกับ วันสำคัญ ทางศาสนาที่นับถือ	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ วันสำคัญทางศาสนาที่ตน นับถือ ๒. ศึกษาประวัติและวิเคราะห์ ความสำคัญของวันสำคัญ ทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับ ตัวนักเรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ๓. สรุปประวัติและความสำคัญ ของวันสำคัญทางศาสนา ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนชุมชน สังคม และประเทศชาติ ๔. ตั้งประเด็นคำถาม “เมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนา นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร เพราะเหตุใด”

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๕. อภิปราย สรุป และหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ มาสนับสนุนข้อสรุป ๖. อธิบายข้อสรุปให้เห็นชัดเจนด้วยการยกตัวอย่างประกอบ ๗. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนาที่นับถือ
๖. แสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ เป็นการแสดงการยอมรับในหลักธรรมของศาสนา แสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ๓. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ๔. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	การแสดงบทบาทสมมติในการแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่นับถือ	๑. ตำรวจองค์ประกอบในการแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาต่าง ๆ ๒. วิเคราะห์องค์ประกอบในส่วนที่เหมือนกันและต่างกันของแต่ละศาสนา ๓. สรุปสิ่งที่เหมือนและต่างกันในการแสดงตนเป็นศาสนิกชนและนำเสนอ ๔. เชื่อมโยงข้อมูลองค์ประกอบให้เป็นแบบแผนเพื่อการแสดงตนเป็นศาสนิกชนของแต่ละศาสนา ๕. นำเสนอแบบแผนโดยการแสดงบทบาทสมมติการแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่นับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. นำเสนอ แนวทาง ในการธำรง รักษาศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร พระพุทธศาสนาจะธำรง อยู่คู่โลกได้ พุทธบริษัท ต้องร่วมมือกันศึกษา ปฏิบัติ เผยแผ่ ปกป้อง เพื่อธำรง รักษาศาสนาไว้ ผู้เรียนทำอะไรได้ เสนอแนวทางในการธำรง รักษาศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	การนำเสนอแนวทาง ในการธำรงรักษา ศาสนาที่ตนนับถือ (วิธีการที่นักเรียน ถนัด)	๑. สำรวจและรวบรวมข้อมูล ด้านศาสนา ในสถานการณ์ปัจจุบัน ๒. วิเคราะห์เปรียบเทียบ ความเปลี่ยนแปลงของข้อมูล ด้านศาสนา ในสถานการณ์ปัจจุบัน กับในอดีตที่ผ่านมา ๓. นำเสนอข้อมูล ที่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านดีและด้านที่เป็น ความเสื่อมของศาสนา ๔. อภิปรายถึงผลที่เกิดจาก ความเสื่อมของศาสนาและ หาแนวทางในการธำรงรักษา ศาสนา ๕. นำเสนอแนวทางในการ ธำรงรักษาศาสนาที่ตนนับถือ ด้วยวิธีการที่นักเรียนถนัด

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบายความแตกต่างของการกระทำ ความผิด ระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง	ผู้เรียนรู้อะไร การกระทำความผิดทางอาญาและทางแพ่ง มีความแตกต่างกันในลักษณะของการกระทำความผิดและบทลงโทษ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง	๑. ทักษะการเปรียบเทียบ ๒. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	การอธิบายเปรียบเทียบลักษณะความผิดทางอาญาและทางแพ่งและบทลงโทษ	๑. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง ๒. กำหนดมิติที่จะเปรียบเทียบความแตกต่างของการกระทำความผิดทางแพ่งและทางอาญาตามเกณฑ์ที่กำหนด ๓. วิเคราะห์ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดจากแหล่งข้อมูลทางสังคม ๔. บอกความเหมือนและความต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง ๕. ทำตารางเปรียบเทียบลักษณะความผิดทางอาญาและทางแพ่ง และบทลงโทษ อธิบายเปรียบเทียบลักษณะความผิดทางอาญาและทางแพ่ง และบทลงโทษ
๒. มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน	ผู้เรียนรู้อะไร ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน ผู้เรียนทำอะไรได้ มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน	๑. ทักษะการนำความรู้ไปใช้ ๒. ทักษะการสรุปลงความเห็น	รายงานการมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชนตามวิธีที่ถนัด	๑. หาความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ๒. อภิปรายถึงการมีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนกับสถานการณ์เดิมที่เคยรู้มา ๓. นำความรู้ที่มีไปใช้ในการมีส่วนร่วมคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๔. รายงานผลการมีส่วนร่วมปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. อนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และเลือก รับวัฒนธรรม สากลที่ เหมาะสม	ผู้เรียนรู้อะไร วัฒนธรรมไทย มีความสำคัญ ต่อวิถีชีวิตมนุษย์ จึงต้อง ร่วมมือกันอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยและเลือก รับวัฒนธรรมสากล อย่างเหมาะสม ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยและเลือก รับวัฒนธรรมสากล ที่เหมาะสม	กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	รายงานการปฏิบัติ ตนในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และเลือก รับวัฒนธรรมสากล	๑. กำหนดประเด็นของเรื่อง คือ การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเลือกรับวัฒนธรรมสากล ๒. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ วัฒนธรรมไทยที่ควรอนุรักษ์ และวัฒนธรรมสากลที่ควร รับมาปฏิบัติ ๓. วิเคราะห์ข้อมูล การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเลือกรับวัฒนธรรมสากล ๔. พิจารณาทางเลือกจาก ข้อมูลโดยใช้หลักเหตุผล และระบุทางเลือก ที่หลากหลาย ๕. ลงความเห็นและตัดสินใจ ในการเลือกอนุรักษ์วัฒนธรรม ไทยและรับวัฒนธรรมสากล ๖. รายงานการปฏิบัติตน ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และเลือกรับวัฒนธรรมสากล ที่เหมาะสมตามวิธีที่ตนถนัด
๔. วิเคราะห์ ปัจจัยที่ก่อ ให้เกิดปัญหา ความขัดแย้ง ในประเทศ และเสนอ แนวคิด ในการลด ความขัดแย้ง	ผู้เรียนรู้อะไร ความขัดแย้งในประเทศ เกิดจากสาเหตุหลายประการ ทุกคนจึงต้องร่วมมือกัน เพื่อลดความขัดแย้ง และสร้างความสมานฉันท์ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิด ปัญหาความขัดแย้งใน ประเทศ และเสนอแนวคิด ในการลดความขัดแย้ง	๑. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	การนำเสนอผล การวิเคราะห์กรณี ศึกษาปัจจัยที่ก่อ ให้เกิดปัญหาความ ขัดแย้งในประเทศ และเสนอแนวคิด ในการลดความ ขัดแย้ง	๑. ศึกษาข้อมูลปัจจัยที่ก่อ ให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง ในประเทศและแนวคิด ในการลดความขัดแย้ง ๒. ตั้งวัตถุประสงค์ของ การศึกษา ๓. กำหนดเกณฑ์ในการ จำแนกแยกแยะข้อมูล ปัจจัย ที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง ในประเทศและแนวคิด ในการลดความขัดแย้ง ๔. แยกแยะข้อมูล ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๕. หาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ และความสัมพันธ์ของข้อมูล ๖. นำเสนอผลการวิเคราะห์ ๗. สรุปตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ ๘. นำเสนอผลการวิเคราะห์กรณีศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในประเทศและเสนอแนวคิดในการลดความขัดแย้ง
๕. เสนอแนวคิดในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในประเทศและสังคมโลก	ผู้เรียนรู้อะไร ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในประเทศและสังคมโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ เสนอแนวคิดในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในประเทศและสังคมโลก	๑. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ๒. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	หนังสือเล่มเล็ก แนวทางการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข	๑. ระบุปัจจัยที่ส่งเสริมการดำรงชีวิตให้มีความสุข ๒. ประมวลข้อมูลปัจจัยที่ส่งเสริมการดำรงชีวิตให้มีความสุขที่เกี่ยวข้อง ๓. วิเคราะห์ข้อมูล ๔. พิจารณาทางเลือกด้วยการพิจารณาข้อมูล โดยใช้หลักเหตุผลและระบุทางเลือกที่หลากหลาย ๕. ลงความเห็นและตัดสินใจเสนอแนวคิดในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในประเทศและสังคมโลก ๖. จัดทำหนังสือเล่มเล็กแนวทางการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย ระบอบ การปกครอง แบบต่าง ๆ ที่ใช้ในยุค ปัจจุบัน	ผู้เรียนรู้อะไร ระบอบการปกครอง ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายระบอบการปกครอง แบบต่าง ๆ ที่ใช้ ในยุคปัจจุบัน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	รายงานระบอบ การปกครองแบบ ต่าง ๆ ที่ใช้ ในยุคปัจจุบัน	๑. กำหนดจุดประสงค์ของ การรวบรวมข้อมูล เรื่อง ระบอบการเมืองการปกครอง แบบต่าง ๆ ๒. หาวิธีการในการเก็บข้อมูล ที่เหมาะสม ๓. ใช้วิธีการที่กำหนด ในการรวบรวมข้อมูล ๔. นำเสนอข้อมูลที่รวบรวมได้ ๕. รายงานระบอบการปกครอง แบบต่าง ๆ ที่ใช้ในยุคปัจจุบัน
๒. วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ระบอบ การปกครอง ของไทยกับ ประเทศอื่น ๆ ที่มีการปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย	ผู้เรียนรู้อะไร ความคล้ายคลึงและความ แตกต่างกันของการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย ของไทยกับประเทศอื่น ผู้เรียนทำอะไรได้ เปรียบเทียบระบอบ การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยของไทย กับประเทศอื่น ๆ	ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	ตารางวิเคราะห์ เปรียบเทียบ ลักษณะการ ปกครองระบอบ ประชาธิปไตยของ ไทยกับประเทศอื่น ที่มีการปกครอง ระบบเดียวกัน	๑. กำหนดหัวข้อการศึกษา เปรียบเทียบเกี่ยวกับ การเมืองการปกครองของ ไทยกับประเทศอื่นที่ปกครอง ระบอบประชาธิปไตย ๒. กำหนดเกณฑ์ การเปรียบเทียบ ๓. บอกความเหมือน ความต่างของการปกครอง ของไทยกับประเทศอื่น ๔. จัดทำตารางวิเคราะห์ เปรียบเทียบลักษณะ การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยของไทยกับ ประเทศอื่นที่มีการปกครอง ระบบเดียวกัน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. วิเคราะห์รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันในมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐ	ผู้เรียนรู้อะไร การเลือกตั้งการมีส่วนร่วม และการตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐตามกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันในมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐ	ทักษะ การทำให้ กระจ่าง	การร่วมอภิปราย มาตราที่เกี่ยวข้อง กับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม การตรวจสอบ อำนาจรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ	๑. ระบุสิ่งที่สงสัยหรือ คลุมเครือของมาตราต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับ การเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐ ๒. ใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ เกิดความชัดเจน เช่น การเปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง ขยายความ แปลความ ตีความ อธิบายสรุป อ้างอิง ๓. อธิบายสิ่งที่คลุมเครือ ให้กระจ่างชัดเจน ๔. อภิปราย มาตราที่ เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมการตรวจสอบ อำนาจรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ
๔. วิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยและเสนอแนวทางแก้ไข	ผู้เรียนรู้อะไร ปัญหา/อุปสรรคและ แนวทางการแก้ไขใน การพัฒนาประชาธิปไตย ของไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ประเด็นปัญหา ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา ประชาธิปไตย ของประเทศไทย และเสนอแนวทางแก้ไข	ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา	โครงการพัฒนา ประชาธิปไตย	๑. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ปัญหาที่เป็นอุปสรรค ต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ๒. วางแผนออกแบบการ แก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อ การพัฒนาประชาธิปไตย ๓. ดำเนินการตามแผน ที่มีการตรวจสอบแต่ละ ขั้นตอนที่ปฏิบัติ ๔. สรุปและตรวจสอบปัญหา ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา ประชาธิปไตยและเสนอ แนวทางแก้ไข ๕. จัดทำโครงการพัฒนา ประชาธิปไตย

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบายกลไก ราคาในระบบ เศรษฐกิจ	ผู้เรียนรู้อะไร กลไกราคาเป็นเครื่องมือ ที่สำคัญของระบบ เศรษฐกิจแบบเสรีนิยม ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายกลไกราคาใน ระบบเศรษฐกิจแบบ เสรีนิยม	๑. ทักษะ การสร้างความรู้ ๒. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การอธิบาย การทำงานของ กลไกราคา ในระบบเศรษฐกิจ แบบเสรีนิยม	๑. ศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงราคาที่มีผล ต่ออุปสงค์-อุปทานใน ชีวิตประจำวัน ๒. หาความสัมพันธ์ของ การเปลี่ยนแปลงราคา ที่มีผลต่ออุปสงค์-อุปทาน ๓. อธิบายการทำงานของ กลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ เสรีนิยม
๒. มีส่วนร่วม ในการแก้ไข ปัญหาและ พัฒนาท้องถิ่น ตามปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง	ผู้เรียนรู้อะไร การแก้ไขปัญหาและ พัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้เกิดการดำรงชีวิต อย่างมีดุลยภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ ร่วมแก้ไขปัญหาและ พัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	๑. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	โครงการ “การแก้ ปัญหาและพัฒนา ท้องถิ่นตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียง”	๑. สำรวจสภาพปัญหา ด้านสังคม เศรษฐกิจ และ สิ่งแวดล้อมในชุมชน ๒. แยกแยะปัญหาโดยใช้ หลักการตามแนวทางปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ๓. จัดหมวดหมู่ สรุป สภาพปัญหาแต่ละด้าน ๔. จัดทำโครงการแก้ปัญหา และพัฒนาชุมชนตามหลัก ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๕. สรุปตรวจสอบ การแก้ปัญหาและพัฒนา ๖. นำเสนอโครงการ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ ระหว่าง แนวคิด เศรษฐกิจ พอเพียงกับ ระบบสหกรณ์	ผู้เรียนรู้อะไร ความสัมพันธ์ระหว่าง แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง กับระบบสหกรณ์นำไปสู่ การดำรงชีวิต อย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงกับระบบสหกรณ์	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	หนังสือเล่มเล็ก เศรษฐกิจพอเพียง กับระบบสหกรณ์	๑. ศึกษาแนวคิดหลักการ ของปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงกับการพัฒนา ในชุมชน ๒. แสวงหาความรู้ด้วยวิธีการ ต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมาย หลักการสำคัญของระบบ สหกรณ์ ๓. รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงและระบบสหกรณ์ ๔. หาความสัมพันธ์เชื่อมโยง ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงและระบบสหกรณ์ ๕. สรุปแสดงความคิดเห็น ประโยชน์จากการเชื่อมโยง ๖. จัดทำหนังสือเล่มเล็ก เศรษฐกิจพอเพียงกับระบบ สหกรณ์

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย บทบาทหน้าที่ ของรัฐบาล ในระบบ เศรษฐกิจ	ผู้เรียนรู้อะไร บทบาทหน้าที่ของรัฐบาล ในการพัฒนาระบบ เศรษฐกิจไทยเพื่อความ มั่นคงและทัดเทียม สังคมโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายบทบาทหน้าที่ของ รัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ	๑. ทักษะ การสร้างความรู้ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การสังเคราะห์ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	หนังสือการ์ตูน “บทบาทหน้าที่ ของรัฐบาลเพื่อ รักษาระบบ เศรษฐกิจไทย ให้มั่นคง”	๑. ทบทวนความรู้เดิม เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ รัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ สังคมไทย ๒. ศึกษาบทบาทหน้าที่ของ รัฐบาลในการพัฒนาประเทศ ในด้านต่าง ๆ ๓. สรุปและเชื่อมโยงความรู้ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ รัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ ของสังคมไทย ๔. นำเสนอความรู้และ อธิบายบทบาทในการพัฒนา ประเทศในด้านต่าง ๆ ๕. อธิบายความหมายและ ความสัมพันธ์ของข้อมูล ที่นำมาเชื่อมโยงกัน ๖. จัดทำหนังสือการ์ตูน “บทบาทหน้าที่ของรัฐบาล เพื่อรักษาระบบเศรษฐกิจไทย ให้มั่นคง”
๒. แสดง ความคิดเห็น ต่อนโยบาย และกิจกรรม ทางเศรษฐกิจ ของรัฐบาล ที่มีต่อบุคคล กลุ่มคน และ ประเทศชาติ	ผู้เรียนรู้อะไร นโยบายและกิจกรรม ทางเศรษฐกิจของรัฐบาล ที่มีต่อการดำเนินชีวิต ทั้งระดับบุคคล กลุ่มคน และประเทศชาติ ผู้เรียนทำอะไรได้ แสดงความคิดเห็นต่อ นโยบาย และกิจกรรมทาง เศรษฐกิจของรัฐบาล	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	การเสวนา เรื่องนโยบายและ กิจกรรมทาง เศรษฐกิจของรัฐ ที่มีผลต่อ การพัฒนาประเทศ	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ นโยบาย และกิจกรรมทาง เศรษฐกิจของรัฐบาลที่มีต่อบุคคล กลุ่มคน และประเทศชาติ ๒. วิเคราะห์และสรุปความ คิดเห็นเกี่ยวกับนโยบาย และกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ของรัฐบาลที่มีต่อบุคคล กลุ่มคน และประเทศชาติ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	ที่มีต่อบุคคล กลุ่มคน และประเทศชาติ			๓. จัดกลุ่มเสวนาเรื่อง นโยบายและกิจกรรมทาง เศรษฐกิจของรัฐที่มีผลต่อ การพัฒนาประเทศ ๔. แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับนโยบาย และ กิจกรรมทางเศรษฐกิจของ รัฐบาลที่มีต่อบุคคล กลุ่มคน และประเทศชาติ
๓. อภิปราย บทบาทความ สำคัญของ การรวมกลุ่ม ทางเศรษฐกิจ ระหว่าง ประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศมีความ สัมพันธ์และจำเป็นต่อ การร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ ในสังคมโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ อภิปรายบทบาท ความ สำคัญของการรวมกลุ่มทาง เศรษฐกิจระหว่างประเทศ	ทักษะ การวิเคราะห์	รายงาน “บทบาท ความสำคัญของ การรวมกลุ่มทาง เศรษฐกิจ”	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศ ๒. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อ สรุปผลการดำเนินกิจกรรม การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศ ๓. สรุปผลของการรวมกลุ่ม ทางเศรษฐกิจ ๔. นำเสนอบทบาทความ สำคัญของการรวมกลุ่มทาง เศรษฐกิจระหว่างประเทศ ๕. จัดทำรายการ ๖. รายงานบทบาทความสำคัญ ของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ
๔. อภิปราย ผลกระทบ ที่เกิดจาก ภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด	ผู้เรียนรู้อะไร ภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด และผลกระทบต่อระบบ เศรษฐกิจ ผู้เรียนทำอะไรได้ อภิปรายผลกระทบที่เกิด จากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด	ทักษะ การให้เหตุผล	แผนผังความคิด ผลกระทบที่เกิด จากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด	๑. ศึกษาความหมาย สาเหตุ ภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืดจากสื่อต่าง ๆ ๒. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ปัญหาภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด ๓. ประมวลข้อมูลที่เป็น สาเหตุของปัญหาจากภาวะ เงินเฟ้อและเงินฝืด ๔. อธิบายผลกระทบที่เกิด จากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๕. จัดทำแผนผังความคิด “ผลกระทบที่เกิดจากภาวะ เงินเฟ้อและเงินฝืด”
๕. วิเคราะห์ ผลเสียจาก การว่างงาน และแนวทาง แก้ปัญหา	ผู้เรียนรู้อะไร ผลเสียและแนวทาง การแก้ไขปัญหาการว่างงาน ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ผลเสีย จากการว่างงาน และแนวทางแก้ปัญหา	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา	แผนผังก้างปลา ปัญหาการว่างงาน และแนวทาง การแก้ไขปัญหา การว่างงาน	๑. ศึกษาสภาพปัญหาสาเหตุ และผลเสียของการว่างงาน ๒. อภิปรายสภาพปัญหา สาเหตุ และผลเสียของ การว่างงานเพื่อหาข้อสรุป ๓. วางแผน ออกแบบ เพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงาน ๔. สรุปแนวทางการแก้ไข ปัญหาการว่างงาน ๕. จัดทำแผนผังก้างปลา ปัญหาการว่างงาน และแนวทางการแก้ไขปัญหา การว่างงาน
๖. วิเคราะห์ สาเหตุและ วิธีการกีดกัน ทางการค้า ในการค้า ระหว่าง ประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร สาเหตุและวิธีการกีดกัน ทางการค้าและการลงทุน ระหว่างประเทศ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์สาเหตุและวิธีการ กีดกันทางการค้าในการค้า ระหว่างประเทศ	ทักษะ การวิเคราะห์	แผนผังความคิด แสดงสาเหตุ และวิธีการกีดกัน ทางการค้าในการค้า ระหว่างประเทศ	๑. ศึกษาความหมายของ การค้าและการลงทุนระหว่าง ประเทศ ๒. วิเคราะห์ผลของการค้า และการลงทุนระหว่างประเทศ ๓. อภิปรายสาเหตุและวิธีการ กีดกันทางการค้าในการค้า ระหว่างประเทศ ๔. สรุปผลการอภิปรายและ จัดทำแผนผังความคิดแสดง สาเหตุและวิธีการกีดกัน ทางการค้าในการค้าระหว่าง ประเทศ ๕. นำเสนอแผนผังความคิด แสดงสาเหตุและวิธีการ กีดกันทางการค้าในการค้า ระหว่างประเทศ

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์เรื่องราวเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ได้อย่างมีเหตุผลตามวิธีการทางประวัติศาสตร์	ผู้เรียนรู้อะไร การศึกษาเรื่องราวเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์โดยอาศัยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายขั้นตอนของการศึกษาเรื่องราวเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ ๒. วิเคราะห์เรื่องราวเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ได้อย่างมีเหตุผลตามวิธีการทางประวัติศาสตร์	๑. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการจัดระเบียบ	การนำเสนอผลการวิเคราะห์เรื่องราวทางประวัติศาสตร์และขั้นตอนที่ใช้ในการวิเคราะห์	๑. กระบวนการวิเคราะห์เลือกและตัดสินใจ ๒. วิธีการจัดระเบียบความเหมาะสม ๓. การนำเสนอผลการวิเคราะห์เรื่องราวทางประวัติศาสตร์และขั้นตอนทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ในการวิเคราะห์
๒. ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ที่สนใจ	ผู้เรียนรู้อะไร การใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อศึกษาเรื่องราวที่สนใจ ผู้เรียนทำอะไรได้ ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ที่สนใจ	๑. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการจัดระเบียบ	การนำเสนอเรื่องราวที่สนใจที่ได้จากการศึกษาโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์	๑. กระบวนการวิเคราะห์เลือกและตัดสินใจ ๒. วิธีการจัดระเบียบความเหมาะสม ๓. การนำเสนอเรื่องราวที่สนใจที่ได้จากการศึกษาโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย พัฒนาการ ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของภูมิภาค ต่าง ๆ ในโลก โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ และ การเมืองของภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายพัฒนาการทาง สังคม เศรษฐกิจและ การเมืองของภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก	๑. ทักษะ การรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	ผังโนทัศน์ แสดงพัฒนาการ ทางสังคม เศรษฐกิจ และ การเมืองของ ภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก	๑. สืบค้นข้อมูล ๒. วิเคราะห์ ปัจจัยทาง ภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อ พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของโลก ๓. สรุปความรู้และสร้าง ความรู้ ๔. เขียนผังโนทัศน์แสดง พัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของภูมิภาค ต่าง ๆ ในโลก
๒. วิเคราะห์ ผลของการ เปลี่ยนแปลง ที่นำไปสู่ความ ร่วมมือ และ ความขัดแย้ง ในคริสต์ ศตวรรษที่ ๒๐ ตลอดจน ความพยายาม ในการจัด ปัญหาความ ขัดแย้ง	ผู้เรียนรู้อะไร การเปลี่ยนแปลงและผล กระทบด้านความร่วมมือ และความขัดแย้งในคริสต์ ศตวรรษที่ ๒๐ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายการเปลี่ยนแปลง ที่นำไปสู่ความร่วมมือและ ความขัดแย้งในศตวรรษ ที่ ๒๐ ๒. อธิบายความพยายามใน การจัดปัญหาความขัด แย้งที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การสร้างความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	ป้ายนิเทศแสดง ผลการวิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้น ในคริสต์ศตวรรษ ที่ ๒๐	๑. สืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๒. วิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการสืบค้น ๓. สรุปลงความเห็น และสร้างความรู้ ๔. ทำป้ายนิเทศนำเสนอ ผลการสืบค้น

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก
ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ พัฒนาการ ของไทยสมัย รัตนโกสินทร์ ในด้านต่าง ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร พัฒนาการของไทย สมัยรัตนโกสินทร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์พัฒนาการ สมัยรัตนโกสินทร์ ในด้านต่าง ๆ ๒. อธิบายการสถาปนา กรุงเทพมหานคร เป็นราชธานีของไทย	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การสร้างความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	แผ่นพับเกี่ยวกับ การสถาปนา กรุงเทพมหานคร เป็นราชธานี	๑. สืบค้นข้อมูลโดยใช้ วิธีการทางประวัติศาสตร์ - กำหนดประเด็นปัญหา - รวบรวมหลักฐาน - วิเคราะห์และประเมิน คุณค่าข้อมูล - ตีความและสังเคราะห์ - นำเสนอ ๒. วิเคราะห์พัฒนาการของไทย สมัยรัตนโกสินทร์และการ สถาปนากรุงเทพมหานคร เป็นราชธานี ๓. สรุปความรู้และเรียบเรียง เพื่อสร้างความรู้ ๔. ทำแผ่นพบนำเสนอ
๒. วิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผล ต่อความ มั่นคงและ ความเจริญ รุ่งเรืองของ ไทยในสมัย รัตนโกสินทร์	ผู้เรียนรู้อะไร ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคง และความเจริญรุ่งเรืองของ ไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผล ต่อความมั่นคงและ ความเจริญรุ่งเรืองของไทย ในสมัยรัตนโกสินทร์ ๒. อธิบายถึงบทบาท ของพระมหากษัตริย์ไทย ในราชวงศ์จักรีในการ สร้างสรรค์ความเจริญ และความมั่นคงของชาติ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	ป้ายนิเทศ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่ง ผลต่อความมั่นคง และความเจริญ รุ่งเรืองของไทยใน สมัยรัตนโกสินทร์	๑. สืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๒. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผล ต่อความมั่นคงและความเจริญ รุ่งเรืองของไทยในสมัย รัตนโกสินทร์ ๓. สรุปความและสร้าง ความรู้ใหม่ ๔. จัดทำป้ายนิเทศ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	๓. อธิบายพัฒนาการ ในด้านต่าง ๆ ของชาติ พร้อมกับเชื่อมโยงไปยัง เหตุการณ์สำคัญที่ส่งผล ต่อการพัฒนาชาติไทย			
๓. วิเคราะห์ ภูมิปัญญา และ วัฒนธรรมไทย สมัย รัตนโกสินทร์ และอิทธิพล ต่อการพัฒนา ชาติไทย	ผู้เรียนรู้อะไร ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ไทยสมัยรัตนโกสินทร์และ อิทธิพลที่มีต่อการพัฒนา ชาติไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์อิทธิพลของ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ไทยที่มีต่อการพัฒนา ชาติไทย	๑. ทักษะ การรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	บทบาทสมมติ เกี่ยวกับอิทธิพล ของภูมิปัญญาและ วัฒนธรรมที่มีต่อ การพัฒนาชาติ	๑. สืบค้นข้อมูล ๒. วิเคราะห์ เกี่ยวกับ อิทธิพลของภูมิปัญญา และวัฒนธรรมที่มีต่อการ พัฒนาชาติ ๓. สรุปและสร้างความรู้ ๔. นำเสนอความรู้ ด้วยการแสดงบทบาทสมมติ
๔. วิเคราะห์ บทบาทของ ไทยในสมัย ประชาธิปไตย	ผู้เรียนรู้อะไร ไทยกับการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์บทบาทของไทย ตั้งแต่การเปลี่ยนแปลง พ.ศ. ๒๔๗๕ ถึงปัจจุบัน ๒. วิจารณ์สถานการณ์ เกี่ยวกับประชาธิปไตย ในปัจจุบัน	๑. ทักษะ การรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การจัดระเบียบ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	๑. การแสดง บทบาทสมมติ สถานการณ์ การเลือกสภา นักเรียน ๒. นิทรรศการ การแสดงเกี่ยวกับ “ประเทศไทยกับ การปกครอง ในระบอบ ประชาธิปไตย”	๑. สืบค้นข้อมูล ๒. วิเคราะห์ การจัดระเบียบ ข้อมูล เกี่ยวกับบทบาทของ ไทยตั้งแต่การเปลี่ยนแปลง ๒๔๗๕ จนถึงปัจจุบัน ๓. ประยุกต์ใช้ความรู้ ๔. บทบาทสมมติแสดง สถานการณ์จำลองการเลือก ตั้งสภานักเรียน ๕. จัดนิทรรศการเกี่ยวกับ “ประเทศไทยกับการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย”

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้	ผู้เรียนรู้อะไร การใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ เพื่อการรวบรวม วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลลักษณะทางกายภาพและทางสังคม ผู้เรียนทำอะไรได้ ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๓. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	การนำเสนอผล การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์	๑. กำหนดหัวข้อเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและทางสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ที่ต้องการค้นหา ๒. กำหนดวิธีการที่จะสำรวจค้นหา ๓. ใช้วิธีการที่กำหนดในการค้นหา ๔. รวบรวมข้อมูลที่ได้ในการสำรวจค้นหา ๕. ตั้งวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๖. กำหนดเกณฑ์ในการจำแนกแยกแยะข้อมูล ๗. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ให้เห็นองค์ประกอบ ๘. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการที่ถนัด
๒. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือ	ผู้เรียนรู้อะไร ลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้	๑. ทักษะการเชื่อมโยง ๒. ทักษะการวิเคราะห์	แผนภาพโครงเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้	๑. ศึกษาข้อมูล ลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ ๒. ตั้งวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ ๓. กำหนดเกณฑ์ในการจำแนก แยกแยะข้อมูล

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
และ อเมริกาใต้	กายภาพและสังคมของ ทวีปอเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้			๔. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนด ให้เห็นองค์ประกอบ ๕. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ในองค์ประกอบต่าง ๆ ของข้อมูล ๖. อธิบายความสัมพันธ์และความหมายของข้อมูลที่นำมาเชื่อมโยง ๗. สรุปข้อมูลเป็นแผนภาพโครงเรื่อง

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ การก่อเกิด สิ่งแวดล้อม ใหม่ทางสังคม อันเป็นผล จากการ เปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติ และทาง สังคมของ ทวีปอเมริกา- เหนือและ อเมริกาใต้	ผู้เรียนรู้อะไร การเปลี่ยนแปลงทาง ธรรมชาติและทางสังคมที่ การก่อเกิดสิ่งแวดล้อม ใหม่ทางสังคมของทวีป อเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายการก่อเกิด สิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม อันเป็นผลจากการ เปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ และทางสังคมของทวีป อเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	การนำเสนอ กรณีตัวอย่างการเกิด สิ่งแวดล้อมใหม่ ทางสังคมของทวีป อเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้	๑. ศึกษาข้อมูลการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ ๒. ตั้งวัตถุประสงค์และประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูล ๓. กำหนดเกณฑ์ในการจำแนก แยกแยะข้อมูล ๔. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดให้เห็นองค์ประกอบ ๕. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและสังคมและการก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ ๖. อธิบายความสัมพันธ์และความหมายของข้อมูลที่นำมาเชื่อมโยง ๗. วิเคราะห์กรณีตัวอย่างการเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่และนำเสนอ
๒. ระบุแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ผู้เรียนรู้อะไร การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล	๑. แนวทาง การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ	๑. กำหนดวัตถุประสงค์ในการรวบรวมข้อมูล แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ในทวีปอเมริกา- เหนือและ อเมริกาใต้	ผู้เรียนทำอะไรได้ บอกแนวทางการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในทวีป อเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้	๒. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	ทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้	๒. หาวิธีเก็บรวบรวมวิธี ที่เหมาะสม ๓. เก็บรวบรวมข้อมูลตาม วิธีการที่กำหนด ๔. นำเสนอข้อมูลแนวทาง การอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมในทวีป อเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ อย่างสร้างสรรค์
๓. สำรวจ อภิปราย ประเด็น ปัญหา เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นใน ทวีปอเมริกา- เหนือและ อเมริกาใต้	ผู้เรียนรู้อะไร ปัญหาสิ่งแวดล้อมใน ทวีปอเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้ ผู้เรียนทำอะไรได้ สำรวจ อภิปรายประเด็น ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นในทวีป อเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	การนำเสนอ ประเด็นอภิปราย ปัญหาสิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นในทวีป อเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้	๑. กำหนดหัวข้อเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมในทวีป อเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ ที่ต้องการค้นหา ๒. กำหนดวิธีการที่จะสำรวจ ค้นหา และค้นตามวิธีการ ที่กำหนด ๓. รวบรวมข้อมูลที่ได้ ในการสำรวจค้นหา ๔. ตั้งวัตถุประสงค์ของ การวิเคราะห์ข้อมูล ๕. กำหนดเกณฑ์ในการ จำแนกแยกแยะข้อมูลและ แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ ให้เห็นองค์ประกอบ ๖. นำเสนอผลการวิเคราะห์
๔. วิเคราะห์เหตุ และผลกระทบ ต่อเนื่องจากการ เปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อม	ผู้เรียนรู้อะไร การเปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อมใน ทวีปอเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้ที่มีต่อ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	บันทึกผล การอภิปรายเหตุ และผลกระทบ ต่อเนื่องจาก การเปลี่ยนแปลง	๑. รวบรวมข้อมูลการ เปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ของทวีปอเมริกาเหนือ และ อเมริกาใต้

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ในทวีป อเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้ ที่ส่งผลต่อ ประเทศไทย	ประเทศไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายสาเหตุและ ผลกระทบต่อเนื่องจาก การเปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อมใน ทวีปอเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้ที่ส่งผลต่อ ประเทศไทย		ของสิ่งแวดล้อมใน ทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้ ที่ส่งผลต่อ ประเทศไทย	๒. สำรวจและค้นหาสาเหตุ ของการเปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ๓. ศึกษาเชื่อมโยงผลกระทบ ของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อ ประเทศไทย ๔. เชื่อมโยงสัมพันธ์สาเหตุ และผลกระทบที่ไทยได้รับ จากการเปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมในทวีป อเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ ๕. ร่วมอภิปรายและจัดบันทึก สาเหตุและผลกระทบจากการ เปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม ในทวีปยุโรปที่มีต่อประเทศไทย

♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด เป็นการวิเคราะห์ ต่อเนื่องจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัด โดยวิเคราะห์ใน ๖ ประเด็น คือ ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของตัวชี้วัดแต่ละตัวที่จะนำมาจัดกิจกรรม การเรียนรู้ร่วมกันได้ ความคิดรวบยอด สาระการเรียนรู้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๑. อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ๒. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่ช่วยสร้างสรรค์อารยธรรมและความสงบสุขแก่โลก ๓. อภิปรายความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือกับปรัชญา	การเผยแผ่ศาสนาสู่ประเทศต่าง ๆ ในโลก เป็นการเผยแผ่หลักธรรม คำสอนของ ศาสดาที่ก่อให้เกิดอารยธรรม ทางศาสนา และ สร้างสรรค์ ความสงบสุข ให้กับโลก สอดคล้องกับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ที่ประเทศไทย ยึดเป็นแนวทาง การพัฒนา ประเทศอย่าง ยั่งยืน	๑. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และการนับถือ พระพุทธศาสนา ของประเทศเหล่านั้นในปัจจุบัน ๒. ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะ ที่ช่วยสร้างสรรค์ อารยธรรมและ ความสงบสุข ให้แก่โลก ๓. สัมมนา พระพุทธศาสนา กับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนา อย่างยั่งยืน (ที่สอดคล้องกับ หลักธรรมใน สาระการเรียนรู้ ข้อ ๖)	๑. ทักษะ การสรุปย่อ ๒. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๓. ทักษะ การสร้างความรู้ ๔. ทักษะ การวิเคราะห์ ๕. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๖. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิचारณญาณ ๗. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	๑. รายงาน การเผยแผ่และการนับถือ พุทธศาสนาและ ศาสนาที่ผู้เรียน นับถือของ ประเทศต่าง ๆ ๒. บทวิเคราะห์ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือในประเทศต่าง ๆ ๒.๑ การ สร้างสรรค์ อารยธรรมและ ความสงบสุข แก่โลก ๒.๒ ความ สอดคล้องกับ ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง กับการพัฒนา ประเทศ อย่างยั่งยืน	๑. ศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับการเผยแผ่ พุทธศาสนาและ การนับถือของ ประเทศต่าง ๆ ๒. วิเคราะห์ข้อมูล การเผยแผ่และการ นับถือพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือของประเทศต่าง ๆ ๓. นำเหตุการณ์ที่ เป็นส่วนสำคัญของ เรื่องมาจัดเรียงให้ กระชับ ๔. ศึกษาและ ทำความเข้าใจของ แต่ละเหตุการณ์ ให้เข้าใจอย่างชัดเจน ๕. จัดแสดงลำดับ ขั้นตอนการเผยแผ่ ศาสนาที่ตนนับถือ ๖. นำเสนอและ อธิบายความรู้ตาม ที่นักเรียนได้สรุป

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ของเศรษฐกิจ พอเพียงและ การพัฒนา อย่างยั่งยืน					๗. รายงานผล การศึกษาการเผยแพร่ และการนับถือพุทธ- ศาสนาและศาสนาที่ นับถือของประเทศ ต่าง ๆ ๘. วิเคราะห์ข้อมูล ด้านการนับถือที่มี ความเหมือนกันและ ต่างกันของข้อมูลใน แต่ละประเด็นของ ประเทศต่าง ๆ ๙. ทบทวนความรู้เดิม ที่เกี่ยวกับปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงและ การพัฒนาอย่างยั่งยืน ๑๐. หาความสอดคล้อง และเชื่อมโยงข้อมูล เกี่ยวกับพุทธศาสนา หรือศาสนาที่นับถือ ในด้านการสร้างสรรค์ อารยธรรมและ ความสงบสุขแก่โลก ๑๑. ให้ความเห็น เกี่ยวกับความ สอดคล้องของ พุทธศาสนากับ ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนา ประเทศไทย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๑๒. เขียนบท วิเคราะห์ความ สำคัญของพระพุทธ- ศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือตาม ประเด็นที่กำหนด
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๔. วิเคราะห์ พุทธประวัติ จากพระพุทธรูป ปางต่าง ๆ หรือประวัติ ศาสดาที่ตน นับถือตามที่ กำหนด ๕. วิเคราะห์และ ประพจน์ ตามแบบอย่าง การดำเนินชีวิต และข้อคิด จากประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชน ตัวอย่าง ตามที่กำหนด	พระพุทธรูป มีความสำคัญใน การเป็นตัวแทน ขององค์ศาสดา มีความสำคัญกับ พุทธประวัติที่ สำคัญ สาวก ชาดก เรื่องเล่า หรือศาสนิกชน ตัวอย่างเป็นบุคคล ที่ดำเนินชีวิตด้วย ความเลื่อมใส ศรัทธาใน หลักธรรม คำสอน ของศาสนาที่ ศาสนิกชนทั่วไป ควรนำแบบอย่าง หรือข้อคิดมา เป็นแบบอย่าง ในการดำเนินชีวิต	๑. ศึกษาพุทธ- ประวัติจาก พระพุทธรูปปาง ต่าง ๆ เช่น - ปางมารวิชัย - ปางปฐมเทศนา - ปางลีลา - ปางประจำวันเกิด ๒. สรุปและ วิเคราะห์ พุทธประวัติ - ปฐมเทศนา - โอวาทปาฏิโมกข์ ๓. พุทธสาวก พุทธสาวิก - พระอัญญา โกลทัณณะ - พระมหาปชาบดี เถรี - พระเขมาเถรี - พระเจ้า ปเสนทิโกศล ๔. ชาดก - นันทวิสาขชาดก - สุวณฺณหังสชาดก	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การทำให้กระจ่าง ๓. ทักษะ การสรุปย่อ ๔. ทักษะ การวิเคราะห์ ๕. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๖. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจักษ์ญาณ	เอกสารเผยแพร่ ผลการวิเคราะห์ พุทธประวัติ ที่เกี่ยวข้องกับ พระพุทธรูปปาง ต่าง ๆ และ แบบอย่าง การดำเนินชีวิต และข้อคิดจาก ประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่าและ ศาสนิกชน ตัวอย่าง ให้ครอบคลุม ๑. ประวัติสาวก ชาดกและ ศาสนิกชน ตัวอย่าง ๒. แบบอย่าง การดำเนินชีวิต และข้อคิดที่ได้ จากการวิเคราะห์ ๓. แนวทาง การนำแบบอย่าง การดำเนินชีวิต	๑. สำรวจและศึกษา ประวัติพระพุทธรูป ปางต่าง ๆ ที่มีอยู่ใน ประเทศไทยและ นำเสนอข้อมูล ๒. ตั้งประเด็นคำถาม ถึงความเป็นมาและ ของความสำคัญของ พระพุทธรูป ๓. อภิปรายและ ร่วมกันสรุปพุทธประวัติ ที่เกี่ยวข้องกับ พระพุทธรูปปางต่าง ๆ ๔. ศึกษาและ วิเคราะห์พุทธประวัติ จากพระพุทธรูป ปางต่าง ๆ ๕. อธิบายพุทธประวัติ ที่เกี่ยวข้องกับ พระพุทธรูปปางต่าง ๆ ๖. ศึกษาประวัติ สาวก ชาดกและ ศาสนิกชนตัวอย่าง ๗. สรุปประวัติสาวก ชาดกและศาสนิกชน ตัวอย่าง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		๕. ศาสนิกชน ตัวอย่าง - ม.จ.หญิง พูนพิสมัย ดิศกุล - ศาสตราจารย์ สัญญา ธรรมศักดิ์		และข้อคิดไปใช้ ในชีวิตประจำวัน ๔. ประเด็นอื่น ๆ ที่ผู้เรียนเห็นว่า สำคัญควรนำ เสนอ	๘. วิเคราะห์แบบ อย่างการดำเนินชีวิต จากสาวก ชาดกและ ศาสนิกชนตัวอย่าง ๙. สรุปแบบอย่าง การดำเนินชีวิตจาก สาวก ชาดกและ ศาสนิกชนตัวอย่าง ๑๐. เชื่อมโยงผล การวิเคราะห์กับ การดำเนินชีวิต ประจำวัน ๑๑. หาแนวทาง การนำแบบอย่าง การดำเนินชีวิตและ ข้อคิดไปใช้ในชีวิต ประจำวัน ๑๒. จัดทำเอกสาร เผยแพร่ผล การวิเคราะห์ พุทธประวัติ ที่เกี่ยวข้องกับ พระพุทธรูปปางต่าง ๆ และแบบอย่าง การดำเนินชีวิตและ ข้อคิดจากประวัติ สาวก ชาดก เรื่อง เล่าและศาสนิกชน ตัวอย่างตามประเด็น ที่กำหนด

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๖. อธิบายสังฆคุณ และข้อธรรม สำคัญใน กรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรม ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด ๗. เห็นคุณค่า และวิเคราะห์ การปฏิบัติตน ตามหลักธรรม ในการ พัฒนาตน เพื่อเตรียม พร้อมสำหรับ การทำงาน และการมี ครอบครัว ๑๐. วิเคราะห์ ความแตกต่าง และยอมรับ วิถีการดำเนิน ชีวิตของ ศาสนิกชนใน ศาสนาอื่น ๆ	ศาสนามี หลักธรรม คำสอนสำหรับ ให้ศาสนิกชน ยึดถือเป็น แนวทาง การดำเนินชีวิต ซึ่งมีความ แตกต่างกันตาม ความเชื่อ ทางศาสนา การยอมรับ หลักธรรมของ ศาสนาอื่นทำให้ เกิดการยอมรับ ในวิถีการดำเนิน ชีวิตที่แตกต่างกัน ของศาสนิกชน	๑. พระรัตนตรัย - สังฆคุณ ๙ ๒. อริยสัจ ๔ - ทุกข์ (ธรรมที่ ควรรู้) > ไตรลักษณ์ - สมุทัย (ธรรม ที่ควรละ) : หลักกรรม > วัฏฏะ ๓ : ปญจธรรม ๓ (ตัณหา, มานะ, ทิฏฐิ) - นิโรธ (ธรรม ที่ควรบรรลุ) : อตถะ ๓ - มรรค (ธรรม ที่ควรเจริญ) : มรรคมืองค์ ๘ : ปัญญา ๓ : สัมปรัสนธรรม ๓ : บุญกิริยา วัตถุ ๑๐ : อุบาสกธรรม ๑ : มงคล ๓๘ > มีศิลปวิทยา > พบสมณะ > ฟังธรรม ตามกาล > สนทนาธรรม ตามกาล ๓. พุทธศาสน สุภาษิต	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การทำให้กระจ่าง ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณ์ญาณ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	๑. การนำเสนอ แผนผังแสดง ข้อธรรมสังฆคุณ และอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรม ของศาสนาที่ตน นับถือ ประกอบ การอธิบาย ๒. คู่มือ การดำเนินชีวิต เพื่อความสุขใน สังคม/ชุมชนที่มี ความแตกต่างกัน ทางศาสนา	๑. ตั้งประเด็นคำถาม “สังฆคุณและ อริยสัจ ๔ หรือหลัก ธรรมของศาสนา ที่นับถือ คืออะไร” ๒. ศึกษาเรื่อง สังฆคุณและอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของ ศาสนาที่นับถือให้มี ความรู้ความเข้าใจ ๓. สรุปความรู้ที่ได้ จากการศึกษาและ จัดทำแผนผังแสดง ข้อธรรมสังฆคุณและ อริยสัจ ๔ หรือ หลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๔. นำเสนอแผนผัง แสดงข้อธรรมสังฆคุณ และอริยสัจ ๔ หรือ หลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือ ประกอบการอธิบาย ๕. รวบรวมและศึกษา ข้อมูลด้านศาสนาที่มี การนับถือในสังคม/ ชุมชนของผู้เรียน ๖. วิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุของ ปัญหาในการดำเนิน ชีวิตร่วมกันของ ศาสนิกชน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		- อดตา หเว จิต เสโย ขณะตนนั้นแล ดีกว่า - ธมฺมจารี สุข เสติ ผู้ประพฤติ ธรรมย่อมอยู่ เป็นสุข - ปมาโท มจฺจุโน ปทํ ความประมาท เป็นทางแห่ง ความตาย - สุตฺตฺสํ ลก เต ปญฺญํ (ผู้ฟัง ด้วยดีย่อมได้ ปัญญา) - เรื่องน่ารู้ จากพระไตรปิฎก : พุทธปณิธาน ๔ ในมหาปรินิพ- พานสูตร ๔. การปฏิบัติตน ตามหลักธรรม (ตามสาระ การเรียนรู้ข้อ ๖) ๕. วิธีการดำเนิน ชีวิตของศาสน ิกชนอื่น ๆ			๗. วิเคราะห์หาปัจจัย ที่ทำให้ศาสนิกชนอยู่ ร่วมกันอย่างสันติสุข ๘. สรุปวิถี การดำเนินชีวิตของ ศาสนิกชนของ แต่ละศาสนา ปัญหา และสาเหตุของ ปัญหาในการดำเนิน ชีวิตร่วมกันของ ศาสนิกชน และ ปัจจัยที่ทำให้ศาสนิกชน อยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข ๙. คัดเลือก หลักธรรมเกี่ยวกับ สังคมและข้อธรรม สำคัญในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือ หลักธรรมของ ศาสนาที่ตนนับถือ ที่สอดคล้องกับ สถานการณ์ที่ เกี่ยวข้องกับชีวิต ประจำวัน ๑๐. จัดทำคู่มือ การดำเนินชีวิตเพื่อ ความสุขในสังคม/ ชุมชนที่มีความ แตกต่างกันทาง ศาสนาตามข้อธรรม

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๘. เห็นคุณค่า ของการ พัฒนาจิต เพื่อการเรียนรู้ และดำเนินชีวิต ด้วยวิธีคิด แบบโยนิโส- มนสิการคือ วิธีคิดแบบ อริยสัจ และ วิธีคิดแบบสืบ สาวเหตุปัจจัย หรือการ พัฒนาจิตตาม แนวทางของ ศาสนาที่ตน นับถือ ๙. สวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิตและ เจริญปัญญา ด้วยอานาปานสติ หรือตาม แนวทางของ ศาสนาที่ตน นับถือ	การบริหารจิต และเจริญปัญญา ตามแนวทาง ของศาสนาที่ตน นับถือเป็นการ พัฒนาจิตเพื่อ การเรียนรู้และ ดำเนินชีวิตด้วย ความมีสติ	๑. พัฒนา การเรียนรู้ด้วย วิธีคิดแบบโยนิโส- มนสิการ ๒ วิธี คือ วิธีคิดแบบ อริยสัจและ วิธีคิดแบบ สืบสาวเหตุปัจจัย ๒. สวดมนต์แปล และแผ่เมตตา ๓. รู้และเข้าใจวิธี ปฏิบัติและ ประโยชน์ของ การบริหารจิต และเจริญปัญญา ๔. ฝึกการบริหาร จิต และเจริญ ปัญญาตามหลัก สติปัฏฐานเน้น อานาปานสติ ๕. นำวิธีการ บริหารจิตและ เจริญปัญญาไปใช้ ในชีวิตประจำวัน	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะการนำ ความรู้ไปใช้ ๔. ทักษะ การทำให้กระจ่าง ๕. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๖. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	การแสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ การใช้วิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ แบบอริยสัจและ วิธีคิดแบบสืบสาว เหตุปัจจัยใน ชีวิตประจำวัน และอธิบาย คุณค่าที่มีต่อ การเรียนรู้และ การดำเนินชีวิต	๑. ทบทวนความรู้ เดิมเกี่ยวกับ การบริหารจิตและ เจริญปัญญาตาม แนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. ศึกษากรณีตัวอย่าง ที่เกี่ยวกับวิธีการ บริหารจิตและ เจริญปัญญาตาม แนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือ ๓. วิเคราะห์ที่เชื่อมโยง กรณีตัวอย่างว่า สอดคล้องกับ การบริหารจิตและ เจริญปัญญาตาม แนวทางของศาสนา ที่ตนนับถืออย่างไร ๔. ศึกษาและ ทำความเข้าใจ การบริหารจิตและ เจริญปัญญาตาม แนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือ ๕. อธิบายหลักการ ของการบริหารจิต และเจริญปัญญาตาม แนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือ ๖. จัดกิจกรรม การบริหารจิตและ เจริญปัญญาตาม

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					แนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือและ อธิบายคุณค่าที่มีต่อ การเรียนรู้และ การดำเนินชีวิต ๘. แสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ การดำเนินชีวิตตาม แนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือ

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๑. วิเคราะห์หน้าที่และบทบาทของสาวกและปฏิบัติตนต่อสาวกตามที่กำหนดได้ถูกต้อง ๒. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาตามที่กำหนด ๓. ปฏิบัติหน้าที่ของศาสนิกชนที่ดี	สาวกเป็นผู้สืบทอดหลักธรรมคำสอนของศาสนิกชนที่ดีควรปฏิบัติตนต่อสาวกและบุคคลอื่น ๆ ให้ถูกต้องตามหลักการของศาสนาที่นับถือ	๑. หน้าที่ของพระภิกษุในการปฏิบัติตามหลักธรรมวินัยและจริยวัตรอย่างเหมาะสม ๒. การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุในงานศาสนพิธีที่บ้าน การสันทนาการ แต่งกาย มารยาทการพูดกับพระภิกษุตามฐานะ ๓. การเป็นศิษย์ที่ดีตามหลักทศเบ็องขวาในทศ ๖ ของพระพุทธศาสนา ๔. การปฏิบัติหน้าที่ชาวพุทธตามพุทธปณิธาน ๔ ในมหาปริณิพพานสูตร	๑. ทักษะการปรับโครงสร้าง ๒. ทักษะการทำให้กระจ่าง ๓. ทักษะการสรุปลงความเห็น ๔. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ๕. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	๑. รายงานเรื่องบทบาทและหน้าที่ของสาวกพร้อมกับ การวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองที่ปฏิบัติต่อสาวกด้วย ความเหมาะสมและไม่เหมาะสม ๒. การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาตามที่กำหนด	๑. อภิปรายและสรุปความรู้เดิมเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสาวก ๒. ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสาวก ๓. เชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่เป็นความรู้ของตนเอง ๔. นำเสนอความรู้ใหม่ให้มีความชัดเจน ๕. ตั้งคำถามเพื่อเป็นประเด็นในการศึกษา “นักเรียนควรปฏิบัติตนต่อสาวกของศาสดาและบุคคลต่าง ๆ อย่างไร เพราะเหตุใด” ๖. ศึกษาเพื่อหาคำตอบด้วยวิธีการที่หลากหลาย ๗. สรุปความรู้และนำเสนอ ๘. จัดทำรายงานเรื่องบทบาทและหน้าที่ของสาวก

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					พร้อมกับการวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองที่ปฏิบัติต่อสาวกและบุคคลต่าง ๆ ด้วยความเหมาะสมและไม่เหมาะสม ๙. แสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาตามที่กำหนด
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๔. ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม ได้อย่างถูกต้อง ๕. อธิบายประวัติวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ๖. แสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ	การปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม อย่างถูกต้อง เป็นการแสดงความเคารพในหลักธรรม คำสอนและ ธำรงรักษาไว้ซึ่งศาสนา ที่นับถือ	๑. การปฏิบัติตนในศาสนพิธี - พิธีทำบุญ งานมงคล - การนิมนต์พระภิกษุ การเตรียมที่ตั้งพระพุทธรูป และเครื่องบูชา การวางด้ายสายสิญจน์ - การปลุกเสกอาสนะ - การเตรียมเครื่องรับรอง การจุดธูปเทียน - ข้อปฏิบัติในวันเสด็จพระ การถวายข้าวพระพุทธรูป - การถวายไทยธรรม การกรวดน้ำ ๒. ประวัติวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย	๑. ทักษะการทำให้กระจ่าง ๒. ทักษะการสรุป ๓. ทักษะการวิเคราะห์ ๔. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ๕. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมี วิจารณญาณ ๖. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	นิทรรศการเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนาที่นับถือและนำเสนอแนวทางในการธำรงรักษาศาสนาที่ตนนับถือ (วิธีการที่นักเรียนถนัด)	๑. ตั้งประเด็นคำถาม “วันสำคัญทางศาสนามีความสำคัญอย่างไร” ๒. รวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาและหาคำตอบ ๓. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา ๔. ศึกษาประวัติของวันสำคัญทางศาสนาและความสำคัญ ของศาสนพิธีในการประกอบพิธีกรรมในวันสำคัญทางศาสนา ๕. ดำรงและรวบรวมข้อมูลด้านการศาสนาในสถานการณ์ปัจจุบัน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๑. เสนอแนวทาง ในการธำรง รักษาศาสนา ที่ตนนับถือ		- วันวิสาขบูชา (วันสำคัญสากล) - วันธรรมสวนะ และเทศกาลสำคัญ ๓. หลักปฏิบัติตน : การฟังพระธรรม เทศนาการแต่งกาย ในการประกอบ ศาสนพิธีที่วัด การงดเว้นอบายมุข ๔. การประพฤติปฏิบัติในวัน ธรรมสวนะและ เทศกาลสำคัญ ๕. การแสดงตน เป็นพุทธมามกะ - ชั้นเตรียมการ - ชั้นพิธีการ ๖. การศึกษา เรียนรู้เรื่อง องค์ประกอบของ พระพุทธศาสนา นำไปปฏิบัติและ เผยแผ่ตามโอกาส ๗. การศึกษา การรวมตัวของ องค์ภิกษุสงฆ์ ๘. การปลูกจิตสำนึกในด้าน การบำรุงรักษาวัด และพุทธสถาน ให้เกิดประโยชน์			๖. วิเคราะห์เปรียบเทียบ ความเปลี่ยนแปลง ของข้อมูลด้าน การศาสนาใน สถานการณ์ปัจจุบัน กับในอดีตที่ผ่านมา ๗. นำเสนอข้อมูลที่มี การเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านดีและด้านที่ เป็นความเสื่อม ของศาสนา ๘. อภิปรายถึงผลที่ เกิดจากความเสื่อม ของศาสนา และหา แนวทางในการธำรง รักษา ศาสนา ๙. นำเสนอแนวทาง ในการธำรงรักษา ศาสนาที่ตนนับถือ ด้วยวิธีการที่นักเรียน ถนัด ๑๐. จัดนิทรรศการ เกี่ยวกับวันสำคัญ ทางศาสนาที่นับถือ และนำเสนอ แนวทางในการธำรง รักษา ศาสนา ที่ตนนับถือ (วิธีการ ที่นักเรียนถนัด)

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๑. อธิบายความ แตกต่างของ การกระทำ ความผิด ระหว่าง คดีอาญา และคดีแพ่ง	การกระทำ ความผิดทางอาญา และทางแพ่ง มีความแตกต่างกันในลักษณะ ของการกระทำผิด และบทลงโทษ	๑. ลักษณะการ กระทำความผิด ทางอาญาและ โทษ ๒. ลักษณะการ กระทำความผิด ทางแพ่งและโทษ ๓. ตัวอย่างการ กระทำความผิด ทางอาญา ๔. ตัวอย่างการ กระทำความผิด ทางแพ่ง	๑. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	ตารางเปรียบเทียบลักษณะความผิดทางอาญาและทางแพ่ง และบทลงโทษ	๑. ศึกษาความรู้ เกี่ยวกับลักษณะ การกระทำความผิด ทางอาญาและโทษ ลักษณะการกระทำ ความผิดทางแพ่ง และความรับผิดชอบ ทางแพ่ง ๒. วิเคราะห์ข้อ การกระทำของ บุคคลที่กระทำผิด กฎหมายแพ่ง และกฎหมายอาญา ในหัวข้อที่กำหนด คือ - ความแตกต่างของการกระทำผิด - ผลที่ได้รับจากการกระทำ ๓. จับคู่ผลัดกัน อธิบายความรู้จาก การวิเคราะห์ ๔. อธิบายเกี่ยวกับ ความแตกต่างของ การกระทำผิด ทางอาญาและ การกระทำความผิด

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ทางแพ่งและผลจาก การกระทำ ๕. สรุปตาราง เปรียบเทียบ ลักษณะความผิด ทางอาญาและ ทางแพ่ง และบทลงโทษ
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๒. มีส่วนร่วม ในการปกป้อง คุ้มครองผู้อื่น ตามหลัก สิทธิมนุษยชน	ทุกคนต้องมี ส่วนร่วมในการ ปกป้องคุ้มครอง สิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญ	๑. ความหมาย และความสำคัญ ของสิทธิมนุษยชน ๒. การมีส่วนร่วม คุ้มครองสิทธิ มนุษยชนตาม รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ตามวาระและ โอกาสที่ เหมาะสม	๑. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	รายงาน การมีส่วนร่วมใน การปกป้อง คุ้มครองผู้อื่น ตามหลักสิทธิ มนุษยชน	๑. ศึกษาความรู้ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การมีส่วนร่วม คุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ๒. วิเคราะห์ข่าว เกี่ยวกับการละเมิด สิทธิมนุษยชน การคุ้มครองผู้อื่น ตามหลักสิทธิมนุษยชน ในประเด็นผล ของการกระทำ และแนวทางการ แก้ไขหรือการพัฒนา ๓. วางแผนการมี ส่วนร่วมในการ คุ้มครองตนเอง และผู้อื่นตามหลัก สิทธิมนุษยชน และ ตัดสินใจนำไปปฏิบัติ ๔. ร่วมมือกันปฏิบัติ ตนในการปกป้อง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					คุ้มครองตนเอง และผู้อื่นตามหลัก สิทธิมนุษยชน ๕. รายงานผลการมี ส่วนร่วมการปกป้อง คุ้มครองผู้อื่นตาม หลักสิทธิมนุษยชน
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๓. อนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และเลือกรับ วัฒนธรรม สากล ที่เหมาะสม	วัฒนธรรม มีความสำคัญ ต่อวิถีชีวิตของ มนุษย์ จึงต้อง ร่วมมือกัน อนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และเลือกรับ วัฒนธรรมสากล อย่างเหมาะสม	๑. ความสำคัญ ของวัฒนธรรม ไทย ภูมิปัญญา ไทยและ วัฒนธรรมสากล ๒. การอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญา ไทยที่เหมาะสม ๓. การเลือกรับ วัฒนธรรมสากล ที่เหมาะสม	ทักษะกระบวนการ การคิดอย่างมี วิจารณญาณ	รายงาน การปฏิบัติตน ในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และเลือกรับ วัฒนธรรมสากล	๑. ระบุประเด็น เรื่องการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยและ การเลือกรับ วัฒนธรรมสากล ที่เหมาะสม ๒. ศึกษาและรวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับ วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล ภูมิปัญญาไทย แล้วช่วยกันคิดถึง ความสำคัญ คุณค่า ของเรื่องดังกล่าว ๓. วิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับวิธีการ อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย การเลือกรับ วัฒนธรรมสากล ที่เหมาะสม ๔. พิจารณาหา แนวทางการมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทยที่ เหมาะสม และเลือก รับวัฒนธรรมสากล ที่เหมาะสม ด้วยวิธี การหลากหลาย ๕. ตัดสินใจเลือก แนวทางที่เหมาะสม ในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทยและ เลือกรับวัฒนธรรม- สากล และนำไป ปฏิบัติ ๖. รายงานการ ปฏิบัติตนในการ อนุรักษ์วัฒนธรรม ไทยและเลือกรับ วัฒนธรรมสากล
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๔. วิเคราะห์ ปัจจัย ที่ก่อให้เกิด ปัญหาความ ขัดแย้งใน ประเทศ และ	การขัดแย้ง ภายในประเทศ ส่งผลกระทบ ต่อความมั่นคง และการพัฒนา ประเทศ ซึ่ง ทุกคนควรให้ ความร่วมมือกัน หาแนวทางเพื่อ ลดความขัดแย้ง	๑. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ๒. สาเหตุปัญหาทางสังคม ๓. แนวทางความร่วมมือในการลดความขัดแย้งและการสร้างความสมานฉันท์ ๔. ปัจจัยที่ส่งเสริมการดำรงชีวิตให้มีความสุข	๑. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ๒. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	๑. หนังสือเล่มเล็ก “แนวทางการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ๒. บันทึกผลการวิเคราะห์กรณีศึกษาปัจจัย	๑. นำเสนอข่าวเกี่ยวกับความขัดแย้งกันทั้งในระดับชุมชน/สังคมหรือระดับประเทศ ๒. อภิปรายร่วมกันถึงสาเหตุของความขัดแย้ง ๓. เขียนผังมโนทัศน์แสดงถึงปัจจัยสำคัญของความขัดแย้ง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
เสนอแนวคิด ในการลด ความขัดแย้ง ๕. เสนอแนวคิด ในการดำรง ชีวิตอย่างมี ความสุข ในประเทศ และสังคมโลก				ที่ก่อให้เกิดปัญหา ความขัดแย้ง ในประเทศ และ เสนอแนวคิด ในการลดความ ขัดแย้ง	๔. ศึกษาความรู้ เกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อ ให้เกิดปัญหาความ ขัดแย้งในประเทศ ๕. สร้างสรรค์ ผลงาน/รายงาน/ ที่แสดงถึงแนวทาง ความร่วมมือกัน ในการลดความ ขัดแย้ง การสร้าง ความสมานฉันท์ การส่งเสริมให้การ ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุข ในประเทศและโลก ๖. จัดทำหนังสือ เล่มเล็ก “แนวทาง การดำเนินชีวิต อย่างมีความสุข ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อลดปัญหาความ ขัดแย้งในประเทศ และเสนอแนวคิดใน การลดความขัดแย้ง

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๒ ๑. อธิบายระบอบ การปกครอง แบบต่าง ๆ ที่ใช้ในยุค ปัจจุบัน ๒. วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ระบอบ การปกครอง ของไทยกับ ประเทศอื่น ๆ ที่มีการ ปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย	การปกครอง ระบอบเผด็จการ และระบอบ ประชาธิปไตย เป็นระบอบ การปกครองที่ใช้ อยู่ในยุคปัจจุบัน สำหรับ ประเทศไทย มีการปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย ซึ่งมีความ คล้ายคลึง และแตกต่าง จากประเทศ อื่น ๆ	๑. ระบอบการ ปกครองแบบ ต่าง ๆ ที่ใช้ ในยุคปัจจุบัน ๒. ความแตกต่าง ของความคล้ายคลึง ของการปกครอง ของไทยกับ ประเทศอื่น ๆ ที่มีการปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	๑. แผนภูมิแสดง การปกครอง แบบต่าง ๆ ๒. ตาราง เปรียบเทียบ ความแตกต่าง ความคล้ายคลึง ของการปกครอง ของไทยกับ ประเทศอื่น ที่มีการปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย	๑. ศึกษาความรู้ เรื่อง ระบอบการ ปกครองแบบต่าง ๆ ที่ใช้ในยุคปัจจุบัน ๒. เขียนแผนภูมิ แสดงการปกครอง แบบต่าง ๆ พร้อม สรุปลักษณะสำคัญ ของการปกครอง แต่ละประเภท ๓. ศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย ของประเทศต่าง ๆ ๔. วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ความแตกต่างและ ความคล้ายคลึงกัน ของการปกครอง ของไทยกับประเทศ อื่น ๆ ที่มีการ ปกครองระบอบ ประชาธิปไตย ๕. จัดทำตารางวิเคราะห์ เปรียบเทียบความ แตกต่างและความ เหมือนของการ ปกครองไทยกับ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ประเทศอื่น ที่มีการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๒ ๓. วิเคราะห์ รัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน ในมาตรา ต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องกับ การเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม และการตรวจ สอบการใช้ อำนาจรัฐ	บทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับการ เลือกตั้ง การมี ส่วนร่วมทางการ เมืองและการ ตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐเป็น หลักสำคัญของ การปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย	๑. บทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญ ในมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเลือกตั้ง การ มีส่วนร่วม และ การตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ ๒. อำนาจหน้าที่ ของรัฐบาล ๓. บทบาท สำคัญของ รัฐบาลในการ บริหารราชการ แผ่นดิน ๔. ความจำเป็น ในการมีรัฐบาล ตามระบอบ ประชาธิปไตย	ทักษะการทำให้ กระจำ	การอภิปราย มาตรการที่เกี่ยวข้อง กับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม การตรวจสอบ อำนาจรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ	๑. ศึกษาเกี่ยวกับ บทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญ โดยใช้ ทักษะกระบวนการกลุ่ม ๒. สมาชิกใน แต่ละกลุ่มร่วมกัน วิเคราะห์ความสำคัญ ของรัฐธรรมนูญ ๓. ร่วมกันอภิปราย ความจำเป็นในการ มีรัฐบาลตามระบอบ ประชาธิปไตย ๔. การอภิปราย มาตรการที่เกี่ยวข้อง กับการเลือกตั้ง การมี ส่วนร่วมการตรวจสอบ อำนาจรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๒ ๔. วิเคราะห์ ประเด็นปัญหา ที่เป็นอุปสรรค ต่อการพัฒนา ประชาธิปไตย ของประเทศ- ไทยและเสนอ แนวทางแก้ไข	การพัฒนา ประชาธิปไตย ของไทยมีปัญหา อุปสรรค ซึ่งทุกคนควร ร่วมกันแก้ไข	๑. ประเด็น ปัญหาและผล กระทบที่เป็น อุปสรรคต่อ การพัฒนา ประชาธิปไตย ของประเทศไทย ๒. แนวทาง การแก้ไขปัญหา	ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา	โครงการพัฒนา ประชาธิปไตย	๑. แต่ละกลุ่ม ทำความเข้าใจปัญหา ที่เป็นอุปสรรค ต่อการพัฒนา ประชาธิปไตย ของประเทศไทย ๑.๑ ปัญหาคือ อะไร ๑.๒ มีข้อมูลใด เกี่ยวข้องกับปัญหา ๑.๓ ต้องการ ข้อมูลใดเพิ่มเติม ๒. วางแผน ออกแบบแก้ปัญหา ๓. ตรวจสอบและ วิเคราะห์เหตุผลใน แต่ละประเด็น หรือ แต่ละขั้นตอนของ แผนการแก้ปัญหา ๔. สรุปและตรวจสอบ แล้วรายงานผล การเสนอแนวทาง แก้ไขปัญหาการพัฒนา ประชาธิปไตย ๕. จัดทำโครงการ พัฒนาประชาธิปไตย

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๑. อธิบายกลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ	กลไกราคาเป็นเครื่องมือในระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม	๑. ความหมายและประเภทของตลาด ๒. ความหมายและตัวอย่างของอุปสงค์และอุปทาน ๓. ความหมายและความสำคัญของกลไกราคาและการกำหนดราคาในระบบเศรษฐกิจ ๔. หลักการปรับและเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าและบริการ	๑. ทักษะการสร้างความรู้ ๒. ทักษะการเปรียบเทียบ ๓. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	การอธิบายการทำงานของกลไกราคาในระบบเศรษฐกิจเสรีนิยม	๑. ศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงราคาที่มีผลต่ออุปสงค์และอุปทานในชีวิตประจำวัน ๒. วิเคราะห์สาเหตุการเปลี่ยนแปลงของภาวะดุลยภาพ ๓. อธิบายการทำงานของกลไกราคาในระบบเศรษฐกิจเสรีนิยม
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๒. มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑. ดำรงสภาพปัจจุบันปัญหาท้องถิ่นทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ๒. วิเคราะห์ปัญหาของท้องถิ่นโดยใช้ปรัชญา	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา	โครงการ “การแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง”	๑. ดำรงสภาพปัญหาด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในชุมชน ๒. แยกแยะปัญหาโดยใช้หลักแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
พอเพียง		ของเศรษฐกิจ พอเพียง ๓. แนวทางการ แก้ไขและพัฒนา ท้องถิ่น ตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง			๓. จัดหมวดหมู่ สรุปล สภาพปัญหาแต่ละด้าน ๔. จัดทำโครงการ แก้ปัญหาและพัฒนา ชุมชนตามหลัก แนวทางของ เศรษฐกิจพอเพียง ๕. สรุปตรวจสอบ การแก้ปัญหา และพัฒนา ๖. นำไปปรับใช้ ในชีวิตประจำวัน
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๓. วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ ระหว่าง แนวคิด เศรษฐกิจ พอเพียงกับ ระบบสหกรณ์	ความสัมพันธ์ ระหว่างแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง กับระบบสหกรณ์ สามารถทำมา ประยุกต์ใช้กับ สหกรณ์ โรงเรียนได้	๑. แนวคิดของ เศรษฐกิจพอเพียง กับการพัฒนา ในระดับต่าง ๆ ๒. หลักการ สำคัญของระบบ สหกรณ์ ๓. ความสัมพันธ์ ระหว่างแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง กับหลักการและ ระบบของ สหกรณ์เพื่อ ประยุกต์ใช้ ในการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชน	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง	การนำเสนอ ความสัมพันธ์ ระหว่างแนวคิด เศรษฐกิจ พอเพียงกับระบบ สหกรณ์ เช่น หนังสือเล่มเล็ก	๑. ศึกษาแนวคิด หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง กับการพัฒนาใน ระบบโรงเรียน ๒. แสวงหาความรู้ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมาย หลักการสำคัญของ ระบบสหกรณ์ ๓. เก็บรวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับ แนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงและระบบ สหกรณ์ ๔. หาความสัมพันธ์ เชื่อมโยงระหว่าง แนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงและระบบ สหกรณ์

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๕. สรุปแสดง ความคิดเห็น ประโยชน์จาก การเชื่อมโยง ๖. พัฒนาระบบ สหกรณ์ระดับ โรงเรียน

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๑. อธิบายบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ	รัฐบาลมีหน้าที่พัฒนาระบบเศรษฐกิจเพื่อความมั่นคงของประเทศ	๑. บทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ๒. บทบาทและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาล - บทบาทการเก็บภาษีเพื่อพัฒนาประเทศของรัฐบาลในระดับต่าง ๆ - บทบาทการแทรกแซงราคาและการควบคุมราคาเพื่อการแจกจ่ายและการจัดสรรในทางเศรษฐกิจ ๓. บทบาทอื่นของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจในสังคมไทย	๑. ทักษะการสร้างความรู้ ๒. ทักษะการเชื่อมโยง ๓. ทักษะการสังเคราะห์ ๔. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	หนังสือเล่มเล็ก “บทบาทหน้าที่ของรัฐบาลไทยเพื่อรักษาระบบเศรษฐกิจให้มั่นคง”	๑. ทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจสังคมไทย ๒. ศึกษาบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ๓. เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ๔. นำเสนอ/อธิบายบทบาทหน้าที่ของรัฐบาล ๕. อธิบายความหมายและความสัมพันธ์ของข้อมูลที่นำมาเชื่อมโยงกัน ๖. จัดทำหนังสือเล่มเล็ก “บทบาทหน้าที่ของรัฐบาลไทยเพื่อรักษาระบบเศรษฐกิจให้มั่นคง”
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๒. แสดงความคิดเห็นต่อ	นโยบาย และกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลมีต่อบุคคลกลุ่มคน และ	นโยบาย และกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาล	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสรุป ๓. ทักษะการลงความเห็น	การแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐ	๑. ระบุประเด็นแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาล

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
นโยบาย และ กิจกรรมทาง เศรษฐกิจของ รัฐบาลที่มีต่อ บุคคลกลุ่มคน และประเทศ ชาติ	ประเทศชาติ			ที่มีผลต่อการ พัฒนาประเทศ	ที่มีต่อบุคคล กลุ่มคน และ ประเทศชาติ ๒. อภิปรายแสดง ความคิดเห็น เกี่ยวกับนโยบาย และกิจกรรมทาง เศรษฐกิจของรัฐบาล ที่มีต่อบุคคล กลุ่มคน และ ประเทศชาติ ๓. วิเคราะห์และ สรุปความคิดเห็น เกี่ยวกับนโยบาย และกิจกรรมทาง เศรษฐกิจของรัฐบาล ที่มีต่อบุคคล กลุ่มคน และ ประเทศชาติ ๔. นำเสนอผลการ แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับนโยบาย และกิจกรรมทาง เศรษฐกิจของรัฐบาล
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๓. อภิปราย บทบาทความ สำคัญของการ รวมกลุ่ม ทางเศรษฐกิจ	บทบาทของ การรวมกลุ่มทาง เศรษฐกิจระหว่าง ประเทศมีผล ต่อเศรษฐกิจ ในภาพรวมของ ภูมิภาคต่าง ๆ	๑. บทบาท ความสำคัญของ การรวมกลุ่มทาง เศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ ๒. ลักษณะของ การรวมกลุ่ม ทางเศรษฐกิจ	ทักษะ การวิเคราะห์	การนำเสนอ บทบาท ความสำคัญของ การรวมกลุ่มทาง เศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ	๑. กำหนด จุดประสงค์และ วิธีการในการเก็บ รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการรวม กลุ่มทางเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ระหว่างประเทศ		๓. กลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ			๒. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการดำเนินกิจกรรมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ๓. สรุปผลของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๔. อภิปรายผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อเงินฝืด	ภาวะเงินเฟ้อเงินฝืดก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นรัฐต้องแก้ไขเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ	๑. ผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด ๒. ความหมายสาเหตุ และแนวทางแก้ไขภาวะเงินเฟ้อเงินฝืด	ทักษะการให้เหตุผล	แผนผังแสดงผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อเงินฝืดและแนวทางแก้ไข	๑. ศึกษาความหมายสาเหตุ ภาวะเงินเฟ้อเงินฝืดจากสื่อต่าง ๆ ๒. ระบุประเด็นปัญหาภาวะเงินเฟ้อเงินฝืด ๓. ประมวลข้อมูลที่เป็นสาเหตุของปัญหา ๔. วิเคราะห์ข้อมูล ๕. พิจารณาทางเลือกใช้เหตุผลและระบุทางเลือกที่หลากหลายในการแก้ปัญหา ๖. ลงความเห็นทำนายอนาคตโดยประเมินทางเลือกและให้เหตุผล ระบุผลกระทบที่เกิดขึ้น ๗. เขียนแผนผังความคิดแสดงผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๕. วิเคราะห์ ผลเสียจาก การว่างงาน และแนวทาง แก้ปัญหา	ปัญหาการว่างงาน มีผลกระทบต่อ ระบบทาง เศรษฐกิจ	๑. สภาพและ สาเหตุปัญหา การว่างงาน ๒. ผลกระทบ จากปัญหา การว่างงาน ๓. แนวทาง การแก้ไขปัญหา การว่างงาน	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา	รายงานปัญหา การว่างงานและ แนวทางแก้ไข	๑. ศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุ และผลเสีย ของการว่างงาน ๒. อภิปรายสภาพ ปัญหา สาเหตุ และผลเสียของ การว่างงานเพื่อหา ข้อเสนอ ๓. วางแผน ออกแบบ แก้ปัญหา ๔. สรุปแนวทาง การแก้ไขปัญหา
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๖. วิเคราะห์ สาเหตุและ วิธีการกีดกัน ทางการค้าใน การค้าระหว่าง ประเทศ	การกีดกัน ทางการค้า และการลงทุน ระหว่างประเทศ มีผลกระทบต่อระบบ เศรษฐกิจ	๑. การค้าและ การลงทุน ระหว่างประเทศ ๒. สาเหตุและ วิธีการกีดกัน ทางการค้าใน การค้าระหว่าง ประเทศ	ทักษะ การวิเคราะห์	แผนผังความคิด เกี่ยวกับสาเหตุ และวิธีการกีดกัน ทางการค้าใน การค้าระหว่าง ประเทศ	๑. ศึกษาความหมาย ของการค้าและ การลงทุนระหว่าง ประเทศ ๒. วิเคราะห์ผลของ การค้าและการลงทุน ระหว่างประเทศ ๓. อภิปรายสาเหตุ และวิธีการกีดกัน ทางการค้าในการค้า ระหว่างประเทศ ๔. สรุปผล การอภิปราย ๕. แผนผังความคิด เกี่ยวกับสาเหตุและ วิธีการกีดกันทาง การค้าในการค้า ระหว่างประเทศ

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. วิเคราะห์ เรื่องราว เหตุการณ์ สำคัญทาง ประวัติศาสตร์ ได้อย่างมี เหตุผลตามวิธี การทาง ประวัติศาสตร์ ๒. ใช้วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ ในการศึกษา เรื่องราวต่าง ๆ ที่ตนสนใจ	การศึกษาเรื่องราว เหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ ต้องอาศัยวิธีการ หลักฐาน แหล่ง ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ประกอบการ ตีความ	๑. ขั้นตอนของ วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ สำหรับการศึกษา เหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ที่ เกิดขึ้นในท้องถิ่น ตนเอง ๒. วิเคราะห์ เหตุการณ์สำคัญ ในสมัย รัตนโกสินทร์ โดยใช้วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ ๓. นำวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ มาใช้ในการศึกษา เรื่องราวที่ เกี่ยวข้องกับ ตนเองครอบครัว และท้องถิ่น ของตน	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การจัดระเบียบ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	การนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ เหตุการณ์ใน สมัยรัตนโกสินทร์ ที่นักเรียนสนใจ	๑. วางแผนศึกษา เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ เกิดขึ้นในท้องถิ่น และเลือกวิเคราะห์ ๒. ออกแบบ เครื่องมือ วิธีการ หลักฐาน ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ทางประวัติศาสตร์ และประเมินค่า ของหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ ๓. หาความสัมพันธ์ โดยการเรียง เหตุการณ์ในท้องถิ่น ๔. สรุปกระบวนการ ทางประวัติที่ได้จาก การศึกษาเชื่อมโยง ไปสู่การศึกษา เหตุการณ์สำคัญ ในสมัยรัตนโกสินทร์ โดยเลือกกลุ่ม ๑ เหตุการณ์ ๕. ดำเนินการ ตามประสบการณ์ ที่ได้จากการเรียนรู้ ที่ผ่านมา

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๖. นำข้อมูลทั้งหมด ที่ได้จากการศึกษามา วิเคราะห์ผลกระทบ ที่มีต่อการพัฒนาการ ในสมัยปัจจุบัน ๗. สรุปเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ ระหว่างเหตุการณ์ กับการเปลี่ยนแปลง ในยุคปัจจุบันและ คาดการณ์ในอนาคต

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๑. อธิบาย พัฒนาการ ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของภูมิภาค ต่าง ๆ ในโลก โดยสังเขป	ปัจจัยทาง ภูมิศาสตร์มี อิทธิพลต่อ พัฒนาการทาง สังคม เศรษฐกิจ การเมืองของ โลก	๑. ที่ตั้งและ สภาพทาง ภูมิศาสตร์ของ ภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก (ยกเว้นเอเชีย) ที่มีผลต่อ พัฒนาการโดย สังเขป ๒. พัฒนาการ ทางสังคม เศรษฐกิจ และ การเมืองของ ภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก (ยกเว้นเอเชีย) โดยสังเขป	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	ผังมโนทัศน์ พัฒนาการทาง สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ของโลก	๑. ศึกษาแผนที่โลก แล้วตอบคำถาม เกี่ยวกับ “สภาพ ภูมิศาสตร์ และ สภาพแวดล้อม ของแต่ละทวีป” ๒. รวมกลุ่มวางแผน ออกแบบวิธีการ ศึกษา ตามประเด็น ที่กลุ่มสนใจเกี่ยวกับ “สภาพภูมิศาสตร์ และสภาพแวดล้อม ของแต่ละทวีป โดยใช้วิธีการสืบค้น จากสื่อต่าง ๆ ใน เชิงลึก ๓. วิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้ในประเด็น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ และสภาพแวดล้อม ที่มีผลต่อพัฒนาการ ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของ ทวีปที่กลุ่มเลือกศึกษา ๔. ออกแบบ นำเสนอในรูปแบบ ผังมโนทัศน์

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๒. วิเคราะห์ผล ของการ เปลี่ยนแปลง ที่นำไปสู่ความ ร่วมมือ และ ความขัดแย้ง ในคริสต์ ศตวรรษที่ ๒๐ ตลอดจน ความพยายาม ในการจัด ปัญหาความ ขัดแย้ง	อารยธรรม ตะวันตก ส่งผลต่อการ เปลี่ยนแปลง สังคมโลกใน คริสต์ศตวรรษ ที่ ๒๐	๑. อิทธิพลของ อารยธรรม ตะวันตกที่มีผล ต่อพัฒนาการและ การเปลี่ยนแปลง ของสังคมโลก ๒. ความร่วมมือ และความขัดแย้ง ในคริสต์ศตวรรษ ที่ ๒๐ เช่น สงครามโลก ครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ สงครามเย็น องค์การความ ร่วมมือระหว่าง ประเทศ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	ป้ายนิเทศ วิเคราะห์ผล การเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นใน คริสต์ศตวรรษ ที่ ๒๐	๑. วางแผนสืบค้น ตามประเด็น ที่ความร่วมมือและ ความขัดแย้งใน คริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ และอารยธรรม ตะวันตกที่มีต่อ การเปลี่ยนแปลง สังคมโลก ๒. ร่วมกันวิเคราะห์ อภิปรายเหตุการณ์ สำคัญเพื่อวิเคราะห์ หาผลการ เปลี่ยนแปลงและ อิทธิพลของ อารยธรรม ๓. นำเสนอกลุ่มใหญ่ ในรูปแบบที่ กลุ่มเลือก ๔. สรุปสิ่งที่มี การเปลี่ยนแปลง จากเหตุการณ์สำคัญ ต่าง ๆ ต่อการพัฒนา สังคมโลก ๕. นำเสนอข้อมูล หรือความรู้ ที่ได้ในรูปแบบป้าย นิเทศวิเคราะห์ผล การเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นในคริสต์- ศตวรรษที่ ๒๐ ส่งผลต่ออนาคต

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. วิเคราะห์พัฒนาการของไทยสมัยรัตนโกสินทร์ในด้านต่าง ๆ ๒. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์	บทบาทของพระมหากษัตริย์ในราชวงศ์จักรี ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของไทยในปัจจุบัน	๑. การสถาปนากรุงเทพมหานครเป็นราชธานี ๒. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ ๓. บทบาทของพระมหากษัตริย์-ไทยในราชวงศ์จักรี ในการสร้างสรรค์ความเจริญและความมั่นคงของชาติ ๔. เหตุการณ์สำคัญสมัยรัตนโกสินทร์ที่มีผลต่อการพัฒนาชาติไทย เช่น การทำสนธิสัญญาเบาว์ริงในสมัยรัชกาลที่ ๔ การปฏิรูปประเทศในสมัยรัชกาลที่ ๕ การเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ โดย	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสรุป ๔. ทักษะการสร้างความรู้ ๕. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	๑. แผ่นพับเกี่ยวกับการสถาปนากรุงเทพฯ เป็นราชธานี ๒. ป้ายนิเทศเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์	๑. ศึกษาอาณาจักรรัตนโกสินทร์ ประเด็นการสถาปนา ปัจจัยส่งเสริม ความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ การปกครอง บทบาทพระมหากษัตริย์ ๒. จัดกระทำกับข้อมูลที่ได้มาด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่อาศัยข้อมูลที่หลากหลาย ๓. วิเคราะห์ให้ความเห็นร่วมกันโดยการเชื่อมโยง การใช้เหตุผล และการอ้างอิงจากหลักฐานและข้อมูลอื่น ๆ ๔. วางแผนจัดทำแผ่นพับและป้ายนิเทศเกี่ยวกับการพัฒนาในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองสมัยรัตนโกสินทร์ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของไทยในสมัย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		วิเคราะห์สาเหตุ ปัจจัย และผล ของเหตุการณ์ ต่าง ๆ			รัตนโกสินทร์ที่ส่งผล ต่อปัจจุบัน และอนาคต ๕. นำเสนอผลการ วิเคราะห์ สรุปทำ ผังโน้ตส์เกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งเสริม ความรุ่งเรือง รัตนโกสินทร์ที่ส่งผล ต่อปัจจุบันและ อนาคต
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๓ ๓. วิเคราะห์ ภูมิปัญญา และ วัฒนธรรมไทย สมัย- รัตนโกสินทร์ และอิทธิพล ต่อการพัฒนา ชาติไทย	วัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาไทย สมัยรัตนโกสินทร์ มีอิทธิพลต่อการ พัฒนาชาติไทย ควรแก่ การอนุรักษ์	ภูมิปัญญาและ วัฒนธรรมไทย ในสมัย รัตนโกสินทร์	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	การแสดงบทบาท สมมติเกี่ยวกับ อิทธิพลของภูมิ ปัญญาและ วัฒนธรรม ที่มีต่อการพัฒนา ชาติ	๑. วางแผน การสืบค้นข้อมูล เกี่ยวกับภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย สมัยรัตนโกสินทร์ และอิทธิพลต่อ การพัฒนาชาติไทย ๒. วิเคราะห์ เกี่ยวกับอิทธิพล ของภูมิปัญญาและ วัฒนธรรมที่มีต่อ การพัฒนาชาติ ๓. การสรุปความรู้ที่ ได้เชื่อมกับผลที่เกิด ขึ้นในสังคมปัจจุบัน ๔. วางแผนเลือก กิจกรรมที่สนใจ นำเสนอโดยการ แสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับอิทธิพลทาง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ภูมิปัญญา และ วัฒนธรรมที่มีต่อ การพัฒนาชาติ
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๓ ๔. วิเคราะห์ บทบาทของ ไทยในสมัย ประชาธิปไตย	การเปลี่ยนแปลง พ.ศ. ๒๔๗๕ ส่งผลต่อ การพัฒนา ประชาธิปไตย ในปัจจุบัน	บทบาทของไทย ตั้งแต่เปลี่ยนแปลง การปกครอง จนถึงปัจจุบัน ในสังคมโลก	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การจัดระเบียบ ๔. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	๑. สถานการณ์ การเลือกสภา นักเรียน ๒. นิทรรศการ เกี่ยวกับการ ปกครอง ในระบอบ ประชาธิปไตย	๑. กำหนดประเด็น เกี่ยวกับเหตุการณ์ ชัดแย้งที่เกิดขึ้น ในปัจจุบันเพื่อ ดำเนินการวิเคราะห์ ร่วมกันเพื่อให้ได้ แนวคิด องค์ประกอบ ของการปกครอง ในระบอบ ประชาธิปไตย เช่น การเลือกตั้ง ๒. ร่วมกันวิเคราะห์ การจัดระเบียบ ข้อมูล เกี่ยวกับ บทบาทของไทย ตั้งแต่การ เปลี่ยนแปลง พ.ศ. ๒๔๗๕ จนถึง ปัจจุบันเกี่ยวกับ ความขัดแย้ง และ หาแนวทางการแก้- ปัญหาความขัดแย้ง ๓. เรียนรู้วิธีการ เลือกตั้งซึ่งเป็น หัวใจสำคัญของการ ปกครองระบอบ ประชาธิปไตย โดย การใช้สถานการณ์

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					การเลือกสภ นักเรียน ๔. นำข้อมูลทั้งหมด มาวิเคราะห์ สังเคราะห์อีกครั้ง เพื่อวางแผน จัดนิทรรศการ เกี่ยวการปกครอง ในระบอบ ประชาธิปไตย

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

- มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ
- มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๑. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้	การรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลทางลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ โดยอาศัยเครื่องมือทางภูมิศาสตร์	เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่แสดงลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๓. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์	การนำเสนอผล การวิเคราะห์ ข้อมูลลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์	๑. สร้างความสนใจด้วยคำถาม ๒. กำหนดสิ่งที่ต้องการสำรวจค้นหา และวิธีการค้นหา ๓. สำรวจค้นหา และรวบรวมข้อมูลทางลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางสังคมของทวีปอเมริกาเหนือ โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ๔. กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ๕. อธิบาย วิเคราะห์ และลงข้อสรุป ๖. ขยายความรู้ นำเสนอผล การวิเคราะห์ข้อมูล ๗. ประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๒. วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ ระหว่าง ลักษณะทาง กายภาพและ สังคมของทวีป อเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๑. วิเคราะห์การ ก่อเกิดสิ่ง แวดล้อมใหม่ ทางสังคม อันเป็นผล จากการ เปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติ และทางสังคม ของทวีป อเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้	สิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติ มีความสัมพันธ์ กับลักษณะ ทางสังคมและ วัฒนธรรมของ ประชากรใน ภูมิภาคต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติ และทางสังคม ก่อให้เกิด สิ่งแวดล้อมใหม่ ทางสังคม	๑. ลักษณะทาง กายภาพและ สังคมของทวีป อเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้ ๒. การ เปลี่ยนแปลง ประชากร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของทวีป อเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้	๑. ทักษะ การเชื่อมโยง ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจัยญาณ	๑. แผนภาพ โครงเรื่องความ สัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะทาง กายภาพและ สังคมของ ทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้ ๒. งานนำเสนอ วิเคราะห์กรณี ตัวอย่างการเกิด สิ่งแวดล้อมใหม่ ทางสังคมของ ทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้	๑. กำหนดเรื่อง/ ความคิดรวบยอด “ความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะ ทางกายภาพและ ลักษณะทางสังคม ของทวีปอเมริกาเหนือ หรือทวีปอเมริกาใต้” ๒. ระดมสมอง เกี่ยวกับเรื่อง/ ความคิดรวบยอด แล้วบันทึกไว้ ๓. นำคำหรือวลี ที่เกี่ยวข้องมาจับ กลุ่ม เรียงลำดับ ๔. ออกแบบ แผนภาพโครงเรื่อง โดยเขียนชื่อเรื่อง/ ความคิดรวบยอดไว้ กลางหน้ากระดาษ วางชื่อคำหรือวลีมา เชื่อมโยงสัมพันธ์ ให้เห็นความสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะทาง กายภาพและ ลักษณะทางสังคม ๕. ศึกษาข้อมูล การเปลี่ยนแปลงทาง ธรรมชาติและสังคม ของทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้ ๖. กำหนดกรณี ตัวอย่าง เกี่ยวกับ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					การเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม ๗. วิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดให้เห็นองค์ประกอบ ๘. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและสังคม อันก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ ๙. อธิบายความสัมพันธ์และความหมายของข้อมูลที่นำมาเชื่อมโยง ๑๐. นำเสนอผลการดำเนินงาน
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๒. ระบุแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้	การพัฒนาที่ขาดความสมดุลก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก และส่งผลกระทบต่อประเทศไทย จำเป็นต้องวางแนวทางในการอนุรักษ์	๑. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ ๒. ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้	๑. ทักษะการสำรวจ ๒. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๓. ทักษะการวิเคราะห์ ๔. ทักษะการเชื่อมโยง	๑. แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้	๑. สำรวจปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ ๒. รับรู้การเปลี่ยนแปลงหรือปัญหาของสิ่งแวดล้อมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๓. สํารวจ อภิปราย ประเด็นปัญหา เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมที่ เกิดขึ้นในทวีป อเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้ ๔. วิเคราะห์ เหตุและผล กระทบต่อ เนื่องจากการ เปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อม ในทวีป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ที่ส่งผลกระทบต่อ ประเทศไทย	ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม	๓. ผลกระทบ ต่อเนื่องของ สิ่งแวดล้อมใน ทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้ที่ ส่งผลกระทบต่อประเทศ ไทย	๕. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์	๒. การนำเสนอ ผลการอภิปราย ปัญหา สิ่งแวดล้อมที่ เกิดขึ้นในทวีป อเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้ ๓. แบบบันทึก ผลการอภิปราย ผลกระทบต่อเนื่อง จากการ เปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมใน ทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้ ที่ส่งผลกระทบต่อ ประเทศไทย	๓. วิเคราะห์ทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา สิ่งแวดล้อมทวีป อเมริกาเหนือและ อเมริกาใต้ ๔. ค้นคว้ารวบรวม แนวทางแก้ปัญหา สิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม อย่างหลากหลาย ๕. แลกเปลี่ยน เรียนรู้และสรุป สาเหตุและแนวทาง การอนุรักษ์ ทรัพยากรและปัญหา สิ่งแวดล้อมของ ทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้ ๖. การอธิบายและ รับฟังสาเหตุของ การเปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อม ๗. เชื่อมโยงสัมพันธ์ สาเหตุและผล กระทบที่ไทยได้รับ จากการเปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อม ในทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้ ๘. อภิปราย วิเคราะห์ ข้อดีข้อเสียจากผล กระทบที่ไทยได้รับ สรุปผล

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๑๐. ตรวจสอบ ผลการดำเนินงาน สำรวจปัญหาสิ่ง แวดล้อมที่เกิดขึ้น ในทวีปอเมริกาเหนือ และใต้ที่ส่งผล กระทบต่อ ประเทศไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖

- ♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด
- ♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

♦ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิดเป็นการนำตัวชี้วัด
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖
จาก ๕ สาระ ๑๑ มาตรฐาน จำนวน ๖๓ ตัวชี้วัด มาวิเคราะห์รายตัวชี้วัด
ใน ๔ ประเด็น คือ ตัวชี้วัดแต่ละตัวผู้เรียนควรมีความรู้อะไรและทำอะไรได้
ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ
การคิด ในแต่ละประเด็นจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและสะท้อนคุณภาพ
ผู้เรียนตามตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์สังคม ชมพุทวิปและ คติความเชื่อ ทางศาสนา สมัยก่อน พระพุทเจ้า หรือสังคม สมัยของ ศาสดาที่ตน นับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร สังคมชมพุทวิปและ คติความเชื่อทางศาสนา สมัยพระพุทเจ้า ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายลักษณะทาง สังคมของชมพุทวิป สมัยพระพุทเจ้า ๒. อธิบายคติความเชื่อ ทางศาสนา สมัยก่อนพระพุทเจ้า	๑. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๒. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๓. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การอธิบายลักษณะ สังคมชมพุทวิป สมัยก่อน พระพุทเจ้า	๑. กำหนดประเด็นคำถาม “สังคมชมพุทวิปสมัยก่อน พระพุทเจ้าเป็นอย่างไร” ๒. สืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๓. จัดกระทำข้อมูลด้วย วิธีการที่หลากหลาย ๔. สรุปและแสดงความ สัมพันธ์ ๕. นำเสนอข้อมูลพร้อมทั้ง อธิบาย
๒. วิเคราะห์ พระพุทเจ้า ในฐานะเป็น มนุษย์ผู้ฝึกตนได้ อย่างสูงสุด ในการตรัสรู้ การก่อตั้ง วิธีการสอน และการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา หรือวิเคราะห์ ประวัติศาสดา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การฝึกตนและการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา ของพระพุทเจ้าหรือ ศาสดาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายวิธีการฝึกตน ในการตรัสรู้ การก่อตั้ง วิธีการสอนและการเผยแผ่ ของพระพุทเจ้าหรือ ศาสดาของศาสนาที่ตน นับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การจัดระเบียบ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การนำเสนอ กระบวนการแก้ปัญหา เพื่อหาคำตอบใน ประเด็นปัญหา “ศาสดาที่ตนนับถือมี วิธีการฝึกปฏิบัติตน และเผยแผ่คำสอน อย่างไร” พร้อม ประเด็นความรู้ที่ได้ จากการหาคำตอบ ดังนี้ ๑) กระบวนการตรัสรู้ ๒) การเผยแผ่ คำสอนและ การก่อตั้งศาสนา	๑. กำหนดประเด็นปัญหา “ศาสดา ที่ตนนับถือมีวิธีการฝึกปฏิบัติตน และเผยแผ่คำสอนอย่างไร” ๒. วิเคราะห์ประเด็นปัญหา เพื่อทำความเข้าใจและ พิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๓. วางแผนและออกแบบ วิธีการหาคำตอบ ๔. หาคำตอบของปัญหา ตามขั้นตอนต่อไปนี้ ๔.๑ สืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๔.๒ วิเคราะห์ข้อมูลและ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ๔.๓ สรุปแผนผังความคิด การฝึกตนของพระพุทเจ้า ก่อนการตรัสรู้ตามประเด็น ที่กำหนด

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๕. นำเสนอกระบวนการ ศึกษาเพื่อหาคำตอบใน ประเด็นปัญหาที่กำหนด พร้อมทั้งคำตอบของปัญหา
๓. วิเคราะห์ พุทธประวัติ ด้านการบริหาร และการธำรง รักษาศาสนา หรือวิเคราะห์ ประวัติศาสตร์ ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร พุทธประวัติด้านการบริหาร และการธำรงรักษาศาสนา ของพระพุทธเจ้าหรือ ศาสดาของศาสนาที่นับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์และอธิบายประวัติ ศาสดาของศาสนา ที่ตนนับถือตามประเด็น ที่กำหนด	๑. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๒. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	การนำเสนอความรู้ เกี่ยวกับการบริหาร คณะสงฆ์และ การธำรงรักษาศาสนา ของพระพุทธเจ้า ในรูปแบบที่ตนถนัด	๑. ศึกษาข้อมูลการบริหาร คณะสงฆ์และการธำรงรักษา ศาสนาของพระพุทธเจ้า ๒. ระบุประเด็นปัญหา “การบริหารคณะสงฆ์และ การธำรงรักษาศาสนาของ พระพุทธเจ้าเป็นอย่างไร ๓. ประมวลและวิเคราะห์ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๔. พิจารณาข้อมูลเพื่อหา คำตอบ ๕. เรียบเรียงความรู้และ นำเสนอในรูปแบบที่ถนัด
๔. วิเคราะห์ ข้อปฏิบัติทาง สายกลาง ในพระพุทธ- ศาสนา หรือ แนวคิดของ ศาสนาที่ตน นับถือตาม ที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนตามทาง สายกลางในพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์ข้อปฏิบัติ ที่เป็นทางสายกลางของ ศาสดาที่ตนนับถือ ๒. ยกตัวอย่างการปฏิบัติ ตนตามทางสายกลาง ในพุทธศาสนา	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การนำเสนอเรื่องราว เกี่ยวกับข้อปฏิบัติ ทางสายกลาง ในพระพุทธศาสนา	๑. ศึกษาข้อมูลจากกรณีศึกษา ๒. วิเคราะห์ข้อมูลจาก เรื่องที่ศึกษา ๓. เชื่อมโยงข้อมูลกับ หลักธรรมทางสายกลาง ๔. สรุปเป็นแนวทางในการ นำไปปฏิบัติ ๕. วิเคราะห์กรณีตัวอย่าง การดำเนินชีวิตประจำวันของ บุคคลที่รู้จักที่สอดคล้องกับ ทางสายกลาง ในพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๖. จัดทำหนังสือเล่มเล็ก นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับข้อ ปฏิบัติทางสายกลางใน พระพุทธศาสนา
๕. วิเคราะห์ การพัฒนา ศรัทธา และ ปัญหาที่ต้อง ในพระพุทธ- ศาสนา หรือ แนวคิดของ ศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การพัฒนาศรัทธาและ ปัญหาที่ต้องตาม แนวคิดของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายลักษณะการพัฒนา ศรัทธาและปัญหา ที่ต้องในศาสนา ที่ตนนับถือ	ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การนำเสนอวิธีการ พัฒนาศรัทธา และปัญหาของ พระพุทธเจ้าหรือ ศาสดาที่ตนนับถือ ตามวิธีที่ถนัด	๑. ศึกษาและรวบรวมปัญหา ทางสังคมที่พบเห็นในชีวิต ประจำวัน ๒. ศึกษาสาเหตุและประเด็น ปัญหาที่เกิดขึ้น ๓. ศึกษาแนวทางการแก้ ปัญหาตามแนวทางของ ศาสนาที่นับถือ ๔. นำเสนอวิธีการพัฒนา ศรัทธาและปัญหาของ ศาสดาที่นับถือ
๖. วิเคราะห์ ลักษณะ ประชาธิปไตย ในพระพุทธ ศาสนา หรือ แนวคิดของ ศาสนาที่ตน นับถือตาม ที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร ประชาธิปไตยตามแนวคิด ของพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์และอธิบาย ลักษณะของประชาธิปไตย ตามหลักการของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การทำให้ กระจำ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	๑. บทวิเคราะห์ แนวคิดลักษณะ ประชาธิปไตย บันทึกเสนอ รายงาน ๒. รายงาน การติดตามข้อมูล ข่าวสารปัญหา ในสังคม ร่วมกัน วิเคราะห์หาทาง แก้ไขตามระบอบ ประชาธิปไตย	๑. ศึกษาแนวคิดของ ประชาธิปไตย ๒. วิเคราะห์เชื่อมโยงแนวคิด ของประชาธิปไตยกับ แนวทางของพุทธศาสนา ๓. นำเสนอความคิดเห็น โดยให้เหตุผลประกอบ ๔. ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อความชัดเจน ๕. สรุปและนำเสนอแนวคิด เกี่ยวกับลักษณะ ของประชาธิปไตยตาม แนวทางของศาสนาที่นับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ หลักการของ พระพุทธ- ศาสนากับ หลัก วิทยาศาสตร์ หรือแนวคิด ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร หลักการของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ กับวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์และอธิบาย ความสัมพันธ์ของหลักการ ทางพุทธศาสนา หรือ ศาสนาที่ตนนับถือกับ วิทยาศาสตร์	๑. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	การนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ หลักการของ พุทธศาสนากับ หลักการทาง วิทยาศาสตร์	๑. ศึกษาวิเคราะห์หลักการ ทางพระพุทธศาสนาและ หลักการทางวิทยาศาสตร์ ๒. กำหนดประเด็นปัญหา ในการเปรียบเทียบ “หลักการทางศาสนาและ วิทยาศาสตร์เกี่ยวข้อง สัมพันธ์กันอย่างไร” ๓. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๔. วิเคราะห์เปรียบเทียบ ๕. สรุปผลการศึกษา วิเคราะห์เปรียบเทียบ หลักการทางพุทธศาสนาและ หลักการทางวิทยาศาสตร์ ๖. นำเสนอผลการวิเคราะห์ เปรียบเทียบตามวิธีการที่ นักเรียนถนัด
๒. วิเคราะห์ การฝึกฝนและ พัฒนาตนเอง การพึ่งตนเอง และการ มุ่งอิสรภาพ ในพระพุทธ- ศาสนา หรือ แนวคิดของ ศาสนาที่ตน นับถือตาม ที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร แนวทางการฝึกฝนและ พัฒนาตนเอง การพึ่งตนเอง และการมุ่งอิสรภาพตาม หลักพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์และอธิบาย การฝึกฝนและพัฒนา ตนเอง การพึ่งตนเอง และ การมุ่งอิสรภาพในพระพุทธ ศาสนา หรือแนวคิดของ ศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	๑. การอธิบายวิธี การฝึกฝนเพื่อ พัฒนาตนเองของ พระพุทธเจ้าและ ศาสดาของศาสนา ที่นักเรียนนับถือ ๒. การนำเสนอ แนวทางการนำไป ใช้ในชีวิตของ นักเรียน	๑. วิเคราะห์การฝึกฝนเพื่อ พัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมาย ของศาสนาที่นักเรียนนับถือ ๒. นำเสนอข้อมูลที่ได้จาก การวิเคราะห์ ๓. สรุปความรู้ ๔. นำเสนอแนวทางการนำ ความรู้ที่ได้ไปใช้ในการดำเนิน ชีวิตไปสู่เป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๙. วิเคราะห์ พระพุทธ ศาสนา ว่าเป็นศาสตร์ แห่งการศึกษา ซึ่งเน้นความ สัมพันธ์ของ เหตุปัจจัยกับ วิธีการแก้ ปัญหา หรือ แนวคิดของ ศาสนาที่ตน นับถือตามที่ กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร พระพุทธศาสนาในฐานะ ของศาสตร์แห่งการศึกษาที่ เน้นความสัมพันธ์ของเหตุ ปัจจัยและวิธีการแก้ปัญหา ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ของเหตุปัจจัยกับวิธีการ แก้ปัญหาของศาสนาที่ตน นับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเรียงลำดับ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	แนวทางการ แก้ปัญหาตาม แนวทางของ พุทธศาสนาและ ศาสนาที่นักเรียน นับถือ	๑. ศึกษากระบวนการแก้ ปัญหาตามแนวคิดของ พุทธศาสนาและศาสนา ที่นับถือ ๒. แสวงหาความรู้จาก แหล่งข้อมูล ๓. สรุปขั้นตอนการแก้ปัญหา ตามแนวคิดของพุทธศาสนา และศาสนาที่นับถือ ๔. นำเสนอและอธิบาย ๕. นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ในสถานการณ์กำหนด
๑๐. วิเคราะห์ พระพุทธ- ศาสนาใน การฝึกตน ไม่ให้ประมาท มุ่งประโยชน์ และสันติภาพ บุคคล สังคม และโลก หรือแนวคิด ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร พระพุทธศาสนาสอน การฝึกตนไม่ให้ประมาท เพื่อเป็นทางรอดของชีวิต ที่นำมาซึ่งมุ่งประโยชน์สุข แก่ตนเองและสันติภาพ ของโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์การฝึกฝนตนเอง ในการปฏิบัติตามแนวคิด ของศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การนำเสนอ หลักธรรมคำสอน ของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ เกี่ยวกับการดำเนิน ชีวิต โดยไม่ประมาท	๑. รวบรวมหลักธรรมคำสอน ของพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่นับถือ ๒. วิเคราะห์แยกแยะหลัก ธรรมคำสอนของศาสนา ๓. วิเคราะห์หลักธรรมคำสอน ที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต โดยไม่ประมาท ๔. ให้ความเห็นเกี่ยวกับ หลักธรรมคำสอน ๕. นำเสนอแนวทางการนำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้ สอดคล้องกับสังคมโลก ปัจจุบัน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑๑. วิเคราะห์ พระพุทธ- ศาสนากับ ปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียง และการพัฒนา ประเทศ แบบยั่งยืน หรือแนวคิด ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงช่วยการ พัฒนาประเทศแบบยั่งยืน และมีความมั่นคงทาง เศรษฐกิจ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความสอดคล้อง ของศาสนาที่ตนนับถือกับ ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง และการพัฒนา ประเทศแบบยั่งยืน	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การอธิบายความ สอดคล้องของ ศาสนาที่ตนนับถือ กับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนา ประเทศแบบยั่งยืน	๑. ศึกษาและวิเคราะห์ แนวคิดของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือเพื่อ การพัฒนาประเทศ ๒. ศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาประเทศ ๓. ศึกษาความสอดคล้อง สัมพันธ์กันของศาสนาที่ตน นับถือกับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อ การพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน ๔. อธิบายความสอดคล้อง ของศาสนาที่ตนนับถือกับ ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงเพื่อการพัฒนา ประเทศแบบยั่งยืน ๕. นำเสนอแนวทาง การปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับ หลักการของศาสนาและปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาประเทศ
๑๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของ พระพุทธ- ศาสนา เกี่ยวกับ การศึกษา ที่สมบูรณ์ การเมือง และ	ผู้เรียนรู้อะไร พระพุทธศาสนามีทฤษฎี และวิธีการที่เป็นสากล จึงช่วยสร้างความสงบสุข แก่โลกด้านการศึกษา ที่สมบูรณ์ การเมืองและ สันติภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความสำคัญ ของพระพุทธศาสนาหรือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การนำเสนอผล การวิเคราะห์ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือกับการศึกษา ที่สมบูรณ์การเมือง และสันติภาพ	๑. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือ การศึกษา ที่สมบูรณ์ การเมืองและ สันติภาพ ๒. ศึกษาวิเคราะห์ความ สัมพันธ์ของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ กับการศึกษาที่สมบูรณ์ การเมืองและสันติภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
สันติภาพ หรือแนวคิด ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	ศาสนาที่ตนนับถือ เกี่ยวกับการศึกษาที่ สมบูรณ์ การเมืองและ สันติภาพ			๓. สรุปความสัมพันธ์ของ พระพุทธศาสนาหรือศาสนา ที่ตนนับถือ การศึกษา ที่สมบูรณ์ การเมืองและ สันติภาพ ๔. ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อนำมาสนับสนุนข้อสรุป ๕. อธิบายข้อสรุปพร้อมทั้ง ให้เหตุผลประกอบให้เห็น ชัดเจน
๑๓. วิเคราะห์ หลักธรรม ในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือ หลักคำสอน ของศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร พระรัตนตรัยและ หลักอริยสัจ ๔ เป็นหนทางในการพัฒนา ตนเองไปสู่ความดีงามและ ความมั่นคงในความดี ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายความหมายของ หลักธรรมของอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การนำเสนอ หลักธรรม อธิบาย ความหมาย และนำเสนอ แนวทางการนำไป ประยุกต์ใช้ ให้สอดคล้องกับ ชีวิตประจำวัน	๑. รวบรวมข้อมูลข้อธรรม ในกรอบอริยสัจ ๔ หรือ หลักธรรมสำคัญของศาสนา ที่ตนนับถือ ๒. ศึกษาความหมายของ ข้อธรรมแต่ละข้อ ๓. วิเคราะห์ความหมายของ ข้อธรรม ๔. นำเสนอผลการวิเคราะห์ ๕. อภิปรายถึงผลของการ ปฏิบัติตนตามหลักอริยสัจ ๔ ๖. นำเสนอแนวทางการนำ หลักธรรมในกรอบ อริยสัจ ๔ ไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน
๑๔. วิเคราะห์ ข้อคิดและ แบบอย่าง การดำเนิน ชีวิตจาก	ผู้เรียนรู้อะไร ชาดกเรื่องเล่าเป็นตัวอย่าง ของความเพียรพยายาม ในการสั่งสมความดีจนมี ความก้าวหน้าในชีวิต	๑. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	การนำเสนอข้อคิด และแบบอย่าง การดำเนินชีวิต อธิบายข้อคิด และแบบอย่าง	๑. รวบรวมประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่าง ๒. ศึกษาและสรุปสาระ สำคัญของเรื่อง

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชน ตัวอย่าง ตามที่กำหนด	แบบอย่างของคนดีทำให้ เกิดพลังศรัทธาสนใจให้คน ปฏิบัติตามและเห็นว่า ปัญหาอุปสรรคในชีวิต สามารถแก้ไขได้ ผู้เรียนทำอะไรได้ บอกและอธิบายข้อคิด และแบบอย่างการดำเนิน ชีวิตจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชนตัวอย่าง	๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การดำเนินชีวิต และเสนอแนวทาง การประยุกต์ใช้ให้ สอดคล้องกับ ชีวิตประจำวัน ด้วยรูปแบบที่ ผู้เรียนถนัด	๓. วิเคราะห์ข้อคิดและแบบ อย่างการดำเนินชีวิตจากเรื่อง ๔. ทำความเข้าใจกับข้อคิด และแบบอย่างการดำเนินชีวิต ๕. นำเสนอข้อคิดและแบบ อย่างการดำเนินชีวิต พร้อมยกตัวอย่างตามเรื่อง ให้เห็นชัดเจน ๖. ตรวจสอบความเป็นเหตุ เป็นผลของข้อสรุป ๗. นำเสนอแนวทาง การนำข้อคิดและแบบอย่าง การดำเนินชีวิตไป ประยุกต์ใช้
๑๕. วิเคราะห์ คุณค่าและ ความสำคัญ ของการ สังคายนา พระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ ของศาสนา ที่ตนนับถือ และการ เผยแผ่	ผู้เรียนรู้อะไร พระไตรปิฎกมีการ สังคายนาสืบทอดมา จำนวนหลายครั้งจึงเป็น คัมภีร์ที่เชื่อถือได้ผู้ศึกษา และปฏิบัติตามสามารถนำ ไปเป็นแนวทางการดำเนิน ชีวิตได้ดี ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์คุณค่าและ ความสำคัญของ การสังคายนาพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๒. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	๑. การอธิบาย สาระสำคัญของ พระไตรปิฎกหรือ คัมภีร์ของศาสนาที่ ตนนับถือและ นำเสนอโดยย่อ ๒. การนำเสนอ ขั้นตอนการทำ สังคายนาและให้ เหตุผลที่ต้อง มีการทำสังคายนา พระไตรปิฎก หรือ คัมภีร์ของศาสนา	๑. ตั้งประเด็นคำถาม “พระไตรปิฎกหรือคัมภีร์” คืออะไร มีความสำคัญต่อ ศาสนาอย่างไร ๒. สืบค้นข้อมูลและร่วมกัน อภิปรายเพื่อสรุป ๓. ศึกษาสาระสำคัญของ พระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๔. สรุปสาระสำคัญของ พระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๕. ศึกษาและสรุปขั้นตอน ของการทำสังคายนา ๖. นำเสนอขั้นตอนการทำ สังคายนาและให้เหตุผล ที่ต้องมีการทำสังคายนา

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				พระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนา
๑๖. เชื่อมั่นต่อผลของการทำความดี ความชั่ว สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และตัดสินใจเลือกดำเนินการหรือปฏิบัติตนได้อย่างมีเหตุผล ถูกต้องตามหลักธรรม จริยธรรม และกำหนดเป้าหมาย บทบาทการดำเนินชีวิต เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และอยู่ร่วมกันเป็นชาติอย่างสมานฉันท์	ผู้เรียนรู้อะไร การทำดีละความชั่วช่วยให้การตัดสินใจดำเนินการเรื่องใด ๆ ได้ถูกต้องโดยอาศัยวิธีคิดแบบอริยสัจ ๔ การปฏิบัติตนตามหลัก ธรรมช่วยให้ชีวิตเกิดสันติสุขและอยู่ร่วมกันเป็นชาติอย่างสมานฉันท์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. เชื่อมั่นต่อผลของการทำความดี ความชั่ว ๒. ตัดสินใจเลือกดำเนินการหรือปฏิบัติตนได้อย่างมีเหตุผลถูกต้องตามหลักธรรม จริยธรรม ๓. กำหนดเป้าหมาย บทบาทการดำเนินชีวิตเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และอยู่ร่วมกันเป็นชาติอย่างสมานฉันท์	๑. ทักษะการสรุป ลงความเห็น ๒. ทักษะการสำรวจ ค้นหา ๓. ทักษะการประยุกต์ ใช้ความรู้ ๓. ทักษะกระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	รายงานผล การศึกษาค้นคว้าตัวอย่างบุคคลที่ได้ รับผลตอบแทนจากการทำความดี/ ความชั่ว	๑. ศึกษากรณีตัวอย่าง ๒. สรุปสาระความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าตัวอย่าง ๓. แสดงความรู้สึกต่อข้อมูลพร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ ๔. เชื่อมโยงกรณีตัวอย่างเข้ากับหลักธรรม และสรุปผลของการทำความดีและความชั่ว ๕. ค้นหาบุคคลที่ทำความดี/ความชั่วในชุมชนของตนพร้อมทั้งบอกลักษณะของการทำความดี/ความชั่วและผลของการปฏิบัติ ๖. สมมติบทบาทนักเรียนเป็นบุคคลในกรณีตัวอย่างนักเรียนจะมีแนวปฏิบัติตนอย่างไรที่เหมาะสมกับสภาวะการณ์ของนักเรียน ๗. รายงานผลการศึกษาค้นคว้าตัวอย่างบุคคลที่ได้รับผลตอบแทนจากการทำความดี/ความชั่ว

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑๗. อธิบาย ประวัติ ศาสนาของ ศาสนาอื่น ๆ โดยสังเขป	ผู้เรียนรู้อะไร ประวัติศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายประวัติศาสตร์ ของศาสนาอื่น ๆ โดย สังเขป	๑. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	แผ่นพับนำเสนอ ประวัติศาสตร์ของ ศาสนาที่นับถือ	๑. ศึกษาประวัติศาสตร์ที่ นักเรียนนับถือ ๒. วิเคราะห์ประวัติ หลักฐาน คำสอน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๓. พุดนำเสนอประวัติศาสตร์ ที่นับถือโดยสังเขป ๔. จัดทำแผ่นพับเพื่อนำเสนอ ตามประเด็นที่กำหนด
๑๘. ตระหนักใน คุณค่าและ ความสำคัญ ของค่านิยม จริยธรรม ที่เป็นตัว กำหนด ความเชื่อ และพฤติกรรม ที่แตกต่าง กันของ ศาสนิกชน ศาสนาต่าง ๆ เพื่อจัด ความขัดแย้ง และอยู่ร่วม กันในสังคม อย่าง สันติสุข	ผู้เรียนรู้อะไร ค่านิยม จริยธรรมเป็นสิ่งที่ ที่กำหนดให้เกิดความเชื่อ และการประพฤติตนของ แต่ละศาสนาการเรียนรู้ค่า นิยม จริยธรรมของแต่ละ ศาสนาก่อให้เกิด ความ เข้าใจต่อกันของศาสนิกชน ผู้เรียนทำอะไรได้ ตระหนักในคุณค่าของ ค่านิยม จริยธรรมในการ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของ ศาสนาและศาสนิกชน	๑. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การนำเสนอคุณค่า และความสำคัญ ของค่านิยมและ จริยธรรม	๑. ระบุประเด็นปัญหา ในการคิด ๒. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวกับ ข้อมูลในทุกแง่มุม ๓. วิเคราะห์ข้อมูล ๔. พิจารณาทางเลือก โดยการใช้หลักเหตุผล ประกอบการพิจารณาข้อมูล ๕. สรุปลงความเห็น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑๙. เห็นคุณค่า เชื่อมั่น และมุ่งมั่น พัฒนาชีวิต ด้วยการ พัฒนาจิตและ พัฒนาการ เรียนรู้ ด้วยวิธีคิด แบบโยนิโส- มนสิการ หรือการ พัฒนาจิต ตามแนวทาง ของศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การพัฒนาชีวิต การพัฒนาจิต ด้วยวิธีคิด แบบโยนิโสมนสิการ ช่วยให้เกิดความเข้าใจ อย่างถ่องแท้ ช่วยให้เกิด ความเชื่อมั่นและมั่นใจ ในการพัฒนาตนเอง ผู้เรียนทำอะไรได้ พัฒนาคุณภาพชีวิตด้วย วิธีการพัฒนาจิตแบบ โยนิโสมนสิการ	๑. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การแสดงบทบาท สมมติเพื่อนำเสนอ วิธีการคิดแบบ โยนิโสมนสิการ หรือตามแนวทาง ของศาสนาที่นับถือ ตามสถานการณ์ ที่กำหนด	๑. ระบุประเด็นปัญหาใน การคิดเป็นสถานการณ์ ๒. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ด้วยวิธีการคิดแบบโยนิโส- มนสิการ ๓. วิเคราะห์ข้อมูลและเลือก ทางเลือกเพื่อการแก้ปัญหา ด้วยหลักการของเหตุและผล ๔. วิเคราะห์ทางเลือก ๕. ตัดสินใจเลือกทางเลือก
๒๐. สวดมนต์ แผ่เมตตา และบริหาร- จิต และ เจริญปัญญา ตามหลัก สติปัฏฐาน หรือตาม แนวทาง ของ ศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร ๑. การสวดมนต์แปล และแผ่เมตตาเป็นความ ปรารถนาดีต่อสรรพสัตว์ ทั้งหลาย ๒. การบริหารจัดการและ เจริญปัญญาเป็นความดี ที่เกิดผลสูงสุดทำให้ตนเอง มีจิตสงบเกิดปัญญาตาม ความเป็นจริง ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. อธิบายหลักสติปัฏฐาน หรือตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๒. ปฏิบัติตนตามหลัก สติปัฏฐานหรือตามแนวทาง ของศาสนาที่ตนนับถือ	๑. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๒. ทักษะการหา แบบแผน ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การบริหารจิตและ เจริญปัญญาตาม หลักสติปัฏฐาน หรือตามแนวทาง ของศาสนาที่ตน นับถือ	๑. ทบทวนความรู้เดิมด้วย การบริหารจิตและเจริญปัญญา ตามวิธีการที่เคยปฏิบัติ ๒. นำเสนอวิธีการบริหารจัดการ ที่เคยปฏิบัติมา ๓. ศึกษาหลักการบริหารจิต และเจริญปัญญาตามหลักสติ ปัฏฐานหรือตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๔. เชื่อมโยงข้อมูล ๕. สรุปเป็นแบบแผนการ บริหารจัดการและเจริญปัญญา ตามหลักสติปัฏฐานหรือตาม แนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ ๖. ปฏิบัติตนตามแบบแผน ๗. นำแนวทางการนำ แบบแผนไปประยุกต์ใช้ในการ ดำเนินชีวิต

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒๑. วิเคราะห์ หลักธรรม สำคัญในการ อยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข ของศาสนา อื่น ๆ และ ชักชวน ส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคคลอื่น เห็นความ สำคัญของ การทำความ ดีต่อกัน	ผู้เรียนรู้อะไร หลักธรรมของพระพุทธ ศาสนาใช้ในการดำรง ชีวิตช่วยให้เกิดสันติสุข และสนับสนุนให้ผู้อื่นเห็น ความสำคัญ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. หลักธรรมสำคัญในการ อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ของศาสนา ๒. ชักชวน ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคคลอื่น เห็นความสำคัญของ การทำความดีต่อกัน	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การทำให้ กระจำ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	๑. โครงการงาน กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับศาสนา ต่าง ๆ ในชุมชน และสังคม เน้นการนำ หลักธรรมมาใช้ ๒. การนำเสนอ ภาพข่าวการจัด กิจกรรมทางศาสนา	๑. รวบรวมข้อมูลโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ศาสนาต่าง ๆ ในชุมชน ๒. สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน เกี่ยวกับการบริหารชุมชนที่มี ความแตกต่างกันทางศาสนา อย่างสันติสุข ๓. รวบรวมข่าวต่าง ๆ เกี่ยวกับ การทำกิจกรรมร่วมกันของ ศาสนา ๔. วิเคราะห์ข่าวเพื่อศึกษา เหตุและผลของการปฏิบัติ กิจกรรมร่วมกัน ๕. สรุปความรู้และหาข้อมูล สนับสนุนข้อสรุป
๒๒. เสนอ แนวทาง การจัด กิจกรรม ความร่วมมือ ของ ทุกศาสนา ในการ แก้ปัญหา และพัฒนา สังคม	ผู้เรียนรู้อะไร ทุกสังคมมีกิจกรรม ศาสนสัมพันธ์สามารถช่วย แก้ปัญหาทางสังคมที่มี ความแตกต่างกันทาง ศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ จัดกิจกรรมความร่วมมือ ของทุกศาสนาในการ แก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	โครงการศาสน- สัมพันธ์	๑. แบ่งกลุ่มการทำงาน ๒. สมาชิกวิเคราะห์ข้อมูล การจัดกิจกรรมของแต่ละ ศาสนาและคิดโครงการ การจัดกิจกรรม ๓. นำเสนอผลงาน ๔. สรุปองค์ความรู้ร่วมกัน

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีต่อสาวกสมาชิกในครอบครัวและคนรอบข้าง	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีต่อสาวกคือพระสงฆ์ด้วยกาย วาจา ใจ ปฏิบัติฐานในโอกาสอันควร ช่วยส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ผู้เรียนทำอะไรได้ บอกวิธีการและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีต่อสาวกสมาชิกในครอบครัวและคนอื่น	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ๓. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	๑. การนำเสนอผลการวิเคราะห์การปฏิบัติตนของพุทธสาวก และการเป็นศาสนิกชนที่ดี ๒. แนวทางการปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ	๑. รวบรวมประวัติของพุทธสาวกหรือสาวกที่ดีตามหลักการของศาสนาที่นับถือ ๒. วิเคราะห์การปฏิบัติตนของสาวก ๓. นำเสนอผลการวิเคราะห์การปฏิบัติตนของพุทธสาวก และการเป็นศาสนิกชนที่ดี ๔. สำรวจสถานการณ์ปัจจุบัน ๕. คัดเลือกข้อมูลที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ๖. นำเสนอแนวทางการนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ปัจจุบัน
๒. ปฏิบัติตนถูกต้องตามศาสนพิธี พิธีกรรมตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนตามศาสนพิธีและพิธีกรรมที่ถูกต้องช่วยให้เกิดความสุขและเบิกบานใจที่มีโอกาสได้เข้าถึงพระรัตนตรัย ผู้เรียนทำอะไรได้ บอกวิธีการและปฏิบัติตนตามศาสนพิธี พิธีกรรมของศาสนาที่ตนนับถือ	ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	การแสดงบทบาทสมมติการปฏิบัติตนที่ถูกต้องตามศาสนพิธี พิธีกรรมตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ	๑. กำหนดสถานการณ์ในการปฏิบัติ ๒. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๓. คัดเลือกข้อมูลที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ ๔. ตรวจสอบความเป็นไปได้ของข้อมูลกับสถานการณ์ตามหลักเหตุและผล ๕. ใช้ความรู้กับสถานการณ์ที่กำหนด

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. แสดงตนเป็น พุทธมามกะ หรือแสดง ตนเป็น ศาสนิกชน ของศาสนา ที่ตนนับถือ	ผู้เรียนรู้อะไร การแสดงตนเป็น พุทธมามกะ เป็นการยอมรับ ว่าตนเป็นชาวพุทธ มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ผู้เรียนทำอะไรได้ แสดงตนเป็นศาสนิกชน ของศาสนาที่ตนนับถือ	ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การแสดงบทบาท สมมติการปฏิบัติตน ที่ถูกต้องใน ศาสนพิธี พิธีกรรม ตามหลักศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. กำหนดสถานการณ์ใน การปฏิบัติ ๒. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้อง ๓. คัดเลือกข้อมูลที่มีความ สอดคล้องกับสถานการณ์ ๔. ตรวจสอบความเป็นไปได้ ของข้อมูลกับสถานการณ์ ตามหลักเหตุและผล ๕. ใช้ความรู้กับสถานการณ์ ที่กำหนด
๔. วิเคราะห์ หลักธรรม คตินิยมที่ เกี่ยวเนื่องกับ วันสำคัญทาง ศาสนา และ เทศกาลที่ สำคัญของ ศาสนา ที่ตนนับถือ และปฏิบัติตน ได้ถูกต้อง	ผู้เรียนรู้อะไร การเข้าร่วมพิธีกรรมด้วย ความเต็มใจและปฏิบัติตาม ได้ถูกต้อง ทำให้เกิด ความสุขสงบและเข้าถึง พระรัตนตรัย ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายหลักธรรมและ การประพฤติปฏิบัติตนที่มี ความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับ วันสำคัญทางศาสนา แต่ละวัน	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสร้างความรู้ ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	นิทรรศการ เกี่ยวกับวันสำคัญ ทางศาสนาที่นับถือ	๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัน และเทศกาลสำคัญทาง ศาสนาที่ตนนับถือ ๒. ศึกษาประวัติความเป็นมา ของวันสำคัญทางศาสนา แต่ละวัน ๓. วิเคราะห์หลักธรรมหรือ คตินิยมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๔. ศึกษาและรวบรวม การประพฤติปฏิบัติตน อย่างถูกต้องในวันหรือ เทศกาลสำคัญทางศาสนา ๕. ร่วมกันจัดนิทรรศการ เกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา ที่ตนนับถือ
๕. สัมมนาและ เสนอแนะ ทางในการ ธำรงรักษา	ผู้เรียนรู้อะไร พระพุทธรูปศาสนาจะดำรง อยู่คู่โลกได้พุทธบริษัทต้อง ร่วมมือกันศึกษาปฏิบัติ	๑. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	โครงการสัมมนา แนวทางในการ ธำรงรักษาศาสนาที่ ตนนับถือ อันส่งผล	๑. วางแผนจัดโครงการ สัมมนาแนวทางในการธำรง รักษาศาสนาที่ตนนับถือ อันส่งผลถึงการพัฒนาตน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ศาสนาที่ตน นับถือ อันส่งผลถึง การพัฒนาตน พัฒนาชาติ และโลก	เผยแผ่ ปกป้อง เพื่อธำรง รักษาไว้ ผู้เรียนทำอะไรได้ ร่วมอภิปรายแสดง ความคิดเห็น เพื่อเสนอแนะ แนวทางในการธำรงรักษา ศาสนาที่ตนนับถือ อันส่งผล ถึงการพัฒนาตน พัฒนาชาติและโลก	๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	ถึงการพัฒนาตน พัฒนาชาติและโลก	พัฒนาชาติและโลก ๒. จัดสัมมนาแนวทาง ในการธำรงรักษาศาสนา ที่ตนนับถือ อันส่งผลถึง การพัฒนาตน พัฒนาชาติและโลก

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก	ผู้เรียนรู้อะไร กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติและสังคมโลก จะนำไปสู่ความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก	๑. ทักษะการสรุป ลงความเห็น ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะกระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	๑. แผนภาพแสดงความสัมพันธ์และผลกระทบของการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก ๒. บันทึกการวิเคราะห์กรณีปัญหาจากข่าว/เหตุการณ์การกระทำผิดกฎหมายต่าง ๆ แล้วเสนอแนวทางแก้ไข ๓. นิทรรศการกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก	๑. ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติและเรียนแผนภาพ ๒. ศึกษากรณีตัวอย่างการทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๓. ให้ความเห็นเกี่ยวกับการทำผิดกฎหมายโดยอธิบายให้เห็นว่าผิดอย่างไร มีผลกระทบกับชุมชน สังคมอย่างไร ๔. รวบรวมข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ที่มีการนำเสนอในชีวิตประจำวัน ๕. วิเคราะห์ข่าวและจำแนกประเภทข่าวตามการกระทำผิดกฎหมาย ๖. วิเคราะห์ ค้นหาสาเหตุของการกระทำผิดกฎหมาย ๗. หาแนวทางการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของโครงสร้าง ทางสังคม การขัดเกลา ทางสังคม และการ เปลี่ยนแปลง ทางสังคม	ผู้เรียนรู้อะไร ความสำคัญของการจัด ระเบียบทางสังคม การขัดเกลาทางสังคม มีการเปลี่ยนแปลง ตามยุคสมัย ต้องกำหนด แนวทางการแก้ปัญหาเพื่อ ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความสำคัญ ของโครงสร้างทางสังคม	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การทำให้ กระจ่าง ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา	โครงงาน การสำรวจและ แก้ปัญหาสังคม	๑. รวบรวมข้อมูลที่ได้จาก การสำรวจ ค้นหา ๒. ใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ เกิดความชัดเจน เช่น เปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง ขยายความ แปลความ ตีความ อธิบาย สรุปอ้างอิง ให้เหตุผล ๓. อธิบายสิ่งที่คลุมเครือ เกี่ยวกับความสำคัญ ของโครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคม และ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ๔. นำเสนอความสำคัญของ โครงสร้างทางสังคม การ ขัดเกลาทางสังคม และการ เปลี่ยนแปลงทางสังคม ๕. จัดทำโครงงานการสำรวจ และแก้ปัญหาสังคม ๖. ศึกษาและทำความเข้าใจ ปัญหาเกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลงทางสังคม ๗. วางแผนออกแบบ แก้ปัญหา ๘. ดำเนินการตามแผน มีการตรวจสอบแต่ละขั้นตอน ที่ปฏิบัติ ๙. สรุปและตรวจสอบ การแก้ปัญหา

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. ปฏิบัติตน และมีส่วน สนับสนุนให้ ผู้อื่นประพฤติ ปฏิบัติเพื่อ เป็นพลเมือง ของประเทศ ชาติ และ สังคมโลก	ผู้เรียนรู้อะไร การปฏิบัติตนและ สนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ทำให้สังคมไทยและ สังคมโลกสงบสุข ผู้เรียนทำอะไรได้ ปฏิบัติตนและมีส่วน สนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติ ปฏิบัติเพื่อเป็นพลเมืองดี ของประเทศชาติ และสังคมโลก	๑. ทักษะ การสังเคราะห์ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด ตัดสินใจ	๑. แผ่นพับเสนอ ความรู้เกี่ยวกับ บทบาทและ การปฏิบัติตน ในฐานะเป็น พลเมืองของ ประเทศชาติและ สังคมโลก ๒. การดำเนินงาน สนับสนุนให้ผู้อื่น ประพฤติปฏิบัติตน ในฐานะพลเมือง ชาติและโลก	๑. ศึกษาบทบาทหน้าที่ ของตนในฐานะที่เป็น พลเมืองของชาติและโลก ๒. สังเคราะห์ระบุลักษณะ เฉพาะของพลเมืองชาติ และพลเมืองโลก ๓. สำรวจ/ศึกษาลักษณะ ของสังคมของตนเอง ประเทศชาติและโลก ๔. ศึกษาแนวทางการปฏิบัติ ตนในฐานะที่เป็นพลเมือง ของประเทศชาติและโลก ๕. ตัดสินใจเลือกแนวทาง และเขียนแสดงข้อมูล เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และ การปฏิบัติตนในฐานะ พลเมืองของชาติและโลก ๖. ดำเนินงานสนับสนุนให้ ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติในฐานะ เป็นพลเมืองของชาติและโลก
๔. ประเมิน สถานการณ์ สิทธิมนุษยชน ในประเทศไทย และเสนอ แนวทาง พัฒนา	ผู้เรียนรู้อะไร การดำเนินชีวิตอยู่ร่วม กันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่างสันติสุข ต้องมีการประเมิน สถานการณ์และเสนอ แนวทางการพัฒนาด้าน มนุษยชนของคนไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ ประเมินสถานการณ์สิทธิ มนุษยชนในประเทศไทย และเสนอแนวทางพัฒนา	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	รายงานผล การประเมิน สถานการณ์หรือ ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิ มนุษยชน ในประเทศไทยและ แนวทางแก้ไข	๑. สำรวจสถานการณ์หรือ ปัญหาเกี่ยวกับการละเมิด สิทธิมนุษยชน ๒. รวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ ข้อเท็จจริงและความคิดเห็น เกี่ยวกับสถานการณ์หรือ ปัญหาสิทธิมนุษยชน ๓. นำเสนอข้อเท็จจริงและ ความคิดเห็นที่ได้จาก การสำรวจ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๔. ทำความเข้าใจปัญหาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ๕. วางแผนออกแบบแก้ปัญหา ๖. ดำเนินการตามแผน มีการตรวจสอบแต่ละขั้นตอนที่ปฏิบัติ ๗. สรุปและตรวจสอบแก้ปัญหา ๘. รายงานสรุปผลการวิเคราะห์สถานการณ์หรือปัญหาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยและแนวทางแก้ไข
๕. วิเคราะห์ความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกปรับวัฒนธรรมสากล	ผู้เรียนรู้อะไร การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกปรับวัฒนธรรมสากล ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล	ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	การได้วาที/อภิปรายต่างมุมมองในหัวข้อเรื่องความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากล	๑. แสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและผลกระทบที่เกิดขึ้น ๒. ประมวลข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมรวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ๓. คิดพิจารณาข้อมูลและตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ระยะยาวมากกว่าระยะสั้น ๔. ระบุนโยบายการเลือกรับวัฒนธรรมสากล ๕. การระบุทางเลือก ๖. การวิเคราะห์ทางเลือก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๗. การจัดลำดับทางเลือก และเลือกเก็บ ๘. ได้ว่าที่/อภิปราย ต่างมุมมอง ในหัวข้อเรื่อง ความจำเป็นที่ต้องมีการ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและ อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและ เลือกเก็บวัฒนธรรมสากล

สาระที่ ๒ ทักษะที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
ธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ ปัญหา การเมือง ที่สำคัญ ในประเทศ จากแหล่ง ข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้ง เสนอแนวทาง แก้ไข	ผู้เรียนรู้อะไร ปัญหาการเมืองของไทย มีผลกระทบต่อประชาชน และประเทศชาติ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ปัญหาการเมือง ที่สำคัญในประเทศจาก แหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อม ทั้งเสนอแนวทางแก้ไข	๑. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	การวิเคราะห์ปัญหา การเมืองที่สำคัญ ในประเทศจาก แหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอ แนวทางแก้ไข	๑. ระบุประเด็นปัญหา การเมืองที่สำคัญในประเทศ ๒. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จากการคิดทางกว้าง คิดอย่าง ลึกซึ้ง คิดอย่างละเอียด และ คิดในระยะไกล ๓. วิเคราะห์ข้อมูล ๔. พิจารณาทางเลือกในการ แก้ปัญหาการเมืองที่สำคัญ โดยพิจารณาข้อมูลโดยใช้ หลักเหตุผลและระบุทาง เลือกที่หลากหลาย ๕. ตัดสินใจโดยประเมิน ทางเลือกในการแก้ปัญหา ๖. วางแผนออกแบบ การแก้ปัญหา ๗. ดำเนินการตามแผนและ ตรวจสอบแต่ละขั้นตอน ๘. สรุปและตรวจสอบ ๙. เขียน/พูด วิเคราะห์ ปัญหาการเมืองที่สำคัญใน ประเทศจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข
๒. เสนอ แนวทาง ทางการเมือง การปกครอง ที่นำไปสู่	ผู้เรียนรู้อะไร การเมืองการปกครองมี ส่วนสำคัญต่อการประสาน ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง ประเทศ	๑. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	บทความการ วิเคราะห์ส่วนได้ ส่วนเสียจากความ ร่วมมือระหว่าง ประเทศไทยกับ	๑. ระบุประเด็นการคิด เรื่อง แนวทางทางการเมือง การปกครอง ที่จะนำไปสู่ ความเข้าใจและการประสาน ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ความเข้าใจ และการ ประสาน ประโยชน์ ร่วมกัน ระหว่าง ประเทศ	ผู้เรียนทำอะไรได้ เสนอแนวทาง ทางการเมืองการปกครอง ที่นำไปสู่ความเข้าใจ และ การประสานประโยชน์ ร่วมกันระหว่างประเทศ	๒. ทักษะ กระบวนการคิด ตัดสินใจ	ประเทศต่าง ๆ และเสนอแนวทาง แก้ไข	ประเทศ ๒. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จากการคิดทางกว้าง คิดอย่างลึกซึ้ง คิดอย่าง ละเอียด และคิดในระยะไกล ๓. วิเคราะห์ข้อมูล ๔. พิจารณาทางเลือก โดย พิจารณาข้อมูลโดยใช้หลัก เหตุผลและระบุทางเลือก ที่หลากหลาย ๕. ตัดสินใจโดยประเมิน ทางเลือกและใช้เหตุผลคิด คุณค่า ๖. เขียนบทความการ วิเคราะห์ส่วนได้ส่วนเสีย จากความร่วมมือระหว่าง ประเทศไทยกับประเทศ ต่าง ๆ และเสนอแนวทาง แก้ไข
๓. วิเคราะห์ ความสำคัญ และความ จำเป็นที่ต้อง ธำรงรักษาไว้ ซึ่งการ ปกครองตาม ระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข	ผู้เรียนรู้อะไร พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ศูนย์รวมจิตใจ และความ มั่นคงในการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย ของไทย ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความสำคัญและ ความจำเป็นที่ต้องธำรง รักษาไว้ซึ่งการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข	ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	ผังมโนทัศน์แสดง ความสำคัญและ ความจำเป็นที่ต้อง ธำรงรักษาไว้ซึ่ง การปกครองตาม ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข	๑. รวบรวมส่วนประกอบ และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับความสำคัญของสถาบัน พระมหากษัตริย์ ๒. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ที่ซับซ้อนของรายละเอียด ในส่วนประกอบต่าง ๆ เพื่อ ให้เห็นภาพรวมของเรื่องที่คิด ๓. หาส่วนประกอบที่มีความ สำคัญต่อเรื่องที่คิด ๔. หาความสัมพันธ์เชิง สาเหตุของส่วนประกอบ ต่าง ๆ ที่โยงใยของเรื่องที่คิด

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				๕. วิเคราะห์สาเหตุที่แท้จริงของเรื่องที่เกิดขึ้น ๖. อธิบายความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์และความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๗. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากการคิดทางกว้าง คิดอย่างลึกซึ้ง คิดอย่างละเอียด และคิดในระยะไกล ๘. เขียนผังมโนทัศน์แสดงความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๔. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	ผู้เรียนรู้อะไร การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยองค์กรอิสระและประชาชน ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ดีขึ้น ผู้เรียนทำอะไรได้ เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	๑. ผังมโนทัศน์แนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ๒. บันทึกกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	๑. กำหนดประเด็นในการคิดเรื่อง แนวทางและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ๒. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากการคิดทางกว้าง คิดอย่างลึกซึ้ง คิดอย่างละเอียด และคิดในระยะไกล ๓. วิเคราะห์ข้อมูล ๔. พิจารณาทางเลือก โดยพิจารณาข้อมูลโดยใช้หลักเหตุผลและระบุทางเลือกที่หลากหลายของรัฐบาล

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อภิปราย การกำหนด ราคา และค่าจ้าง ในระบบ เศรษฐกิจ	ผู้เรียนรู้อะไร การกำหนดราคา และ ค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ ขึ้นอยู่กับระบบเศรษฐกิจ ของรัฐ ผู้เรียนทำอะไรได้ อภิปรายการกำหนดราคา และค่าจ้างในระบบ เศรษฐกิจ	ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	การวิเคราะห์ ตัวอย่างการกำหนด ราคา และค่าจ้าง ในระบบเศรษฐกิจ	๑. เปรียบเทียบระบบ เศรษฐกิจต่าง ๆ ในโลก ปัจจุบัน รวมถึงผลดีผลเสีย ๒. ศึกษาประเภทของตลาด ในระบบเศรษฐกิจ ๓. วิเคราะห์ประเด็น - ข้อดีและข้อเสียของตลาด แต่ละประเภท - การทำงานของกลไก ราคาในตลาดเสรี - การแทรกแซงราคาและ ค่าจ้างของรัฐ ๔. สรุปการกำหนดราคา และค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ แบบต่าง ๆ ๕. นำเสนอผลงาน
๒. ตระหนักถึง ความสำคัญ ของปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงที่มี ต่อเศรษฐกิจ สังคมของ ประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร แนวทางของปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงเป็น แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมอย่างยั่งยืน ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ความสำคัญของ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคมของ ประเทศอย่างยั่งยืน	ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	การนำเสนอ การวิเคราะห์ ความสำคัญ ของปรัชญา ของเศรษฐกิจ- พอเพียงที่มีต่อ เศรษฐกิจสังคม ของประเทศ อย่างยั่งยืน	๑. ศึกษาค้นคว้าหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ๒. นำเสนอหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการ วางแผนการดำรงชีวิต ของตนเองและครอบครัว ๓. วิเคราะห์การนำปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการบริหารและวางแผน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
				ของรัฐบาล ๔. นำเสนอผลการวิเคราะห์
๓. ตระหนักถึง ความสำคัญ ของระบบ สหกรณ์ ในการพัฒนา เศรษฐกิจ ในระดับชุมชน และประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร ระบบสหกรณ์มีความ สำคัญต่อการพัฒนาระบบ เศรษฐกิจในชุมชนและ ประเทศ เพื่อการดำรงชีวิต อย่างมีดุลยภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ นำเสนอตัวอย่างสหกรณ์ ที่ประสบความสำเร็จอย่าง หลากหลาย	ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	ตัวอย่างสหกรณ์ ที่ประสบผลสำเร็จ อย่างหลากหลาย	๑. ศึกษาค้นคว้าวิวัฒนาการ ของสหกรณ์ในประเทศไทย ๒. ศึกษาตัวอย่างสหกรณ์ ที่ประสบผลสำเร็จใน ประเทศไทย ๓. ร่วมกันอภิปรายเพื่อหา ข้อสรุปว่าระบบสหกรณ์ มีความสำคัญในการพัฒนา เศรษฐกิจ ชุมชน และ ประเทศอย่างไร ๔. นำเสนอตัวอย่างสหกรณ์ ที่ประสบผลสำเร็จ อย่างหลากหลาย
๔. วิเคราะห์ ปัญหาทาง เศรษฐกิจ ในชุมชนและ เสนอแนวทาง แก้ไข	ผู้เรียนรู้อะไร ระบบเศรษฐกิจในชุมชน มีปัญหาต้องแก้ไขและ พัฒนาเพื่อการดำรงชีวิต อย่างมีดุลยภาพ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ปัญหา ทางเศรษฐกิจในชุมชน และเสนอแนวทางแก้ไข	ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	แนวทาง แก้ปัญหาและ พัฒนาเศรษฐกิจ ของชุมชน	๑. สำรวจสภาพเศรษฐกิจ ในชุมชนของตนเอง ๒. อภิปรายปัญหาเศรษฐกิจ ของชุมชนเพื่อหาสาเหตุและ แนวทางแก้ไขปัญหา ๓. ศึกษาค้นคว้าชุมชน ต้นแบบที่ประสบผล-สำเร็จ ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของ ชุมชน ๔. นำเสนอแนวทางปัญหา และพัฒนาเศรษฐกิจของ ชุมชน

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. อธิบาย บทบาทของ รัฐบาล นโยบายด้าน การเงิน การคลัง ในการพัฒนา เศรษฐกิจ ของประเทศ	ผู้เรียนรู้อะไร นโยบายการเงิน การคลัง ของรัฐบาลในการพัฒนา เศรษฐกิจประเทศมีความ สัมพันธ์กันทางเศรษฐกิจ ในสังคมโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายบทบาทของรัฐบาล เกี่ยวกับนโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศ	ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	แผนผังความคิด เกี่ยวกับบทบาท ของรัฐบาลในการ ดำเนินนโยบาย การเงินการคลัง กับการพัฒนา เศรษฐกิจของ ประเทศ	๑. กำหนดเรื่องที่จะไปสำรวจ ค้นหา - บทบาทของรัฐบาล เกี่ยวกับนโยบายการเงิน - บทบาทของรัฐบาลเกี่ยวกับ นโยบายการคลัง ๒. วิเคราะห์บทบาทของ รัฐบาลเกี่ยวกับนโยบาย การเงิน การคลังในการ พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ๓. อภิปรายกลุ่มเรื่อง บทบาทของรัฐบาลเกี่ยวกับ นโยบายการเงิน การคลัง ในการพัฒนาเศรษฐกิจ ของประเทศ ๔. สรุปบทบาทของรัฐบาล เกี่ยวกับนโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศ ๕. จัดทำแผนผังความคิด เกี่ยวกับบทบาทสำคัญของ รัฐบาลในการดำเนินนโยบาย ด้านการเงินการคลัง กับการพัฒนาเศรษฐกิจ ของประเทศ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๒. วิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อสังคมไทย	ผู้เรียนรู้อะไร การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์มีผลกระทบต่องสังคมไทยและสังคมโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อสังคมไทย	ทักษะ กระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	รายงานผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีผลต่อสังคมไทยและแนวทางแก้ไข	๑. สำรวจค้นหาผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจไทยกับทั้งระดับทวิภาคี/ภูมิภาคที่มีผลต่อสังคมไทย ๒. รวบรวมข้อมูลผลกระทบ ๓. วิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อสังคมไทย ๔. รายงานผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีผลต่อสังคมไทย
๓. วิเคราะห์ผลดี ผลเสียของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ มีทั้งผลดีและผลเสียที่ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ผลดี ผลเสียของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ	ทักษะ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	การเสวนาเรื่องผลกระทบของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	๑. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ ๒. อภิปรายผลดี ผลเสียของความร่วมมือระหว่างประเทศ ๓. สรุปผลการอภิปราย ๔. นำเสนอสรุปผลการอภิปรายโดยจัดเสวนาเรื่องผลกระทบของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ๕. เสวนาเรื่องผลกระทบของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ตระหนักถึง ความสำคัญ ของเวลาและ ยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ ที่แสดงถึงการ เปลี่ยนแปลง ของ มนุษยชาติ	ผู้เรียนรู้อะไร ความสำคัญของเวลาและ ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ บ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลง มนุษยชาติ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. เวลาและยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ที่ปรากฏ ในหลักฐาน ๒. ประวัติศาสตร์แสดงถึง การเปลี่ยนแปลงของ มนุษยชาติ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การสร้างความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	รายงานความสำคัญ ของเวลาและ ยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ ระหว่างไทย กับสากล	๑. สืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๒. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ เวลาและยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ระหว่างไทย กับสากล ๓. สรุปความและ สร้างความรู้ ๔. เขียนรายงานเชิงวิจัย
๒. สร้างองค์ ความรู้ใหม่ ทาง ประวัติศาสตร์ โดยใช้วิธีการ ทาง ประวัติศาสตร์ อย่างเป็น ระบบ	ผู้เรียนรู้อะไร การศึกษาประวัติศาสตร์ ควรใช้วิธีการทาง ประวัติศาสตร์อย่างเป็น ระบบ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. การศึกษาประวัติศาสตร์ มีคุณค่าและประโยชน์ต่อ การศึกษา ซึ่งทำให้ทราบ ความเป็นมาของมนุษยชาติ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสังเคราะห์ ๓. ทักษะ การสร้างความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	โครงงาน ประวัติศาสตร์	๑. ตั้งประเด็นคำถาม ๒. สืบค้นข้อมูล ๓. วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ มีคุณค่าและประโยชน์ ต่อการศึกษา ๔. สร้างความรู้ ๕. ทำโครงงาน

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ อิทธิพลของ อารยธรรม โบราณ และ การติดต่อ ระหว่างโลก ตะวันออกกับ โลกตะวันตก ที่มีผลต่อ พัฒนาการ และการ เปลี่ยนแปลง ของโลก	ผู้เรียนรู้อะไร อารยธรรมโบราณ มีอิทธิพลต่อการ เปลี่ยนแปลงของโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์อารยธรรม โบราณและการติดต่อ ระหว่างโลกตะวันออก และโลกตะวันตก มีอิทธิพลต่อการ เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม ของโลก	๑. ทักษะ รวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	รายงานการสืบค้น อารยธรรมโลกยุค โบราณ ได้แก่ อารยธรรมลุ่ม แม่น้ำ ไทกริส-ยูเฟรติส ไนล์ ฮวงโห ลินรุ และอารยธรรม กรีกโรมันที่ตนเอง สนใจและนำเสนอ ในรูปแบบที่ตนเอง ถนัด	๑. สืบค้นข้อมูล ๒. วิเคราะห์อารยธรรมโลก ยุคโบราณ ๓. สรุปความและ สร้างความรู้ ๔. เขียนรายงานและ นำเสนอ
๒. วิเคราะห์ เหตุการณ์ สำคัญต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อ การ เปลี่ยนแปลง ทางสังคม เศรษฐกิจและ การเมืองเข้าสู่ โลกสมัย ปัจจุบัน	ผู้เรียนรู้อะไร อารยธรรมโบราณ มีอิทธิพลต่อการ เปลี่ยนแปลงของโลก ในยุคปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์เหตุการณ์ที่ สำคัญของโลกมีผลต่อการ เปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของ โลกปัจจุบัน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	รายงานเหตุการณ์ ต่าง ๆ ที่มีผลต่อ การเปลี่ยนแปลง ของโลก เช่น ระบบ ศักดินา สวามิภักดิ์ สงครามครูเสด การปฏิวัติอุตสาหกรรม การปฏิรูปทางศาสนา การคิดแนวเสรีนิยม แนวคิดจักรวรรดินิยม แนวคิดชาตินิยม ที่สนใจและนำเสนอ ในรูปแบบที่ กลุ่มถนัด	๑. สืบค้นข้อมูล ๒. วิเคราะห์เหตุการณ์ ต่าง ๆ ที่มีผลต่อ การเปลี่ยนแปลงของโลก ๓. สรุปความและ สร้างความรู้ ๔. เขียนรายงานและ นำเสนอ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. วิเคราะห์ ผลกระทบ ของการขยาย อิทธิพลของ ประเทศ ในยุโรปไปยัง ทวีปอเมริกา แอฟริกา และเอเชีย	ผู้เรียนรู้อะไร ผลกระทบในอดีตที่มีผล ต่อการพัฒนาในปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ อธิบายการขยายและ การล่าอาณานิคม ในยุคประวัติศาสตร์ของ ประเทศในยุโรปไปยังทวีป ต่าง ๆ มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ของมนุษย์	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	แผ่นพับการขยาย อิทธิพลของ ประเทศยุโรปไปยัง ทวีปอเมริกา แอฟริกา และ เอเชีย	๑. สืบค้นข้อมูล ๒. วิเคราะห์ การขยายและ ล่าอาณานิคมในยุค ประวัติศาสตร์ของประเทศ ในยุโรปไปยังทวีปอเมริกา แอฟริกา และเอเชียโดย ๓. สรุปความและสร้างความรู้ ๔. ทำแผ่นพับการขยาย อิทธิพลของประเทศยุโรป ไปยังทวีปอเมริกา แอฟริกา และเอเชีย
๔. วิเคราะห์ สถานการณ์ ของโลก ในคริสต์ ศตวรรษที่ ๒๑	ผู้เรียนรู้อะไร ผลกระทบในอดีตที่มีผล ต่อการพัฒนาในปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์สังคมโลกปัจจุบัน มีทั้งความร่วมมือและ ความขัดแย้ง เหตุการณ์ ต่าง ๆ ในคริสต์ศตวรรษ ที่ 20 มีปรากฏให้เห็น อย่างต่อเนื่อง	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	รายงานเหตุการณ์ สำคัญต่าง ๆ ที่มี สาเหตุมาจาก ความร่วมมือและ ความขัดแย้งของ สังคมโลก เช่น เหตุการณ์ระเบิด ตึก Worldtrade center การขาดแคลน ทรัพยากร การก่อการร้าย และการต่อต้าน การก่อการร้าย ความขัดแย้ง ทางศาสนา	๑. สืบค้นข้อมูล ๒. วิเคราะห์ การขยายและ ล่าอาณานิคมในยุค ประวัติศาสตร์ของประเทศ ในยุโรปไปยังทวีปอเมริกา แอฟริกา และเอเชีย ๓. สรุปความและ สร้างความรู้ ๔. รายงานเชิงวิจัยเหตุการณ์ สำคัญต่าง ๆ ที่มีสาเหตุ มาจากความร่วมมือและ ความขัดแย้งของสังคมโลก

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ ประเด็น สำคัญของ ประวัติศาสตร์ ไทย	ผู้เรียนรู้อะไร ประเด็นทางประวัติศาสตร์ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ประวัติศาสตร์ ไทยมีความเป็นมายาวนาน บรรพบุรุษสร้างไว้ควรแก่ การศึกษาและภูมิใจใน การเกิดเป็นคนไทย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	บทความแนวคิด เกี่ยวกับความเป็นมา ของชาติไทย อาณาจักรโบราณ ในดินแดนไทย	๑. กำหนดประเด็นที่จะศึกษา ๒. สืบค้นข้อมูล ๓. วิเคราะห์ แนวคิดเกี่ยวกับ ความเป็นมาของชาติไทย อาณาจักรโบราณ ในดินแดนไทย ๔. สรุปความและ สร้างความรู้ ๕. เขียนบทความ
๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของสถาบัน พระมหากษัตริย์ ต่อชาติไทย	ผู้เรียนรู้อะไร พระมหากษัตริย์กับ ปวงชน ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์สถาบัน พระมหากษัตริย์มีบทบาท สำคัญในการพัฒนา ชาติไทย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การจัดระเบียบ ๔. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๕. ทักษะ การสร้างความรู้ ๖. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การแสดงละคร เชิงประวัติศาสตร์ เกี่ยวกับบทบาท ที่สำคัญของ สถาบันพระมหากษัตริย์ในการ พัฒนาชาติไทย การปกป้องเอกราช ของชาติ และ การสร้างสรรค์ วัฒนธรรมไทย เช่น บทบาทของ วีรสตรีไทย	๑. กำหนดประเด็น ที่จะศึกษา ๒. สืบค้นข้อมูล ๓. วิเคราะห์ การจัดระเบียบ แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมา ของชาติไทย อาณาจักร โบราณในดินแดนไทย ๔. สรุปความ และสร้างความรู้ ๕. เขียนบทละคร ๖. แสดงละคร

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๓. วิเคราะห์ ปัจจัยที่ ส่งเสริมการ สร้างสรรค์ ภูมิปัญญาไทย และ วัฒนธรรมไทย ซึ่งมีผลต่อ สังคมไทยใน ยุคปัจจุบัน	ผู้เรียนรู้อะไร ภูมิปัญญาไทยในโลก ปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ วัฒนธรรมตะวันตกและ ตะวันออกมีอิทธิพลต่อ ภูมิปัญญาไทยและ วัฒนธรรมไทย แต่มีปัจจัย หลายอย่างที่ส่งเสริม การสร้างสรรค์	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	ปಾಯินเทศเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งเสริม การสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรมไทย	๑. สืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการ ทางประวัติศาสตร์ ดังนี้ - กำหนดประเด็นปัญหา - รวบรวมหลักฐาน - วิเคราะห์และประเมิน คุณค่าข้อมูล - ตีความและสังเคราะห์ - นำเสนอ ๒. วิเคราะห์ ข้อมูลปัจจัย ที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรมไทย ๓. สรุปความและ สร้างความรู้ ๔. ทำปายินเทศ
๔. วิเคราะห์ ผลงานของ บุคคลสำคัญ ทั้งชาวไทย และต่าง- ประเทศ ที่มีส่วน สร้างสรรค์ วัฒนธรรมไทย และประวัติ- ศาสตร์ไทย	ผู้เรียนรู้อะไร ภูมิปัญญาไทยในโลก ปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ผลงานของ บุคคลในอดีตทั้งที่เป็น คนไทยและต่างประเทศ มีบทบาทสำคัญที่มีผลงาน ปรากฏตามประวัติศาสตร์ ไทย มีส่วนในการ สร้างสรรค์วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ไทย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	สมุดเล่มเล็ก เกี่ยวกับประวัติ บุคคลสำคัญ ที่มีส่วนร่วม ในการสร้างสรรค์ วัฒนธรรมไทยและ ประวัติศาสตร์ไทย	๑. การสืบค้นข้อมูล ๒. กระบวนการวิเคราะห์ เกี่ยวกับประวัติบุคคลสำคัญ ที่มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ วัฒนธรรมไทยและ ประวัติศาสตร์ไทย ๓. วิธีการสรุปความ และสร้างความรู้ ๔. วิธีการทำสมุดเล่มเล็ก

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๕. วางแผน กำหนด แนวทาง และการมี ส่วนร่วม การอนุรักษ์ ภูมิปัญญาไทย และ วัฒนธรรมไทย	ผู้เรียนรู้อะไร ภูมิปัญญาไทยในโลก ปัจจุบัน ผู้เรียนทำอะไรได้ วางแผนกำหนดแนวทาง ในการอนุรักษ์ภูมิปัญญา ไทยและวัฒนธรรมไทย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การจัดระเบียบ ๔. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๕. ทักษะ การสร้างความรู้ ๖. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การรณรงค์เกี่ยวกับ แนวทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาไทย และการมีส่วนร่วม โดยใช้รูปแบบ ที่ตนเองถนัด	๑. กำหนดประเด็นที่จะศึกษา ๒. สืบค้นข้อมูล ๓. วิเคราะห์ การจัดระเบียบ แนวทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยและ ภูมิปัญญาไทย ๔. สรุปความ และสร้างความรู้ ๕. นำเสนอการอนุรักษ์ ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ประชาสัมพันธ์ เสียงตามสาย โปสเตอร์ กลุ่มอาสาสมัคร

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ	ผู้เรียนรู้อะไร เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และระบบภูมิสารสนเทศ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวมข้อมูล ๒. วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ	๑. กำหนดจุดประสงค์ของการเก็บข้อมูลภูมิสารสนเทศ ๒. หาวิธีการเก็บข้อมูลที่เหมาะสม โดยใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ๓. ใช้วิธีการที่กำหนดเก็บข้อมูล ทำความเข้าใจสาระสำคัญและความหมายในข้อมูล ๔. วางแผน ออกแบบการนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศโดยคำนึงถึง ๔.๑ ประสิทธิภาพ ๔.๒ ทฤษฎีหลักการที่เกี่ยวข้อง ๔.๓ ใช้วิธีที่เคยประสบมาได้หรือไม่ ๕. ดำเนินการออกแบบการนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ ๖. สรุปและตรวจสอบ ๗. นำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ
๒. วิเคราะห์อิทธิพลของสภาพภูมิศาสตร์ซึ่งทำให้เกิด	ผู้เรียนรู้อะไร ปัญหาทางกายภาพหรือการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติในประเทศไทย	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการเชื่อมโยง	รายงานผลการวิเคราะห์การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ	๑. ศึกษาข้อมูล อิทธิพลของสภาพภูมิศาสตร์ซึ่งทำให้เกิดปัญหาทางกายภาพหรือภัยพิบัติ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ปัญหาทาง กายภาพหรือ ภัยพิบัติทาง ธรรมชาติใน ประเทศไทย และภูมิภาค ต่าง ๆ ของ โลก	และภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ อิทธิพลของ ปัจจัยทางภูมิศาสตร์กับการ เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ ในประเทศไทยและภูมิภาค ต่าง ๆ ของโลก		ในประเทศไทย และทวีปต่าง ๆ ของโลก	๒. ตั้งวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ ๓. กำหนดเกณฑ์ ในการจำแนกแยกแยะข้อมูล ๔. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ ที่กำหนดให้เห็นองค์ประกอบ ๕. หาความสัมพันธ์ระหว่าง อิทธิพลของสภาพภูมิศาสตร์ กับปัญหาทางกายภาพหรือ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ในองค์ประกอบต่าง ๆ ๖. อธิบายความสัมพันธ์และ ความหมายของข้อมูลที่น่าสนใจ เชื่อมโยง
๓. วิเคราะห์การ เปลี่ยนแปลง ของพื้นที่ซึ่ง ได้รับอิทธิพล จากปัจจัยทาง ภูมิศาสตร์ใน ประเทศไทย และทวีป ต่าง ๆ	ผู้เรียนรู้อะไร ๑. การเปลี่ยนแปลงของ พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ในประเทศไทย และทวีปต่าง ๆ ๒. อิทธิพลของปัจจัยทาง ภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อการ เปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ ในประเทศไทย และทวีปต่าง ๆ ผู้เรียนทำอะไรได้ วิเคราะห์ลักษณะการ เปลี่ยนแปลงของพื้นที่ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัย ทางภูมิศาสตร์ใน ประเทศไทยและทวีปต่าง ๆ	๑. ทักษะ การสำรวจ ค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	การนำเสนอ กรณีตัวอย่าง การเปลี่ยนแปลง ของพื้นที่ที่ได้รับ อิทธิพลจากปัจจัย ทางภูมิศาสตร์ ในประเทศไทย และทวีปต่าง ๆ	๑. กำหนดหัวข้อเกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลงของพื้นที่ที่ ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทาง ภูมิศาสตร์ ที่ต้องการค้นหา ๒. กำหนดวิธีการที่จะสำรวจ ค้นหา ๓. ใช้วิธีการที่กำหนด ในการค้นหา ๔. รวบรวมข้อมูลที่ได้ ในการสำรวจค้นหา ๕. ตั้งวัตถุประสงค์ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๖. กำหนดเกณฑ์ ในการจำแนกแยกแยะข้อมูล ๗. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ ที่กำหนดให้เห็นองค์ประกอบ ๘. นำเสนอผลการวิเคราะห์ การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัย ทางภูมิศาสตร์

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๔. ประเมินการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมชาติ ในโลกว่าเป็น ผลมาจากการ กระทำของ มนุษย์และ หรือธรรมชาติ	ผู้เรียนรู้อะไร การเปลี่ยนแปลงทาง ธรรมชาติ ที่เกิดขึ้นบนโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ ประเมินการเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติในโลกอันเป็น ผลมาจากการกระทำของ มนุษย์และหรือธรรมชาติ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การสร้างความรู้ ๓. ทักษะ การประเมิน	โครงการกรณีศึกษา การเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติ ในโลก	๑. ทบทวนความรู้เดิม เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการทำ โครงการ ๒. ศึกษา เก็บข้อมูลเรื่องการ เปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ โดยวิธีการและแหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลายโดยกำหนด จุดประสงค์ของการเก็บข้อมูล ภูมิสารสนเทศ หาวิธีการเก็บ ข้อมูลที่เหมาะสม ใช้วิธีการ ที่กำหนดเก็บข้อมูล ๓. เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับ ความรู้เดิมให้มีความหมาย กับตนเอง ๔. นำเสนอข้อความรู้ ตามความหมายที่ตนเอง สร้างขึ้น ในรูปแบบโครงการ ๕. กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป็นการเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติจากการกระทำ ของมนุษย์และหรือ การกระทำของธรรมชาติ ๖. นำประเด็นการเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติมาเทียบกับ เกณฑ์ ๗. ระบุการเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติใดที่เกิดจากการ กระทำของมนุษย์และหรือ การกระทำของธรรมชาติ

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๑. วิเคราะห์ สถานการณ์ และ วิกฤตการณ์ ด้าน ทรัพยากร ธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม ของประเทศ ไทยและโลก	ผู้เรียนรู้อะไร สถานการณ์และวิกฤตการณ์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของ ประเทศไทยและโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. วิเคราะห์สถานการณ์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของ ประเทศไทยและโลก ๒. รวบรวมวิกฤตการณ์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของ ประเทศไทยและโลก	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	รายงานผลการ ศึกษาวิกฤตการณ์ ด้านทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของ ประเทศไทย และโลก	๑. กำหนดจุดประสงค์ของ การเก็บข้อมูลสถานการณ์ และวิกฤตการณ์ด้านทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒. หาวิธีการเก็บข้อมูล ที่เหมาะสม ๓. ใช้วิธีการที่กำหนดเก็บ ข้อมูล ๔. รวบรวมข้อมูลที่ได้ ๕. ตั้งวัตถุประสงค์ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ๖. กำหนดเกณฑ์ ในการจำแนกแยกแยะข้อมูล ๗. แยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ ให้เห็นองค์ประกอบ ๘. นำเสนอรายงาน สถานการณ์และวิกฤตการณ์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของไทย และโลก
๒. ระบุมาตรการ ป้องกันและ แก้ไขปัญหา บทบาทของ องค์การและ การประสาน	ผู้เรียนรู้อะไร ๑. มาตรการการป้องกัน และแก้ไขปัญหา สิ่งแวดล้อมของไทย และประเทศต่าง ๆ ๒. บทบาทขององค์การ	ทักษะ การทำให้ กระจำ	การนำเสนอ บทบาทขององค์กร ภายในและระหว่าง ประเทศในการ จัดการปัญหา ทรัพยากร	๑. ระบุสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อ เกี่ยวกับบทบาทขององค์กร ภายในและระหว่างประเทศ ในการจัดการ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
ความร่วมมือ ทั้งในประเทศ และนอก ประเทศเกี่ยว กับกฎหมาย สิ่งแวดล้อม การจัดการ ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	ด้านสิ่งแวดล้อมทั้งใน ประเทศและนอกประเทศ ๓. การบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมทั้งในประเทศ และนอกประเทศ ผู้เรียนทำอะไรได้ นำเสนอบทบาท ขององค์การภายในประเทศ และระหว่างประเทศ ในการจัดการปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม		ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	๒. ใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ เกิดความชัดเจน เช่น เปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง ขยายความ แปลความ ตีความ อธิบาย สรุป อ้างอิง ให้เหตุผล ๓. อธิบายสิ่งที่คลุมเครือ ให้กระจ่างชัด
๓. ระบุแนวทาง การอนุรักษ์ ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ในภูมิภาค ต่าง ๆ ของโลก	ผู้เรียนรู้อะไร แนวทางการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในภูมิภาค ต่าง ๆ ของโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ นำเสนอแนวทาง การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก	ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	แนวทาง การอนุรักษ์ ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	๑. สังเกตแนวทางการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมที่ได้ศึกษาของ องค์กรทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ ๒. บอกข้อมูลเกี่ยวกับแนวทาง การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ได้มากที่สุด ๓. เชื่อมโยงข้อมูลแนวทาง การอนุรักษ์ขององค์การภายใน และระหว่างประเทศ กับประสบการณ์เดิม ๔. สรุปเป็นแนวทางการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในภูมิภาค ต่าง ๆ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
๔. อธิบายการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นทั้งในประเทศไทยและโลก	ผู้เรียนรู้อะไร การใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมทั้งในประเทศไทยและโลก ผู้เรียนทำอะไรได้ นำเสนอตัวอย่างการสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นทั้งในประเทศไทยและโลกอันเป็นผลมาจากการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม	๑. ทักษะการสำรวจค้นหา ๒. ทักษะการเชื่อมโยง	รายงานผลการศึกษาการสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นทั้งในประเทศและโลกอันเป็นผลมาจากการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม	๑. กำหนดหัวข้อเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมที่ต้องการค้นหา ๒. กำหนดวิธีการที่จะสำรวจค้นหา ๓. ใช้วิธีการที่กำหนดในการค้นหา ๔. รวบรวมข้อมูลที่ได้ในการสำรวจค้นหา ๕. พิจารณาข้อมูล ๖. เลือกข้อมูลทางวัฒนธรรมที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม อย่างมีความหมาย โดยอาศัยความรู้จากประสบการณ์เดิมและความรู้จากข้อมูลใหม่ ๗. อธิบายความสัมพันธ์และความหมายของข้อมูลที่นำมาเชื่อมโยง
๕. มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและการดำเนินชีวิตตามแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	ผู้เรียนรู้อะไร ๑. การแก้ปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ๒. การดำเนินชีวิตตามแนวทางการอนุรักษ์ ผู้เรียนทำอะไรได้ ๑. มีส่วนร่วม มีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	๑. โครงการ/กิจกรรมด้านการอนุรักษ์และการแก้ปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ๒. รายงาน/บันทึกการดำเนินชีวิตตามแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	๑. ทำความเข้าใจปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาคืออะไร มีข้อมูลใดเกี่ยวข้องกับปัญหามีเงื่อนไขหรือต้องการข้อมูลใดเพิ่มเติม ๒. วางแผนออกแบบแก้ปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงประสบการณ์ที่เคยพบ

ตัวชี้วัด	ผู้เรียนรู้อะไร/ทำอะไรได้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด
	๒. ดำเนินชีวิตตามแนวทาง การอนุรักษ์ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนา ที่ยั่งยืน			ทฤษฎีหรือหลักการ ที่เกี่ยวข้อง ๓. เลือกใช้วิธีการแนวทางการแก้ปัญหาการอนุรักษ์ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ที่เหมาะสม ๔. ดำเนินกิจกรรม/โครงการ การอนุรักษ์ตามวิธีการ แนวทางตรวจสอบแต่ละ ขั้นตอนที่ปฏิบัติ ๕. สรุป ตรวจสอบรายงาน ผลการดำเนินโครงการ/ กิจกรรม ๖. นำวิธีการแนวทางไปใช้ ในการดำเนินชีวิต

♦ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด เป็นการวิเคราะห์ ต่อเนื่องจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัด โดยวิเคราะห์ใน ๖ ประเด็น คือ ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของตัวชี้วัดแต่ละตัวที่จะนำมาจัดกิจกรรม การเรียนรู้ร่วมกันได้ ความคิดรวบยอด สาระการเรียนรู้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๑. วิเคราะห์ สังคมชมพุทวิป และคติ ความเชื่อทาง ศาสนาสมัยก่อน พระพุทธเจ้า หรือสังคม สมัยก่อน พระพุทธเจ้า หรือสังคม สมัยของ ศาสดาที่ตน นับถือ	สังคมชมพุทวิป สมัยก่อน พระพุทธเจ้า มีคติความเชื่อ ทางศาสนา ที่มุ่งแสวงหา ทางหลุดพ้น อย่างหลากหลาย	ลักษณะของ สังคมชมพุทวิป และคติความเชื่อ ทางศาสนาสมัย ก่อนพระพุทธเจ้า	๑. ทักษะ การทำให้กระจ่าง ๒. ทักษะ การจัดโครงสร้าง ๓. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การอธิบาย ลักษณะทาง สังคมของชมพุ ทวิปสมัยก่อน พระพุทธเจ้า	๑. ตั้งประเด็นคำถาม “สังคมชมพุทวิป สมัยก่อนพระพุทธเจ้า เป็นอย่างไร” ๒. สืบค้นข้อมูล ที่เกี่ยวกับสังคม ชมพุทวิปก่อนสมัย พระพุทธเจ้า ๓. ศึกษาความ สัมพันธ์ของข้อมูล ๔. ทำให้ข้อมูลมี ความชัดเจน ๕. อธิบายลักษณะ ทางสังคมของ ชมพุทวิปสมัยก่อน พระพุทธเจ้า
๒. วิเคราะห์ พระพุทธเจ้า ในฐานะเป็น มนุษย์ผู้ฝึกตน ได้อย่างสูงสุด ในการตรัสรู้ การก่อตั้ง วิธีการสอน และการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา	พระพุทธเจ้า เป็นมนุษย์ผู้ฝึก ตนได้อย่างสูงสุด ตรัสรู้ได้ด้วย ตนเอง ทรงมี พระกรุณาธิคุณ เผยแผ่พระพุทธ- ศาสนาได้อย่าง หลากหลายวิธี	๑. พระพุทธเจ้า ในฐานะมนุษย์ ผู้ฝึกตนได้อย่าง สูงสุด (การตรัสรู้) ๒. การก่อตั้ง พระพุทธศาสนา วิธีการสอนและ การเผยแผ่ พระพุทธศาสนา ตามแนวพุทธจริยา	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การจัดระเบียบ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	๑. แผนผัง ความคิด การแสวงหาความรู้ และการฝึกตน ของพระพุทธเจ้า ในการตรัสรู้ ๒. บทวิเคราะห์ อริยสัจ ๔	๑. จัดแบ่งกลุ่มทำงาน ๒. สืบค้นข้อมูลที่ได้ รับมอบหมาย ๓. ร่วมกันวิเคราะห์ ข้อมูล ๔. นำเสนอผล การวิเคราะห์ข้อมูล ๕. สรุปแผนผัง ความคิดการฝึกตน ของพระพุทธเจ้า ก่อนการตรัสรู้ตาม

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
หรือวิเคราะห์ ที่ตนนับถือ					ประเด็นที่กำหนด
๓. วิเคราะห์ พุทธประวัติ ด้านการ บริหารและ การธำรงรักษา ศาสนาหรือ วิเคราะห์ ประวัติศาสตร์ ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	พระธรรมเป็น องค์แทนศาสดา การเข้าหมู่สงฆ์ เป็นไปตาม พุทธบัญญัติ	พุทธประวัติด้าน การบริหารและ การธำรงรักษา พระพุทธศาสนา	๑. ทักษะ การทำให้กระจ่าง ๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	บทวิเคราะห์ พุทธประวัติด้าน การบริหารและ การธำรงรักษา ศาสนาด้วยการ ลำดับเหตุการณ์ ตามพุทธประวัติ และเรียบเรียง เป็นเอกสาร ประกอบการเรียน	๑. วิเคราะห์ ภาพพระพุทธรเจ้า ในท่ามกลางหมู่สงฆ์ ๒. อภิปรายหัวข้อ “การบริหารคณะสงฆ์ และความยั่งยืนในอดีต” ๓. สรุปผล การอภิปรายผล ๔. นำข้อสรุปที่ได้มา อธิบายให้มีความ ชัดเจน
๔. วิเคราะห์ข้อ ปฏิบัติทาง สายกลางใน พระพุทธศาสนา หรือแนวคิด ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	พระพุทธศาสนา มีทฤษฎี ที่เป็นสากล เน้นการปฏิบัติ ตนตามทาง สายกลาง	พระพุทธศาสนา มีทฤษฎีและ วิธีการที่เป็น สากลและ มีข้อปฏิบัติที่ยึด ทางสายกลาง	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	ตัวอย่าง การปฏิบัติตน ตามทางสายกลาง ในพระพุทธ- ศาสนาและ เรียบเรียงเป็น หนังสือเล่มเล็ก	๑. ศึกษาข้อมูลจาก กรณีศึกษา ๒. วิเคราะห์ข้อมูล จากเรื่องที่ศึกษา ๓. เชื่อมโยงข้อมูล กับหลักธรรมทาง สายกลาง ๔. สรุปเป็นแนวทาง ในการนำไปปฏิบัติ ๕. ค้นหากรณี ตัวอย่างการดำเนิน ชีวิตประจำวันของ บุคคลที่รู้จัก ที่สอดคล้องกับ ทางสายกลาง ในพระพุทธศาสนา และนำเสนอ ๖. นำเสนอกรณี ตัวอย่างที่พบ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๕. วิเคราะห์การพัฒนา ศรัทธา และปัญญา ที่ถูกต้องในพระพุทธศาสนา หรือแนวคิดของศาสนา ที่ตนนับถือตามที่กำหนด	ศรัทธาและปัญญาเป็นแนวทางการพัฒนาตนเอง ที่ถูกต้องตามแนวทางของพระพุทธศาสนา	พระพุทธศาสนา เน้นการพัฒนา ศรัทธาและปัญญาที่ถูกต้อง	ทักษะกระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	บทนำเสนอวิธี การพัฒนาศรัทธา และปัญญาของ พระพุทธเจ้าหรือ ศาสนาที่ตน นับถือและ รวบรวมเป็น สมุดภาพ	๑. ชมภาพความเชื่อของ คนในสังคม ๒. วิเคราะห์ภาพ ๓. เสนอความคิดเห็น ๔. วิเคราะห์หลักธรรม ที่สอดคล้อง ๕. สรุปความเห็นร่วมกัน ๖. หาข้อมูลยืนยันข้อสรุป ๗. นำเสนอวิธีการพัฒนาศรัทธาและปัญญาของ ศาสนาที่ตนนับถืออย่างสร้างสรรค์
๖. วิเคราะห์ลักษณะ ประชาธิปไตย ในพระพุทธศาสนา หรือแนวคิดของศาสนาที่ตน นับถือตามที่กำหนด	ลักษณะ ประชาธิปไตย สมัยพุทธกาล มีการบริหาร ที่ก่อให้เกิด ประโยชน์ทั้งทางโลกและทาง ธรรมเป็นแบบอย่างการบริหาร ที่มีความมั่นคงยั่งยืน	ลักษณะ ประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนา	๑. ทักษะ การทำให้กระจ่าง ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	๑. บทวิเคราะห์ แนวคิดลักษณะ ประชาธิปไตย บัณฑิตเสนอ รายงาน ๒. รายงาน การติดตามข้อมูล ข่าวสารปัญหา ในสังคม ร่วมกัน วิเคราะห์หาทาง แก้ไขตามระบอบ ประชาธิปไตยใน ศาสนาที่ตน นับถือ	๑. ศึกษาแนวคิดของ ประชาธิปไตย ๒. วิเคราะห์แนวคิดของ ประชาธิปไตย ในพระพุทธศาสนา ๓. นำเสนอความคิดเห็น โดยให้ เหตุผลประกอบ ๔. ศึกษาข้อมูล เพิ่มเติมเพื่อ ความชัดเจน ๕. สรุปและนำเสนอ แนวคิดของตน เกี่ยวกับลักษณะของ ประชาธิปไตย ในศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๑. วิเคราะห์ หลักการของ พระพุทธศาสนา กับหลัก วิทยาศาสตร์ หรือแนวคิด ของศาสนาที่ ตนนับถือ ตามที่กำหนด	แนวทาง การสอนของ พระพุทธศาสนา สอดคล้องกับ หลักการทาง วิทยาศาสตร์	๑. หลักการของ พระพุทธศาสนา กับหลัก วิทยาศาสตร์ ๒. การคิดตามนัย แห่งพระพุทธ- ศาสนาและ การคิดแบบ วิทยาศาสตร์	๑. ทักษะ การเปรียบเทียบ ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	การอธิบาย เปรียบเทียบ อริยสัจ ๔ กับ วิธีการทาง วิทยาศาสตร์	๑. ศึกษาวิเคราะห์ หลักการทาง พระพุทธศาสนา และหลักการทาง วิทยาศาสตร์ ๒. วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ๓. สรุปผลการศึกษา วิเคราะห์ เปรียบเทียบหลักการ ทางพระพุทธศาสนา และหลักการทาง วิทยาศาสตร์ ๔. อธิบายผลการศึกษา เปรียบเทียบอริยสัจ ๔ กับวิทยาศาสตร์
๔. วิเคราะห์ การฝึกฝนและ พัฒนาตนเอง การพึ่งตนเอง และการมุ่ง อิสรภาพ ในพระพุทธ- ศาสนา หรือ แนวคิดของ ศาสนาที่ตน นับถือตามที่ กำหนด	การฝึกฝน ตนให้เข้าใน สภาวะชีวิต ตามหลัก พระพุทธศาสนา สามารถพัฒนา ตนเอง ทำให้พึ่ง ตนเองได้ จิตมี สมาธิเกิดปัญญา มุ่งสู่อิสรภาพ	พระพุทธศาสนา เน้นการฝึกหัด อบรมตน การพึ่งตนเอง และการมุ่ง อิสรภาพ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	๑. การอธิบาย วิธีการฝึกฝนเพื่อ พัฒนาตนเองของ พระพุทธเจ้า และศาสดาของ ศาสนาที่นักเรียน นับถือ ๒. การนำเสนอ แนวทางการนำ ไปใช้ในชีวิต ประจำวัน	๑. วิเคราะห์ การฝึกฝนเพื่อ พัฒนาตนเองไปสู่ เป้าหมายของศาสดา ที่นักเรียนนับถือ ๒. นำเสนอข้อมูลที่ ได้จากการวิเคราะห์ ๓. สรุปความรู้ ๔. นำเสนอแนวทาง การนำความรู้ที่ได้ไป ใช้ในการดำเนินชีวิต ไปสู่เป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๙. วิเคราะห์ พระพุทธ- ศาสนาว่าเป็น ศาสตร์แห่ง การศึกษา ซึ่งเน้นความ สัมพันธ์ของ เหตุปัจจัย กับวิธีการ แก้ปัญหา หรือแนวคิด ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด	พระพุทธศาสนา เป็นศาสตร์แห่ง การศึกษาที่เน้น ความสัมพันธ์ ของเหตุปัจจัย กับวิธีการแก้ ปัญหาเพื่อการ พัฒนาด้านที่ถูก ต้องตรงตาม ความเป็นจริง	๑. พระพุทธ- ศาสนาเป็น ศาสตร์แห่ง การศึกษา ๒. พระพุทธ- ศาสนาเน้นความ สัมพันธ์ของ เหตุปัจจัยและ วิธีการแก้ปัญหา	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเรียงลำดับ ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	แนวทาง การแก้ปัญหา ตามแนวทางของ พุทธศาสนาและ ศาสนาที่นักเรียน นับถือ	๑. ศึกษากระบวนการ แก้ปัญหาตามแนวคิด ของพุทธศาสนาและ ศาสนาที่นับถือ ๒. แสวงหาความรู้ จากแหล่งข้อมูล ๓. สรุปขั้นตอน การแก้ปัญหาตาม แนวคิดของ พุทธศาสนาและ ศาสนาที่นับถือ ๔. นำเสนอและอธิบาย ๕. นำความรู้ไป ประยุกต์ใช้ ในการแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์
๑๐. วิเคราะห์ พระพุทธ- ศาสนาใน การฝึกตน ไม่ให้ ประมาท มุ่งประโยชน์ และ สันติภาพ บุคคล สังคมและ โลก หรือ แนวคิดของ ศาสนาที่ตน นับถือตาม ที่กำหนด	พระพุทธศาสนา สอนการฝึกตน ไม่ให้ประมาท เพื่อเป็นทางรอด ของชีวิตที่นำมา ซึ่งประโยชน์สุข แก่ตนเองและ สันติภาพของ โลก	๑. พระพุทธ- ศาสนาฝึกตน ไม่ให้ประมาท ๒. พระพุทธ- ศาสนา มุ่งประโยชน์สุข และสันติภาพ แก่บุคคล สังคม และโลก	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การนำเสนอ หลักธรรม คำสอนของ พุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่เกี่ยวข้อง การดำเนินชีวิต โดยไม่ประมาท	๑. รวบรวมหลักธรรม คำสอนของพุทธ ศาสนาหรือศาสนาที่ นับถือ ๒. วิเคราะห์แยกแยะ หลักธรรมคำสอน ของศาสนา ๓. วิเคราะห์หลักธรรม คำสอนที่เกี่ยวข้อง การดำเนินชีวิต โดยไม่ประมาท ๔. ให้ความเห็นเกี่ยว กับหลักธรรมคำสอน ๕. นำเสนอแนวทาง การนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ให้

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					สอดคล้องกับสภาพ สังคมโลกปัจจุบัน
๑๑. วิเคราะห์ พระพุทธ- ศาสนากับ ปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียง และการ พัฒนา ประเทศ แบบยั่งยืน หรือแนวคิด ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่ กำหนด	หลักการทาง พุทธศาสนา และหลักการ ของปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงเป็น แนวทางของการ พัฒนาประเทศ แบบยั่งยืน	พระพุทธศาสนา กับปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนา ที่ยั่งยืน	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การอธิบายความ สอดคล้องของ ศาสนาที่ตนนับถือ กับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนา ประเทศแบบ ยั่งยืน	๑. ศึกษาและ วิเคราะห์แนวคิดของ พุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือเพื่อ การพัฒนาประเทศ ๒. ศึกษาวิเคราะห์ แนวคิดปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาประเทศ ๓. ศึกษาความ สอดคล้องสัมพันธ์ กันของศาสนาที่ตน นับถือกับปรัชญา ของเศรษฐกิจพอ เพียงเพื่อการพัฒนา ประเทศแบบยั่งยืน ๔. อธิบายความ สอดคล้องของ ศาสนาที่ตนนับถือ กับปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนา ประเทศแบบยั่งยืน ๕. นำเสนอแนวทาง การปฏิบัติตนที่ สอดคล้องกับหลักการ ของศาสนาและปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนา ประเทศ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๑๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของ พระพุทธ- ศาสนา เกี่ยวกับ การศึกษาที่ สมบูรณ์ การเมือง และ สันติภาพ หรือแนวคิด ของศาสนา ที่ตนนับถือ ตามที่ กำหนด	พระพุทธศาสนา มีแนวคิด แนวปฏิบัติ ที่เป็นสากล ช่วยสร้างความ สงบสุขแก่โลก ทั้งด้านการศึกษา การเมืองและ สันติภาพ	๑. ความสำคัญ ของพระพุทธ ศาสนากับการ ศึกษาที่สมบูรณ์ ๒. ความสำคัญ ของพระพุทธ- ศาสนากับ การเมือง ๓. ความสำคัญ ของพระพุทธ ศาสนากับ สันติภาพ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การทำให้กระจ่าง ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การนำเสนอผล การวิเคราะห์ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือกับการ ศึกษาที่สมบูรณ์ การเมืองและ สันติภาพ	๑. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ พระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ การศึกษาที่สมบูรณ์ การเมืองและ สันติภาพ ๒. ศึกษาวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ของ พระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ กับการศึกษาที่ สมบูรณ์ การเมือง และสันติภาพ ๓. สรุปความสัมพันธ์ ของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน นับถือ การศึกษาที่ สมบูรณ์ การเมือง และสันติภาพ ๔. ศึกษาข้อมูล เพิ่มเติมเพื่อนำมา สนับสนุนข้อสรุป ๕. อธิบายข้อสรุป พร้อมทั้งให้เหตุผล ประกอบให้เห็น ชัดเจน
๑๓. วิเคราะห์ ลักษณะ ในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือหลัก	ลักษณะของ อริยสัจ ๔ เป็น หนทางพัฒนา ตนเองไปสู่ ความดีงามและ	๑. พระรัตนตรัย ๒. อริยสัจ ๔ ๓. พุทธศาสนา สุภาษิต (ดูรายละเอียด	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น	การนำเสนอ ลักษณะ และแนวทาง การนำไป ประยุกต์ใช้ให้	๑. รวบรวมข้อมูล ข้อธรรมในกรอบ อริยสัจ ๔ หรือ ลักษณะสำคัญของศาสนา ที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
คำสอนของ ศาสนาที่ตน นับถือ	การยึดมั่นใน ความดี	สาระการเรียนรู้ ได้จากเอกสาร ตัวชี้วัด)	๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	สอดคล้องกับ ชีวิตประจำวัน	๒. ศึกษาความหมาย ของข้อธรรม แต่ละข้อ ๓. วิเคราะห์ความ หมายของข้อธรรม ๔. นำเสนอผล การวิเคราะห์ ๕. อภิปรายถึงผล ของการปฏิบัติตน ตามหลักอริยสัจ ๖. นำเสนอแนวทาง การนำหลักธรรมใน กรอบอริยสัจ ๔ ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน
๑๔. วิเคราะห์ ข้อคิดและ แบบอย่าง การดำเนิน ชีวิตจาก ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชน ตัวอย่าง ตามที่ กำหนด	การศึกษาประวัติ สาวก ชาดก เรื่องเล่า และ ศาสนิกชน ตัวอย่างทำให้ได้ แบบอย่างและ ข้อคิดที่ดีเพื่อ การดำเนินชีวิต	๑. พุทธสาวก พุทธสาวิกา ๒. ชาดก ๓. ชาวพุทธ ตัวอย่าง (ดูรายละเอียด สาระการเรียนรู้ ได้จากเอกสาร ตัวชี้วัด)	๑. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การนำเสนอข้อคิด และแบบอย่าง การดำเนินชีวิต อธิบายข้อคิด และแบบอย่าง การดำเนินชีวิต และเสนอ แนวทางการ ประยุกต์ใช้ให้ สอดคล้องกับ ชีวิตประจำวัน	๑. รวบรวมประวัติ สาวก ชาดกเรื่องเล่า และศาสนิกชน ตัวอย่าง ๒. ศึกษาและสรุป สาระสำคัญของเรื่อง ๓. วิเคราะห์ข้อคิด และแบบอย่าง การดำเนินชีวิตจากเรื่อง ๔. ทำความเข้าใจ กับข้อคิดและแบบ อย่างการดำเนินชีวิต ๕. นำเสนอข้อคิด และแบบอย่างการ ดำเนินชีวิตพร้อม ยกตัวอย่างตามเรื่อง ให้เห็นชัดเจน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๖. ตรวจสอบความ เป็นเหตุเป็นผลของ ข้อสรุป ๗. นำเสนอแนวทาง การนำข้อคิดและ แบบอย่าง การดำเนินชีวิตไป ประยุกต์ใช้
๑๕. วิเคราะห์ คุณค่าและ ความสำคัญ ของการ สังคายนา พระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ ของศาสนา ที่ตนนับถือ และการ เผยแผ่	พระไตรปิฎก มีการสังคายนา สืบทอดมา จำนวนหลาย ครั้งจึงเป็นคัมภีร์ ที่เชื่อถือได้ผู้ศึกษา และปฏิบัติตาม สามารถนำไป เป็นแนวทางการ ดำเนินชีวิตได้ดี	๑. วิธีการศึกษา และค้นคว้า พระไตรปิฎกและ คัมภีร์ของศาสนา อื่น ๆ ๒. การสังคายนา และการเผยแผ่ พระไตรปิฎก ๓. ความสำคัญ และคุณค่าของ พระไตรปิฎก	๑. ทักษะ การทำให้กระจ่าง ๒. ทักษะ การสรุปอ้างอิง ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	๑. การอธิบาย สาระสำคัญของ พระไตรปิฎกหรือ คัมภีร์ของศาสนา ที่ตนนับถือและ นำเสนอโดยย่อ ๒. การนำเสนอ ขั้นตอนการทำ สังคายนาและ ให้เหตุผลที่ต้องมี การทำสังคายนา พระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของ ศาสนา	๑. ตั้งประเด็นคำถาม “พระไตรปิฎกหรือ คัมภีร์” คืออะไร มีความสำคัญต่อ ศาสนาอย่างไร ๒. สืบค้นข้อมูลและ ร่วมกันอภิปรายเพื่อสรุป ๓. ศึกษาสาระสำคัญของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๔. สรุปสาระสำคัญของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๕. ศึกษาและสรุป ขั้นตอนของการทำ สังคายนา ๖. นำเสนอขั้นตอน การทำสังคายนาและ ให้เหตุผลที่ต้องมี การทำสังคายนา พระไตรปิฎกหรือ คัมภีร์ของศาสนา

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๑๖. เชื่อมันต่อ ผลของการ ทำความดี ความชั่ว สามารถ วิเคราะห์ สถานการณ์ ที่ต้องเผชิญ และตัดสินใจ เลือก ดำเนินการ หรือปฏิบัติ ตนได้อย่างมี เหตุผลถูก ต้องตาม หลักธรรม จริยธรรม และกำหนด เป้าหมาย บทบาทการ ดำเนินชีวิต เพื่อการอยู่ ร่วมกันอย่าง สันติสุข และอยู่ร่วม กันเป็นชาติ อย่าง สมานฉันท์	การทำดีและ การปฏิบัติตน ตามหลักธรรม ช่วยให้ชีวิตเกิด สันติสุขและ อยู่ร่วมกัน เป็นชาติ อย่างสมานฉันท์	๑. ตัวอย่างผล ที่เกิดจากการ กระทำความดี ความชั่ว ๒. โยนิโสมนสิการ ด้วยวิธีคิดแบบ อริยสัจ ๓. หลักธรรม ตามสาระ การเรียนรู้ข้อ ๑๓	๑. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๒. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	รายงานผล การศึกษากรณี ตัวอย่างบุคคล ที่ได้รับผล ตอบแทนจาก การทำความดี/ ความชั่ว	๑. ศึกษากรณี ตัวอย่าง ๒. สรุปสาระความรู้ ที่ได้จากการศึกษา กรณีตัวอย่าง ๓. แสดงความรู้ลึก ต่อข้อมูล พร้อมทั้ง ให้เหตุผลประกอบ ๔. เชื่อมโยงกรณี ตัวอย่างเข้ากับ หลักธรรม และ สรุปผลของการทำ ความดีและความชั่ว ๕. ค้นหาบุคคลที่ ทำความดี/ความชั่ว ในชุมชนของตน พร้อมทั้งบอกลักษณะ ของการทำความดี/ ความชั่วและผลของ การปฏิบัติ ๖. สมมติบทบาท นักเรียนเป็นบุคคล ในกรณีตัวอย่าง นักเรียนจะมีแนว ปฏิบัติตนอย่างไร ที่เหมาะสมกับ สภาวะการณ์ของ นักเรียน ๗. รายงานผลการ ศึกษากรณีตัวอย่าง บุคคลที่ได้รับผล ตอบแทนจากการทำ ความดี/ความชั่ว

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๑๗. อธิบายประวัติ ศาสนาของศาสนาอื่น ๆ โดยสังเขป	ศาสนาแต่ละศาสนามีคำสอนที่เป็นแบบอย่างที่ดีประวัติของท่านเพื่อการแสวงหาข้อเท็จจริงสามารถเป็นแบบอย่างได้สำหรับผู้สนใจและปฏิบัติตาม	ประวัติพระพุทธเจ้า มุฮัมมัด พระเยซู	๑. ทักษะการสรุปอ้างอิง ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะประยุกต์ใช้ความรู้ ๔. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	แผ่นพับนำเสนอประวัติศาสนาที่น่าสนใจ	๑. ศึกษาประวัติศาสนาที่นักเรียนนับถือ ๒. วิเคราะห์ประวัติหลักธรรม คำสอนและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๓. พุดนำเสนอประวัติศาสนาที่น่าสนใจโดยสังเขป ๔. จัดทำแผ่นพับเพื่อนำเสนอตามประเด็นที่กำหนด
๑๘. ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของค่านิยม จริยธรรมที่เป็นตัวกำหนดความเชื่อและพฤติกรรมที่แตกต่างกันของศาสนิกชนศาสนาต่าง ๆ เพื่อจัดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข	ค่านิยม จริยธรรมเป็นสิ่งเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของแต่ละศาสนาทุกศาสนามีความเชื่อเป็นของตนเอง	๑. คุณค่าและความสำคัญของค่านิยมและจริยธรรม ๒. การจัดความขัดแย้งเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข	๑. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ๒. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การนำเสนอคุณค่าและความสำคัญของค่านิยมและจริยธรรม	๑. ระบุประเด็นปัญหาในการคิด ๒. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลในทุกแง่มุม ๓. วิเคราะห์ข้อมูล ๔. พิจารณาทางเลือกโดยการใช้หลักเหตุผลประกอบ การพิจารณาข้อมูล ๕. สรุปลงความเห็น

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๑๙. เห็นคุณค่า เชื่อมั่น และ มุ่งมั่นพัฒนาชีวิตด้วยการพัฒนาจิต และพัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโส มนสิการ หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ	การพัฒนาชีวิต การพัฒนาจิต ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโส มนสิการ ช่วยให้ เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ช่วยให้ เกิดความเชื่อมั่น และมั่นใจ ในการพัฒนาตนเอง	พัฒนาการเรียนรู้ ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโส มนสิการ ๑๐ วิธี (เน้นวิธีคิดแบบแยกแยะ ส่วนประกอบ แบบสามัญลักษณ์ แบบเป็นอยู่ในปัจจุบันและแบบวิภาษวาท) ๑. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย ๒. วิธีคิดแบบแยกแยะ ส่วนประกอบ ๓. วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ ๔. วิธีคิดแบบอริยสัจ ๕. วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ ๖. วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม ๗. วิธีคิดแบบคุณ-โทษและหาทางออก ๘. วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบัน ๙. วิธีคิดแบบวิภาษวาท	๑. ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจยรณญาณ ๒. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การแสดงบทบาทสมมติเพื่อนำเสนอวิธีการคิดแบบโยนิโส มนสิการ หรือตามแนวทางของศาสนาที่นับถือตามสถานการณ์ที่กำหนด	๑. ระบุประเด็นปัญหาในการคิดเป็นสถานการณ์ ๒. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการคิดแบบโยนิโส มนสิการ ๓. วิเคราะห์ข้อมูล และเลือกทางเลือกเพื่อการแก้ปัญหาด้วยหลักการของเหตุและผล ๔. วิเคราะห์ทางเลือก ๕. ตัดสินใจเลือกทางเลือก

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๒๐. สวดมนต์ แผ่เมตตา และบริหาร จิต และ เจริญปัญญา ตามหลักสติ ปัฏฐาน หรือตาม แนวทางของ ศาสนา ที่ตนนับถือ	การบริหารจิต และเจริญปัญญา เป็นความดีที่เกิด ผลสูงสุดทำให้ ตนเองมีจิตสงบ เกิดปัญญาตาม ความเป็นจริง	๑. สวดมนต์แปล และแผ่เมตตา รู้และเข้าใจวิธี ปฏิบัติและ ประโยชน์ของ การบริหารจิต และเจริญปัญญา - ฝึกการบริหาร จิตและการเจริญ ปัญญาตามหลัก สติปัฏฐาน - นำวิธีการ บริหารจิตและ เจริญปัญญา ไปใช้ในการ พัฒนาการเรียนรู้ คุณภาพชีวิต และสังคม	๑. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้ ๒. ทักษะ การหาแบบแผน ๓. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	สวดมนต์ แผ่เมตตาและ บริหารจิตและ เจริญปัญญาตาม หลักสติปัฏฐาน หรือตาม แนวทางของ ศาสนาที่ตน นับถือ	๑. ทบทวนความรู้ เดิมด้วยการบริหารจิต และเจริญปัญญา ตามวิธีการที่เคย ปฏิบัติ ๒. นำเสนอวิธีการ บริหารจิตที่เคย ปฏิบัติมา ๓. ศึกษาหลักการ บริหารจิตและเจริญ ปัญญาตามหลักสติ ปัฏฐานหรือตาม แนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๔. เชื่อมโยงข้อมูล ๕. สรุปเป็นแบบแผน การบริหารจิตและ เจริญปัญญาตาม หลักสติปัฏฐานหรือ ตามแนวทางของ ศาสนาที่ตนนับถือ ๖. ปฏิบัติตนตาม แบบแผน ๗. นำแนวทาง การนำแบบแผน ไปประยุกต์ใช้ ในการดำเนินชีวิต
๒๑. วิเคราะห์ หลักธรรม สำคัญใน การอยู่ร่วม	การนำหลักธรรม ในพระพุทธ- ศาสนา มาใช้ในการ ดำรงชีวิต	๑. หลักธรรม สำคัญในการ อยู่ร่วมกันอย่าง สันติสุข	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การทำให้กระจ่าง	๑. โครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับศาสนา ต่าง ๆ ในชุมชน และสังคมนั้น	๑. รวบรวมข้อมูล โครงการกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับศาสนา ต่าง ๆ ในชุมชน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
กันอย่าง สันติสุขของ ศาสนาอื่น ๆ และชักชวน ส่งเสริม สนับสนุนให้ บุคคลอื่น เห็นความ สำคัญของการทำความ ดีต่อกัน	ช่วยให้เกิด สันติสุข และ สนับสนุนให้ผู้อื่น เห็นความสำคัญ เป็นสิ่งที่ดี	- หลักธรรมใน พระพุทธศาสนา เช่น สาราณีย- ธรรม ๖ อธิปไตย ๓ มิจฉาวณิซชา ๕ อริยวัฑฒิ ๕ โกคคาทิยะ ๕ ๒. คริสต์ศาสนา ได้แก่ บัญญัติ ๑๐ ประการ (เฉพาะที่ เกี่ยวข้อง) ๓. ศาสนา อิสลาม ได้แก่ หลักจริยธรรม (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)	๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การนำหลักธรรม มาใช้ ๒. ภาพข่าว กิจกรรมการจัด กิจกรรมทาง ศาสนา	๒. สัมภาษณ์ผู้นำ ชุมชนเกี่ยวกับการ บริหารชุมชนที่มี ความแตกต่างกัน ทางศาสนาอย่าง สันติสุข ๓. รวบรวมข่าวต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำ กิจกรรมร่วมกัน ของศาสนา ๔. วิเคราะห์ข่าว เพื่อศึกษาเหตุและ ผลของการปฏิบัติ กิจกรรมร่วมกัน ๕. สรุปความรู้และ หาข้อมูลสนับสนุน ข้อสรุป
๒๒. เสนอ แนวทาง การจัดกิจกรรม ความร่วมมือ ของทุก ศาสนาใน การแก้ ปัญหาและ พัฒนาสังคม	ทุกสังคม เมื่อมีกิจกรรม ศาสนสัมพันธ์ สามารถช่วย แก้ปัญหาใน แต่ละสังคมได้ และพัฒนาสังคม ให้ดีขึ้น	สภาพปัญหาใน ชุมชนและสังคม	ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	โครงการศาสน- สัมพันธ์	๑. วิเคราะห์ข้อมูล การจัดกิจกรรมของ แต่ละศาสนาและ วางแผนการจัด กิจกรรมโครงการ ศาสนสัมพันธ์ ๒. ดำเนินกิจกรรม ตามโครงการ ๓. สรุปองค์ความรู้ และนำเสนอ

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๒ ๑. ปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีต่อสาวก สมาชิกในครอบครัว และคนรอบข้าง	การปฏิบัติตนเป็นพุทธ-ศาสนิกชนที่ดีต่อสาวก ภาย วาจา ใจ ปฏิบัติตนในฐานะในโอกาสอันควร ช่วยส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการรักษาศีล ๘ ปฏิบัติตามทศ ๖ ปฏิบัติสัณณการ ๒ ช่วยให้ เป็นสมาชิกสังคม และครอบครัว	๑. ปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธที่ดีต่อพระภิกษุ - การเข้าใจในกิจของพระสงฆ์ - คุณสมบัติทายกและปฏิบัติทัก - หน้าที่และบทบาทของพระภิกษุในฐานะพระนักเทศน์ พระธรรมทูต พระธรรมจาริก พระวิทยากร พระวิปัสสนาจารย์ และพระนักพัฒนา - การปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนาของพุทธบริษัทในสังคมไทย - การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุทางกาย วาจาและใจที่ประกอบด้วยเมตตา - การปฏิบัติสัณณการที่เหมาะสมต่อพระภิกษุในโอกาสต่าง ๆ	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ๓. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การนำเสนอผลการวิเคราะห์ การปฏิบัติตนของพุทธสาวก และการเป็นศาสนิกชนที่ดี	๑. รวบรวมประวัติของพุทธสาวกหรือสาวกที่ดีตามหลัก การของศาสนาที่นับถือ ๒. วิเคราะห์การปฏิบัติตนของสาวก ๓. นำเสนอผลการวิเคราะห์ การปฏิบัติตนของพุทธสาวกและการเป็นศาสนิกชนที่ดี ๔. สำรวจสถานการณ์ปัจจุบัน ๕. คัดเลือกข้อมูลที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ๖. นำเสนอแนวทางการนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ปัจจุบัน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		๒. ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคม - การรักษาศีล ๘ - การเข้าร่วมกิจกรรมและเป็นสมาชิกขององค์กรชาวพุทธ - การเป็นชาวพุทธที่ดีตามหลักทศเบ็องบนในทศ ๖ - การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในฐานะผู้ปกครองและผู้อยู่ในปกครองตามหลักทศเบ็องล่างในทศ ๖ - การปฏิสันฐานตามหลักปฏิสันถาร ๒ - หน้าที่และบทบาทของอุบาสกอุบาสิกาที่มีต่อสังคมไทยในปัจจุบัน - การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวตามหลักทศเบ็องหลังในทศ ๖ - การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และโลก			

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๒. ปฏิบัติตน ถูกต้องตาม ศาสนพิธี พิธีกรรมตาม หลักศาสนา ที่ตนนับถือ	การปฏิบัติตน ตามศาสนพิธี และพิธีกรรมที่ ถูกต้องช่วยให้ เกิดความสุขและ เบิกบานใจที่มี โอกาสเข้าถึง พระรัตนตรัย	๑. ประเภทของ ศาสนพิธีใน พระพุทธศาสนา - ศาสนพิธีเนื่อง ด้วยพุทธบัญญัติ เช่น พิธีแสดงตน เป็นพุทธมามกะ พิธีเวียนเทียน ถวายสังฆทาน ถวายผ้าอาบน้าฝน พิธีทอดกฐิน พิธีปวารณา - ศาสนพิธีที่นำ พระพุทธศาสนา เข้าไปเกี่ยวเนื่อง เช่น การทำบุญ เลี้ยงพระในโอกาส ต่าง ๆ ๒. ความหมาย ความสำคัญ คติธรรมใน พิธีกรรม บทสวดมนต์ ของนักเรียน งานพิธี คุณค่า และประโยชน์ ๓. พิธีบรรพชา อุปสมบท คุณสมบัติของ ผู้ขอบรรพชา อุปสมบท เครื่องอัฐบริขาร ประโยชน์ของ การบรรพชา อุปสมบท	ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การแสดง บทบาทสมมติ การปฏิบัติตน ที่ถูกต้อง ตามศาสนพิธี พิธีกรรมตาม หลักศาสนาที่ตน นับถือ	๑. กำหนด สถานการณ์ใน การปฏิบัติ ๒. ศึกษาและ รวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้อง ๓. คัดเลือกข้อมูลที่มี ความสอดคล้องกับ สถานการณ์ ๔. ตรวจสอบความ เป็นไปได้ของข้อมูล กับสถานการณ์ ตามหลักเหตุและผล ๕. ใช้ความรู้กับ สถานการณ์ ที่กำหนด

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		๔. บุญพิธี ทานพิธี กุศลพิธี ๕. คุณค่าและ ประโยชน์ของ ศาสนพิธี			
๓. แสดงตนเป็น พุทธมามกะ หรือแสดงตน เป็นศาสนิกชน ของศาสนา ที่ตนนับถือ	การแสดงตน เป็นพุทธมามกะ เป็นการยอมรับ ว่าตนเป็น ชาวพุทธมี พระรัตนตรัย เป็นที่พึ่ง	การแสดงตน เป็นพุทธมามกะ - ขึ้นเตรียมการ - ขึ้นพิธีการ	ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้	การแสดง บทบาทสมมติ ที่ปฏิบัติตน ที่ถูกต้องศาสนพิธี พิธีกรรม ตามหลักศาสนา ที่ตนนับถือ	๑. กำหนดสถานการณ์ ในการปฏิบัติ ๒. ศึกษาและ รวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้อง ๓. คัดเลือกข้อมูลที่มี ความสอดคล้องกับ สถานการณ์ ๔. ตรวจสอบความ เป็นไปได้ของข้อมูล กับสถานการณ์ ตามหลักเหตุและผล ๕. ใช้ความรู้กับ สถานการณ์ ที่กำหนด
๔. วิเคราะห์ หลักธรรม คตินิยมที่ เกี่ยวเนื่องกับ วันสำคัญทาง ศาสนา และ เทศกาลที่ สำคัญของ ศาสนาที่ตน นับถือ และ ปฏิบัติตน ได้ถูกต้อง	เข้าร่วมพิธีกรรม ด้วยความเต็มใจ และปฏิบัติตาม ได้ถูกต้อง เกิดความสุขสงบ และเข้าถึง พระรัตนตรัย	๑. หลักธรรม คตินิยมที่ เกี่ยวเนื่องกับ วันสำคัญและ เทศกาลที่สำคัญ ในพระพุทธ ศาสนาหรือ ศาสนาอื่น ๒. การปฏิบัติตน ที่ถูกต้อง ในวันสำคัญและ เทศกาลที่สำคัญ	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การสร้างความรู้ ๓. ทักษะ การนำความรู้ ไปใช้	การจัด นิทรรศการ เกี่ยวกับ วันสำคัญ ทางศาสนา ที่นับถือ	๑. รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับวันและ เทศกาลสำคัญทาง ศาสนาที่นักเรียน นับถือ ๒. ศึกษาประวัติ ความเป็นมาของ วันสำคัญทางศาสนา แต่ละวัน ๓. วิเคราะห์หลัก ธรรมหรือคตินิยม ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		ในพระพุทธ- ศาสนาหรือ ศาสนาอื่น			๔. ศึกษาและ รวบรวมการ ประเพณีปฏิบัติ อย่างถูกต้องในวัน หรือเทศกาลสำคัญ ทางศาสนา ๕. ร่วมกันจัด นิทรรศการเกี่ยวกับ วันสำคัญทางศาสนา ที่นับถือ
๕. สัมมนาและ เสนอแนะแนว ทางการ ธำรงรักษา ศาสนาที่ตน นับถือ อันส่ง ผลถึงการ พัฒนาตน พัฒนาชาติ และโลก	พระพุทธศาสนา จะดำรงอยู่ได้ พุทธบริษัทต้อง ร่วมมือกันศึกษา ปฏิบัติ เผยแผ่ ปกป้อง เพื่อธำรงรักษาไว้	๑. การปกป้อง คุ้มครอง ธำรงรักษา พระพุทธศาสนา ของพุทธบริษัท ในสังคมไทย ๒. การปลูก จิตสำนึกและ การมีส่วนร่วม ในสังคมพุทธ	๑. ทักษะ การประยุกต์ ใช้ความรู้ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	โครงการสัมมนา แนวทางใน การธำรงรักษา ศาสนาที่ตน นับถือ อันส่งผล ถึงการพัฒนาตน พัฒนาชาติและ โลก	๑. วางแผนจัด โครงการสัมมนา แนวทางในการธำรง รักษาศาสนาที่ตน นับถือ อันส่งผลถึง การพัฒนาตน พัฒนาชาติและโลก ๒. จัดสัมมนา แนวทางในการ ธำรงรักษาศาสนาที่ ตนนับถืออันส่งผล ถึงการพัฒนาตน พัฒนาชาติและโลก

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๑ ๑. วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลกจะนำไปสู่ความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน	๑. กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับนิติกรรมสัญญา เช่น ซื้อขาย ขายฝาก เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ กู้ยืมเงิน จำนำ จำนอง ๒. กฎหมายอาญา เช่น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ๓. กฎหมายอื่นที่สำคัญ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน กฎหมายการรับราชการทหาร กฎหมายภาษีอากร กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ๔. ข้อตกลงระหว่างประเทศ เช่น ปฏิญญา	๑. ทักษะการวิเคราะห์ ๒. ทักษะการสรุป ๓. ทักษะการประเมิน ๔. ทักษะการแก้ปัญหา ๕. ทักษะการสร้างสรรค์	๑. แผนภาพความสัมพันธ์และผลกระทบของการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก ๒. บันทึกการวิเคราะห์กรณีปัญหาจากข่าว/เหตุการณ์ การกระทำผิดกฎหมายต่าง ๆ แล้วเสนอแนวทางแก้ไข ๓. การจัดนิทรรศการกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก	๑. พิจารณาเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ ๒. วิเคราะห์หาเหตุผลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ ๓. วิเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมาย ๔. สรุปและอธิบายความเข้าใจของตนในเรื่องที่รู้ ยกตัวอย่าง และตอบคำถามในเรื่องนั้น ๕. นำเสนอแผนภาพความสัมพันธ์และผลกระทบของการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		สากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชน กฎหมาย มนุษยธรรม ระหว่างประเทศ			ครอบครัว ชุมชน ประเทศและ กฎหมายระหว่างชาติ ๕. บันทึกการ วิเคราะห์กรณีปัญหา จากข่าว/เหตุการณ์ การกระทำผิด กฎหมายต่าง ๆ แล้ว เสนอแนวทางแก้ไข ๖. นำเสนอผลงาน ในรูปแบบการจัด นิทรรศการเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับผู้อื่น กฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และ สังคมโลก
๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของโครงสร้าง ทางสังคม การขัดเกลา ทางสังคม และการ เปลี่ยนแปลง ทางสังคม	ความสำคัญ ของโครงสร้าง ทางสังคม การขัดเกลา ทางสังคม และ การเปลี่ยนแปลง ทางสังคม	๑. โครงสร้าง ทางสังคม - การจัดระเบียบ ทางสังคม - สถาบันทางสังคม ๒. การขัดเกลา ทางสังคม ๓. การเปลี่ยน- แปลงทางสังคม	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การทำให้กระจ่าง ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา	โครงงาน การสำรวจและ แก้ปัญหาสังคม	๑. รวบรวมข้อมูล ที่ได้จากการสำรวจ ค้นหาเรื่อง โครงสร้าง ทางสังคม การขัดเกลา ทางสังคม และ การเปลี่ยนแปลง ทางสังคม ๒. กำหนด จุดมุ่งหมายเพื่อ แก้ปัญหาโดยใช้ วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ เกิดความชัดเจน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		๔. การแก้ปัญหา และแนวทาง การพัฒนาทาง สังคม			เช่น เปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง ขยายความ แปลความ ตีความ อธิบาย สรุปอ้างอิง ให้เหตุผล ๓. วิเคราะห์อธิบาย สิ่งที่คลุมเครือ เกี่ยวกับความสำคัญ ของโครงสร้าง ทางสังคม การขัดเกลา ทางสังคม และ การเปลี่ยนแปลงทาง สังคมเพื่อวางแผน แก้ปัญหา ๔. ลงมือปฏิบัติหรือ แก้ปัญหาตาม แผนการที่กำหนดไว้ นำเสนอเกี่ยวกับ ความสำคัญของ โครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคม และการเปลี่ยนแปลง ทางสังคม ๕. ประเมินผล ระหว่างปฏิบัติงาน เพื่อทำความเข้าใจ ปัญหาเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลง ทางสังคม

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๖. สรุปและ ตรวจสอบ การแก้ปัญหา ๗. จัดทำโครงการ การสำรวจและ แก้ปัญหาสังคม
๓. ปฏิบัติตน และมีส่วน สนับสนุนให้ ผู้อื่นประพฤติ ปฏิบัติเพื่อเป็น พลเมืองดีของ ประเทศชาติ และสังคมโลก	การปฏิบัติตน และสนับสนุน ให้ผู้อื่นประพฤติ ปฏิบัติตนเป็น พลเมืองดี ทำให้ สังคมไทยและ สังคมโลกสงบสุข	คุณลักษณะ พลเมืองดีของ ประเทศชาติ และสังคมโลก เช่น - เคารพกฎหมาย และกติกาสังคม - เคารพสิทธิ เสรีภาพ ของตนเองและ บุคคลอื่น - มีเหตุผล รับฟัง ความคิดเห็นของ ผู้อื่น - มีความรับผิดชอบ ต่อตนเอง สังคม ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก - เข้าร่วมกิจกรรม ทางการเมือง การปกครอง - มีส่วนร่วม ในการป้องกัน แก้ไขปัญหา เศรษฐกิจ สังคม	๑. ทักษะ การสังเคราะห์ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด ตัดสินใจ	๑. แผ่นพับ เสนอแนะการ ปฏิบัติตนและ สนับสนุนผู้อื่น เป็นพลเมืองดี ของประเทศชาติ และสังคมโลก ๒. บันทึกการ ปฏิบัติตนและ เป็นพลเมืองดี ของประเทศชาติ และสังคมโลก	๑. กำหนดสิ่งที่ เป็น ปัญหาของการปฏิบัติ ตนและสนับสนุนให้ ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติตน เป็นพลเมืองดี ทำให้ สังคมไทยและสังคม โลกสงบสุข ๒. ทำความเข้าใจกับ ปัญหาและอธิบาย สิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับปัญหา ๓. ดำเนินการศึกษา ค้นคว้าและกำหนด สิ่งที่ต้องการเรียน และดำเนินการศึกษาค้นคว้าอย่าง หลากหลาย ๔. สังเคราะห์ความรู้ ที่ได้ค้นคว้ามา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน อภิปรายผล และสังเคราะห์ความรู้ ที่ได้มาว่ามีความ เหมาะสมหรือไม่ ๕. สรุปและประเมิน ค่าผลงานว่าข้อมูล

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		การเมือง การปกครอง สิ่งแวดล้อม - มีคุณธรรม จริยธรรม ใช้เป็น ตัวกำหนด ความคิด			ที่ได้ศึกษาค้นคว้า มีความเหมาะสม เพียงใด โดยการ ตรวจสอบแนวคิด ภายในกลุ่มของตนเอง ทุกกลุ่มร่วมกัน สรุปองค์ความรู้ ในภาพรวมของ ปัญหาอีกครั้ง ๖. นำเสนอและ ประเมินผลงานใน รูปแบบที่หลากหลาย ทุกคนและผู้เกี่ยวข้อง กับปัญหาร่วมกัน ประเมินผล ๗. จัดทำแผนพับ เสนอแนะการปฏิบัติ ตนและสนับสนุน ผู้อื่นเป็นพลเมืองดี ของประเทศชาติ และสังคมโลก ๘. บันทึกการปฏิบัติ ตนและเป็นพลเมือง ดีของประเทศชาติ และสังคมโลก
๔. ประเมิน สถานการณ์ สิทธิมนุษยชน ในประเทศไทย และเสนอ แนวทาง พัฒนา	การประเมิน สถานการณ์ สิทธิมนุษยชน ช่วยให้การพัฒนา สอดคล้องกับ สภาพปัญหา	๑. ความหมาย ความสำคัญ แนวคิดและ หลักการของ สิทธิมนุษยชน ๒. บทบาทของ องค์กรระหว่าง	๑. ทักษะ การสำรวจ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	บทสรุปวิเคราะห์ สถานการณ์หรือ ปัญหาเกี่ยวกับ สิทธิมนุษยชน ในประเทศไทย และแนวทางแก้ไข	๑. กำหนดการสำรวจ สถานการณ์หรือ ปัญหาเกี่ยวกับ การละเมิด สิทธิมนุษยชน ๒. แสวงหาวิธีการ ในการรวบรวมข้อมูล

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		ประเทศ ในเวทีโลกที่มีผล ต่อประเทศไทย ๓. สาระสำคัญ ของปฏิญญา สากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชน ๔. บทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน เกี่ยวกับ สิทธิมนุษยชน ๕. ปัญหา สิทธิมนุษยชน ในประเทศ และแนวทาง แก้ปัญหาและ พัฒนา			เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง และความคิดเห็น เกี่ยวกับสถานการณ์ หรือปัญหาสิทธิ มนุษยชน ๓. วางแผนออกแบบ แก้ปัญหา ๔. เก็บรวบรวม ข้อเท็จจริงและความ คิดเห็นเกี่ยวกับ สิ่งที่สำรวจ ทำความ เข้าใจปัญหาเกี่ยวกับ สิทธิมนุษยชน ๕. ดำเนินการ ตามแผน มีการ ตรวจสอบแต่ละ ขั้นตอนที่ปฏิบัติ ๖. วิเคราะห์ข้อมูล และตรวจสอบว่าเป็น ไปตามที่กำหนด หรือไม่ ๗. สรุปผลเพื่อให้ได้ ข้อเท็จจริงและ ความคิดเห็นเกี่ยว กับสถานการณ์หรือ ปัญหาสิทธิมนุษยชน ๘. เขียนบทสรุป วิเคราะห์สถานการณ์ หรือปัญหาเกี่ยวกับ สิทธิมนุษยชนใน ประเทศไทยและ แนวทางแก้ไข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๕. วิเคราะห์ ความจำเป็นที่ ต้องมีการ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และเลือกรับ วัฒนธรรม สากล	การเปลี่ยนแปลง ทางวัฒนธรรม มีผลต่อสภาพ สังคม จึงต้อง ร่วมกันอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และเลือกรับ วัฒนธรรมสากล ให้เหมาะสม โดยคำนึงถึง ประโยชน์ ส่วนรวม	๑. ความหมาย และความสำคัญ ของวัฒนธรรม ๒. ลักษณะและ ความสำคัญของ วัฒนธรรมไทย ที่สำคัญ ๓. การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย ๔. ความแตกต่าง ระหว่าง วัฒนธรรมไทย กับวัฒนธรรม สากล ๕. แนวทาง การอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย ที่ดำรง ๖. วิธีการเลือก รับวัฒนธรรม สากล	ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	โต้วาที /อภิปราย ต่างมุมมอง ในหัวข้อเรื่อง ความจำเป็นที่ ต้องมีการ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และเลือกรับ วัฒนธรรมสากล	๑. แสวงหาข้อมูล เรื่องการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมและข้อมูล ที่เกี่ยวกับผลกระทบ ที่จะเกิดกับส่วนรวม และผลกระทบที่จะ เกิดขึ้นในระยะยาว ๒. คิดพิจารณา ข้อมูลและตัดสินใจ อนุรักษ์วัฒนธรรม โดยคำนึงประโยชน์ ต่อส่วนรวมมากกว่า ส่วนตน ๓. คิดพิจารณา ข้อมูลและตัดสินใจ โดยคำนึงถึง ประโยชน์ระยะยาว มากกว่าระยะสั้น ๔. ระบุเป้าหมาย การเลือกรับ วัฒนธรรมสากล ๕. การระบุทางเลือก ๖. การวิเคราะห์ ทางเลือก ๗. การจัดลำดับทาง เลือกและเลือกรับ และนำไปปฏิบัติ ๘. โต้วาที /อภิปราย ต่างมุมมองในหัวข้อ เรื่องความจำเป็นที่ ต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและ อนุรักษ์วัฒนธรรม- ไทยและเลือกรับ วัฒนธรรมสากล

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และ
 ดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
 ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และ การดำเนินชีวิต ในสังคม มาตรฐาน ส ๒.๒ ๑. วิเคราะห์ ปัญหาการเมือง ที่สำคัญใน ประเทศ จาก แหล่งข้อมูล ต่าง ๆ พร้อม ทั้งเสนอ แนวทางแก้ไข	ประชาชนทุกคน ต้องมีส่วนร่วม ในการเสนอ แนวทางแก้ไข ปัญหาการเมือง ที่สำคัญ ในประเทศไทย	๑. ปัญหา การเมืองสำคัญ ที่เกิดขึ้นภายใน ประเทศ ๒. สถานการณ์ การเมือง การปกครอง ของสังคมไทย และสังคมโลก และการประสาน ประโยชน์ร่วมกัน ๓. อิทธิพลของ ระบบการเมือง การปกครองที่มี ผลต่อการดำเนิน ชีวิตและความ สัมพันธระหว่าง ประเทศ	๑. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจักษ์ญาณ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	การนำเสนอ ผลการวิเคราะห์ ปัญหาการเมืองที่ สำคัญในประเทศ จากแหล่งข้อมูล ต่าง ๆ พร้อมทั้ง เสนอแนวทาง แก้ไข	๑. ระบุประเด็น ปัญหาการเมืองที่ สำคัญในประเทศ ๒. ประมวลข้อมูล ที่เกี่ยวข้องจาก การคิด ทางกว้าง คิดอย่างลึกซึ้ง คิดอย่างละเอียด และคิดในระยะไกล ๓. วิเคราะห์ข้อมูล ๔. พิจารณาทางเลือก ในการแก้ปัญหา การเมืองที่สำคัญ โดยพิจารณาข้อมูล โดยใช้หลักเหตุผล และระบุทางเลือก ที่หลากหลาย ๕. ตัดสินใจโดย ประเมินทางเลือก ในการแก้ปัญหา ๖. วางแผนออกแบบ การแก้ปัญหา ๗. ดำเนินการตาม แผน มีการตรวจ สอบแต่ละขั้นตอน ๘. สรุปและตรวจ สอบการแก้ปัญหา ๙. เขียน/พูด วิเคราะห์ปัญหา

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					การเมืองที่สำคัญ ในประเทศจากแหล่ง ข้อมูลต่าง ๆ พร้อม ทั้งเสนอแนวทางแก้ไข
๒. เสนอแนวทาง ทางการเมือง การปกครอง ที่นำไปสู่ความ เข้าใจ และ การประสาน ประโยชน์ร่วม กันระหว่าง ประเทศ	การเมืองการ ปกครองมีส่วน สำคัญต่อการ ประสาน ประโยชน์ร่วมกัน ระหว่างประเทศ	๑. การประสาน ประโยชน์ร่วมกัน ระหว่างประเทศ เช่น การสร้าง ความสัมพันธ์ ระหว่างไทยกับ ประเทศต่าง ๆ ๒. การแลกเปลี่ยน เพื่อช่วยเหลือ และส่งเสริม ด้านวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม	๑. ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ ๒. ทักษะ กระบวนการคิด ตัดสินใจ	การนำเสนอ แนวทาง ทางการเมือง การปกครองที่นำ ไปสู่ความเข้าใจ และการประสาน ประโยชน์ร่วมกัน ระหว่างประเทศ	๑. ระบุประเด็น การคิด เรื่อง แนวทางการเมือง การปกครองที่จะนำ ไปสู่ความเข้าใจและ การประสาน ประโยชน์ร่วมกัน ระหว่างประเทศ ๒. ประมวลข้อมูล ที่เกี่ยวข้องจาก การคิดทางกว้าง คิดอย่างลึกซึ้ง คิดอย่างละเอียด และคิดในระยะไกล ๓. วิเคราะห์ข้อมูล ๔. พิจารณาทางเลือก โดยพิจารณาข้อมูล โดยใช้หลักเหตุผล และระบุทางเลือก ที่หลากหลาย ๕. ตัดสินใจโดย ประเมินทางเลือกและ ใช้เหตุผลคิดคุณค่า ๖. เขียนบทความ การวิเคราะห์นำเสนอ แนวทางทางการเมือง การปกครองที่นำไปสู่ ความเข้าใจ และ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					การประสาน ประโยชน์ร่วมกัน ระหว่างประเทศ
๓. วิเคราะห์ ความสำคัญ และความ จำเป็นที่ต้อง ธำรงรักษาไว้ ซึ่งการปกครอง ตามระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข	พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นศูนย์ รวมจิตใจ และ ความมั่นคงใน การปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย ของไทย จำเป็น ต้องธำรงรักษาไว้	การปกครอง ตามระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข - รูปแบบของรัฐ - ฐานะและ พระราชอำนาจ ของพระมหากษัตริย์	ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	ผังโน้ตส์ แสดงความ สำคัญและ ความจำเป็นที่ ต้องธำรงรักษาไว้ ซึ่งการปกครอง ตามระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข	๑. รวบรวม ส่วนประกอบและ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องกับ ความสำคัญของสถาบัน พระมหากษัตริย์ ๒. เชื่อมโยงความ สัมพันธ์ที่ซับซ้อน ของรายละเอียดใน ส่วนประกอบต่าง ๆ เพื่อให้เห็นภาพรวม ของเรื่องที่คิด ๓. หาส่วนประกอบ ที่มีความสำคัญต่อ เรื่องที่คิด ๔. หาความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุของส่วน ประกอบต่าง ๆ ที่ โยงใยของเรื่องที่คิด ๕. วิเคราะห์หาสาเหตุ ที่แท้จริงของเรื่อง ที่คิด ๖. อธิบายความ สำคัญของสถาบัน พระมหากษัตริย์ และความจำเป็น ที่ต้องธำรงรักษาไว้ ซึ่งการปกครอง ระบอบ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๑. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากการคิดทางกว้าง คิดอย่างลึกซึ้ง คิดอย่างละเอียด และคิดในระยะไกล ๘. เขียนผังมโนทัศน์แสดงความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องธำรงรักษาไว้ ซึ่งการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๔. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย	การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยเป็นส่วนสำคัญของระบอบประชาธิปไตย	การตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	๑. ผังมโนทัศน์แนวทางการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย ๒. บันทึกการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย	๑. กำหนดประเด็นในการคิด เรื่องแนวทางและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย ๒. ประมวลข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากการคิดทางกว้าง คิดอย่างลึกซึ้ง คิดอย่างละเอียด และคิดในระยะไกล ๓. วิเคราะห์ข้อมูล ๔. พิจารณาทางเลือกโดยพิจารณาข้อมูล

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					โดยใช้หลักเหตุผล และระบุทางเลือกที่ หลากหลาย ๕. ตัดสินใจโดย ประเมินทางเลือก และใช้เหตุผลคิด คุณค่า ๖. เขียนผังมโนทัศน์ แนวทางการตรวจ สอบการใช้อำนาจรัฐ ๗. วางแผนการมี ส่วนร่วมในการตรวจ สอบการใช้อำนาจรัฐ และนำไปปฏิบัติ ๘. เขียนบันทึกการ มีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๑ ๑. อภิปรายการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ	การกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจของรัฐบาลเศรษฐกิจของรัฐ	๑. ระบบเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบัน ผลดีและผลเสียของระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ ๒. ตลาดและประเภทของตลาด ข้อดีและข้อเสียของตลาด ประเภทต่าง ๆ ๓. การกำหนดราคาตามอุปสงค์และอุปทาน ๔. การกำหนดราคาในเชิงกลยุทธ์ที่มีในสังคมไทย ๕. การกำหนดค่าจ้าง กฎหมายที่เกี่ยวข้องและอัตราค่าจ้างแรงงานในสังคมไทย ๖. บทบาทของรัฐในการแทรกแซงราคา และการควบคุมราคาเพื่อการแจกจ่ายและจัดสรรในทางเศรษฐกิจ	ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การนำเสนอตัวอย่างการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ	๑. เปรียบเทียบระบบเศรษฐกิจต่าง ๆ ในโลกปัจจุบันถึงผลดีผลเสีย ๒. ศึกษาประเภทของตลาดในระบบเศรษฐกิจ ๓. วิเคราะห์ประเด็น - ข้อดีและข้อเสียของตลาดแต่ละประเภท - การทำงานของกลไกราคาในตลาดเสรี - การแทรกแซงราคาและค่าจ้างของรัฐ ๔. สรุปการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ ๕. นำเสนอผลงาน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๒. ตระหนักถึง ความสำคัญ ของปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงที่มี ต่อเศรษฐกิจ สังคมของ ประเทศ	การนำแนวทาง ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอ เพียงเพื่อพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม อย่างยั่งยืน	๑. การประยุกต์ ใช้เศรษฐกิจ พอเพียงในการ ดำเนินชีวิต ของตนเอง และครอบครัว ๒. การประยุกต์ ใช้เศรษฐกิจ พอเพียงใน ภาคเกษตร อุตสาหกรรม การค้าและบริการ ๓. ปัญหาการ พัฒนาประเทศ ที่ผ่านมา โดย การศึกษาวิเคราะห์ แผนพัฒนา เศรษฐกิจ และ สังคมฉบับที่ ผ่านมา ๔. การพัฒนา ประเทศที่ นำปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ ในการวางแผน พัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ฉบับปัจจุบัน	ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	บทวิเคราะห์แผน พัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่ง ชาติฉบับปัจจุบัน กับการนำปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ ในการบริหารและ วางแผนพัฒนา เศรษฐกิจและ สังคม ของรัฐบาล	๑. ศึกษาค้นคว้า หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ๒. นำเสนอหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจ- พอเพียงไปใช้ในการ วางแผนการดำรง ชีวิตของตนเอง และครอบครัว ๓. ศึกษาการนำ ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ ในการบริหารและ วางแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม ของรัฐบาล

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๓. ตระหนักถึง ความสำคัญ ของระบบ สหกรณ์ ในการพัฒนา เศรษฐกิจ ในระดับชุมชน และประเทศ	บทบาทของ สหกรณ์ที่มีความ สำคัญต่อการ พัฒนาเศรษฐกิจ ในชุมชนและ ประเทศ	๑. วิวัฒนาการ ของสหกรณ์ ในประเทศไทย ๒. ความหมาย ความสำคัญ และ หลักการของ ระบบสหกรณ์ ๓. ตัวอย่าง และประเภท ของสหกรณ์ ในประเทศไทย ๔. ความสำคัญ ของระบบ สหกรณ์ในการ พัฒนาเศรษฐกิจ ในชุมชนและ ประเทศ	ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	ตัวอย่าง สหกรณ์ที่ ประสบผลสำเร็จ อย่างหลากหลาย	๑. ค้นคว้าและรวบรวม ข้อมูลวิวัฒนาการ ของสหกรณ์ใน ประเทศไทย ๒. ศึกษาตัวอย่าง สหกรณ์ที่ประสบ- ผลสำเร็จใน ประเทศไทย ๓. ร่วมกันอภิปราย เพื่อหาข้อสรุปว่า ระบบสหกรณ์ มีความสำคัญ ในการพัฒนา เศรษฐกิจ ชุมชน และ ประเทศอย่างไร
๔. วิเคราะห์ ปัญหาทาง เศรษฐกิจ ในชุมชน และเสนอ แนวทางแก้ไข	การแก้ไขปัญหา และพัฒนา เศรษฐกิจใน ชุมชนช่วยให้ เศรษฐกิจมีความ เติบโต	๑. ปัญหาทาง เศรษฐกิจ ในชุมชน ๒. แนวทางการ พัฒนาเศรษฐกิจ ของชุมชน ๓. ตัวอย่างของ การรวมกลุ่มที่ ประสบความสำเร็จ ในการ แก้ปัญหา ทางเศรษฐกิจ ของชุมชน	ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	แนวทาง แก้ปัญหาและ พัฒนาเศรษฐกิจ ของชุมชน	๑. สำรวจและศึกษา สภาพเศรษฐกิจ ในชุมชนของตนเอง ๒. อภิปรายปัญหา เศรษฐกิจของชุมชน เพื่อหาสาเหตุและ แนวทางแก้ไขปัญหา ๓. ศึกษาค้นคว้า ชุมชนต้นแบบที่ ประสบผลสำเร็จใน การแก้ปัญหา เศรษฐกิจของชุมชน

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส ๓.๒ ๑. อธิบายบทบาทของรัฐบาลเกี่ยวกับด้านนโยบายการเงิน การคลัง ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ	นโยบายการเงิน การคลังของรัฐบาลมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศ	๑. บทบาทของนโยบายการเงิน และการคลังของรัฐบาลในด้าน - การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ - การสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ - การรักษาดุลการค้าระหว่างประเทศ - การแทรกแซงราคาและการควบคุมราคา ๒. รายรับและรายจ่ายของรัฐที่มีผลกระทบต่องบประมาณ หนี้สาธารณะ การพัฒนาทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชน ๓. ความหมายสาเหตุ และผลกระทบที่เกิดจากภาวะทางเศรษฐกิจ เช่น เงินเฟ้อ เงินฝืด	ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	แผนผังความคิดเกี่ยวกับบทบาทของรัฐบาลในการดำเนินนโยบายการเงิน การคลังกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ	๑. กำหนดเรื่องที่จะไปสำรวจค้นหา - บทบาทของรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายการเงิน - บทบาทของรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบาย การคลัง ตัวชี้วัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ - ความหมายสาเหตุและผลกระทบที่เกิดจากภาวะทางเศรษฐกิจ เช่น อัตราเงินเฟ้อ อัตราการว่างงาน ๒. ตั้งวัตถุประสงค์การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องบทบาทของรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ๓. วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอตามหัวข้อที่กำหนด ๔. อภิปรายบทบาทของรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายการเงิน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		๔. ตัวชี้วัด ความเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจ เช่น GDP, GNP รายได้ เฉลี่ยต่อบุคคล ๕. แนวทางการ แก้ปัญหาของ นโยบายการเงิน การคลัง			การคลังในการ พัฒนาเศรษฐกิจ ของประเทศ ๕. สรุปบทบาท ของรัฐบาลเกี่ยวกับ นโยบายการเงิน การคลังในการ พัฒนาเศรษฐกิจ ของประเทศ
๒. วิเคราะห์ ผลกระทบ ของการเปิด เสรีทาง เศรษฐกิจใน ยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีผลต่อ สังคมไทย	การเปิดเสรี ทางเศรษฐกิจ ในยุคโลกาภิวัตน์ มีผลต่อ สังคมไทย	๑. วิวัฒนาการ ของการเปิดเสรี ทางเศรษฐกิจ ในยุคโลกาภิวัตน์ ของไทย ๒. ปัจจัยทาง เศรษฐกิจที่มีผล ต่อการเปิดเสรี ทางเศรษฐกิจ ของประเทศ ๓. ผลกระทบ ของการเปิดเสรี ทางเศรษฐกิจ ของประเทศที่มี ต่อภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้าและ บริการ ๔. การค้าและ การลงทุน ระหว่างประเทศ ๕. บทบาทของ องค์กรระหว่าง ประเทศในเวที	ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	รายงานผลกระทบ ของการเปิดเสรี ทางเศรษฐกิจ ของประเทศที่มี ผลต่อสังคมไทย และแนวทาง แก้ไข	๑. สำรวจค้นหา ผลกระทบของ การเปิดเสรี ทางเศรษฐกิจไทย กับทั้งระดับทวิภาคี/ ภูมิภาคที่มีผลต่อ สังคมไทยและ แนวทางการแก้ไข ปัญหา ๒. วิเคราะห์และ อภิปรายข้อมูล ตามประเด็น ที่กำหนด ๓. สรุปข้อมูลตาม ประเด็นที่กำหนด ๔. รายงานผล การศึกษา

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		การเงินโลก ที่มีผลกับ ประเทศไทย			
๓. วิเคราะห์ผลดี ผลเสียของ ความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจ ระหว่าง ประเทศใน รูปแบบต่าง ๆ	ความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศ ในรูปแบบต่าง ๆ มีทั้งผลดีและ ผลเสีย	๑. แนวคิด พื้นฐานที่เกี่ยวข้อง กับการค้า ระหว่างประเทศ ๒. บทบาทของ องค์การความ ร่วมมือทาง เศรษฐกิจที่สำคัญ ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ๓. ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่การพึ่งพา การแข่งขัน การขัดแย้ง และ การประสาน ประโยชน์ ทางเศรษฐกิจ ๔. ตัวอย่าง เหตุการณ์ที่นำไป สู่การพึ่งพา ทางเศรษฐกิจ ๕. ผลกระทบ จากการดำเนิน กิจกรรมทาง เศรษฐกิจ ระหว่างประเทศ ๖. ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่ การพึ่งพา การแข่งขัน การขัดแย้ง และ	ทักษะ กระบวนการคิด อย่างมี วิจารณญาณ	การเสวนาเรื่อง ผลกระทบจาก ความร่วมมือทาง เศรษฐกิจระหว่าง ประเทศ	๑. ศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับความ ร่วมมือทางเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศ ในรูปแบบต่าง ๆ ๒. อภิปรายผลดี ผลเสียของความ ร่วมมือระหว่าง ประเทศ ๓. สรุปผล การอภิปราย ๔. นำเสนอสรุป ผลการอภิปราย โดยจัดเสวนาเรื่อง ผลกระทบของความ ร่วมมือทางเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
		การประสาน ประโยชน์ทาง เศรษฐกิจ วิธีการ กีดกันทางการค้า ในการค้าระหว่าง ประเทศ			

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๑ ๑. ตระหนักถึง ความสำคัญ ของเวลาและ ยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ ที่แสดงถึง การเปลี่ยนแปลง ของมนุษยชาติ	ความสำคัญ ของเวลาและ ยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ บ่งบอกความ เปลี่ยนแปลง ของมนุษยชาติ	๑. เวลาและ ยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ ที่ปรากฏใน หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ไทย และประวัติศาสตร์ สากล ๒. ความสำคัญ ของเวลาและ ยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ ๓. ตัวอย่างเวลา และยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ ของสังคมมนุษย์ ที่มีปรากฏ ในหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	รายงาน ความสำคัญ ของเวลาและ ยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์- ไทยและสากล	๑. กำหนดประเด็น วิธีการ หลักฐาน เอกสารที่เกี่ยวข้อง กับยุคประวัติศาสตร์ และพัฒนามนุษย์ ในแต่ละยุคโดยนับ ช่วงเวลาของไทย และสากล ๒. วิเคราะห์ความ เหมือนและความ แตกต่างระหว่าง ยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ไทย และสากล ๓. สรุปลักษณะสำคัญ ของยุคประวัติศาสตร์ แต่ละยุคสมัย ๔. เขียนรายงาน เชิงวิจัยความสำคัญ ของเวลาและ ยุคสมัยทาง ประวัติศาสตร์ไทย และสากล

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๑. วิเคราะห์อิทธิพลของอารยธรรมโบราณและการติดต่อระหว่างโลก มาตรฐาน ส ๔.๑ ๒. สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ ตะวันออกกับโลกตะวันตก ที่มีผลต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของโลก	อารยธรรมโบราณมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก	๑. อารยธรรมของโลกยุคโบราณ ได้แก่ อารยธรรมลุ่มแม่น้ำไทกริส-ยูเฟรติส ไนล์ ฮวงโห สินธุ และอารยธรรมกรีกโรมัน ๒. การติดต่อระหว่างโลก ตะวันออกกับโลกตะวันตก และอิทธิพลทางวัฒนธรรมที่มีต่อกันและกัน	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสังเคราะห์ ๔. ทักษะการสร้างความรู้ ๕. ทักษะการสรุป ๖. ทักษะการลงความเห็น ๖. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	นำเสนอผลการศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์	๑. ทบทวนขั้นตอน “วิธีการทางประวัติศาสตร์” ๒. กำหนดประเด็นที่เกี่ยวกับอารยธรรมโบราณที่ต้องการศึกษา ๓. เลือกอารยธรรมโบราณที่สนใจ ๔. วางแผนการศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๕. ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ สรุป ผลการศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน ๖. นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบที่ตนถนัด ๗. สรุป อิทธิพลอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๒. วิเคราะห์ เหตุการณ์ สำคัญต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการ เปลี่ยนแปลง ทางสังคม เศรษฐกิจและ การเมืองเข้าสู่ โลกสมัย ปัจจุบัน	เหตุการณ์สำคัญ ของโลกมีผลต่อ การเปลี่ยนแปลง ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองของ โลกปัจจุบัน	เหตุการณ์สำคัญ ต่าง ๆ ที่ส่งผล ต่อการ เปลี่ยนแปลง ของโลกใน ปัจจุบัน เช่น - ระเบิดพิวตัส - การฟื้นฟู - ศิลปวิทยาการ - สงครามครูเสด - การสำรวจ ทางทะเล - การปฏิรูป ศาสนา - การปฏิวัติทาง วิทยาศาสตร์ - การปฏิวัติ อุตสาหกรรม - จักรวรรดินิยม - ลัทธิชาตินิยม	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	รายงาน เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มีผลต่อการ เปลี่ยนแปลง ของโลก เช่น ระบบศักดินา สวามิภักดิ์ สงครามครูเสด การปฏิวัติ อุตสาหกรรม การปฏิรูปทาง ศาสนา การคิด แนวเสรีนิยม แนวคิด จักรวรรดินิยม แนวคิดชาตินิยม ที่สนใจและ นำเสนอใน รูปแบบ ที่กลุ่มถนัด	๑. วางแผนสืบค้น ตามประเด็น ที่ครูและนักเรียน กำหนดร่วมกัน คือ เหตุการณ์สำคัญ ทางประวัติศาสตร์ โดยกลุ่มพิจารณา เลือก ๑ เหตุการณ์ ระเบิดพิวตัส การฟื้นฟูศิลปะ วิทยาการ สงคราม ครูเสด การสำรวจ ทางทะเล การปฏิรูปศาสนา การปฏิวัติ ๒. วิเคราะห์อภิปราย เหตุการณ์สำคัญ เพื่อวิเคราะห์หาผล การเปลี่ยนแปลง ๓. นำเสนอ กลุ่มใหญ่ในรูปแบบ ที่กลุ่มเลือก ๔. สรุปสิ่งที่ มีการเปลี่ยนแปลง จากเหตุการณ์สำคัญ ต่าง ๆ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๓. วิเคราะห์ผล กระทบของ การขยาย อิทธิพลของ ประเทศ ในยุโรปไปยัง ทวีปอเมริกา แอฟริกา และเอเชีย	ผลกระทบใน อดีตมีผลต่อการ พัฒนาในปัจจุบัน	๑. ความร่วมมือ และความขัดแย้ง ของมนุษยชาติ ในโลก ๒. การขยาย การค้าอาณานิคม และผลกระทบ	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	แผ่นพับการ ขยายอิทธิพล ของประเทศ ยุโรปไปยังทวีป อเมริกา แอฟริกา และเอเชีย	๑. วางแผนและ สืบค้นข้อมูล เกี่ยวกับการขยาย และการล่า อาณานิคม ๒. วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ ๓. สังเคราะห์ความรู้ ที่ได้เชื่อมโยงความรู้ ใหม่กับความรู้เดิม เพื่อวิเคราะห์ถึง ผลกระทบของ การเปลี่ยนแปลงทาง สังคมของมนุษย์ใน คริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ๔. สรุปและรายงาน ผลการศึกษาค้นคว้า สรุปโดยการจัดทำ แผ่นพับการขยาย ล่าอาณานิคมในยุค ประวัติศาสตร์ของ ประเทศยุโรป ไปยังทวีปอเมริกา แอฟริกา และเอเชีย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๒ ๔. วิเคราะห์ สถานการณ์ ของโลกใน คริสต์ศตวรรษ ที่ ๒๑	ผลกระทบใน อดีตมีผลต่อการ พัฒนาในปัจจุบัน	สถานการณ์ สำคัญของโลก ในคริสต์ศตวรรษ ที่ ๒๑ เช่น - เหตุการณ์ ๑๑ กันยายน ๒๐๐๑ (Nine Eleven) - การขาดแคลน ทรัพยากร - การก่อการร้าย - ความขัดแย้ง ทางศาสนา	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	รายงานเหตุการณ์ สำคัญต่าง ๆ ที่มี สาเหตุมาจากความ ร่วมมือและ ความขัดแย้งของ สังคมโลก เช่น เหตุการณ์ระเบิด ตึก Worldtrade center การขาดแคลน ทรัพยากร การก่อการร้าย และการต่อต้าน การก่อการร้าย ความขัดแย้ง ทางศาสนา	๑. วางแผนและ สืบค้นข้อมูล สถานการณ์สำคัญ ของโลกในคริสต์ ศตวรรษที่ ๒๑ ๒. วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการ ทางประวัติศาสตร์ ๓. สังเคราะห์ความรู้ ที่ได้เชื่อมโยงความรู้ ใหม่กับความรู้เดิม เพื่อวิเคราะห์ถึง ผลกระทบของ การเปลี่ยนแปลง ทางสังคมของมนุษย์ ในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๑ ๔. สรุปและรายงาน ผลการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับเหตุการณ์ สำคัญต่าง ๆ ที่มี สาเหตุมาจากความ ร่วมมือและ ความขัดแย้งของ สังคมโลก

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ มาตรฐาน ส ๔.๓ ๑. วิเคราะห์ ประเด็นสำคัญ ของ ประวัติศาสตร์ ไทย	ประเด็นทาง ประวัติศาสตร์ มีคุณค่าต่อการ เรียนรู้เหตุการณ์ ในอดีต	ประเด็นสำคัญ ของประวัติศาสตร์ ไทย เช่น - แนวคิดเกี่ยวกับ ความเป็นมา ของชาติไทย - อาณาจักร โบราณในดินแดน ไทยและอิทธิพล ที่มีต่อสังคมไทย - ปัจจัยที่มีผลต่อ การสถาปนา อาณาจักรไทย ในช่วงเวลาต่าง ๆ - สาเหตุและผล ของการปฏิรูป	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	บทความแนวคิด เกี่ยวกับความ เป็นมาของ ชาติไทย อาณาจักรโบราณ ในดินแดนไทย	๑. กำหนดประเด็น ที่จะศึกษาเกี่ยวกับ ความเป็นมาของชาติไทย อาณาจักรโบราณ ๒. วางแผน การสืบค้นข้อมูล โดยใช้วิธีทาง ประวัติศาสตร์ ๓. รวบรวมและ วิเคราะห์ แนวคิด เกี่ยวกับความเป็นมา ของชาติไทย อาณาจักรโบราณ ในดินแดนไทย ๔. นำเสนอข้อมูล และการสรุปความ และสร้างความรู้ ร่วมกัน ๕. ออกแบบและ เขียนบทความ แนวคิดเกี่ยวกับ ความเป็นมา ของชาติไทย อาณาจักรโบราณ ในดินแดนไทย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของสถาบัน พระมหากษัตริย์ต่อ ชาติไทย	สถาบันพระมหากษัตริย์มีความสำคัญต่อการพัฒนาชาติ	บทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทยในด้านต่าง ๆ เช่น - การป้องกันและรักษาเอกราชของชาติ - การสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการจัดระเบียบ ๔. ทักษะการสรุป ลงความเห็น ๕. ทักษะการสร้างความรู้ ๖. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การแสดงละครเชิงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับบทบาทที่สำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทย การปกป้องเอกราชของชาติ และการสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย	๑. กำหนดประเด็นที่จะศึกษาเกี่ยวกับบทบาทสำคัญของพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทย ๒. วางแผนการสืบค้นข้อมูลโดยใช้วิธีทางประวัติศาสตร์ ๓. รวบรวมและวิเคราะห์บทบาทสำคัญของพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทย ๔. นำเสนอข้อมูลและการสรุปความ และสร้างความรู้ร่วมกัน ๕. วางแผนออกแบบเขียนบทละครและวางแผนการแสดงละครเชิงประวัติศาสตร์ ๖. แสดงละครเชิงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับบทบาทที่สำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทย การปกป้องเอกราชของชาติ และการสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๓. วิเคราะห์ ปัจจัย ที่ส่งเสริม การสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรม ไทย ซึ่งมีผล ต่อสังคมไทย ในยุคปัจจุบัน	วัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาไทย ในอดีตมีผลต่อ สังคมไทย ในปัจจุบัน	อิทธิพลของ วัฒนธรรมตะวันตก และตะวันออก ที่มีต่อสังคมไทย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้ ๕. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	ป้ายนิเทศ เกี่ยวกับปัจจัย ที่ส่งเสริม การสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรม ไทย	๑. กำหนดประเด็น ที่จะศึกษาเกี่ยวกับ วัฒนธรรมตะวันตก และตะวันออก มีอิทธิพลต่อ ภูมิปัญญาไทยและ วัฒนธรรมไทย ๒. วางแผนการ สืบค้นข้อมูลโดยใช้ วิธีทางประวัติศาสตร์ ๓. รวบรวมและ วิเคราะห์ แนวคิด เกี่ยวกับวัฒนธรรม ตะวันตกและ ตะวันออก มีอิทธิพลต่อ ภูมิปัญญาไทยและ วัฒนธรรมไทย ๔. นำเสนอข้อมูล และการสรุปความ และสร้างความรู้ ร่วมกัน ๕. วางแผนจัดทำ ป้ายนิเทศเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งเสริม การสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาไทยและ วัฒนธรรมไทย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๔. วิเคราะห์ ผลงานของ บุคคลสำคัญทั้ง ชาวไทยและ ต่างประเทศ ที่มีส่วน สร้างสรรค์ วัฒนธรรมไทย และประวัติ- ศาสตร์ไทย	บุคคลสำคัญทาง ประวัติศาสตร์ เป็นบุคคลที่ สร้างสรรค์ วัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาไทย	๑. ผลงานของ บุคคลสำคัญ ทั้งชาวไทยและ ต่างประเทศที่มี ส่วนสร้างสรรค์ วัฒนธรรมไทย และประวัติ- ศาสตร์ไทย ๒. ปัจจัยที่ ส่งเสริมความ สร้างสรรค์ ภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรม ไทย ซึ่งมีผลต่อ สังคมไทยใน ยุคปัจจุบัน	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๔. ทักษะ การสร้างความรู้	สมุดเล่มเล็ก เกี่ยวกับประวัติ บุคคลสำคัญ ที่มีส่วนร่วมใน การสร้างสรรค์ วัฒนธรรมไทย และประวัติ- ศาสตร์ไทย	๑. ตั้งประเด็นการ ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของบุคคล สำคัญทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ ที่มีส่วนสร้างสรรค์ วัฒนธรรมไทย ๒. ศึกษาตาม ประเด็นที่ได้รับ มอบหมายโดยใช้ วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ ๓. วิเคราะห์ เกี่ยวกับประวัติ บุคคลสำคัญ ที่มีส่วนร่วมใน การสร้างสรรค์ วัฒนธรรมและ ประวัติศาสตร์ไทย ๔. วางแผนออกแบบ การนำเสนอโดย สมุดเล่มเล็กเกี่ยวกับ ประวัติบุคคลสำคัญ ที่มีส่วนร่วมใน การสร้างสรรค์ วัฒนธรรมไทยและ ประวัติศาสตร์ไทย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๕. วางแผน กำหนด แนวทางและ การมีส่วนร่วม การอนุรักษ์ ภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรม ไทย	การอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย เป็นหน้าที่ของ คนไทยทุกคน	๑. สภาพ แวดล้อมที่มีผล ต่อการสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาและ วัฒนธรรมไทย ๒. วิถีชีวิตของ คนไทยในสมัย ต่าง ๆ ๓. การสืบทอด และเปลี่ยนแปลง ของวัฒนธรรม ๔. แนวทาง การอนุรักษ์ ภูมิปัญญาและ วัฒนธรรมไทย และการมีส่วน ร่วมในการอนุรักษ์ ๕. วิธีการมี ส่วนร่วมอนุรักษ์ ภูมิปัญญาและ วัฒนธรรมไทย	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การจัดระเบียบ ๔. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๕. ทักษะ การสร้างความรู้ ๖. ทักษะ กระบวนการคิด สร้างสรรค์ ๗. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	การรณรงค์ เกี่ยวกับแนวทาง การอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาไทย และการมีส่วนร่วม โดยใช้รูปแบบที่ ตนเองถนัด	๑. กำหนดประเด็นที่ จะศึกษาเกี่ยวกับ ภูมิปัญญา วัฒนธรรมไทย ที่เป็นเอกลักษณ์ ๒. วางแผนการและ สืบค้นข้อมูล โดยใช้วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ ๓. วิเคราะห์การจัด ระเบียบแนวทาง การอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาไทย ๔. สรุปความและ สร้างความรู้ร่วมกัน ๕. วางแผนออกแบบ การรณรงค์เกี่ยวกับ แนวทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาไทย และการมีส่วนร่วม โดยใช้รูปแบบ ที่ตนเองถนัด

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

- มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ
- มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๑. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ	เครื่องมือทางภูมิศาสตร์และระบบภูมิสารสนเทศให้ข้อมูลและข่าวสารภูมิลักษณะภูมิอากาศ และภูมิสังคมของไทยต่าง ๆ ทั่วโลก	เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ให้ข้อมูลและข่าวสารภูมิลักษณะภูมิอากาศ และภูมิสังคมของไทยต่าง ๆ ทั่วโลก	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ	๑. ทบทวนความรู้เดิม ทบทวนข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิสารสนเทศ ๒. ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลภูมิสารสนเทศทั้งภายในและต่างประเทศโดยใช้กระบวนการคิดเก็บรวบรวมข้อมูล ๓. ศึกษาทำความเข้าใจสาระสำคัญข้อมูลความรู้ภูมิสารสนเทศที่ได้จากการค้นคว้า ๔. วางแผนออกแบบการนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศโดยคำนึงถึง ๔.๑ ประสพการณ์ ๔.๒ ทฤษฎีหลักที่เกี่ยวข้อง ๔.๓ วิธีที่เคยประสบมาได้หรือไม่ ๕. ดำเนินการออกแบบการนำเสนอข้อมูล

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ภูมิสารสนเทศตาม แผนตรวจสอบ แต่ละขั้นตอนที่ปฏิบัติ ๖.สรุปแนวทาง ดำเนินการออกแบบ การนำเสนอข้อมูล ภูมิสารสนเทศ แต่ตรวจสอบแต่ละ ขั้นตอนที่ปฏิบัติ ๗. นำเสนอผล การดำเนินงาน
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๒. วิเคราะห์ อิทธิพลของ สภาพ ภูมิศาสตร์ ซึ่งทำให้เกิด ปัญหาทาง กายภาพหรือ ภัยพิบัติทาง ธรรมชาติใน ประเทศไทย และภูมิภาค ต่าง ๆ ของ โลก ๔. ประเมินการ เปลี่ยนแปลง ธรรมชาติ ในโลกว่าเป็น ผลมาจากการ กระทำของ มนุษย์และ หรือธรรมชาติ	การเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติ ที่เกิดขึ้นบนโลก ทั้งที่เกิดจาก อิทธิพลของ สภาพภูมิศาสตร์ และ/หรือฝีมือ มนุษย์ ก่อให้ เกิดปัญหาทาง กายภาพ หรือ การเกิดภัยพิบัติ ทางธรรมชาติ ซึ่งส่งผลกระทบ การดำเนินชีวิต	๑. ปัจจัยทาง กายภาพหรือภัย พิบัติทาง ธรรมชาติใน ประเทศไทยและ ภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ๒. การ เปลี่ยนแปลง ลักษณะทาง กายภาพในส่วน ต่าง ๆ ของโลก ๓. การเกิด ภูมิสังคมใหม่ ของโลก ๔. การ เปลี่ยนแปลง ธรรมชาติในโลก เช่น ภาวะโลกร้อน ความแห้งแล้ง สภาพอากาศ แปรปรวน	๑. ทักษะ การวิเคราะห์ ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๔. ทักษะ การสร้างความรู้ ๕. ทักษะ การประเมิน	๑. รายงานผล การวิเคราะห์ ภัยพิบัติทาง ธรรมชาติใน ประเทศไทยและ ทวีปต่าง ๆ ๒. โครงงาน กรณีศึกษา การเปลี่ยนแปลง ทางธรรมชาติ ในโลก	๑. สร้างความสนใจ ด้วยตัวอย่างรูปภาพ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ อันเกิดจากอิทธิพล ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ๒. วางแผนศึกษา ค้นคว้าจากกรณี ตัวอย่างปัญหา ทางกายภาพหรือ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ในประเทศไทยและ ทวีปต่าง ๆ ๓. สืบค้นค้นหา และรวบรวมข้อมูล ปัญหาทางกายภาพ หรือภัยพิบัติทาง ธรรมชาติที่เกิดจาก ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ๔. ตั้งวัตถุประสงค์ ในการวิเคราะห์ ๕. กำหนดเกณฑ์ใน การจำแนกแยกแยะ ข้อมูล

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๖. แยกแยะข้อมูล ตามเกณฑ์ที่กำหนด ให้เห็นองค์ประกอบ ๗. หาความสัมพันธ์ ระหว่างอิทธิพลของ สภาพภูมิศาสตร์กับ ปัญหาทางกายภาพ หรือภัยพิบัติทาง ธรรมชาติ ๘. อธิบายความสัมพันธ์ และความหมาย ของข้อมูลที่น่าสนใจ เชื่อมโยงลงข้อสรุป ถึงสาเหตุของ ความเปลี่ยนแปลง ๙. ขยายความรู้ จัดทำรายงานข้อมูล ๑๐. ประเมินการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ๑๑. สำรวจความสนใจ โดยเสนอสถานการณ์ หรือปัญหาการ เปลี่ยนแปลงทาง ธรรมชาติ กระตุ้นให้ ผู้เรียนสนใจ ๑๒. กำหนด จุดมุ่งหมาย วางแผน จัดทำร่างโครงงาน กรณีศึกษาการ เปลี่ยนแปลงทาง ธรรมชาติในโลก ๑๓. ทบทวนความรู้ เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่ ต้องการทำโครงงาน ๑๔. ศึกษาเก็บข้อมูล เรื่องดังกล่าวโดย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					วิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยกำหนดจุดประสงค์ของการเก็บข้อมูล ภูมิสารสนเทศ หาวิธีการเก็บข้อมูลที่เหมาะสม ใช้วิธีการที่กำหนดเก็บข้อมูล ๑๕. เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ให้มีความหมายกับตนเอง ๑๖. นำเสนอแผนการดำเนินงาน เพื่อขอคำแนะนำ ก่อนปฏิบัติงาน ๑๗. ลงมือปฏิบัติงาน ๑๘. สรุปรายงานผล และนำเสนอผลงาน ๑๙. กำหนดเกณฑ์ประเมินการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติจากการกระทำของมนุษย์ และ/หรือการกระทำจากธรรมชาติ ๒๐. นำประเด็นการเปลี่ยนแปลงมา เทียบวัดกับเกณฑ์ ๒๑. ระบุการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติใดเกิดจากการกระทำของมนุษย์และ/หรือการกระทำของธรรมชาติ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๑ ๓. วิเคราะห์การ เปลี่ยนแปลง ของพื้นที่ซึ่งได้ รับอิทธิพล จากปัจจัยทาง ภูมิศาสตร์ ในประเทศไทยและ ทวีปต่าง ๆ	อิทธิพลของปัจจัย ทางภูมิศาสตร์ มีผลต่อการ เปลี่ยนแปลง สภาพพื้นที่ ของโลก	การเปลี่ยนแปลง ของพื้นที่ซึ่งได้รับ อิทธิพลจาก ปัจจัยทาง ภูมิศาสตร์ใน ประเทศไทยและ ทวีปต่าง ๆ เช่น การเคลื่อนตัว ของแผ่นเปลือก โลก	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การวิเคราะห์	การนำเสนอ กรณีตัวอย่างการ เปลี่ยนแปลง ของพื้นที่ที่ได้รับ อิทธิพลจากปัจจัย ทางภูมิศาสตร์ใน ประเทศไทยและ ทวีปต่าง ๆ	๑. สร้างความ สนใจด้วยตัวอย่าง รูปภาพพื้นที่ อันเกิดจากอิทธิพล ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ วางแผน ศึกษา ค้นคว้าจากกรณี ตัวอย่างการเปลี่ยน แปลงของพื้นที่ ในประเทศไทย และทวีปต่าง ๆ ๒. สำรวจค้นหา และรวบรวมข้อมูล ลักษณะการเปลี่ยน แปลงของพื้นที่ ที่เกิดจากปัจจัย ทางภูมิศาสตร์ โดยใช้ทักษะการคิด สำรวจค้นหา รวบรวม ข้อมูล ๓. ตั้งวัตถุประสงค์ ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ๔. กำหนดเกณฑ์ ในการจำแนก แยกแยะข้อมูล ๕. แยกแยะข้อมูล ให้เห็นองค์ประกอบ ข้อมูลพื้นที่ และ ลงข้อสรุปถึงสาเหตุ ของความ เปลี่ยนแปลง

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๖. ขยายความรู้ จัดทำรายงานข้อมูล ๗. ประเมิน การเรียนรู้ด้วย กระบวนการต่าง ๆ
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๑. วิเคราะห์ สถานการณ์ และ วิกฤตการณ์ ด้านทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ของประเทศ ไทยและโลก ๒. ระบุมาตรการ ป้องกันและ แก้ไขปัญหา บทบาทของ องค์กรและ การประสาน ความร่วมมือ ทั้งในประเทศ และนอก ประเทศเกี่ยว กับกฎหมาย สิ่งแวดล้อม การจัดการ ทรัพยากร	ปัญหา สิ่งแวดล้อมของ ไทยและของโลก หลายด้านส่งผล กระทบต่อ วิถีการดำเนิน ชีวิตของมนุษย์ การอนุรักษ์และ การแก้ปัญหา ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม จึงต้องอาศัย ความร่วมมือของ องค์กรภาครัฐ และเอกชน ทั้งในและ ระหว่างประเทศ ตลอดจน ประชาชนทุกคน	๑. การ เปลี่ยนแปลง ลักษณะทาง กายภาพในส่วน ต่าง ๆ ของโลก ที่มีผลต่อการเกิด ภูมิสังคมใหม่ ๆ ในโลก ๒. วิกฤตการณ์ ด้านทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของ ประเทศไทย และโลก ๓. มาตรการ ป้องกันและแก้ไข ปัญหา บทบาท ขององค์กรและ การประสาน ความร่วมมือทั้ง ในประเทศและ นอกประเทศ กฎหมาย สิ่งแวดล้อม การจัดการทรัพยากร ธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม	๑. ทักษะ การรวบรวม ข้อมูล ๒. ทักษะ การวิเคราะห์ ๓. ทักษะ การทำให้กระจ่าง ๔. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	๑. รายงานผล การศึกษา วิกฤตการณ์ ทรัพยากร- ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของ ประเทศไทย และโลก ๒. งานนำเสนอ บทบาทของ องค์กรภายใน และระหว่าง ประเทศใน การจัดการปัญหา ทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ๓. แนวทาง การอนุรักษ์ ทรัพยากร- ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	๑. สร้างความสนใจ ด้วยกรณีตัวอย่าง วิกฤตการณ์ด้าน สิ่งแวดล้อมที่ส่ง ผลการดำเนินชีวิต วางแผนการ ดำเนินงาน ๒. สำรวจค้นหา และรวบรวมข้อมูล วิกฤตการณ์ด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ของประเทศไทย และของโลก โดยทักษะ การรวบรวมข้อมูล ๓. อภิปราย วิเคราะห์วิกฤตการณ์ การส่งผลกระทบต่ วิถีการดำเนินชีวิต โดยทักษะการวิเคราะห์ ๔. ขยายความรู้โดย รายงานผลการ ศึกษาวิกฤตการณ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓. ระบุแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก		๔. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก			ประเทศไทยและโลกข้อมูล ๕. ประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ๖. สร้างความสนใจด้วยคำถามถึงบทบาทหน้าที่ป้องกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมวางแผนการสำรวจค้นหาและรวบรวมข้อมูล ๗. สำรวจค้นหาและรวบรวมข้อมูลบทบาทความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลายแล้วนำมาฝึกหา โดยทักษะการทำความเข้าใจการทำความเข้าใจ ๘. ขยายความรู้โดยนำเสนอบทบาทขององค์กรภายในและระหว่างประเทศในการจัดการปัญหาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ๙. ประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ๑๐. อภิปรายและระบุแนวทางการอนุรักษ์

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมใน ภูมิภาคต่าง ๆ ของ โลก โดยใช้ทักษะ การระบุ ๑๑. สรุปเป็น แนวทางในการ อนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ๑๒. นำเสนอ แนวทางการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส ๕.๒ ๔. อธิบายการใช้ ประโยชน์จาก สิ่งแวดล้อม ในการ สร้างสรรค์ วัฒนธรรม อันเป็น เอกลักษณ์ ของท้องถิ่น ทั้งในประเทศ- ไทยและโลก ๕. มีส่วนร่วมใน การแก้ปัญหา	การใช้ประโยชน์ จากสิ่งแวดล้อม มาสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และดำเนินชีวิต ตามแนวทาง การอนุรักษ์เป็น การแก้ปัญหา และการพัฒนา ที่ยั่งยืน	๑. การใช้ ประโยชน์จาก สิ่งแวดล้อมใน การสร้างสรรค์ วัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์ ของท้องถิ่นทั้งใน ประเทศไทย และโลก ๒. การแก้ปัญหา และการดำเนินชีวิต ตามแนวทางการ อนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนา ที่ยั่งยืน	๑. ทักษะ การสำรวจค้นหา ๒. ทักษะ การเชื่อมโยง ๓. ทักษะ กระบวนการคิด แก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	๑. รายงานผล การศึกษา การสร้างสรรค์ ทางวัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์ ของท้องถิ่นทั้งใน ประเทศและโลก อันเป็นผล มาจากการใช้ ประโยชน์จาก สิ่งแวดล้อม ๒. โครงการ/ กิจกรรมด้าน การอนุรักษ์ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม	๑. สร้างคุณค่าและ ประสบการณ์ โดยใช้คำถามให้ ผู้เรียนสังเกตการณ์ การใช้ประโยชน์ จากสิ่งแวดล้อม ๒. วิเคราะห์ ประสบการณ์ ให้ผู้เรียนอภิปราย คุณค่าของการใช้ ประโยชน์ของ สิ่งแวดล้อมร่วมกัน ๓. ปรับประสบการณ์ เป็นความคิดรวบยอด ๔. พัฒนาความคิด รวบยอด ด้วยการ

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
และการ ดำเนินชีวิต ตามแนวทาง การอนุรักษ์ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนา ที่ยั่งยืน					ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ ๕. กำหนดหัวข้อเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมที่ต้องการค้นหา ๖. กำหนดวิธีการที่จะสำรวจค้นหา ๗. ใช้วิธีการที่กำหนดในการค้นหา ๘. รวบรวมข้อมูลที่ได้ในการสำรวจค้นหา ๙. เลือกข้อมูลทางวัฒนธรรมที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างมีความหมายโดยอาศัยความรู้จากประสบการณ์เดิมและความรู้จากข้อมูลใหม่ ๑๐. อธิบายความสัมพันธ์และความหมายของข้อมูลที่นำมาเชื่อมโยงและสร้างชิ้นงาน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					๑๑. วิเคราะห์คุณค่าและนำไปประยุกต์ใช้ ๑๒. ทำความเข้าใจกับปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ๑๓. วางแผน ออกแบบแนวทาง การแก้ปัญหา ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมโดย คำนึงถึงประสบการณ์ ทฤษฎีหลักการ ที่เกี่ยวข้อง ๑๔. เลือกวิธีการ/ แนวทางการแก้ปัญหา การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ที่เหมาะสม ๑๕. ร่วมทำ โครงการ/กิจกรรม อนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่าง หลากหลาย ๑๖. ตรวจสอบ แต่ละขั้นตอน การปฏิบัติ ๑๗. นำวิธีการ แนวทางไปใช้ ในการดำเนินชีวิต

ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้

ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ เป็นการนำผลการวิเคราะห์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดใน ๖ ประเด็น คือ ตัวชี้วัดที่นำมาจัดกิจกรรมร่วมกัน ความคิดรวบยอด สาระการเรียนรู้ ทักษะการคิด ชิ้นงาน/ภาระงาน และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำมาจัดทำ หน่วยการเรียนรู้ใน ๓ ขั้นตอน ดังนี้

- การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้
- การกำหนดหลักฐานการเรียนรู้
- การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ในทางปฏิบัติ สามารถจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ได้โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์/ เชื่อมโยงของแต่ละตัวชี้วัดที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันได้ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เดียวกันด้วยการวิเคราะห์ตัวชี้วัดภายในสาระเดียวกันหรือระหว่างสาระ นอกจากนี้ยังสามารถ วิเคราะห์ความสัมพันธ์/เชื่อมโยงของแต่ละตัวชี้วัดที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้อีกด้วย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติ ตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส ๑.๑ ๑. อธิบาย การเผยแผ่ พระพุทธ-ศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ สู่ประเทศไทย ๒. วิเคราะห์ ความสำคัญ ของพระพุทธ-ศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย รวมทั้ง การพัฒนาตน และครอบครัว	การเข้าสู่ ประเทศไทยของ ศาสนาพุทธหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีความสำคัญต่อสภาพแวดล้อม การพัฒนาตนเอง และครอบครัวของ คนในสังคมไทย	๑. การสังคายนา ๒. การเผยแผ่ พระพุทธศาสนา เข้าสู่ประเทศไทย ๓. ความสำคัญ ของพระพุทธ-ศาสนาต่อ สังคมไทย ในฐานะเป็น - ศาสนาประจำชาติ - สถาบันหลักของสังคมไทย - การพัฒนาตน และครอบครัว	๑. ทักษะ การสรุป ลงความเห็น ๒. ทักษะ การจัดระเบียบ ๓. ทักษะ การวิเคราะห์ ๔. ทักษะ การพิสูจน์ ความจริง	๑. เส้นทางการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา เข้าสู่ประเทศไทย ในแผนที่โครงร่าง ทวีปเอเชีย ๒. การนำเสนอ ผลวิเคราะห์ ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา ในฐานะที่เป็น ศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ พร้อม ยกตัวอย่าง ประกอบ	๑. ศึกษาและ รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการ เข้าสู่ประเทศไทย ของศาสนาที่ตนนับถือ ๒. วิเคราะห์และ สรุปสาระสำคัญของ ข้อมูล ๓. เชื่อมโยงข้อมูล ที่ได้กับข้อมูลอื่น ๆ เพื่อให้ข้อมูล มีความชัดเจน ๔. จัดลำดับข้อมูล ตามลำดับเหตุการณ์ ที่สำคัญและการ เกิดขึ้นก่อน-หลัง ๕. จัดทำเส้นทางการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ เข้าสู่ประเทศไทย ในแผนที่โครงร่าง ทวีปเอเชีย

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัดกิจกรรม การเรียนรู้
					๖. วิเคราะห์อิทธิพล ของศาสนาที่นับถือ ที่มีต่อสภาพแวดล้อม ของคนในสังคมไทย ในแต่ละด้าน ๗. ศึกษาผล การวิเคราะห์ที่ได้ ๘. ยืนยันผล การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการ ยกตัวอย่างประกอบ ๙. นำเสนอผล การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการอธิบายและ ยกตัวอย่างประกอบ

หน่วยการเรียนรู้

ชื่อหน่วย ศาสนากับการดำเนินชีวิต

เวลา ๖ ชั่วโมง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑. เป้าหมายการเรียนรู้

๑.๑ ความเข้าใจที่คงทน

ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของศาสนิกชน หลักธรรมคำสอนของศาสนาเป็น
หนทางในการพัฒนาตน ครอบครัว และสภาพแวดล้อม

๑.๒ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๑.๑

รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของ
พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น
มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อ
อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส ๒.๑ ม.๑/๑

อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ
สู่ประเทศไทย

ส ๒.๑ ม.๑/๒

วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตน
นับถือที่มีต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทย รวมทั้งการพัฒนาตน
และครอบครัว

๑.๓ ความคิดรวบยอด

การเข้าสู่ประเทศไทยของศาสนาพุทธหรือศาสนาอื่น ๆ มีความสำคัญต่อสภาพ
แวดล้อม การพัฒนาตนเองและครอบครัวของคนในสังคมไทย

๑.๔ สาระการเรียนรู้

๑.๔.๑ การสังคายนา

๑.๔.๒ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศไทย

๑.๔.๓ ความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในฐานะเป็น

- ๑.๔.๓.๑ ศาสนาประจำชาติ
- ๑.๔.๓.๒ สถาบันหลักของสังคมไทย
- ๑.๔.๓.๓ การพัฒนาตนและครอบครัว

๑.๕ ทักษะการคิด

- ๑.๕.๑ ทักษะการสรุปลงความเห็น
- ๑.๕.๒ ทักษะการจัดระเบียบ
- ๑.๕.๓ ทักษะการวิเคราะห์
- ๑.๕.๔ ทักษะการพิสูจน์ความจริง

๑.๖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ๑.๖.๑ ใฝ่เรียนรู้
- ๑.๖.๒ มุ่งมั่นในการทำงาน

๒. หลักฐานการเรียนรู้

๒.๑ ชิ้นงาน/ภาระงาน

๒.๑.๑ เส้นทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทย
ในแผนที่โครงร่างทวีปเอเชีย

๒.๑.๒ การนำเสนอผลวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็น
ศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ
ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเอง และครอบครัว พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

๒.๒ การวัดและประเมินผล

๒.๒.๑ การวัดและประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ๑) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
- ๒) คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๒.๒.๒ การวัดและประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑) เส้นทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่
ประเทศไทยในแผนที่โครงร่างทวีปเอเชีย

๒) การนำเสนอบทวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเอง และครอบครัว พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

๓. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๓.๑ ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่ประเทศไทยของศาสนาที่นักเรียนนับถือ

๓.๒ เชื่อมโยงข้อมูลการเข้าสู่ประเทศไทยของศาสนาที่นักเรียนนับถือที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ากับข้อมูลที่ได้จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องชัดเจน

๓.๓ วิเคราะห์และสรุปสาระสำคัญของการเข้าสู่ประเทศไทยของศาสนาที่นักเรียนนับถือ

๓.๔ จัดกระทำข้อมูลตามลำดับก่อนหลังให้มีความต่อเนื่อง

๓.๕ จัดทำแผนที่โครงร่างแสดงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทย

๓.๖ วิเคราะห์อิทธิพลของพุทธศาสนา และศาสนาที่นักเรียนนับถือที่มีต่อสังคมไทย โดยนักเรียนและครูร่วมกันกำหนดประเด็นในการวิเคราะห์ให้ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทยในฐานะ ศาสนาประจำชาติ สถาบันหลักของสังคมไทย และการพัฒนาตนและครอบครัว

๓.๗ สรุปผลการวิเคราะห์และศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อยืนยันข้อสรุป

๓.๘ นำเสนอผลการปฏิบัติงานตามลำดับดังนี้

๓.๘.๑ เส้นทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทยในแผนที่โครงร่างทวีปเอเชีย พร้อมทั้งอธิบาย

๓.๘.๒ บทวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเอง และครอบครัว

เกณฑ์การประเมิน

๑. เส้นทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทยในแผนที่
โครงร่างทวีปเอเชีย

ระดับคะแนน				น้ำหนัก
๔	๓	๒	๑	คะแนน
๑. แสดงเส้นทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทยครบถ้วน และถูกต้อง	๑. แสดงเส้นทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทยไม่ครบถ้วน แต่ถูกต้อง	๑. แสดงเส้นทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทยไม่ครบถ้วนส่วนใหญ่ถูกต้อง	๑. แสดงเส้นทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเข้าสู่ประเทศไทยไม่ครบถ้วนส่วนใหญ่ไม่ถูกต้อง	๒
๒. นำเสนอข้อมูลถูกต้องเรียงลำดับก่อนหลังอธิบายได้ชัดเจนเสียงดัง มั่นใจ	๒. นำเสนอข้อมูลถูกต้องบางส่วนเรียงลำดับก่อนหลัง เสียงเบา มั่นใจ	๒. นำเสนอข้อมูลถูกต้องบางส่วน ไม่เรียงตามลำดับก่อนหลัง เสียงเบา ไม่มั่นใจ	๒. นำเสนอข้อมูลยังไม่ถูกต้อง เสียงเบา ทำทางไม่มั่นใจ	๓
คะแนนรวม				๒๐

เกณฑ์การตัดสิน/ระดับคุณภาพ

๑๖ - ๒๐ คะแนน หมายถึง ดีมาก

๑๓ - ๑๕ คะแนน หมายถึง ดี

๑๐ - ๑๒ คะแนน หมายถึง พอใช้

๕ - ๙ คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน คือ พอใช้

๒. บทวิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในการพัฒนาสภาพแวดล้อม ตนเอง และครอบครัว

ระดับคะแนน				น้ำหนัก
๔	๓	๒	๑	คะแนน
๑. นำเสนอข้อเท็จจริงด้านการนับถือศาสนาของไทยที่ครอบคลุมประเด็นการวิเคราะห์ และมีแหล่งอ้างอิงข้อมูลครบถ้วน	๑. นำเสนอข้อเท็จจริงด้านการนับถือศาสนาของไทยที่ครอบคลุมประเด็นการวิเคราะห์ แต่มีแหล่งอ้างอิงข้อมูลไม่ครบ	๑. นำเสนอข้อเท็จจริงด้านการนับถือศาสนาของไทยที่ไม่ครอบคลุมประเด็นการวิเคราะห์ และมีแหล่งอ้างอิงข้อมูลไม่ครบ	๑. มีการนำเสนอข้อเท็จจริงด้านการนับถือศาสนาของไทย ไม่ครอบคลุมประเด็นการวิเคราะห์ และไม่มีแหล่งอ้างอิง	๓
๒. อธิบายความสำคัญของศาสนาพุทธในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของศาสนาที่นับถือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเองและครอบครัว โดยมีข้อคิดเห็นของผู้วิเคราะห์และมีตัวอย่างประกอบที่ชัดเจน	๒. อธิบายความสำคัญของศาสนาพุทธในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของศาสนาที่นับถือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเองและครอบครัว โดยมีข้อคิดเห็นของผู้วิเคราะห์และมีตัวอย่างประกอบแต่ไม่ชัดเจน	๒. อธิบายความสำคัญของศาสนาพุทธในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของศาสนาที่นับถือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเองและครอบครัว โดยมีข้อคิดเห็นของผู้วิเคราะห์แต่ไม่มีตัวอย่างประกอบ	๒. อธิบายความสำคัญของศาสนาพุทธในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของศาสนาที่นับถือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเอง และครอบครัว โดยไม่มีข้อคิดเห็นของผู้วิเคราะห์	๔
๓. มีการสรุปความสำคัญของศาสนาพุทธในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของศาสนาที่นับถือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเองและครอบครัว ทุกประเด็น และชัดเจน	๓. มีการสรุปความสำคัญของศาสนาพุทธในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของศาสนาที่นับถือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเองและครอบครัว ไม่ครบประเด็น แต่ชัดเจน	๓. มีการสรุปความสำคัญของศาสนาพุทธในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของศาสนาที่นับถือในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ตนเองและครอบครัว ทุกประเด็น และไม่ชัดเจน	๓. ไม่มีการสรุปความสำคัญของศาสนาพุทธในฐานะที่เป็นศาสนาประจำชาติ และสถาบันหลักของชาติ และความสำคัญของศาสนาที่นับถือ	๓
คะแนนรวม				๔๐

เกณฑ์การตัดสิน/ระดับคุณภาพ

๓๒ - ๔๐ คะแนน หมายถึง ดีมาก

๒๗ - ๓๑ คะแนน หมายถึง ดี

๒๐ - ๒๖ คะแนน หมายถึง พอใช้

๑๐ - ๑๙ คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน คือ พอใช้

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ที่ประเมิน	ระดับคะแนน			
	๓ (ดีเยี่ยม)	๒ (ดี)	๑ (ผ่าน)	๐ (ไม่ผ่าน)
๑. ใฝ่เรียนรู้	๑. ตั้งใจเรียน ๒. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๓. เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ๔. ศึกษาค้นคว้าเพื่อหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ๕. บันทึกความรู้ ตรวจสอบ และสรุปองค์ความรู้ ๖. แลกเปลี่ยนความรู้ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	๑. ตั้งใจเรียน ๒. เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๓. เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ๔. ศึกษาค้นคว้าเพื่อหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	๑. ตั้งใจและมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ ๒. เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นบางครั้ง	ไม่ตั้งใจเรียน
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน	๑. เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ๒. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ ๓. ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง ๔. ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ	๑. เอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ๒. ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานจนสำเร็จ	รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้งานสำเร็จตามหน้าที่	ไม่มีการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่องตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด	ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ ส ๔.๑ ม.๔-๖/๒ สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ อย่างเป็นระบบ ส ๔.๒ ม.๔-๖/๑ วิเคราะห์อิทธิพลของอารยธรรมโบราณและการติดต่อระหว่างโลก ตะวันออกกับโลกตะวันตกที่มีผลต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของโลก	อารยธรรมโบราณมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก	๑. อารยธรรมของโลกยุคโบราณ ได้แก่ อารยธรรมลุ่มแม่น้ำไทกริส-ยูเฟรติส ไนล์ ฮวงโห สินธุ และอารยธรรมกรีกโรมัน ๒. การติดต่อระหว่างโลก ตะวันออกกับโลกตะวันตก และอิทธิพลทางวัฒนธรรมที่มีต่อกันและกัน	๑. ทักษะการรวบรวมข้อมูล ๒. ทักษะการวิเคราะห์ ๓. ทักษะการสังเคราะห์ ๔. ทักษะการสรุป ๕. ทักษะลงความเห็น ๖. ทักษะการสร้างความรู้ ๗. ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา ๘. ทักษะอย่างสร้างสรรค์	การนำเสนอผล การศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์	๑. ทบทวนขั้นตอน “วิธีการทางประวัติศาสตร์” ๒. กำหนด อารยธรรมโบราณที่ต้องการศึกษา ๓. เลือกอารยธรรมโบราณที่สนใจ ๔. วางแผนการ ศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ๕. ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ สรุป ผล การศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	การจัดกิจกรรม การเรียนรู้
					๖. นำเสนอผล การศึกษาในรูปแบบ ที่ตนถนัด ๗. สรุป อิทธิพล อารยธรรมโบราณ ที่มีผลต่อการ เปลี่ยนแปลงของ โลกในยุคปัจจุบัน

หน่วยการเรียนรู้

ชื่อหน่วย อารยธรรมโบราณ

เวลา ๘ ชั่วโมง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

๑. เป้าหมายการเรียนรู้

๑.๑ ความเข้าใจที่คงทน

อารยธรรมโบราณมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

๑.๒ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๔.๑

เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด

ส ๔.๑ ม.๔-๖/๒

สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส ๔.๒

เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด

ส ๔.๒ ม.๔-๖/๑

วิเคราะห์อิทธิพลของอารยธรรมโบราณ และการติดต่อระหว่างโลกตะวันออกกับโลกตะวันตกที่มีผลต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของโลก

๑.๓ ความคิดรวบยอด

สร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับอิทธิพลของอารยธรรมโบราณและการติดต่อระหว่างโลกตะวันออกกับโลกตะวันตกที่มีผลต่อพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

๑.๔ สารการเรียนรู้

๑.๔.๑ อารยธรรมของโลกยุคโบราณ ได้แก่ อารยธรรมลุ่มแม่น้ำไทกริส-ยูเฟรติส ไนล์ ฮวงโห ลินธุ และอารยธรรมกรีก-โรมัน

๑.๔.๒ การติดต่อระหว่างโลกตะวันออกกับโลกตะวันตกและอิทธิพลทางวัฒนธรรมที่มีต่อกันและกัน

๑.๕ ทักษะการคิด

๑.๕.๑ ทักษะการรวบรวมข้อมูล

๑.๕.๒ ทักษะการวิเคราะห์

๑.๕.๓ ทักษะการสังเคราะห์

๑.๕.๔ ทักษะการสรุปลงความเห็น

๑.๕.๕ ทักษะการสร้างความรู้

๑.๕.๖ ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

๑.๖ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑.๖.๑ ใฝ่เรียนรู้

๑.๖.๒ มุ่งมั่นในการทำงาน

๒. หลักฐานการเรียนรู้

๒.๑ ชิ้นงาน/ภาระงาน

การนำเสนอผลการศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

๒.๒ การวัดและประเมินผล

๒.๒.๑ การวัดและประเมินผลระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ทักษะการคิด

๒) คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ใฝ่เรียนรู้

- มุ่งมั่นในการทำงาน

๒.๒.๒ การวัดและประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- การนำเสนอผลการศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

๓. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ๓.๑ ทบทวนขั้นตอน “วิธีการทางประวัติศาสตร์”
- ๓.๒ กำหนดอารยธรรมโบราณที่ต้องการศึกษา
- ๓.๓ เลือกอารยธรรมโบราณที่สนใจ
- ๓.๔ วางแผนการศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์
- ๓.๕ ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ สรุปผลการศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน
- ๓.๖ นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบที่ตนถนัด
- ๓.๗ สรุปอิทธิพลอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน

เกณฑ์การประเมิน

๑) การศึกษาอารยธรรมโบราณตามขั้นตอนวิธีการทางประวัติศาสตร์

ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน				น้ำหนัก คะแนน
	๔	๓	๒	๑	
๑. การกำหนด หัวเรื่อง/ชื่อเรื่อง	กำหนดหัวเรื่อง ได้ถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม กำหนด จุดมุ่งหมาย สอดคล้องกับ เรื่องที่ต้องการ ศึกษา	กำหนดหัวเรื่อง ได้ถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม กำหนด จุดมุ่งหมายแต่ไม่ สอดคล้องกับ เรื่องที่ต้องการ ศึกษา	กำหนดหัวเรื่อง ได้ถูกต้อง ชัดเจน แต่ไม่กำหนด จุดมุ่งหมาย ในการศึกษา	กำหนดหัวเรื่อง ไม่ชัดเจน และกำหนด จุดมุ่งหมาย ในการศึกษาได้	๑
๒. รวบรวมหลักฐาน	รวบรวมหลักฐาน ตรงกับเรื่องที่ ต้องการศึกษาได้ จำนวนมาก จากแหล่งข้อมูล ที่หลากหลาย และน่าเชื่อถือ	รวบรวมหลักฐาน ตรงกับเรื่องที่ ต้องการศึกษาได้ จำนวนมาก จากแหล่งข้อมูลที่ หลากหลาย แต่ขาดความ น่าเชื่อถือ	รวบรวมหลักฐาน ตรงกับเรื่องที่ ต้องการศึกษาได้ จำนวนมาก แต่ไม่ครบถ้วน ไม่หลากหลาย และไม่น่าเชื่อถือ	รวบรวมหลักฐาน ได้จำนวนน้อย และไม่น่าเชื่อถือ	๒
๓. การประเมินคุณค่า ของหลักฐาน	ประเมินความ น่าเชื่อถือของ หลักฐานด้วยการ ตีความถูกต้อง ใกล้เคียงกับ เหตุการณ์และ นำเสนอเฉพาะ ข้อเท็จจริง	ประเมินความ น่าเชื่อถือของ หลักฐานด้วยการ ตีความถูกต้อง ใกล้เคียงกับ เหตุการณ์ แต่นำเสนอโดย ใส่ความคิดเห็น ของตนเองลงไป ในข้อเท็จจริง	ประเมินความ น่าเชื่อถือของ หลักฐานด้วย การตีความ ไม่ถูกต้อง ใกล้เคียงกับ เหตุการณ์	ประเมินความ น่าเชื่อถือของ หลักฐาน ได้บางส่วน	๕

ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน				น้ำหนัก คะแนน
	๔	๓	๒	๑	
๔. การตีความและ สังเคราะห์	ตีความและ สังเคราะห์ เชื่อมโยงเนื้อหา ของหลักฐาน ให้สัมพันธ์กัน ได้ถูกต้องชัดเจน	ตีความและ สังเคราะห์ เชื่อมโยงเนื้อหา ของหลักฐานได้ แต่ไม่สัมพันธ์กัน	ตีความและ สังเคราะห์ แต่ไม่ สามารถเชื่อมโยง เนื้อหาของ หลักฐานได้	ตีความและ สังเคราะห์ ได้เป็นบางส่วน	๔
๕. สรุปและรายงาน	สรุปได้ตรง ประเด็นเนื้อหา ครบถ้วน เรียงลำดับด้วย ภาษาที่เข้าใจง่าย อย่างมีเหตุผล อ้างอิงหลักฐาน ชัดเจนสามารถ ใช้เป็นแนวทาง ในการศึกษาต่อ ไปได้	สรุปได้ตรง ประเด็นเนื้อหา ครบถ้วน เรียงลำดับด้วย ภาษาที่เข้าใจง่าย อย่างมีเหตุผลแต่ การอ้างอิง หลักฐานไม่ชัดเจน	สรุปได้ตรง ประเด็นเนื้อหา ครบถ้วน เรียงลำดับด้วย ภาษาที่เข้าใจง่าย ขาดเหตุผล ไม่มีการอ้างอิง หลักฐาน	สรุปได้ตรง ประเด็นเนื้อหา ครบถ้วน แต่ เรียงลำดับด้วย ภาษาที่เข้าใจยาก ขาดเหตุผลและ ไม่อ้างอิง หลักฐาน	๓
คะแนนรวม					๖๐

เกณฑ์การตัดสิน/ระดับคุณภาพ

- ๔๖ - ๖๐ คะแนน หมายถึง ดีมาก
- ๓๑ - ๔๕ คะแนน หมายถึง ดี
- ๑๖ - ๓๐ คะแนน หมายถึง พอใช้
- ๐ - ๑๕ คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน คือ พอใช้

๒) การนำเสนอผลการศึกษาอิทธิพลของอารยธรรมโบราณที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน				น้ำหนัก คะแนน
	๔	๓	๒	๑	
๑. รูปแบบนำเสนอ	รูปแบบนำเสนอ แปลกใหม่ น่าสนใจ ใช้สื่อ อย่างสร้างสรรค์ เหมาะสม มีความมั่นใจ อธิบายด้วยภาษา ที่เข้าใจง่าย	รูปแบบนำเสนอ แปลกใหม่ น่าสนใจ ใช้สื่อ ไม่เหมาะสม ขาดความมั่นใจ อธิบายด้วยภาษา ที่เข้าใจยาก	รูปแบบนำเสนอ แปลกใหม่ แต่ไม่ น่าสนใจ ใช้สื่อ ไม่เหมาะสม ขาดความมั่นใจ อธิบายด้วยภาษา ที่เข้าใจยาก	รูปแบบนำเสนอ ไม่น่าสนใจ ใช้สื่อ ไม่เหมาะสม	๒
๒. เนื้อหาสาระ	เนื้อหาครบถ้วน เรียงลำดับด้วย ภาษาที่เข้าใจง่าย อย่างมีเหตุผล อ้างอิงหลักฐาน ชัดเจน สามารถ ใช้เป็นแนวทาง ในการศึกษา ต่อไปได้	เนื้อหาครบถ้วน เรียงลำดับด้วย ภาษาที่เข้าใจง่าย อย่างมีเหตุผล แต่การอ้างอิง หลักฐานไม่ ชัดเจน	เนื้อหาครบถ้วน เรียงลำดับด้วย ภาษาที่เข้าใจง่าย แต่ขาดเหตุผล และไม่มีการ อ้างอิงหลักฐาน	เนื้อหาครบถ้วน แต่เรียงลำดับ ด้วยภาษาที่เข้าใจ ยาก ขาดเหตุผล และไม่อ้างอิง หลักฐาน	๓
คะแนนรวม					๒๐

เกณฑ์การตัดสิน/ระดับคุณภาพ

- ๑๖ - ๒๐ คะแนน หมายถึง ดีมาก
- ๑๓ - ๑๕ คะแนน หมายถึง ดี
- ๑๐ - ๑๒ คะแนน หมายถึง พอใช้
- ๕ - ๙ คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน คือ พอใช้

๓) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๓.๑) ใฝ่เรียนรู้

ตัวชี้วัด

(๑) ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

(๒) แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัดที่ ๑ ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรม

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การประเมินรายการพฤติกรรมบ่งชี้
ดีเยี่ยม (๓)	เข้าเรียนตรงเวลา ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเป็นประจำ และเป็นแบบอย่างที่ดี
ดี (๒)	เข้าเรียนตรงเวลา ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนบ่อยครั้ง
ไม่ผ่าน (๐)	ไม่ตั้งใจเรียน

ตัวชี้วัดที่ ๒ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การประเมินรายการพฤติกรรมบ่งชี้
ดีเยี่ยม (๓)	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม มีการบันทึกความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเผยแพร่แก่บุคคลทั่วไปนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
ดี (๒)	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อ เทคโนโลยีและสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม มีการบันทึกความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นได้ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
ไม่ผ่าน (๐)	ไม่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้

เกณฑ์การพิจารณาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การประเมินรายการพฤติกรรมบ่งชี้
ดีเยี่ยม (๓)	๑. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมทุกตัวชี้วัด
ดี (๒)	๑. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน ๑ ตัวชี้วัดและระดับดี ๑ ตัวชี้วัด ๒. ได้ผลการประเมินระดับดีทุกตัวชี้วัด
ผ่าน (๑)	๑. ได้ผลการประเมินระดับผ่านทุกตัวชี้วัด ๒. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไปจำนวน ๑ ตัวชี้วัด และระดับผ่าน ๑ ตัวชี้วัด
ไม่ผ่าน (๐)	ได้ผลการประเมินระดับไม่ผ่านตั้งแต่ ๑ ตัวชี้วัดขึ้นไป

เกณฑ์การผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินคุณภาพระดับผ่านขึ้นไป

๓.๒ มุ่งมั่นในการทำงาน

ตัวชี้วัด

(๑) ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน

(๒) ทำงานด้วยความเพียรพยายาม และอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ตัวชี้วัดที่ ๑ ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรม

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การประเมินรายการพฤติกรรมบ่งชี้
ดีเยี่ยม (๓)	ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ มีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างที่ดี
ดี (๒)	ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ มีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น
ผ่าน (๑)	ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ มีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น
ไม่ผ่าน (๐)	ไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การทำงาน

ตัวชี้วัดที่ ๒ ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การประเมินรายการพฤติกรรมบ่งชี้
ดีเยี่ยม (๓)	ทำงานด้วยความขยันอดทน และพยายามให้งานสำเร็จตามเป้าหมายก่อนเวลาที่กำหนด ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคในการทำงาน และชื่นชมผลงานด้วยความภูมิใจ
ดี (๒)	ทำงานด้วยความขยันอดทน และพยายามให้งานสำเร็จตามเป้าหมายภายในเวลาที่กำหนด ไม่ย่อท้อต่อปัญหา แก้ปัญหาอุปสรรคในการทำงาน และชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ
ผ่าน (๑)	ทำงานด้วยความขยันอดทน และพยายามให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ไม่ย่อท้อต่อปัญหาในการทำงาน และชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ
ไม่ผ่าน (๐)	ไม่ขยันและไม่อดทนในการทำงาน

เกณฑ์การพิจารณาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใฝ่เรียนรู้

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การประเมินรายการพฤติกรรมบ่งชี้
ดีเยี่ยม (๓)	๑. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมทุกตัวชี้วัด
ดี (๒)	๑. ได้ผลการประเมินระดับดีเยี่ยมจำนวน ๑ ตัวชี้วัด และระดับดี ๑ ตัวชี้วัด ๒. ได้ผลการประเมินระดับดีทุกตัวชี้วัด
ผ่าน (๑)	๑. ได้ผลการประเมินระดับผ่านทุกตัวชี้วัด ๒. ได้ผลการประเมินตั้งแต่ระดับดีขึ้นไปจำนวน ๑ ตัวชี้วัด และระดับผ่าน ๑ ตัวชี้วัด
ไม่ผ่าน (๐)	ได้ผลการประเมินระดับไม่ผ่านตั้งแต่ ๑ ตัวชี้วัดขึ้นไป

เกณฑ์การผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินคุณภาพระดับผ่านขึ้นไป

ภาคผนวก

ทักษะการคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ทักษะการคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ทักษะการคิดที่นำมาพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้ใช้กรอบด้านกระบวนการในการคิด ประกอบด้วย

๑. ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อการคิดทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน และเป็นทักษะที่เป็นพื้นฐานของการคิดขั้นสูงที่ซับซ้อนขึ้น ทักษะการคิดขั้นพื้นฐานจัดเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ทักษะการคิดที่ใช้ในการสื่อสาร และทักษะการคิดที่เป็นแกน

๒. ทักษะการคิดขั้นสูง จัดเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ ทักษะการคิดที่ซับซ้อน ทักษะพัฒนาลักษณะการคิด และทักษะกระบวนการคิด

สำหรับแนวทางการพัฒนาทักษะการคิด มุ่งเน้นการนำกระบวนการที่ใช้ในการคิดบูรณาการเข้ากับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และเพื่อให้ครูผู้สอนได้มีความชัดเจนต่อการนำทักษะการคิดสู่การปฏิบัติ ได้นำเสนอความหมายของทักษะการคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน

ทักษะการคิดที่ใช้ในการสื่อสาร

ทักษะการคิด	ความหมาย
๑. การฟัง	การรับรู้ความหมายจากเสียงที่ได้ยิน การได้ยินเป็นความสามารถที่จะได้รับรู้สิ่งที่ได้ยิน ตีความ และจับใจความสิ่งที่รับรู้นั้นเข้าใจและจดจำไว้
๒. การพูด	การใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง รวมทั้งกิริยาอาการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และความรู้สึกของผู้พูดให้ผู้ฟังได้รับรู้และเกิดการตอบสนอง
๓. การอ่าน	การรับรู้ข้อความในการเขียนของตนเองหรือของผู้อื่น รวมถึงการรับรู้ความหมายจากเครื่องหมายและสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น สัญลักษณ์จราจร
๔. การเขียน	การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความต้องการของบุคคล ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ

ทักษะการคิดที่เป็นแกน

ทักษะการคิด	ความหมาย
๑. การสังเกต	การรับรู้และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า เพื่อให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่ไม่มีการใช้ประสบการณ์ และความคิดเห็นของผู้สังเกตในการเสนอข้อมูล ข้อมูลจากการสังเกต มีทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ
๒. การสำรวจ	การพิจารณาตรวจสอบสิ่งที่สังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง และความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งนั้น
๓. การสำรวจค้นหา	การค้นหาลักษณะใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่รู้หรือรู้น้อยมากอย่างมีจุดหมายด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลมากที่สุด
๔. การตั้งคำถาม	การพูดหรือการเขียนสิ่งที่สงสัย หรือสิ่งที่ต้องการรู้
๕. การระบุ	การบ่งชี้สิ่งต่าง ๆ หรือบอกส่วนต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบหรือลักษณะของสิ่งที่ศึกษา
๖. การรวบรวมข้อมูล	การใช้วิธีการต่าง ๆ เก็บข้อมูลที่ต้องการรู้
๗. การเปรียบเทียบ	การจำแนกระบุสิ่งของหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสิ่งที่เหมือนกันและสิ่งที่ต่างกัน
๘. การคิดแยก	การแยกสิ่งที่มีลักษณะต่างกันตั้งแต่ ๑ อย่างขึ้นไปออกจากกัน
๙. การจัดกลุ่ม	การนำสิ่งต่าง ๆ ที่มีคุณสมบัติเหมือนกันตามเกณฑ์มาจัดเป็นกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มมีเกณฑ์ต่างกัน
๑๐. การจำแนกประเภท	การนำสิ่งต่าง ๆ มาแยกเป็นกลุ่มตามเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับทางวิชาการ หรือยอมรับโดยทั่วไป

ทักษะการคิด	ความหมาย
๑๑. การเรียงลำดับ	การนำสิ่งต่าง ๆ มาจัดเรียงไปในทิศทางเดียวกัน โดยใช้เกณฑ์การจัดเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง
๑๒. การแปลความ	การเรียบเรียงและถ่ายทอดข้อมูลในรูปแบบ/วิธีการใหม่ที่แตกต่างกันไปจากเดิม แต่ยังคงสาระเดิม
๑๓. การตีความ	การบอกความหมายหรือความสัมพันธ์ของข้อมูลหรือสาระที่แฝงอยู่ไม่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน โดยการเชื่อมโยงกับบริบทความรู้/ประสบการณ์เดิม หรือข้อมูลอื่น ๆ
๑๔. การเชื่อมโยง	การบอกความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลอย่างมีความหมาย
๑๕. การสรุปย่อ	การจับเฉพาะใจความสำคัญของเรื่องที่ต้องการสรุปและนำมาเรียบเรียงให้กระชับ
๑๖. การสรุปอ้างอิง	การนำความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาใช้ในการสรุปลงความเห็นเกี่ยวกับข้อมูล
๑๗. การให้เหตุผล	การอธิบายเหตุการณ์หรือการกระทำต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงให้เห็นถึงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำนั้น ๆ
๑๘. การนำความรู้ไปใช้	การนำความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจไปใช้เพื่อให้เกิดความชำนาญ

ทักษะการคิดขั้นสูง

ทักษะการคิดที่ซับซ้อน

ทักษะการคิด	ความหมาย
๑. การทำให้กระจ่าง	การให้รายละเอียดหรือคำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่สงสัยหรือคลุมเครือ เพื่อให้เกิดความชัดเจน
๒. การสรุปลงความเห็น	การให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูล/เรื่องที่ศึกษา โดยการเชื่อมโยง และอ้างอิงจากความรู้ หรือประสบการณ์เดิม หรือจากข้อมูลอื่น ๆ รวมทั้งเหตุผล
๓. การให้คำจำกัดความ	การระบุลักษณะเฉพาะที่สำคัญของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ต้องการนิยาม
๔. การวิเคราะห์	การจำแนกแยกแยะสิ่งใดสิ่งหนึ่ง/เรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อค้นหองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องนั้น
๕. การสังเคราะห์	การนำความรู้ที่ผ่านการวิเคราะห์มาผสมผสานสร้างสิ่งใหม่ที่มีลักษณะต่างจากเดิม
๖. การประยุกต์ใช้ความรู้	การนำความรู้ที่มีไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่มีลักษณะแตกต่างไปจากเดิม
๗. การจัดระเบียบ	การนำข้อมูลหรือสิ่งต่าง ๆ มาจัดให้เป็นระเบียบในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เพื่อให้สะดวกแก่การดำเนินการ
๘. การสร้างความรู้	การสร้างความรู้ของตนเองจากการทำความเข้าใจเชื่อมโยงข้อมูลใหม่กับข้อมูลเดิม
๙. การจัดโครงสร้าง	การนำความรู้มาจัดให้เห็นเป็นโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล/ข้อความรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของโครงสร้างนั้น ๆ

ทักษะการคิด	ความหมาย
๑๐. การปรับโครงสร้าง	การนำข้อมูลมาปรับ/เปลี่ยน/ขยายโครงสร้างความรู้เดิม
๑๑. การหาแบบแผน	การหาชุดความสัมพันธ์ของลักษณะหรือองค์ประกอบในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
๑๒. การพยากรณ์	การคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า โดยอาศัยการสังเกต ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ หรือใช้ความรู้ที่เป็นหลักการ กฎ หรือทฤษฎีในเรื่องนั้นมาช่วยในการทำนาย
๑๓. การหาความเชื่อพื้นฐาน	การใช้หลักเหตุผลค้นหาความเชื่อที่กำหนดการกระทำของบุคคลนั้น
๑๔. การตั้งสมมติฐาน	การคาดคะเนคำตอบที่ยังไม่ได้พิสูจน์ บนฐานข้อมูลจากการสังเกตปรากฏการณ์ ความรู้ และประสบการณ์เดิม
๑๕. การพิสูจน์ความจริง	การหาข้อมูลที่เชื่อถือได้มาสนับสนุนข้อสรุปหรือคำตอบว่าเป็นจริง
๑๖. การทดสอบสมมติฐาน	การหาข้อมูลที่เป็นความรู้เชิงประจักษ์เพื่อใช้สนับสนุนหรือคัดค้านคำตอบล่วงหน้า ที่คาดคะเนไว้ หรือเพื่อยอมรับหรือปฏิเสธคำตอบที่คาดคะเนไว้
๑๗. การตั้งเกณฑ์	การบอกประเด็น/หัวข้อที่ใช้เป็นแนวทางในการประเมิน
๑๘. การประเมิน	การตัดสินคุณค่าหรือคุณภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยการนำผลจากการวัดไปเทียบกับระดับคุณภาพที่กำหนด

ทักษะพัฒนาทักษะการคิด

ลักษณะการคิด	ความหมาย
๑. คิดคล่อง	การให้ได้ข้อมูลจำนวนมากอย่างรวดเร็ว
๒. คิดหลากหลาย	การให้ได้ข้อมูลหลายประเภท
๓. คิดละเอียด	การให้ได้ข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของสิ่งที่ต้องการคิด
๔. คิดชัดเจน	การคิดที่ผู้คิดรู้ว่าตนรู้และไม่รู้อะไร เข้าใจและไม่เข้าใจอะไร และสงสัยอะไรในเรื่องที่คิด
๕. คิดอย่างมีเหตุผล	การใช้หลักเหตุผลในการคิดพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
๖. คิดถูกทาง	การคิดที่ทำให้ได้ความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและเป็นประโยชน์ระยะยาว
๗. คิดกว้าง	การคิดพิจารณาถึงองค์ประกอบ/แง่มุมต่าง ๆ ของเรื่องที่คิดอย่างครอบคลุม
๘. คิดไกล	การคิดที่ทำให้สามารถอธิบายเหตุการณ์ในอนาคตได้
๙. คิดลึกซึ้ง	การคิดที่ทำให้เข้าใจความซับซ้อนของโครงสร้างและระบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ในโครงสร้างของเรื่องที่คิด

ทักษะกระบวนการคิด

ทักษะกระบวนการคิด	ความหมาย
๑. กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการคิดเพื่อให้ได้ความคิดที่รอบคอบ สาเหตุที่จะเชื่อหรือจะทำโดยผ่านการพิจารณาปัจจัยรอบด้านอย่างกว้างไกล ลึกซึ้ง และผ่านการพิจารณาถ่วงถ่วง ไตร่ตรอง ทั้งทางด้านคุณ-โทษ และคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งนั้นมาแล้ว
๒. กระบวนการคิดตัดสินใจ	การตัดสินใจเป็นกระบวนการที่ใช้ในการพิจารณาเลือกตัวเลือกที่มีตั้งแต่ ๒ ตัวเลือกขึ้นไป ทางเลือกนั้นอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของ หรือแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่ใช้ในการแก้ปัญหา หรือดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
๓. กระบวนการคิดแก้ปัญหา	กระบวนการแก้ปัญหาทั่วไป การแก้ปัญหาเป็นขั้นตอน การเผชิญฝ่าฟันอุปสรรค และแก้ไขสถานการณ์ เพื่อให้ปัญหานั้นหมดไป กระบวนการแก้ปัญหา (เฉพาะโจทย์ปัญหาตัวเลข) การแก้ปัญหามathematics หมายถึง ขั้นตอนในการหาคำตอบของโจทย์ปัญหา
๔. กระบวนการวิจัย	ขั้นตอนที่ใช้หาคำตอบของปัญหาเป็นผลให้พบองค์ความรู้ใหม่ ขั้นตอนที่ใช้แก้ปัญหานั้น มีความเป็นลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ
๕. กระบวนการคิดสร้างสรรค์	ความคิดที่แปลกใหม่ที่จะนำไปสู่สิ่งต่าง ๆ ผลผลิตใหม่ ๆ ทางเทคโนโลยี และความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งแปลกใหม่
๖. กระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การคิดค้นหาปัญหาอย่างแท้จริง ชัดเจน เปิดรับข้อมูล ความคิด พิสูจน์ แยกแยะ ให้ได้ความคิดเห็นที่ดีที่สุด และแปลงความคิดไปสู่การปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์

ที่มาของข้อมูล

เอกสาร

ทิศนา ขัมมณี และคณะ ๒๕๔๙. การนำเสนอรูปแบบเสริมสร้างทักษะการคิดขั้นสูง ของนิสิตนักศึกษา คุรุระดับปริญญาตรีสำหรับหลักสูตรครุศึกษา : รายงานการวิจัย. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (เอกสารเย็บเล่ม)

เว็บไซต์

<http://www.wikipedia.org/wiki>

<http://www.wangnoi-nfe/index.file/Page1181.html>

http://www.kku.ac.th/thai416102/SubjectWeb/Critical-Reading_meaning.htm

<http://www.e-learning.mfu.ac.th/mflu/1001/chapter31.htm>

คณะทำงาน

ที่ปรึกษา

๑. นายชินภัทร ภูมิรัตน
๒. นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า
๓. นางสาววิณา อัครธรรม

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิ

๑. รศ.ดร.ทิตนา แชมมณี
๒. ดร.เพ็ญนี หล่อวัฒนพงษ์

ผู้กำหนดกรอบแนวคิด

๑. นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า
๒. นางสาวกัญญิกา พราหมณ์พิทักษ์

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้รับผิดชอบโครงการ

กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

๑. นางสาวกัญญิกา พราหมณ์พิทักษ์
๒. นางสาวศรินทร เศรษฐการุณย์
๓. นางสาววรรณ ขุนศรี
๔. นางผาณิต ทวีศักดิ์
๕. นางบุษริน ประเสริฐรัตน์
๖. นางสาวเปรมวดี ศรีธนพล
๗. นางสาวภัทรา สุวรรณบัตร
๘. นางสาวจรรยาศรี แจบไธสง

รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
นักวิชาการศึกษา
นักวิชาการศึกษา
นักวิชาการศึกษา
นักวิชาการศึกษา
นักวิชาการศึกษา
นักวิชาการศึกษา
นักวิชาการศึกษา

คณะทำงาน ครั้งที่ ๑

การวิเคราะห์ตัวชี้วัดสู่การพัฒนาทักษะการคิด

๑. นางสาวสุนันท์ สิ้นธพานนท์	ข้าราชการบำนาญ
๒. นายชัยวุฒิ โสภัย	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต ๑
๓. นางสาวปรางณี คงพิกุล	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต ๑
๔. นางสาวประทุมวัน ดอมไธสง	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๖
๕. นางวรรณิ์ สุวรรณมาลัย	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑
๖. นางปานทิพย์ จตุรานนท์	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๗. นางศุจิภรณ์ อุ่ทองทรัพย์	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการวัด
และประเมินผลการเรียนรู้
๘. นางสาววันเพ็ญ สุทธากาศ	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๙. นางระวีวรรณ ภาคพรต	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๐. นายอนุจินต์ ลาภธนาภรณ์	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๑. นางสาวจรรยาศรี แจบไธสง	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะทำงาน ครั้งที่ ๒

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๑. นางสาวสุนันท์ สิ้นธพานนท์	ข้าราชการบำนาญ
๒. นางแม่นเดือน สุขบำรุง	ข้าราชการบำนาญ
๓. นางสาวปรางณี คงพิกุล	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต ๑
๔. นางสาวประทุมวัน ดอมไธสง	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๖
๕. นางวรรณิ์ สุวรรณมาลัย	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑

๖. นายชัยวุฒิ โสภัย	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต ๑
๗. นางสาวรุ่งทิวา จันทร์วัฒนวงศ์	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๓
๘. นางสาวสิริมา กลิ่นกุหลาบ	ครูโรงเรียนไทรใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต ๑
๙. นางจิรกานต์ แก้วมีชัย	ครูโรงเรียนบ้านเกศกาสร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
๑๐. นายไพศาล เรืองทัพ	ครูโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
๑๑. นายปฏิพัทธ์ มั่นชำนาญ	ครูโรงเรียนวังน้ำเย็นพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต ๑
๑๒. นางสาวธราเนาว์ สัตยพานิช	ครูโรงเรียนไชยปราการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๓
๑๓. นางปานทิพย์ จตุรนนท์	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา หัวหน้ากลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการวัด
๑๔. นางศุภจิรณ อู่ทองทรัพย์	และประเมินผลการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๕. นางสาววันเพ็ญ สุทธากาศ	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๖. นางวรรณ ช่องดารากุล	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๗. นายอนุจินต์ ลาภธนาภรณ์	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
๑๘. นางสาวจรรยาตรี แจบไธสง	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะทำงาน ครั้งที่ ๓

บรรณาธิการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๑. นางสาวสุนันท์ สิ้นธพานนท์	ข้าราชการบำนาญ
๒. นางแม่นัดเดือน สุขบารุง	ข้าราชการบำนาญ
๓. นางสาวปราณี คงพิกุล	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระงั่ว เขต ๑
๔. นางสาวประทุมวัน ดอมไธสง	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๖
๕. นางวรรณิ สุวรรณมาลัย	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑
๖. นายชัยวุฒิ โสภัย	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต ๑
๗. นางสาวรุ่งทิวา จันทรวัฒนวงค์	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๓
๘. นางสาวสิริมา กลิ่นกุหลาบ	ครูโรงเรียนไพรไหญ่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต ๑
๙. นายไพศาล เรียนทัพ	ครูโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต ๑
๑๐. นางสาวธรรณาว์ สัตยพานิช	ครูโรงเรียนไชยปราการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๓
๑๑. นางสาวจตุรฐี แจบไธสง	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะทำงาน ครั้งที่ ๔

บรรณาธิการเอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๑. นายชัยวุฒิ โสภัย	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต ๑
๒. นางสาวปรางค์ คงพิกุล	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต ๑
๓. นางสาวประทุมวัน ดอมไธสง	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๖
๔. นางวรรณิ์ สุวรรณมาลัย	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑
๕. นางสาวรุ่งทิวา จันทร์วัฒนวงศ์	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๓
๖. นางสาวจรรยา ศรี แจบไธสง	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะทำงาน ครั้งที่ ๕

บรรณาธิการหลังทดลองใช้เอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

๑. นายชัยวุฒิ โสภัย	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๑
๒. นางสาวประทุมวัน ดอมไธสง	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๖
๓. นางสาวรุ่งทิวา จันทร์วัฒนวงศ์	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศอุดรธานี เขต ๓
๔. นางปรานอม ขอผลกลาง	ครูโรงเรียนบ้านดอนใหญ่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๖
๕. นางอุดมศรี จันดก	ครูโรงเรียนบ้านตูม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศอุดรธานี เขต ๓
๖. นางทิพย์นิชากร จันดาวัลย์	ครูโรงเรียนบ้านโคกมุ่นเหล้าสวรรค์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศอุดรธานี เขต ๓

๗. นางอุไรวรรณ กล้าหาญ

ครูโรงเรียนเทพาลัย จังหวัดนครราชสีมา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๑

๘. นายปฏิพัทธ์ มั่นชำนาญ

ครูโรงเรียนวังน้ำเย็นพิทยาคม จังหวัดสระแก้ว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๗

๙. นางสาวธราเนาว์ สัตยพานิช

ครูโรงเรียนไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๔

๑๐. นางยุวรี เพ็ชรตา

ครูโรงเรียนทุ่งฝนวิทยาคาร จังหวัดอุดรธานี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๐

๑๑. นายไกรพล เทียบแก้ว

ครูโรงเรียนบางคูวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

๑๒. นางสาวจรรยาตรี แจบไธสง

นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้เรียบเรียง และจัดทำฉบับสมบูรณ์

นางสาวจรรยาตรี แจบไธสง

นักวิชาการศึกษา กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้บรรณาธิการขั้นสุดท้าย

๑. นางสาววิภา อัครธรรม

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

๒. นางสาวกัญญิกา พราหมณ์พิทักษ์

รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้ออกแบบปกและรูปเล่ม

๑. นายดุสิต จันทร์ศรี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต ๑

๒. นายวิเชียร เชียงว่อง

ครูโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก

ตัวชี้วัด	ความคิด รวบยอด	สาระ การเรียนรู้	ทักษะการคิด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	แนวการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
					ตามแนวทางอนุรักษ์ และการพัฒนา ที่ยั่งยืน ๑๘. สรุปและ ประเมินผล การดำเนินงาน

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เพื่อพัฒนาทักษะการคิด

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ระดับมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง